

Komisyonlar, Konferanslar ve Toplantılar...

İSMAİL
KAHRAMAN

**Komisyonlar,
Konferanslar
ve
Toplantılar...**
İSMAİL KAHRAMAN

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı Yayınları No: 9

Komisyonlar, Konferanslar ve Toplantılar...

İSMAİL KAHRAMAN

Yayın Koordinatörü

Doğan AYTOP
Tutanak Hizmetleri Başkanı

Yayın Kurulu

Musa KESKİN
Tutanak Hizmetleri Başkan Yardımcısı

Yunus ÖZDEMİR
Tutanak Hizmetleri Başkan Yardımcısı

Mahmut TOK
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
Müşavir

Arşiv Derleme

Sevda ŞAHİN
Orhan TAM

Baskı Koordinatörü

İlhami Giray ŞAHİN

Dizgi ve Kapak Tasarım

Cihad TOPOĞLU

ISBN: 978-605-2089-07-1

Yayın No: TBMM 2018/ 21-THB/2

Baskı

TBMM Basımevi - Temmuz 2018

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi Bakanlıklar - ANKARA 06543

Telefon : +90 (312) 420 68 15 - 16

Faks : +90 (312) 420 68 17

e-posta : tutanakidariburo@tbmm.gov.tr

**TBMM BAŞKANI
İSMAİL KAHRAMAN'IN
Komisyon, Konferans ve Toplantılarda
Yaptığı Konuşmalar**

ÖN SÖZ

“Komisyonlar, Konferanslar ve Toplantılar” adlı bu kitap, Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekili, Grup Başkan Vekili, Kültür Bakanı ve TBMM Başkanı olarak yürüttüğüm görevlerim yanında, komisyon çalışmalarında, TBMM çatısı altında gerçekleştirilen konferanslarda, yaptığım basın toplantılarında ve çeşitli konularda verdiğim röportajlardaki konuşmalarımı içeriyor.

“TBMM Genel Kurul Konuşmaları” adlı birinci kitap, TBMM Genel Kurulunda yaptığım konuşmaları içermektedir.

Birinci kitapta olduğu gibi bu kitaptaki konuşmalarında da yapıcı, birlik ve beraberlik duygusunu vurgulayan vatan, millet, bayrak sevgisini ön planda tutan bir anlayış gösterdim. Ülkemiz ne kadar birlik ve beraberlik içerisinde olursa diri olacağımızı, güçlü olacağımızı vurguladım.

Ülkemiz maalesef 15 Temmuz 2016 gecesinde hain bir darbe girişimine maruz kalmıştır. Ancak bu hain girişim, her zaman vurguladığım birlik beraberlik ve dayanışma ruhu ile bertaraf edilmiştir. Milletimiz ve Meclisimiz yekvücut olmuş ve yaralar kısa sürede sarılmıştır.

Artık darbeler tarihi sona ermiştir. Bir daha böyle hain teşebbüste bulunmaya kimsenin gücü yetmeyecektir. Bu hain darbe girişimi sırasında şehit olan vatandaşlarımızı rahmetle anıyor, gazilerimize şifalar diliyorum.

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı bu kitapları hazırlamak suretiyle örnek bir çalışma sergilemiştir; TBMM’de bulunduğum 20, 21 ve 26. Dönemlere ait bu faaliyetlerimi fotoğraflarla zenginleştirerek kalıcı hâle getirmiştir.

“Komisyonlar, Konferanslar ve Toplantılar” adlı kitabımın hazırlanmasında başta Tutanak Hizmetleri Başkanlığı olmak üzere emeği geçenleri tebrik ediyorum.

İSMAİL KAHRAMAN
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

ÖZ GEÇMİŞ

1940 yılında Rize’de dünyaya geldi. İlk ve ortaokulu Karabük’te bitirdi. Karabük’te başlayan lise tahsilinin son sınıfını İstanbul Haydarpaşa Lisesinde tamamladı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyetinin Başkanlığını yaptı. Türkiye’deki yüksek öğrenim gençliğinin temsilcisi Millî Türk Talebe Birliğinin (MTTB) 48. Dönem Genel Başkanı oldu. Mezuniyetinin ardından İstanbul Barosuna kaydoldu. Çeşitli sanayi ve ticaret şirketlerinde İcra Kurulu ve İdare Meclisi Başkanlıklarında bulundu. 1974 yılında Çalışma Bakanlığında Bakan Müşaviri olarak görev yaptı.

29 Mayıs 1985’te kurulan Birlik Vakfının Kurucular Kurulu ve Mütevelli Heyeti Başkanı oldu. 22 Aralık 1994’te Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı Kurucu Üyesi ve ilk Mütevelli Heyeti Başkanı oldu. İlim Yayma Vakfı kurucularından olup Mütevelli Heyetinde yer aldı. İstanbul Ticaret Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyeliği, İlim Yayma Cemiyetinin ve İş Dünyası Vakfının Yüksek İstişare Kurulu Üyelikleri, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Geliştirme Vakfı Kurucular Kurulu Başkanlığı ve Mütevelli Heyeti Başkanlığı, HİKEV Mütevelliiliği görevlerini üstlendi.

Millî Nizam Partisi ve Millî Selamet Partisinin kuruluşunda yer aldı. 1977 Genel Seçimlerinde Rize’den milletvekili adayı oldu. 1995 Genel Seçimlerinde (20. Dönem) Refah Partisinden İstanbul Milletvekili oldu. 1999 Genel Seçimlerinde de (21. Dönem) Fazilet Partisinden İstanbul Milletvekili seçildi. Bu dönemlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Anayasa Komisyonu ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyeliklerinde bulundu. 20. Dönemde Refah Partisinin ve 21. Dönemde Fazilet Partisinin TBMM Grup Başkanvekilliğini yaptı. 54. Hükûmette Kültür Bakanı olarak görev yaptı. Adalet ve Kalkınma Partisinin kuruluş çalışmalarında yer aldı. AK PARTİ Merkez Disiplin Kurulu Başkanlığını üstlendi. 1 Kasım 2015 Genel Seçimlerinde (26. Dönem) AK PARTİ İstanbul Milletvekili oldu. 22 Kasım 2015’te 26. Dönem birinci devresi için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçildi. 20 Kasım 2017’de ikinci devre için yapılan seçimde tekraren Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçildi.

Kahraman, 2009 yılında 40. yılını kutlayan Türkiye Millî Kültür Vakfı (TMKV) tarafından “40 Vakıf İnsana Vefa” Programı kapsamında verilen “Vakıf İnsan” ödülüne sahiptir. Kendisine; Yalova Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi tarafından Fahrî Doktora unvanı verildi. İngilizce bilen İsmail Kahraman, evli ve dört çocuk babasıdır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	V
ÖZ GEÇMİŞ.....	VII

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) Hakkında.....	3
2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529) ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/297) Hakkında.....	13
2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) Hakkında.....	37
2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) Hakkında.....	49

ANAYASA MUTABAKAT KOMİSYONU

Anayasa Mutabakat Komisyonunun ve Yeni Anayasa Yapım Çalışmalarının Hayırlı Olmasını Dilediğine İlişkin.....	69
Mecliste Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Seçim Beyannamelerindeki Yeni Anayasa Yapımıyla İlgili Sözlerine ve Yeni Anayasa Yapım Çalışmalarına İlişkin.....	77
Yeni Anayasa Yapım Çalışmalarına İlişkin	81

BASIN TOPLANTILARI

Yeni Anayasa Çalışmaları Dolayısıyla.....	85
Yeni Anayasa Çalışmaları Dolayısıyla.....	93
Yabancı Basın Mensuplarını Kabulü Dolayısıyla.....	103
Yabancı Basın Mensuplarını Kabulü Dolayısıyla.....	109
26'ncı Dönem 1'inci Yasama Yılı'nın Değerlendirilmesi Dolayısıyla.....	125
26'ncı Dönemin Değerlendirilmesi Dolayısıyla.....	135

ULUSLARARASI TOPLANTILAR

İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB) 11. Konferansı Dolayısıyla (Bağdat).....	159
AKPM Parlamento Başkanları Konferansı Dolayısıyla (Strazburg).....	165
İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB) 13. Konferansı Dolayısıyla (Tahran).....	169

DİĞER KONUŞMALAR

15 Temmuz Darbe Girişimi Gecesi TBMM'nin Olağanüstü Toplanması Dolayısıyla	179
15 Temmuz Darbe Girişiminden Sonra Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın TBMM'yi Ziyareti Dolayısıyla.....	181
Yenikapı Mitingi Dolayısıyla.....	183
Adana Milletvekili Necdet ÜNÜVAR'a 15 Temmuz Darbe Girişimi Dolayısıyla Verdiği Röportaj.....	187
İslam Ülkeleri Akademisyen ve Yazarlar Birliği (AY-BİR)'in Düzenlediği “Yeni Türkiye ve Yeni Anayasa Konferansı” Dolayısıyla.....	211
TRT Haber ve Spor Yayınları Dairesi Başkanı Yaşar Taşkın KOÇ'a Verdiği Ropörtaj.....	221
15 Temmuz Şehitler ve Demokrasi Anıtı Temel Atma Töreni Dolayısıyla.....	229
İdari Teşkilatın Düzenlediği Veda Programı Dolayısıyla.....	235
SON SÖZ	243

Plan ve Bütçe Komisyonu

*TBMM Başkanı İsmail Kahraman, Plan ve Bütçe Komisyonunda
2018 yılı bütçe görüşmelerine katıldı.*

Konu : 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529)
ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı
(1/297) Hakkında

Dönemi : 26

Yasama Yılı : 1

Tarih : 26/01/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, kurumlarımızın değerli yönetici ve mensupları, değerli basın mensupları; öncelikle usul konuşmaları sırasındaki beyanlar için şunu ifade etmek isterim: Komisyonlar ve Genel Kuruldaki sürece ait önerileri ilgililerle paylaşacağım, dile getirilen hususları da değerlendireceğim.

Müsaadenizle, bir diğer husus da -Sayın Başkan, başlangıçta söylediniz- mekân mevzusu, ve teknik imkânlar meselesi. 2015 yılı içerisinde salonun ahşap döşemeleri elden geçirildi, halıları yenilendi, ses ve sunum sistemlerini de 2016 içerisinde yapacağımızı... Zaten raporumuzda var, bu bütçe içerisinde, 2016 bütçesi içerisinde, inşallah bunu gerçekleştireceğiz.

Bugün başlamakta olduğumuz, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan 2016 Yılı Merkezi Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2014 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı görüşmelerinin hayırlı olması dileğiyle sözlerime başlıyorum. Bu vesileyle, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun siz değerli üyelerine bundan sonraki çalışmalarınız için başarılar diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca, 2016-2018 dönemi Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın ve kurumlarımızın 2016 yılı bütçelerinin şimdiden hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin görüşmelerinde ortaya koyacağınız değerlendirme ve önerilerin, Başkanlığımızın 2016 yılı bütçesinin etkinlik ve verimliliğine çok önemli katkılar sağlayacağı muhakkaktır.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri; bildiğiniz gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletimiz adına yasama ve denetim faaliyetlerini yürütmekte ve milletimizi temsil görevini yerine getirmektedir.

Türkiye'mizin yeni bir anayasaya acilen ihtiyacının bulunduğu izahtan varestedir. 1982 Anayasası gerek hazırlanış şartları gerekse hedeflediği düzen ve yol açtığı sonuçlar itibarıyla Türkiye'ye yakışmamaktadır kanaatindeyim. Bu konuda siyasal partilerin, akademik camianın ve iş dünyasının ortak şikâyet ve duyarlılığa sahip bulunduğu herkesin malumudur. 26'ncı Dönemde, toplumumuzun ihtiyacı olan yeni bir anayasa talebine cevap verilmelidir. Bilindiği üzere, siyasi partilerimiz seçim beyannamelerinde bunu vadetmiş bulunmaktadır. Toplumda ülkenin yeni bir anayasaya ihtiyacının bulunduğu yönünde genel bir uzlaşma mevcuttur. Hâlihazırda 1982 Anayasası, yamalı bohçaya dönmüş, otuz dört yılda 17 kere değişikliğe uğramıştır. 113 maddesi yani yüzde 63'ü değiştirilmiş durumdadır. Günümüze cevap vermekten, Türkiye'yi geleceğe taşıma yeterliliğinden uzaktır.

İnancım odur ki, Türkiye'miz, taklit olmayan, toplumun ruh köküne, manevi ve millî değerlerine dayanan, hak ve hürriyetleri teminat altına alan, toplumla uzlaşan, tarihî köklerimize ve içtimai yapımıza uygun, günün şartlarına cevap veren, özlü, yalın, ikide bir değişiklik yapılmasını gerektirmeyen, kalıcı nitelikte yeni bir anayasaya kavuşacaktır. Günümüz Türkiye'si'ne yakışır yeni bir anayasanın kabulü konusu da Meclisin bu dönem yürütmeye çalışacağı en önemli çalışmalarından biri olacaktır.

Bilindiği gibi, 3 ana sistem var. Bunlar, başkanlık, yarı başkanlık ve bugün içinde bulunduğumuz parlamenter sistem. Hepsinde esas olan kuvvetler ayrılığıdır. Kuvvetler ayrılığı, demokrasinin vazgeçilmez unsurudur.

Anayasa'mızın, toplumumuzun ve devletimizin ihtiyaçlarına cevap veren yeni bir anayasa olması hususunda genel bir mutabakat ve uzlaşma ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu doğrultuda çoğulcu, demokratik bir yapıya kavuşmamızı sağlayacak, hukuk devleti ilkelerini özümsemiş, insan hak ve hürriyetlerine dayalı, insana öncelik tanıyan yeni bir anayasa inşa etmemiz gerekir.

Yüce Meclisimiz, bu konuda üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmek ve milletimizin beklentileri doğrultusunda özgür, sivil ve demokratik bir anayasa yapmak için Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Yasama Döneminde bir adım atmış ve Mecliste grubu bulunan partilerin katılımıyla Anayasa Uzlaşma Komisyonu kurulmuştu. 19 Ekim 2011'de çalışmalarına başlayan komisyon, yirmi beş ay çalıştı ve önemli mesafeler aldı. Anayasa Uzlaşma Komisyonu 40, yazım komisyonları ise 211 toplantı gerçekleştirdi. Komisyon, 160 kamu ve sivil toplum kuruluşunu dinledi, ayrıca 165 üniversiteden, 78 il barosundan, 60 siyasi partiden ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından, yüksek yargı

organlarından ve sendikalardan, 19 bin dernek ve vakıftan, 197 ulusal ve yerel televizyon kanalı ile 1.700 ulusal ve yerel radyodan görüş istendi.

Bu çalışmalardan, yeni dönemde, Meclisimiz ve kurmakta olduğumuz anayasa mutabakat komisyonunda azami ölçüde faydalanılacağı ve kalınan noktadan yola çıkılarak zaman kaybının önleneceği açıktır.

Bildiğiniz gibi, Başbakanımız Profesör Doktor Sayın Ahmet Davutoğlu'nun yaptığı temalar sonucunda siyasi partilerimizin yeni bir anayasa çalışmasının başlatılması yolunda olumlu yaklaşımları da göz önüne alınarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi parti genel başkanlarına birer mektup göndermiş bulunuyorum. Sayın genel başkanların, yeni bir mutabakat komisyonu kurmamız ve bir anayasa metni ortaya koyabilmemiz için yardım ve destekleri büyük önem taşımaktadır.

Ne yazık ki yeni anayasa gibi, yeni iç tüzük konusunda da daha önceki dönemlerde başlatılmış çalışmalar da bir netice vermemiştir. Bildiğiniz üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 24'üncü Yasama Döneminde yasama ve denetim faaliyetlerinin daha etkin gerçekleştirilmesini sağlamak gayesiyle, Mecliste grubu bulunan siyasi partilerin katılımıyla İç Tüzük Uzlaşma Komisyonu kurulmuş, bir süre çalışmış, önemli mesafeler alınmıştır. Komisyon, mevcut 183 maddelik İç Tüzük'ün 86 maddesini aynen kabul etmiş, 65 maddesini değiştirerek kabul etmiş, 10 maddesini ilga etmiş ve 1 yeni madde ihdas etmiş fakat 22 madde üzerinde anlaşma sağlanamadığından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ortak bir metnin sunulması konusunda mutabakata varılamamıştır. Yeni dönemde bu konunun da üstesinden gelebileceğimizi ümit ediyorum. İnanıyorum ki Türkiye Büyük Millet Meclisi, inşallah, ortak aklı, demokratik diyalog ve konuşma kanallarını kullanarak, ülkemizin demokratik birikimini harekete geçirerek sorunlarımızı çözecektir.

Kıymetli milletvekilleri, 26'ncı Dönemin ve geride bıraktığımız müddet zarfında, bir önceki, 25'inci Dönemin yasama ve denetim çalışmaları hakkında sizlere kısa bazı bilgiler sunmak istiyorum.

25'inci Yasama Döneminde Başkanlığa 19 kanun tasarısı, 605 kanun teklifi sunulmuştur. Komisyonlar kurulamadığından görüşülemeyen bu kanun tasarısı ve teklifleri dönem sonunda hükümsüz kalmışlardır. 9 Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı alınmıştır.

Denetim Faaliyetleri kapsamında 100 sözlü soru önergesi verilmiş, bunlardan 1'i Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun bulunmadığından iade edilmiş, 1'i de mükerrer geldiğinden işleme konulmamıştır. İşleme alınan 98 sözlü soru önergesi yasama döneminin sona ermesiyle hükümsüz sayılmıştır.

3.168 yazılı soru önergesi verilmiş, bunlardan 44'ü "Gelen Kâğıtlar" listesine girmeden geri alınmış, 389'u Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun bulunmadığından iade edilmiş, 12'si mükerrer geldiğinden işleme konulmamış, 501'i Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatile girmesi nedeniyle "Gelen Kâğıtlar"ın yayımlanamaması sonucunda işleme alınamamış ve yasama döneminin sona ermesiyle hükümsüz sayılmıştır. İşleme alınan 2.222 yazılı soru önergesinin 165'i süresi içinde cevaplandırılmış, 2.057'si yasama döneminin sona ermesiyle hükümsüz sayılmıştır. 155 Meclis araştırması önergesi verilmiştir. Bunlardan 1'i görüşülmüş ve Meclis araştırması komisyonu kurulması kabul edilmemiş, 154'ü yasama döneminin sona ermesiyle hükümsüz sayılmıştır. 5 genel görüşme önergesi verilmiş ve yasama döneminin sona ermesiyle hükümsüz sayılmıştır. 1 gensoru önergesi verilmiş ve yasama döneminin sona ermesiyle hükümsüz sayılmıştır. 1 Meclis soruşturması önergesi verilmiş, Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun bulunmadığından iade edilmiştir.

26'ncı Yasama Döneminde, Büyük Millet Meclisinin bu döneminde, 31 Aralık 2015 tarihine kadar Başkanlığa 169 kanun tasarısı sunulmuştur. Bu kanun tasarılarından 18'i Genel Kurul gündemine girmiş ve 3'ü kanunlaşmıştır. Başkanlığa 363 kanun teklifi sunulmuştur. Bu kanun tekliflerinden 1'i Genel Kurul gündemine girmiş ve kanunlaşmıştır. Aynı dönemde 1 kanun teklifi, teklif sahibi milletvekilince geri alınmıştır. 1 adedi uluslararası anlaşmaların onaylanmasına ilişkin olmak üzere 4 kanun kabul edilmiştir. 5 Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı alınmıştır.

Denetim faaliyetleri kapsamında 149 sözlü soru önergesi verilmiş olup bunlardan 2'si "Gelen Kâğıtlar" listesine girmeden geri alınmıştır. İşleme alınan 147 sözlü soru önergesinin 34'ü cevaplanmış, 15'i ise Genel Kurul gündemine girmeyi beklemektedir. 82 önerge Genel Kurul gündeminde yer almakta, 16 önerge ise işlem aşamasındadır.

1.471 yazılı soru önergesi verilmiştir. Bunlardan 5'i "Gelen Kâğıtlar" listesine girmeden geri alınmış, 53'ü Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun bulunmadığından iade edilmiş, 11'i mükerrer geldiğinden işleme konulmamıştır. İşleme alınan 1.402 yazılı soru önergesinin 20'si süresi içinde ve 1'i süresi geçtikten sonra olmak üzere, 21'i cevaplanmış olup 79'u cevaplandırılmamıştır. 1.302 yazılı soru önergesi ise işlemedir.

277 Meclis araştırması önergesi verilmiş ve bunlardan 27'si Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun bulunmadığından iade edilmiştir. İşleme alınan 250 Meclis araştırması önergesinin konusu aynı olan 13'ünün birleştirilerek görüşülmesi sonucunda 1 Meclis araştırması komisyonu kurulması kabul

edilmiştir. 205 önerge Genel Kurul gündemine girmeyi beklemekte olup 32 önerge ise gündemdedir.

6 genel görüşme önergesi verilmiş ve bunlardan 1'i Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun bulunmadığından iade edilmiştir. İşleme alınan 5 genel görüşme önergesinin 2'si Genel Kurul gündemine girmeyi beklemekte olup 3 önerge gündemdedir.

1 Meclis soruşturması önergesi verilmiş ve Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine uygun bulunmadığından iade edilmiştir.

Tutanak hizmetleri kapsamında, 25'inci Dönem ile 26'ncı Dönem 31/12/2015 itibarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda 32 birleşimde 132 oturumda toplam 145 saat 43 dakika görüşme yapılmış, bu görüşmelere ilişkin olarak da 6.020 sayfa tutanak yazılmıştır.

Yine, söz konusu dönemlerde ihtisas komisyonları, Meclis araştırması, soruşturması komisyonları ve diğer toplantılarda toplam 37 saat 15 dakika çalışma yapılmış, bu çalışmalara ilişkin olarak da toplam 735 sayfa tutanak tutulmuştur. Bunlara ilave olarak, 24'üncü Dönemden itibaren ihtisas komisyonlarına ait tutanak dergileri de bastırılmaya başlanmıştır.

E-Tutanak Projesi kapsamında, milletvekillerimizin Genel Kurul konuşmalarının e-postalarına gönderilmesine devam edilmektedir.

Ayrıca, milletvekillerimizin 24'üncü Yasama Dönemine ait Genel Kurul konuşmaları e-kitap hâline getirilmiştir. E-kitapların ve ayrıca yasama ve denetim faaliyetleri ile idari teşkilatın faaliyet raporlarına ilişkin belgelerin yer aldığı taşınır bellekler tüm milletvekillerimize dağıtılmıştır.

Bunların yanı sıra, görme ve işitme engelliler için seslendirme ve işaret diline çevirisi yapılan tutanak özetleri Meclisimizin İnternet sayfasında yer almaktadır.

Kıymetli milletvekilleri, ülkeler arası ilişkilerin gelişiminde parlamenter diplomasinin rolünün her geçen gün arttığının farkında olarak ikili ve çok taraflı ilişkilerimizin güçlendirilmesine katkıda bulunmak gayesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2015 yılında da diğer ülke parlamentoları, parlamenter asambleler ve uluslararası kuruluşlar ile temaslarını yoğun bir biçimde sürdürmeye devam etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye olduğu 12 parlamenter asamble ile bölgesel ilişkiler, Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu ile de AB nezdindeki ilişkiler yeni bir hız ve ivme kazanmıştır.

24'üncü Dönemde kurulmuş olan 124 dostluk grubu, parlamenter diplomasi ilişkilerini zenginleştirmiş ve Türkiye'nin etkinlik coğrafyasının genişlemesine

katkı sağlamıştır. Bu çerçevede, 2015 yılında toplam 243 uluslararası faaliyete iştirak edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı seçildiğim tarihten bu yana, 3 cumhurbaşkanı ile görüşmüş, 8 büyükelçi ve 9 münferit heyet kabul etmiş bulunuyorum. Bunların yanı sıra, 3 ülkeye de resmî ziyarette bulundum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; 2016-2018 dönemine ait bütçe tekliflerimizle ilgili değerlendirmelere geçmeden önce, 2014 yılı kesin hesap sonuçları ve 2015 yılı bütçemize ilişkin kısa bilgiler vermek istiyorum: 2014 yılı bütçemiz, 774 milyon 393 bin Türk lirası olarak kanunlaşmış, yıl içinde yapılan aktarmalarla birlikte 779 milyon 516 bin Türk lirası olmuştur. Yıl sonu itibarıyla bu rakamın 689 milyon 220 bin Türk lirası harcanmış, yaklaşık yüzde 89 oranında bir gerçekleştirme olmuştur.

2015 yılı bütçemiz, 763 milyon 216 bin Türk lirası olarak kanunlaşmış, yıl içinde yapılan aktarmalar ve ödenek ilaveleriyle birlikte, yıl sonu itibarıyla toplam ödenek 800 milyon 466 bin 948 Türk lirası olmuştur. Bu ödeneğin 725 milyon 757 bin 40 Türk lirası, diğer bir deyişle yaklaşık yüzde 91'i harcanmıştır.

Sayın üyeler, 2016 yılı bütçe teklifimizle ilgili olarak kısa bilgi vermek istiyorum: Bilindiği üzere, 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı 2015 yılı Ekim ayında öngörülen sürede Meclise sunulmuş, ancak kanunlaşamadığından, üç aylık dönem için 6654 sayılı 2016 Yılı Merkezi Yönetim Geçici Bütçe Kanunu yürürlüğe girmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisine bu Kanunla 248 milyon 214 bin 420 lira ödenek tahsis edilmiştir.

2016 yılı bütçe teklifimiz ise 2015 yılı Ekim ayında Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına gönderilen teklifte herhangi bir değişiklik yapılmaksızın 840 milyon 29 bin Türk lirası olarak Komisyona sunulmuştur.

Bütçe teklifimizin dağılımına bakıldığında: Personel giderleri yüzde 58; sosyal güvenlik prim giderleri yüzde 7,5; mal ve hizmet alımı giderleri yüzde 15,8; cari transferler yüzde 13,1; sermaye giderleri yüzde 5,4; sermaye transferleri ise binde 2 oranında ağırlığa sahiptir. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesi içinde Kamu Denetçiliği Kurumu bütçesine hazine yardımı olarak 19 milyon 68 bin Türk lirası pay ayrılmıştır. Bu tutar, toplam bütçemizin yaklaşık yüzde 2'sini oluşturmaktadır.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; bildiğiniz gibi 2015 yılı bütçemizin bir bölümünü Meclisimizin bilgi ve teknoloji altyapısını güçlendirmeye ve fiziki mekânlarının iyileştirilmesine ayırmıştık. Bu bağlamda, fiziki altyapı ve çalışma ortamı sağlama ve iyileştirmeye yönelik bazı faaliyetlerimizden özetle bahsetmek istiyorum.

Yenilenen kameralı güvenlik sistemi, 2015 yılında faaliyete geçirilmiştir.

Genel Kurul salonunda kullanılan elektronik sistemin yenilenmesi için projelendirme çalışması başlatılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi hizmet binalarında çeşitli bakım, onarım ve iyileştirme çalışmaları rutin olarak devam etmiştir.

Meclisimizde engelli milletvekillerimiz ile ziyaretçilerimize hareket kolaylığı sağlayacak düzenlemeler yapılmış özel hizmet bankosu açılmıştır.

Enerji verimliliğinin artırılması ve enerji tasarrufu yapılması gayesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi içinde enerji etüdü yaptırılmış ve TS EN ISO 50001 Enerji Verimliliği Yönetim Sistemi Belgesi alınmıştır.

Meclisimize emanet edilen tarihî mirasın korunması, yaşatılması ve tanıtılması için yürüttüğümüz çalışmalarımız da devam etmektedir.

Geçtiğimiz 2013, 2014 ve 2015 yıllarında saray, müze, köşk ve kasırlarımızı yurt içi ve yurt dışından 3 milyon 987 bin kişi ziyaret etmiş ve bu ziyaretçilere rehberlik hizmeti verilmiştir.

Protokol ziyaretleri ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin uluslararası alanda tanıtımına katkı sağlanmış olup bu kapsamda, başta Dolmabahçe Sarayı olmak üzere tarihî mekânlarımızı 42 ülkeden önemli sayıda devlet başkanı, parlamento başkanı, başbakan ve bakanlardan oluşan heyetler ziyaret etmiştir.

Kültürel faaliyetler kapsamında da millî saraylar envanterinde bulunan tarihî objelerden 8 adet sergi yurt içi ve yurt dışında sanatseverlerle buluşturulmuştur. İdari teşkilatımız tarafından yürütülen çalışmalar pek çok kuruma ve parlamentoya örnek olmuş, Türkiye Kalite Derneği tarafından verilen Avrupa Kalite Yönetim Vakfı Mükemmellikte Kararlılık Ödülü başta olmak üzere çeşitli ödüllere layık görülmüştür.

Kıymetli milletvekilleri, değerli üyeler; 2016 yılında ise Türkiye Büyük Millet Meclisi hizmet binalarının tadilatı, tefrişi, altyapılarının güçlendirilmesi suretiyle fiziki mekânların iyileştirilmesi çalışmalarına devam edilecektir. Ana binada bulunan üyeler lokantası mutfağının tadilat ve onarımı tamamlanacaktır. Güvenlik nizamiye binası, atölyeler binası ve teknolojik olarak yenilenmiş seraların yapılması için proje çalışmaları yapılacaktır. Spor tesislerinin yenilenmesi çalışmaları tamamlanacaktır.

Değerli milletvekilleri, bilgi ve bilişim hizmetleri ile çeşitli idari faaliyetlere de kısaca değinecek olursak Türkiye Büyük Millet Meclisi mobil uygulaması, Sağlık Harcamaları Bilgi Sistemi, Tutanak Fihristi Projesi, komisyonlar

portalı, Anayasa portalı, medya arşiv hizmetleri ve benzeri pek çok uygulama geliştirilerek kullanıma sunulmuştur.

“E-Meclis Bilişim Hizmetlerindeki Yeni Zorluklar ve Projeler” konulu Avrupa Parlamento Araştırma ve Dokümantasyon Merkezi toplantısı, 5 ila 6 Kasım 2015 tarihinde 27 ülkenin katılımıyla Ankara’da Türkiye Büyük Millet Meclisimizin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Merkezi bünyesinde, yasama faaliyetlerine bilgi desteği sağlamak ve milletvekillerimizden gelen bilgi taleplerini karşılamak üzere rapor, bilgi notu, bilgi derleme ve doküman derleme türünde 1.474 çalışma gerçekleştirilmiş, Merkezin 186 adet bilgi talebi de karşılanmıştır. Gelen taleplerin daha hızlı ve daha etkin bir biçimde karşılanması gayesiyle hazırlanmaya başlanan “kısa bilgi notu” ürün türü etkin bir şekilde kullanılmıştır.

24 ve 25’inci Yasama Döneminde 188.732 okuyucuya kütüphane hizmeti verilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi koleksiyonuna 16.479 yeni yayın kazandırılmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi Açık Erişim Koleksiyonunda bulunan 1.944 adet elektronik yayından 12.281 kullanıcı faydalanmıştır. Doksan beş yıl öncesine ait İstiklal Mahkemeleri arşiv belgeleri de kitap hâlinde araştırmacıların hizmetine sunulmuştur.

Basın hizmetleri kapsamında, 25’inci Yasama Döneminde; Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasama faaliyetleri, komisyonlar, milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı idari teşkilatı ve gündemdeki siyasi haberlerle ilgili yazılı basında çıkmış 315.247 haber ve makale, İnternet ortamında “Basında Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi” başlığıyla yer almıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Başkanıyla ilgili olarak yazılı basında çıkmış 9.461 haber ve makalenin, ayrıca görsel basında çıkmış 5.461, İnternet medyasında yayınlanmış 72.246 ve sosyal medyada yer almış 27.791 haberin takibi yapılmış ve bunlar sisteme aktarılmıştır.

Siyasi parti grup toplantılarıyla ilgili faaliyetlerin basınla ilişkiler ve basını bilgilendirme çalışması yapılmış ve ayrıca milletvekillerinin düzenlediği 185 basın toplantısının organizasyonu gerçekleştirilmiştir.

İçinde bulunduğumuz 26’ncı Yasama Döneminde ise Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanıyla ilgili olarak yazılı basında çıkmış 2.809 haber ve makalenin, ayrıca görsel basında yer alan 1.675, İnternet medyasında çıkmış 25.242 ve sosyal medyada yayınlanmış 8.521 haberin takibi yapılmış ve bunlar sisteme aktarılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin yasama faaliyetleri, komisyonlar, milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı idari teşkilatı ve gündemdeki siyasi haberlerle ilgili olarak yazılı basında çıkmış 171.509 haber ve makale, İnternet ortamında “Basında Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi” başlığıyla yer almıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanıyla ilgili 2, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı üyeleriyle ilgili 1, siyasi parti grup toplantılarıyla ilgili 22 faaliyetin ve ayrıca komisyon toplantıları kapsamında 42 etkinliğin basınla ilişkiler ve basını bilgilendirme organizasyonu yapılmıştır. Bunların yanı sıra, komisyon başkanlarının yurt içi ve yurt dışından 2 heyeti kabul organizasyonu ve milletvekillerinin düzenlediği 151 basıp toplantısının organizasyonu gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonu 25’inci Yasama Döneminde toplam 33 saat 45 dakika yayın yapmıştır. Bu yayınların 22 saati Genel Kurul, 6 saat 15 dakikası haber, 5 saat 30 dakikası ise grup toplantıları yayınlarıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonunun yayın kalitesinin arttırılması için yapılan kamera sistemlerinin ve teknik altyapının yenilenmesi çalışmaları devam etmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Basımevinde gündem, kanun tasarı ve teklifleri sıra sayısı, geçen tutanak özeti ve benzeri konularda 82 milyon 331 bin 981 sayfa basım yapılmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Basımevinin baskı teknolojileri yenilenmiş, dijital baskı sistemine geçilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin Ana Binası’nda 25’inci Dönemde halk günü kapsamında 1.517, öğrenci grupları kapsamında da 6.301 olmak üzere, toplamda 7.818 kişiye rehberlik hizmeti verilmiştir. Ayrıca, bu dönemde, Meclise 49.806 ziyaretçi gelmiştir.

26’ncı Dönemde halk gününde 1.669, öğrenci grupları kapsamında 11.271 olmak üzere, toplamda 12.940 kişiye rehberlik hizmeti verilmiştir. Ayrıca, bu dönemde, Meclise 122.910 ziyaretçi gelmiştir.

Kurtuluş Savaşı Müzesini 25’inci Dönemde 33.011 kişi, 26’ncı Dönemde ise 52.839 kişi ziyaret etmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisini tanıtmak amacıyla 8 dilde (İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Arapça, Rusça, Almanca, Kazakça ve Çince) tanıtım kitapları hazırlanmıştır.

Engelli Dostu Meclis uygulamaları kapsamında, İnternet sitemizde görme engelli vatandaşlarımız için özel bir bölüm hizmete sunulmuştur.

Milletvekili albümü Braille alfabesiyle basılmıştır, işitme ve konuşma engelli vatandaşlarımıza yönelik çağrı merkezi kurulmuştur. Görme engelli ziyaretçilerin Meclis içinde kolaylıkla adres bulabilmeleri için kabartmalı yerleşim planı hazırlanmıştır. Ayrıca, engelli, yaşlı ve hasta ziyaretçilerimize Meclis içinde refakatçi personel ve araç desteği sağlanmıştır. Söz konusu projeler engellilerin görüşü alınarak hazırlanmıştır. Önümüzdeki dönemde uygulanacak tüm projeler, engellilere kullanım kolaylığı sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Personelin engellilerle doğru iletişimini sağlamak gayesiyle kamuda ilk kez, kurumumuzca “Engellilerle Doğru İletişim” Broşürü hazırlanmıştır. Halkla ilişkiler personeline işaret dili eğitimi verilmiştir.

Saygıdeğer Komisyon üyeleri, bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişme, küreselleşme, demokrasinin ve katılımcılığın artan önemi, milletvekillerinin kurumdaki beklentilerindeki değişim gibi hususlar, kurumumuzda anlayış, hedef, araç, yöntem ve işleyiş değişimlerini de gerekli kılmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin teknolojik imkânlardan en iyi şekilde faydalanarak daha etkin, daha verimli ve daha hızlı hizmet üretebilmesi için, bu alandaki çalışmalarımıza büyük önem veriyoruz.

Bu kapsamda 2016 yılı bütçe hedefimiz, yasama yetkisini kullanan değerli milletvekillerimizin çalışma şartlarını iyileştirmek, yasama sürecini ve kalitesini geliştirmek olacaktır.

Sonuç olarak, 2016-2018 dönemi için bütçe teklifimiz hazırlanmış ve 2016 yılı için 840 milyon 29 bin Türk lirası, 2017 yılı için 868 milyon 862 bin Türk lirası ve 2018 yılı için de 934 milyon 771 bin Türk lirası olarak öngörülmüştür.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin hâlen içinde bulunduğumuz 2015 yılı bütçe uygulaması ile önümüzdeki üç yıllık döneme ait bütçe teklifimizle ilgili açıklamalarda bulundum. Bu çerçevede bazı proje, rakam ve bilgileri sizlerle paylaşmak istedim. Bu konulardaki detaylı bilgiler, sizlere dağıtılan kitaplarda yer almaktadır yani 2014 Yılı Faaliyet Raporu, 24’üncü Yasama Dönemi Faaliyet Raporu, 2014 Yılı Kesin Hesabı, 2016 Yılı Bütçe Teklifi Kitabı, 2016-2017-2018 Bütçe Teklifi Kitapçığı.

Sayın milletvekilleri, sizlere daha iyi hizmet sunabilmemiz için gerekli azami katkıyı sağlayacağınız inancıyla 2016 yılı bütçemizin hayırlı olmasını niyaz ediyor, siz değerli arkadaşlarıma ayrı ayrı şükran ve saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim.

Konu : 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/529)
ile 2014 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı
(1/297) Hakkında

Dönemi : 26

Yasama Yılı : 1

Tarih : 26/01/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Sayın Başkanı, sayın üyeleri ve sayın milletvekilleri; Komisyonunuza sunduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisi 2016 Yılı Merkezi Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2014 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerinde yaptığınız konuşmalar, beyan ettiğiniz görüşler dolayısıyla teşekkürlerimi sunuyorum. Görüş ve önerilerinizden istifade edeceğimizi belirtiyorum. Suallere de vaktin müsaadesi nispetinde cevap vereceğim.

Bizler mesuliyeti büyük, vazifesi ağır insanlarız. Türkiye'mizi temsil ediyoruz. Hepimiz bu mesuliyetin idrakindeyiz ve farkındayız. İnşallah, bu dönem, örnek bir dönem olacak. Her dönemde bu istenir ve "Her dönem yeni bir başlangıçtır ve daha iyi olacağız." denir. Bu iddia, bizde de tabii ki olmalıdır ve örnek bir dönemi yaşamalıyız. Büyük devletlerin dertleri de büyük, problemleri de büyüktür tabii. Türkiye'miz de büyük bir devlettir, tarihi bir misyonu vardır, o misyona uygun bir noktaya ulaşması istenmektedir ve ona çalışacağız. Millet ve devlet olarak kaynaşmalıyız. Toplumsal kutuplaşma önlenmeli, birlik ve beraberliğimiz güçlenmeli.

Bendeniz dün Bağdat'taydım ve Bağdat'ta İslam Ülkeleri Parlamento Başkanları Toplantısı'na katıldım. İslam İş Birliği Teşkilatı Parlamento Birliği Toplantısı'na katıldım. Dönem Başkanıydık, Dönem Başkanlığını Irak'a devrettik. Birçok ülkeden Meclis başkanları veya başkan vekilleri geldi. Bahtıyarım ki Türkiye'nin oradaki itibarı ve gördüğü alaka hepimizi memnun edecek şekildedir. Görüştüğüm parlamento meclis başkanları oldu ve biz Dönem Başkanlığını Irak'a devrettik, her sene değişiyor. Çok yakın alaka gördük. Gerek Irak tarafından, gerek İran tarafından ve gerek diğer devletlerden ve bizleri rahatsız edecek herhangi bir konuşma, herhangi bir görüşme, herhangi bir tasarı olmadı ve güzel bir sonuç bildirgesi meydana geldi. Elçiliğimize giderken ve tabii havaalanından toplantı yerine giderken, heyet olarak üzüldük. Barikatlar, tanklar, TOMA'lar, kapalı dükkânlar, durmuş

bir hayat, perişan bir Bağdat. Neden oldu? Bölünmekten, ötelenmekten, itelenmekten ve araya giren düşmanlıklardan, bu senaryo her tarafta da, her İslam ülkesinde yürürlüğe konuyor, yürütülüyor, biz bunun farkında olmak zorundayız.

Birlik ve bütünlüğümüzü korumak durumundayız. Ufak tefek meseleleri büyüterek, problem hâline getirerek kavgaya dönüştürmemeliyiz. Konuşma üslubumuzda maalesef bir incelik olamıyor ve yükleniliyor. Bir arkadaşım, neden genel görüşme önergelerinin veya soruların geri iade edildiğini sordu. İç Tüzük açık ver sarıh, kaba ve yaralayıcı ve hüküm verici cümleler olmayacak. Huzurunuzda şunu belirtmek isterim: Bendeniz, bu Anayasa'ya, kanunlara ve bu İç Tüzük'e aynen uyacağım ve bunun dışına çıkmayacağım ve arkadaşlarımin da buna riayet etmesini rica ediyorum. Böyle ağır...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Ben size soru önergesini vermiştim...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi, Aykut Bey...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Bir okusanız ya, hiçbir şey olmadığını...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Okudum beyefendi, okudum. Hep hüküm veriyorsunuz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Bir bakın soru önergesine, hep konuyla ilgili...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Peki, okuyalım, beraber okuyalım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Tamam, lütfen ya.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Hayhay.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Hepsi konuyla alakalı sözler, bir tane kırıcı bir şey söyleyin.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi söylüyorum: "Geçerliliğini yitirmeyecek midir? Bütçeyi uygulamaya sokarak kepçeyle geri almayı mı planlıyorsunuz?..."

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Kaşıkla verdiğiniz kepçeyle almayı mı planlıyorsunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi, müsaade edin de ben kendim istediğim gibi okuyayım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Tamam.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ve bir de şunu söyleyeyim, lütfen insicamımı bozmayın olmaz mı, bilahare konuşun, ben bir şey demeyeceğim, diyeceğiz karşılıklı. Şimdi, talepte bulundum, kavga etmeyeceğiz, konuşma en büyük sermaye, konuşma en büyük hadise. Şu mikrofon, fikrin kırk pınarı, bundan kaçınmayacağız.

Veriyorum cevabınızı: “Hazinenin aşırı borçlanması, enflasyonist etki yaratarak fiyatlar genel seviyesini yukarı doğru çekecektir. Bu durum yeni zam almış ücretli ve emeklilerin gelirlerinin daha başında aşınması anlamına gelmeyecek midir? Sual değil bunlar. “Bütçeyi desteklemeyi düşünüyor musunuz?” Beyefendi, Aykut Bey, bunlar, İç Tüzük’ü okursanız göreceksiniz ki bütün sorduğunuz 7 tane soruda hepsinde kendi hüküm cümleleriniz var, töhmetiniz var, bu yüzden bu olmaz. Siz bu şekilde... Bakın, soruyu size söyleyeyim, soruya ait hükmü: “Soru; kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürmeksizin; kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önergeyle Hükûmet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Başbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında bilgi istemekten ibarettir. Sözlü soru önergeleri yüz kelimeyi geçemez. Soru önergelerine belge eklenemez.” Kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürmeksizin...” Bunlar kısa değildir, kişisel görüş ile doludur.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkan, en çok 1,5 sayfa.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi, siz benim cevabımı uygun görmeyebilirsiniz. Ben hareket tarzımı ve dayandığım esası size ifade etmek istiyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Cevabınızı uygun görmekle alakalı... Siz de benim hakkımı gasbedemezsiniz. Bakın, bu en çok 1,5 sayfa.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bu size göre Aykut Bey, ben devam ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Erdoğan, Sayın Meclis Başkanımız bitirsin.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Sayın Başkanım, bu hassasiyeti cevaplarda da gösterirseniz seviniriz. Ben de size bakanlıklardan gelen cevapları göstereceğim, içinde hiç dolu bir şey var mı, bilgi var mı? Kanun maddelerini hatırlatan cevapları...

BAŞKAN - Sayın Günel...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Değerli arkadaşlarım, şimdi...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Göstereceğim yani Sayın Başkan hassasiyetine teşekkür ediyoruz, bize gösterin, gelen cevapları da o zaman iade edin, “Böyle cevap olmaz.” diye, öyle yapacağız.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bakınız, Ahmet Bey, 97’ye de beraber bir bakalım...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Hayır, hayır, diyorum gönderin ama o zaman ona da Başkanlığın...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Anladım dediğinizi. “Aşağıdaki sorular Başkanlıkça kabul edilmez:

- a) Başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular;
- b) Tek amacı istişare sağlamaktan ibaret konular;
- c) Konusu, evvelce Başkanlığa verilmiş gensoru önergesiyle aynı olan sorular.”

Ben şunu ifade ediyorum tekraren: Ben bu İç Tüzük’ün dışına çıkmayacağım, bu İç Tüzük’te, Anayasada, kanunlarda beğenmediğiniz nokta olabilir, değiştireceksiniz. Değiştiremediniz, kabul edeceksiniz, ben böyle yürüyeceğim ve ben işlemimi böyle yapacağım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Hayır, yapamazsınız Sayın Başkan, böyle bir hakkınız yok. Benim bu soru önergem...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Size sorulmuyor ki benim hakkım beyefendi, ben kendimden mesulüm, siz kendinizden mesulsünüz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Olur mu öyle bir şey?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ben iki yere hesap vereceğim, şunu ifade edeyim: Ben iki dünyalıyım, kimisi bir dünyalıdır yani ahireti yok, benim var. Ben hem bu dünyada hesap vereceğim hem de ahirette hesap vereceğim. Onun için elimde bir terazi, biiznillah ondan ayrılmayacağım. Adil olacağım ve adaletimi devam ettireceğim. “Benden evvel böyle yapılmıyormuş.” Benden evvel ben yoktum ki, ben buyum...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Yapamazsınız.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - ...ve buna devam edeceğim.

Size göre...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Yapamazsınız.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi size göre...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Efendim, benim bu sorumu...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim size göre, siz “iç savaş” dediniz demin, çok rica ederim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Ne dediniz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Siz “iç savaş” dediniz, siz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Demek ki iç savaş çıkabilir dedim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Neler dediniz, siz Bağdat'ı görmediniz çünkü, siz çünkü dışarıya bakmıyorsunuz. Yapmayın, ikili konuşmayalım, yapmayın, benim üslubum öyle değil, ben diyaloglara girerek kimseyi yaralamak istemem. Evet, benim konuşmamı sizin konuşmanıza cevap verdim, beğenmeyebilirsiniz, bitti. Onun için devam etmeyin, insicamımı ve zamanımı bozmayın.

BAŞKAN - Evet, Sayın Meclis Başkanımız siz devam ederseniz lütfen...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ediyorum efendim.

BAŞKAN - Karşılıklı gidersek bu süreci tamamlamamız mümkün değil.

Buyurun.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Gayet tabii, arkadaşlarımız, giderek muhakkak ki daha uygun üsluba kavuşacaklardır.

Evet, toplumsal kutuplaşma önlenmeli, bunu biz yapacağız. Televizyonu kimler takip ediyor? Bütün Türkiye. Tepede gördükleri kavga aşağı yansıyor, ta kahvelere iniyor, aileye iniyor, apartman yönetim toplantılarına iniyor, statlara iniyor...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkan, cevap vermiyorsam nezaketimdendir.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi, la havle ve kuvvete. Beyefendi, siz susamaz mısınız, susmak diye bilginiz yok mu, böyle bir yeteneğiniz yok mu?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Var efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - O hâlde lütfen susun, susun beyefendi!

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Ben Meclisin kişiliğine saygımdan dolayı cevap vermiyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Susun lütfen.

BAŞKAN - Sayın Başkan, lütfen buyurunuz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Değerli Başkan, ben tekrar ediyorum, herkesin fikri kendine ait, mesuliyetiyle ve vereceği hazla. Dolayısıyla benim fikirlerimi ben beyan edeyim, rica edeyim, beyefendi eğer başka sual soracaksa sualini yazılı da verebilir, bana da gelebilir ama şu konuşmamızı tamamlayalım.

BAŞKAN - Siz devam edin, buyurunuz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Şimdi, statlarda bir yerler var, nereye ait? Deplasman takımına, seyircisine, hatta hiç yer verilmiyor. Bir didişme, bir tuhaf hava. Arkadaşlar, bunu biz kaldırmalıyız, bunu yok etmeliyiz, biz büyük bir devletiz, bizim misyonumuz büyük. Biz bayrağımızın tekliğini, vatanımızın tekliğini, milletimizin tekliğini bir tarafa itemeyiz, biz büyük bir tarihin mirasçısıyız, gündelik hesaplara bakmayalım. Ormanı görelim, ağaca bakmayalım, kırmayalım birbirimizi ne olur. Böyle yaparsak olur, niye yapmayalım ki? Dikkat ediyorum, naklen yayın bitiyor, bir dostluk, bir arkadaşlık veya dışarı çıkılıyor, bir yere seyahate gidiliyor, dostluk arkadaşlık fakat o mikrofonda, vatandaşlara, millete, öylesine bir itekleyici ve öteleyici oluyoruz ki, bu olmamalı diye düşünüyorum.

BAŞKAN - Asgari de o kadar olsun Sayın Başkanım yani.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Nasıl efendim?

BAŞKAN - En azından o kadar olsun, asgari de, o da olmazsa durum vahim yani.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Başmikrofon başlatıyor Sayın Başkan. Başmikrofoncu öyle yapınca herkes yapıyor.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ahmet Beyciğim, rica edeyim, sırayla gidelim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Önemli değil, Ahmet, Mehmet aynı şey. Başmikrofoncu var ya, o başlatıyor, herkese böyle bağırıp çağırırken ta...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi, ben tekrar ediyorum, Aykut Bey'e de söyledim, zatiâlinize söylüyorum: Ne olur...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Bir şey yok yani.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ama benim arama girdiniz, konuşmama girdiniz, neden?

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Estağfurullah.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Niye böyle oluyoruz kardeşim?

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Sayın Başkanım...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Hani, Themistokles'in bir lafı var, "Vur fakat dinle." Ya, önce dinleyin ne olur?

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Sayın Başkanım...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ama olmaz ki. Bak, gene girdiniz; bak, durmuyorsunuz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Siz eski bir Parlamentersiniz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Mehmet Bey, durmuyorsun, garip bir şey. Soyadınız Yıldırım ya, duramıyorsunuz.

BAŞKAN - Efendim, Mehmet Günal.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Aa, yapmayın.

Soyadı neydi?

BAŞKAN - Sayın Mehmet Günal.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Yıldırım neredeydi?

BAŞKAN - Sayın Ahmet Yıldırım Bey buradalar.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Hiçbir şey demiyorum, tamam, kabul.

Evet arkadaşlar, biz bir aileyiz. Parmaklarınız biz ama aynı bileğe bağlıyız. Arkadaşlar, hepimizin isteği memleketimizin bahtiyarlığı, mutluluğu değil mi? Neden, neden; niçin?

Evet, şimdi, temas ettiğiniz noktalar var. İç Tüzük çok mühim. İç Tüzük'te defaatle faaliyete geçildi. En son -kulakları çınlasın- Ali Topuz Bey ile Salih Kapusuz Bey'in hazırladığı bir teklif vardı, son noktada akamete uğradı. Daha önce var. Sayın Oktay Ekşi'nin bana gönderme lütfunda bulunduğu bir teklifi

var, hazırlığı var. Birçok arkadaşımızın var. Cemil Çiçek Bey'in hazırlattığı güzel bir metin var. Metinlerimiz çok. Niye? İhtiyaç var İç Tüzük'ün düzenlenmesine. İç Tüzük Meclisin anayasası. Bunu düzelterek, bu dönemde inşallah düzelterek.

Benim bir diğer temennim var, gene “inşallah”la söylüyorum, Anayasa'yı da bu dönemde halledeceğiz. Bütün partiler zira “Bize yakışmıyor.” diyor, “Uygun değil.” diyor, “Çoğulcu demokrasiye uygun değil.” diyor ve “Militarizmden kalan hükümler var.” diyor. Açıklayacağız; insan haklarına, demokratik hukuk devletine dayalı bir anayasa yapacağız. Siyasi parti liderlerine ve siyasi parti yöneticilerine teşekkür ediyorum. 3'er kişilik bildirimde bulundular ve 12 kişilik bir komisyon olarak bir araya geleceğiz. Buna ait mektubumu gerek başkanlara gerekse komisyon üyelerine iletacağım inşallah. Cemil Çiçek Bey zamanında yapılmış olan çalışmalar fevkalade bir altyapı oluşturdu ve onlarda yapılan hazırlıklardan istifade edeceğiz inşallah ve bir anayasa ortaya koyacağız. Zannediyorum önümüzdeki hafta perşembe günü bu toplantıyı akdedeceğiz; ilk başlayacağız, ilk defa buna başlayacağız. Anayasa mevzuu mühim.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, süremiz de azalıyor. Bir de arkadaşların somut, sordukları sorulara bir cevap talepleri var.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Acaba bu yirmi dokuz dakika benim mi?

BAŞKAN - Evet efendim, sizin.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Müsaade edin, ben kullanayım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Sadece Başkan mı, diğer başkanlar da var.

BAŞKAN - Hayır, hayır, diğer başkanlarımıza ayrı süre vereceğiz tabii ki.

Buyurun efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Arkadaşların bir diğer temas ettiği husus binalar mevzuudur. 28 bin metrekaaredir eski Halklar İlişkiler. Onun yıkılması fikri vardı ama bence uygun değil, ben o istikamette değil, yeniden kullanılır hâle gelmesi fikrindeyim ve inşallah onu yeniden kullanılır hâle getireceğiz.

Meclis içinde sıkıntımız var, oda sıkıntımız var. Kâtiplerimizin, komisyonlarımız, idare amirlerimizin, milletvekillerimizin sıklığı var. Bunu gidermek için bir düzenleme yapacağız.

Arka tarafta, taburun yan tarafında bir sosyal tesis vardı; bazı olaylar, bazı vakalar oranın kaldırılması mecburiyetini ortaya getirdi. Arkadaşlarım bu hususta karar vermişler, kaldırmışlar ama tabii, bir ihtiyaç olarak bu ihtiyacın hissedildiğini biliyorum ve inanıyorum. Ankara Büyükşehir Belediyesinden alınan tesis, Ala Restoran denilen tesis spor tesisleriyle beraber milletvekillerimize hizmet verecektir ve bu Halkla İlişkiler Binamızda bir lokanta, bir bölüm de eski milletvekillerine ayrılacaktır. Eski milletvekillerimizin de büyük isteği var, ihtiyaçları var. Herhangi bir yerde, çeşitli lokallerde ya da binalarda kalıyorlar. Onlara da yer temini, lokanta temini ve altyapı temini gerektiği muhakkaktır. Milletvekilleri ne kadar ilgi görürlerse ve ne kadar onlara hürmet edilirse, toplum ne kadar onlara saygı duyarsa milletin kendisine saygı duyması demektir. Bu yüceltilmelidir, yükselmelidir, yükseltilmelidir ve milletvekillerine gereken her türlü özen gösterilmelidir. Biz milletvekillerimize dizüstü bilgisayar verileceğine dair beyanda bulunduk. İhtiyacı olmayan olabilir, onu almayabilir ama ihtiyacı olanlar var. İhtiyacı olanlar, ister F, ister Q klavye alacaklardır ve normaldir bu. Teknik donanımda yardımcı olmamız lazım.

Bunun dışında, ben suallere geçeyim.

BAŞKAN - Bu, bilgisayarların bütçesini sormuşlardı Sayın Başkanım, nereden karşılanacağını.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bütçeyi, söyleyeceğim efendim.

Bütçeyi kendimiz karşılayacağız. Bazı rakamlarda değişiklikler var. Mesela, sayın milletvekilimizin verdiği bir rakam vardı “Ne kadar verildi, nasıl anlaşıldı?” diye; Türk Parlamenterler Birliğinin telefonla ilgili anlaşmasının, bizde pahalı olduğu noktasında söylemişti, onu söyleyeyim para mevzuu geçmişken. Evet, GSM ücretinin aylık 190 lira olduğundan bahsedildi. Bu, bilmiyorum değerli arkadaşımız nereden rakam aldı, doğru değil. Avea 16 lira, artı KDV; Turkcell 42, Vodafone 26 liradır ve fiyat çok aşağı bir fiyattır. Bir yanlış bilgi edinilmiş herhâlde.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, duyamadık o şeyleri.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Tekrar edeyim efendim.

BAŞKAN - Lütfen efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Avea 16, Turkcell 42, Vodafone 26, artı KDV’dir bunlar. 5 bin dakika konuşma, her yöne 3 bin

dakika, her yere bin SMS, 5 GB. “196 liradır.” demişti, bu yanlış bir bilgi olarak gelmiş.

BAŞKAN - Efendim, o makineyle ilgili bir bilgidir herhâlde.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Nasıl efendim?

BAŞKAN - Cihaz bedeli belki ona dâhildir.

ERHAN USTA (Samsun) - Cihaz taksidi vardır orada, onun için.

BAŞKAN - Cihaz taksidi vardır onun içerisinde.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Olabilir.

Mesela, danışmanlar hakkında da ücret meselesi konuşuldu. Danışman maaşları 2011 yılında yüzde 50’den fazla artırıldı ve kıdem tazminatı öngörülmedi. Kanunda açıkça şöyle bir hüküm var: “Sözleşme ücreti dışında mali ve sosyal haklar kapsamında herhangi bir ödeme yapılamaz.” Çünkü yüksek bir rakam verildi, o rakamın içinde mütalaa edildi. Arkadaşlarım “Rakamları düşük.” dediler. Hayır, öyle değil, burada rakamlar var. Epey bir mali imkân sağlandı. Ne kadar daha sağlayabilirsek onu da inşallah sağlayacağız.

BAŞKAN - Sayın Başkan, bu “laptop”ların, dizüstü bilgisayarların fiyatı konusunda bir bilgi var mı elimizde, onu arkadaşlar ısrarla öğrenmek istiyorlar.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Çalışma devam ediyor, fiyat alıyoruz. Doğru dürüst bir fiyat alacağız ve en iyisini en ucuza alacağız inşallah.

BİHLUN TAMAYLİĞİL (İstanbul) - Bu, Alaya karşı takas olmuş mu Sayın Başkan, onu atladınız da?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Affederseniz, Bihlun Hanım, bir dakika.

Zaten bu dizüstü bilgisayarlar Devlet Malzeme Ofisinden alınıyor. Fiyat noktasında da herhangi bir sıkıntı çekecek değildir.

Bir şey demiştiniz Hanımefendi?

BİHLUN TAMAYLİĞİL (İstanbul) - Bu Ala Sosyal Tesislerinde bir takaslı işlem var mı, Meclis ile Büyükşehir arasında?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Hayır, o, Orman Bakanlığına ait bir araziydi zaten, onun bize tahsisi o taraftan yapıldı. Böyle bir takas söyleniyor. Daha teferruatını ben sizlere inşallah yazılı olarak intikal ettiririm.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Herhangi bir kira bedeli falan yok mu Sayın Başkanım?

BAŞKAN - Takas söz konusu değil, tahsis söz konusu sadece orada.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Evet. Şimdi, on beş yıllığına bir kiralama hadisesi oldu Ormandan.

Bir başka rakam sormuştu arkadaşım da onu arıyorum, maliyet olarak.

Yeni Halkla İlişkiler Binasının maliyeti, proje, yapım, tefrişat dâhil 180 milyon liradır.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) - Ben mimara verilen parayı soruyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ben size maliyet; proje, yapım, tefrişat...

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) - Sayın Başkanım, burası başka bir projeyle başlayıp sonra proje müellifine bir bedel ödendi, proje başka bir mimarla devam etti. O müellife kaç para ödendi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Toplam bu Hanımefendi.

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) - Sayın Başkan, iptal edildi ya proje. Bu müellife önemli bir miktar para verildi, ne kadar ödendi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Bundan daha büyük bir bedel Sayın Genel Sekreter.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Şimdi, bakınız, maliyet; proje, yapım, tefrişat dâhil 180 milyon. Detayını, dökümünü arkadaşlarımdan rica edeyim. Lütfen, hanımefendiye, milletvekilimize bildirin.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Önceki, sonraki diye Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Tamam, tefferruatlı olsun.

BAŞKAN - Proje müelliflerine ödenen bedelleri mi istiyorsunuz yani?

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) - Evet, iptal edilen proje için ödeneni.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Eski başkanlar mevzuunda da şöyle bir durum var: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı 2014 Ocak 22'de bir karar alıyor ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin eski başkanlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği devam etmeyenlerinin irtibat ofisi olarak kullanabilecekleri uygun bir mekanın tahsisinin yanı sıra,

TBMM eski başkanlarının çalışmalarında yardımcı olmak üzere, talepleri hâlinde TBMM Başkanlığınca en fazla 3 personel görevlendirilmesine ilişkin önerinin kabulüne karar verildi. Yani, bu bir Başkanlık Divanı kararıyla yapıldı. Bunu zannediyorum Şükrü Bey sordu, değil mi? Sizin de bir temelli senatör hatırlamanız var. Tabii, öyle, o şekilde mütalaa edilmemeli ama bir tarafa da itilmemeli, gereken bir hizmet gerektiği ölçüde verilmeli.

Şimdi, ben sıraya göre bir gideyim.

Sayın Paylan'a şu ifadede bulunmak isterim: Tabii ki ifade özgürlüğünü...

Ha, burada değil.

AHMET YILDIRIM (Muş) - Ben not alıyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Gelmeyecek mi?

AHMET YILDIRIM (Muş) - Bir görüşmesi var, gelecek efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Geldiğinde konuşuruz.

AHMET YILDIRIM (Muş) - Bir saat sonra.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bir saat sonra, peki efendim.

İfade özgürlüğünün sonuna kadar destekçisiyiz ancak ifade özgürlüğü hakareti, küfürü veya nefret söylemini kapsamamalıdır.

Taşeron işçi konusu genel bir sorun olup bu, Hükûmetin gündemindedir ancak Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan taşeron işçilerin aldığı ücret ve çalışma şartları diğer kurumlardan çok daha üstün durumdadır.

Tercümanlar uluslararası kabul görmüş ana dillerdedir. Diğer dillerde resmîyetler geldiğinde hizmet alımı suretiyle tercüme yapılmaktadır ve buna ait tercüme odası yeni binada mevcuttur.

Cemil Bey'in bir beyanı var, diyor ki: "İç Tüzük 35'e göre komisyonlar kendilerine havale edilen işler dışındaki işleri görüşemezler. Bazen komisyonlar havale edilmeyen kanunlarda da değişiklik yapıyor. Başkanın komisyon raporunu kabul etmeme veya iade etme yetkisi yok. Gerekli uyarıyı yapar, nihai kararı Genel Kurul verir. Nitekim, bu konuda Genel Kurulda usul tartışmaları da yapılmaktadır."

MEHMET GÜNAL (Antalya) - O soruyu ben sormuştum da. Efendim, yazının orijinali orada, bakabilirsiniz.

BAŞKAN - Sayın Günal'ın sorusuydu efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Evet, Mehmet Günal Bey, siz sordunuz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Şimdi, yani, Sayın Erdoğan'ın yazısını hangi nitelikle iade ettiyseniz bunu da aynı şekilde iade etmeniz lazım. Bakın, "İç Tüzük'e bağlıyım." dediniz. Sayın Aydoğdu'nun yazısını hangi gerekçeyle iade ettiniz?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Efendim soyadım Erdoğan.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Yani hangi gerekçeyle iade ettiyse aynı bu şekilde...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, o gerekçe başka. Beyefendi o başka, bu başka, karıştırmayın.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Tekemmül etmemişse...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - 35'le 67'yi karıştırmayın.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - İyi de işte 35'e göre...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Devam ediyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Ama, tam siz söylediniz, diyorsunuz ki: "Bana takılma." Sayın Genel Sekreterin gönderdiği, Sayın Meclis Başkanının imzası olan yazı kitabın sonunda duruyor, ben size yazıyı göndereyim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi, raporu nasıl iade edersiniz, önergeyi iade edersiniz, rapor iade edilmez. Fark var Mehmet Bey, lütfen, lütfen...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Rapor değil, İç Tüzük'e aykırı şey yapılmı mı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Değil, öyle değil. Rapordur ve iadesi var. Ama bunun iadesi yoktur, önergenin iadesi var, karıştırıyorsunuz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Rapor değil, siz yazı yazdınız Sayın Başkanım ben onu söylüyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bizimki önergenin...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Bizim şikâyetimiz üzerine siz bir yazı yazdınız, dediniz ki: “Bunları görüşün, bunlar İç Tüzük 35’e aykırı.” “Onlar?” dedik, “Yok, biz görüştük, aykırı değil.” dediniz.

BAŞKAN - “Onlar” derken kimi kastediyorsunuz efendim?

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Beyefendi gitti, şimdi kendisi burada da, Sayın Berber imzasıyla gittiği için şimdi sataşamıyorum.

BAŞKAN - Ben de onun için zaten soruyorum.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Sayın Başkan, tekemmül etmemiştii henüz, biz o yazıyı onun üzerine gönderdik ve Meclis Başkanlığı doğru yaptı, onu takdir ediyorum ama arkasında durmadı. Kanunlar Kararlardan bizim Komisyon Başkanı daha iyi, İç Tüzük’ü uyguluyormuş yani özeti o çıktı. Siz “Bunlara dikkat edeceğim.” dediniz ya, onun için söylüyorum Sayın Başkanım, size hani sözünüzde durabilmek için imkân veriyorum yani. Özellikle durulmadı, arkasında duramadı Sayın Çiçek.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Dururum ben beyefendi, ben dururum.

Efendim, Sayın Kuşoğlu’nun bir beyanı var. “Milletvekillerinin itibarı azalıyor, bir kanun dahi çıkaramadık.” diye. Tabii, itibarı korumak aynı zamanda milletimizin itibarını korumaktır ve hepimizin görevidir. Tabii ki, milletvekillerimiz bu konuda azami hassasiyeti gösterecektir. Etik kanunu veya vekillerle ilgili diğer kanunlar mutabakatla çıkarılmalıdır. Önerim, bütün partilerin üyelerinin olacağı bir komisyon kurulup bu çalışmaları yapmalarıdır. Sayın genel başkanlar bu konuda kanun değişiklikleri veya komisyonlar kurmama destek verirlerse çok memnun olacağım. Şöyle bir hakikat var...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Burada geçti, Sayın Başkan, bir çalışma yaptık. Hiçbir ücret, özlük hakkıyla ilgili, ücretle ilgili artış içermiyordu ve Komisyonumuzdan da geçen dönem geçti aynı mutabakatla yine gönderilmiş.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Geçen dönemi diyorsunuz değil mi?

Şimdi, o çıkmalı, hiçbir mali hüküm de yok. Onda işte pasaport var, diğer durumlar var, onur meselesi de var, yükselme meselesi de var. Bu gayet tabiiydi ve çıkması gerekirdi, onu yeniden harekete geçirmeliyiz. Düşününüz ki Türkiye Büyük Millet Meclisi 26’ncı Döneminde, şu kadar zaman yaşa sahip ve bir milletvekili kanunu yok; bu, eksiklik. Biz milletvekili kanunu çıkarmalıyız ama bunu grubu olan bütün partilerle beraber çıkarmalıyız. Kendine göre

bir kanun çıkarmamalıyız, çok haklısınız, desteğinize, ikazınıza teşekkür ediyorum.

Sayın Temizel yok.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - Biz iletiriz kendisine, gelecek şimdi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Siz de vekâlet aldınız, peki.

Efendim, Millet Meclisi ve Sayıştayın dış denetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu yürürlüğe girmeden önce 2006 yılına kadar Hesapları İnceleme Komisyonu tarafından yapılmaktaydı. 5018 sayılı Kanunun 2006 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu 37'nci maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi harcamalarının dış denetimi her yıl Sayıştay tarafından görevlendirilen 3 denetçiden oluşan bir komisyon tarafından yapılmaktadır ve raporlar Başkanlık Divanına sunulmaktadır, akabinde inceleme sonuçları Genel Kurulun bilgisine sunulmaktadır. Harcamaları iç denetçiler tarafından sürekli olarak da denetlenmektedir. Bu bilgiyi de aktarmak isterim.

Leyla Zana Hanım'la ilgili bir soru var: Yemin etmeyen veya yemini geçersiz sayılan milletvekilleriyle ilgili durum... Bildiğiniz gibi, İç Tüzük'ün 3'üncü maddesinde milletvekili genel seçimleri kesin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca TRT'de, kanallarda ilanını takip eden beşinci gün saat 15.00'te Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu çağrısız toplanır. Ve Meclisimiz de bildiğiniz gibi 17 Kasım'da toplandı ve ilk birleşimde siz sayın üyeler yemin ettiniz. Yemin etmeyip gecikenler de bilahare ettiler. Yalnız, Leyla Hanım kalmış bulunuyor. Ant içme, her milletvekilinin Anayasa'daki metni kürsüden yüksek sesle ve aynen okuması suretiyle olacağı ifade edilmiştir. Sayın Milletvekili Leyla Zana yemin metnini aynen okumadığı, anlamını değiştirerek yemin metnini okuduğu için Geçici Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Deniz Baykal'ın yeminin geçersiz olduğunu ve yeniden yemin etmesi gerektiğini ifade etmiştir ve bu da tutanaklara geçmiştir. Sayın Zana sonraki birleşimlerde de yemin etmemiştir, şu ana kadar yemin etmiş değildir. Dolayısıyla da şu ana kadar kendisine herhangi bir maaş ödemesi yapılmamıştır.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Personeli var.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Danışmanlarının durumu... Zaten her milletvekilinin 3 kişilik bir danışman hakkı var ya, o husus da gene incelemeye ve değerlendirmeye alınmıştır.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Sorum oydu çünkü Engin Alan'ın bir süre elemanları falan başlatılmadı, bir sürü bir şey oldu, onun için acaba bir uygulama değişikliği var mı diye sordum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Tabii, o Engin Alan ve diğer zatlar için o durum farklı, bu farklı. Onlar bir mücbir sebeple yemin edememişti. Burada rızai bir durum var.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Ona rağmen başlatılmamıştı.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - İşte, takip ediyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Yani başlamış mı elemanlar? Başlamış, o zaman onu mu anlıyoruz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Baştan zaten başlıyorlar, sonradan yemine gelip gelemeyeceğini bilmiyorsunuz. Dolayısıyla, yemin hususunda tekrar kendisine talepte bulunuldu efendim.

Efendim, Sayın Erdoğan'ın Şırnak Cizre'deki yaralılarla ambulans meselesini sorduğu bir soru var. Devlet bu konuda azami gayret ve hassasiyeti gösteriyor. Bendeniz Halkların Demokratik Partisinin Eş Başkanlarının, grup başkan vekillerinin talebi doğrultusunda ya da milletvekillerinin aileleriyle de görüştüm, temas ettim, gereken teması yürütmek görevim zaten. Milletvekillerinin -bu çatının birer mensubu olarak- haklarını korumak durumundayım. Azami gayret ve hassasiyet gösteriyorlar ancak yaralı almaya çağrılan ambulanslara teröristler tarafından ateş açılıyor, yaklaştırlmıyor ve alınmaları önleniyor.

NİMETULLAH ERDOĞMUŞ (Diyarbakır) - Bağışlayın Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Müsaade edin, bitireyim.

Güvenlik güçlerimiz sivil vatandaşlara zarar vermeden terörle, teröristle mücadele etmektedir. Bu mücadeleye zarar verecek söylem ve eylemler de tabii yanlıştır.

Buyurun efendim.

NİMETULLAH ERDOĞMUŞ (Diyarbakır) - Bağışlayın. Somut örnek üzerinde yani şu anda o binada bulunan yaralılara ambulans gönderildi ve sonra da teröristler tarafından ateş açıldı ve ambulanslar geri mi gönderildi? Onu öğrenmek istiyorum. Dediniz ya: "Saldırıları yapıyor..."

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Gönderilen ambulanslara teröristlerin açtığı sonucun...

NİMETULLAH ERDOĞMUŞ (Diyarbakır) - Şu anda yaralılar bekliyor. Ambulanslar gitti, şu an itibarıyla ateş mi açıldı ki ambulanslara...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ambulanslar sokulmuyor, cenazeler saklanıyor, nasıl bir düşünce, nasıl bir kaşıma, onu siz takdir edin.

NİMETULLAH ERDOĞMUŞ (Diyarbakır) - Zatialinizden Meclis Başkanı olarak bizzat inisiyatifini kullanarak ambulans göndermenizi hasseten istirham ediyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Benim ikaz görevimi yapmak tabii ki vazifem, ikaz ederim.

Bu Türkiye Büyük Millet Meclisi televizyon yayınları TRT'yle yapılan protokole göre yürütülüyor malumualiniz ve yayın 19.00'da sonlanıyor ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi İnternet sayfasında ve cep telefonlarındaki mobil uygulamalardan Genel Kurul kapanana kadar görüşmeler canlı olarak yayınlanmaktadır. Yani, sansür düşüncesi olsa buna izin verilmez, o durumu da arz edeyim size.

Soru önergelerinin konusunu da demin sizlere arz etmiştim. Burada 66 ve 67'nci maddeleri dikkatinize tekrar arz ederim. 67'nci madde (2)'nci fıkra: "Başkanlığa gelen yazı ve önergelerde kaba ve yaralayıcı sözler varsa Başkan gereken düzeltmelerin yapılması için o yazı ve önergeyi sahibine geri verir." Burada temiz bir lisan hadisesi, hepinizin takdir edeceği, hepinizin uyacağı bir husustur. Töhmetsizlik altında bırakan, bir hâkim gibi kendini gören, bir kanun vazı gibi kendini gören... Öyle beyanlar geliyor ki bunun kabul edilmesi tabii ki uygun değil. Demin de soruyu ifade etmiştik, aynı zamanda Genel Kurulda da...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Bu, sizin adınıza bir suçtur efendim. Tutanaklara geçsin diye söylüyorum: Bu, yaptığınız bir suçtur efendim. Bize bu soru önergesini bu şekilde iade etmek sizin adınıza bir suçtur.

Saygılar sunuyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, o size göre takdir ettiğiniz. Bana göre değildir, sizin söylediğiniz yanlıştır.

Evet, bu iade mevzusu böyledir.

Zaten denetim yetkisini yok etmek diye bir hadise yoktur. Meclis Başkanı denetim yetkisini yok edemez, niçin? Çünkü kişinin, milletvekilinin kürsü dokunulmazlığı vardır, istediği beyanda bulunabilir. Bu beyanı yanlış olur,

doğru olur, onu ilgilendirir. Ve bildiğiniz gibi, milletvekili dokunulmazlığı cezai bakımdan dönem sonuna kadar devam eder ama hukuki dokunulmazlık bakımından da eğer beyanında bir suç varsa, tazminat doğuyorsa karşı taraf dava açabilir. Kürsü masuniyetine, denetimine asla ve kata Meclis Başkanlığı, Meclis Başkanı karışamaz, önleyemez ve engelleyemez, onun tabii hakkıdır, ben onun idraki içindeyim. Bunu arz ettim.

Bu “4/B’li çalışan” demişti Musa Bey. Musa Bey, 4/B’li çalışmamız kalmadı, hepsi 4/C’ye geçirildi. 4/C’li personelin özlük haklarında daha önceki dönemlerde ciddi iyileştirmeler yapıldı. Şu anda aynı işi yapan memurlarla aralarında çok az bir fark kaldı. 4/C’li personelin kadroya geçirilmesi konusunda Hükûmetin yaptığı açıklamalar var. Bu sadece Türkiye Büyük Millet Meclisinin sorunu değil, topyekûn çözülecek olan bir sorundur, onu da arz ediyorum.

Danışman mevzusundaki kıdem tazminatı da arz ettim. Bu noktada da yine daha önce yapılan sözleşme ücreti dışında herhangi bir şey verilemez, baştan olduğu için kanuni bir hüküm oldu.

Bihlun Hanımefendi, sizin bir sorunuz var: Millî Saraylara ait iktisadi işletmeler... Bunlardan Beylerbeyi Sarayı ve Küçüksu Kasrı’ndaki kafeteryalar geçen sene 2886 sayılı Kanun kapsamında açık artırma usulüyle ihale edilerek kiralandı ve yıllık kira bedeli 1 milyon 720 bin liradır, oldukça yüksek bir rakam olarak alınmıştır. Ve yapılan ihaleye de epey bir talep olmuştur, bu yüzden yukarı bir rakamdır, huzursuzluk verecek bir durumu yoktur. Diğer kafeteryalar ise, bunun dışında kalanlar ise Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından işletilmektedir.

25 Ocak 2016 tarihi itibarıyla sözlü soru önergesi, Kadim Durmaz Bey’in sorusu bu. 163, yazılı soru önergesi 1.604. Bunun 81’i iade edilmiş, toplamda iade edilen sözlü soru önergesi yok; 1.767 ediyor.

Evet, Erhan Bey’in dediği gibi, inşallah İç Tüzük Komisyonu kurulur ve şikâyetler giderilen bir metin ortaya konur. Günün icaplarına uygun, hukuk devletine uygun bir İç Tüzük meydana gelir ve denetim meselesi zapturapta iyice alınır.

ERHAN USTA (Samsun) - İç Tüzük’e uymama, esas sorun orada Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Nasıl?

ERHAN USTA (Samsun) - Yani ne kadar mükemmel İç Tüzük yaparsak yapalım, uyulmadıktan sonra veya arkasında...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Onda haklısınız.

ERHAN USTA (Samsun) - Sorun orada yani, sorun kurallara uymama.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - O kişinin vicdanın, dürüstlüğüne icabıdır ve yapması lazımdır.

Bu lokanta yıkımı hadisesinde de ifade ettim. Onu araştırdım ve bazı olaylar anlattılar, o olayları burada aktarmak istemem. Yani, doğru dürüst bir işlem olduğuna inandığım için söylüyorum. Eğer düşündüğümüz gibi olursa Başkanlık Divanında da konuşacağız, projeyi görüşeceğiz. A Bloğun en son tarafındaki mekânı yeniden bir lokanta hâline getireceğiz, bu tarafta da aynısı olabilir.

Tabii, hepimizin hassas olmamamız gereken bir nokta var; bu terör hadisesi. Milletvekili arkadaşlarımdan herhangi biri, 20 kişiyi, 30 kişiyi neyse “Benimle beraberler.” deyip içeri alıyorlar, yemek için ikramda bulunuyorlar ve yemek için gelenler de Genel Kurula rahatlıkla ulaşabiliyorlar.

Yine, B kısmında eğer bir lokanta yapabilirsek orayı inşallah uygun bir mekân hâline getirirsek, Halkla İlişkiler Binası, oradan seçmeni oraya... Genel Kurula dışarıdan girmenin önlenmesi doğru olur kanaatindeyim. Onu yine Divanda görüşeceğiz, grup başkan vekilleriyle, Meclis başkan vekilleriyle görüşeceğiz. Zira, milletvekillerimiz şöyle şikâyet ediyorlar: “Oturacak yer bulamıyoruz, içerisi dolu.”

NURETTİN DEMİR (Muğla) - Gerçekten, saatlerce bekliyoruz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Evet, bu bir sıkıntıdır, aşılması lazım. Yalnız bu noktada milletvekillerimizin de destek olması... “Ben milletvekiliyim.” deyip, kim olduğunu bilmediği, hatta aralarına karışan kişi olabilir, içeri girmesi mümkün olabilir. Nitekim kürsüde bir milletvekili arkadaşımızın gösterdiği bir bazuka bir, bir silah oldu; bu, çok mühim.

İdare amirlerimiz arasında vazife taksimi yaptık. Bir arkadaşımın söylediği vardı “İdare amirleri arasında vazife yapılmadı.” diye, epey zamandır vazife dağılımı yapıldı ve Salim Uslu Bey bu emniyet işine bakıyor. Yüreği ağzında diyeceğimiz bir şekildedir kendisi. İki taraftan gelen, çok sayıda gelen kişiler... Yani, hep korkuyoruz tabii ama inşallah daha iyi bir noktaya ulaştıracacağız, daha sıkı bir inceleme yapıyoruz. Bu incelemeyi yaparken ve gereken araştırmaları, kimlik ve yoklamayı yaparken arkadaşlarımızın bize kızmaması, küsmemesi, tenkit etmemesi aksine yardımcı olması lazım çünkü hepimize ait bir konudur.

Bu araç giriş kartlarında “Yalnız milletvekillerine aittir.” hükmü çok eskiden beri vardır çünkü milletvekillerinin olduğu araçların durdurulmaması, ceza

yazılmaması gibi hususlar vardır; o imkânlar milletvekiline tanınıyor. İçinde herhangi bir sivil şahıs, yakını veya bir başkası arabadayken geçiş hakkını kullanması veya “Ceza yazmayın.” diyebilmesi mümkün değil, olmaması lazım. Dolayısıyla o yüzdendir ki eskiden beri bu var, bendenizin burada olduğu dönemlerden beri var, çok eskiden beri bu var. Bu kart vardır ve bu kayıt vardır.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Siz galiba kartları görmediniz Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Gördüm efendim, gördüm, Salim Bey bana gösterdi.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Ben 23’üncü dönem de 24’üncü dönem de milletvekiliyim hiç öyle bir şey yoktu. Üzerindeki, kırmızı şeritteki yazıyı gördünüz mü?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Eskiden beri bu böyledir ama.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Ya, size eksik bilgi veriyorlar ya siz bize eksik bilgi veriyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Genel Sekreter eskiden böyle bir iz var mıydı kartların üzerinde?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi eksik bilgi yok. Diyorum ki: O kayıt doğrudur, o kayıt olmalıdır. Milletvekili içinde olmadıkça...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Ama “Bu, eskiden beri böyledir.” demeyin.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Evet, öyledir.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Arabayı ben kendim kullanıyorum, görüyorum sürekli.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Sizin döneminiz hangi dönem bilmiyorum ama ben size...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - 23, 24, 25, 26...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bizim dönemimiz ise 20, 21, daha önce 19, bunları da... Hep bu vardı, şahsa ait...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Bakın, kart ayrı... Üzerindeki yazıyı okudunuz mu?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Diyorum ya, içinde milletvekili varsa geçerlidir.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Zaten öyle. Yani, ona zaten baktığınızı zaman, bir tane araçta geçerli oluyor, o araçta duruyordu. Zaten öyleydi de, yazıyı yazmışlar diyorum. Ben anlatamadım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, zaten yazılıydı Mehmet Bey.

BAŞKAN - Eskiden bu yazı yoktu Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, benim kullandığım araçta da, daha önceki durumlarda da, milletvekiline tanınan bir geçiş hakkı olduğu için...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Evet efendim, kart ayrı. Yazı var diyorum, ben hâlâ galiba anlatamıyorum. Nezih Bey siz mi yanlış aktarıyorsunuz Sayın Başkana? Ben anlamadım.

BAŞKAN - Neziroğlu efendim, Nezih Bey değil.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - O kadarcık olur yani!

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, benim demin ifade etmeye çalıştığım endişeleri giderme noktasında...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Efendim, bir suiistimal varsa zaten bunu trafik polisi bakınca görüyor, kimse kalkıp da arabasını... Onu kontrol edecek zaten. O kart geçerli olmaz ki. Bir şikâyet varsa diyecek ki: Sen milletvekili... Bizi durdurduğu zaman çıkarıp kimliğimizi gösteriyoruz. Yani, oradan okunması çok saçma sapan bir şey...

BAŞKAN - Sayın Başkanım süre doldu.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bir dakika, bitireyim.

Sayın Günal, bu karar Güvenlik Koordinasyon Kurulunun aldığı bir karardır. Bu görüşünüzü yeniden tezekkür ederler.

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Efendim ne gerekçesi var? Gerekçesini söyleyin o zaman.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Gerekçesi: Şahsına ait bir yetki başkasına devredilemez. Bu yetki, bu imkân şahsa tanınmıştır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkan, polis arabanın kapısını açıyor, içine bakıyor...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - O kartı öbür arabaya koysa ne olacak? Yani, zaten kontrol ediliyor.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, bu konuda müsaade ederseniz bir şey arz edeyim. Herhâlde Türkiye’de kurumların mensuplarına vermiş olduğu kartların içerisinde bu ibare herhâlde sadece şu an Türkiye Büyük Millet Meclisinin milletvekillerine vermiş olduğu kartlarda var. Onun dışındaki hiçbir kurumun dağıtmış olduğu kartta böyle bir ibareye rastlamak mümkün değil.

Sayıştay Başkanımız, sizin de arabalarda Sayıştay kartınız var mı yani öyle bir ibare var mı? Yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - “İçinde Sayıştaycı var.” mı diye yazsınlar?

MEHMET GÜNAL (Antalya) - Yani küçük düşürücü, kabul etmiyorum yani o kartı da kullanmayacağım.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, ne kadar süreye ihtiyacınız var toplamak için?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim bağlayayım, fazla zamanınızı işgal etmeyeyim.

BAŞKAN - Buyurunuz, estağfurullah.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, bağlamayın da, şu bütçe hakkıyla ilgili temel konular var.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Neyle ilgili efendim?

ERHAN USTA (Samsun) - “Meclisin bütçe hakkına sahip çıkacak mısınız?” diye sordum. Yani, en son yılda 33 milyar lira ödeneğin üzerinde Meclise hiç uğramadan para harcıyor yani bu bütçe hakkı, Meclisin bütçe hakkı var, bu gasbedilmiş durumda, buna sahip çıkacak mıyız? Lütfen...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Şimdi bu tutanaklar, bu görüşme tutanaklarını...

BAŞKAN - Bütçe Kanun Tasarısının 6’ncı maddesi bu yetkiyi veriyor. Tabii, Hükûmet de...

MEHMET GÜNAL (Antalya) - “Veriyor” değil, verecek, daha vermedi yani.

BAŞKAN - Efendim, 2015’te verdi, 2014’te verdi, 2013’te verdi, öyle geçmişe doğru veriyor.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Değerli Başkan, tutanakları inceleyeceğiz, cevap vermediğim, veremediğim, atladığım durumlar olabilir, onları tespit edeceğim ve yazılı olarak da arkadaşlarıma cevap vereceğim.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ben tekrar teşekkürlerimi yineliyorum, tekrar özlemimi ifade ediyorum. Bu özlemim, zannederim hepimizin özlemidir. Kavgasız, gürültüsüz, kardeşane bir Meclis, bir dönem inşallah yaşayalım.

BAŞKAN - İnşallah.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ve inşallah, bir yeni anayasa yapalım.

NURETTİN DEMİR (Muğla) - Anayasalara uyulmuyor ki, yenisi gelse ne olacak ?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bu anayasa hukuk devletine uygun, çoğulcu demokrasiye uygun bir anayasa yapalım. Toplumun özümsemediği, millî ruh kökümüze, manevi değerlerimize, millî görüşlerimize uygun bir anayasayı ortaya koyalım inşallah. Bunu ümit ediyorum ve inanıyorum ki bunu yapacağız. “Hâkimiyet beşerî manada milletindir” sözünü boşa çıkarmayacağız, biz Meclis olarak bunu başaracağız.

Ben tekraren, değerli Komisyon üyelerine, size ve milletvekillerimize teşekkürlerimi sunuyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim.

Konu : 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887)
ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı
(1/861) Hakkında

Dönemi : 26

Yasama Yılı : 3

Tarih : 31/10/2017

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Sayın Başkan ve üyeleri, kurumlarımızın değerli yönetici ve mensupları, değerli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan ve bugün başlamakta olan 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2016 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı görüşmelerinin ve aynı zamanda 2018-2020 dönemi Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın ve kurumlarımızın 2018 yılı bütçelerinin şimdiden hayırlı ve uğurlu olmasını niyaz ediyorum.

Bütçe Komisyonumuzun Sayın Başkanı ve değerli üyeleri, değerli basın mensupları; bildiğiniz gibi birinci yasama yılında hain bir darbe girişimine maruz kaldık. “FETÖ” denilen melun yapılanma tarafından teşebbüs edilen darbe girişiminde, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millî İstihbarat Teşkilatı, Ankara Emniyet Müdürlüğü, Gölbaşı Polis Özel Harekât Merkezi, TÜRKSAT Uydu Merkezi ve İstanbul'da 15 Temmuz Şehitler Köprüsü gibi devletimizin en hayati merkezleri ve Muğla gibi bazı yerleşim yerlerinde saldırıya maruz kaldık. Gözü dönmüş hainler tarafından F16 uçakları, helikopterler, tanklar ve zırhlı araçlar kullanılarak gerçekleştirilmek istenen darbe girişimi, devlet-millet iş birliğiyle boşa çıkartıldı, Türkiye Büyük Millet Meclisi o gece önemli bir imtihan verdi. İstiklâl Harbi'ni bizzat yöneterek “Gazi”lik unvanı alan Meclisimiz, o gece darbeye karşı duruşu ve demokrasimizi yaşatmak için verdiği mücadeleyle ikinci kez “gazi” unvanı almayı hak etti.

Devletimizi parçalamak, millî egemenliğimizi ve demokrasimizi ortadan kaldırmak amacıyla girişilen bu kalkışma hareketinin bastırılmasında, liderliği Cumhurbaşkanımız Muhterem Recep Tayyip Erdoğan yürütmüştür. Cumhurbaşkanımızın davetiyle meydanları dolduran aziz milletimiz, asker üniforması giymiş teröristlere büyük bir ders vermiştir. Böylece, ihanet

şebekesi mensupları kısa sürede derdest edilerek devletimiz büyük bir kaostan kurtarılmıştır. Sizleri, o gece bu çatı altında bulunan arkadaşlarımızı ve bulundukları şehirlerde, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın davetiyle, parti farkı olmaksızın meydanları dolduran aziz ve necip milletimize yönelik önderlik eden, silah arkadaşı olarak nitelendirdiğim milletvekillerimizi bir daha tebrik ediyor, selam ve takdirlerimi sunuyorum.

250 insanımızı şehit verdik, 2.193 yaralımız oldu. Milletimizin birliği, vatanımızın bütünlüğü ve darbelere “hayır” demek için seve seve canlarını veren şehitlerimizin ruhları şad, mekânları cennet olsun. Gazilerimize acil şifalar diliyorum. Allah milletimize ve devletimize bir daha böyle kara günler göstermesin. Bu vesileyle bütün şühedaya ve geçmişlerimize tekraren rahmetler niyaz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz ihanet gecesi atılan bombalar ve kurşunlar sebebiyle en fazla tahribata maruz kalan yerlerden biri de Türkiye Büyük Millet Meclisi Külliyesi olmuştur. Genel Kurul binası, ziyaretçi kabul binası ve ön bahçede oluşan tahribat, başlatılan çalışmayla kısa zamanda onarılmış, yürütülen restorasyon çalışmaları büyük oranda tamamlanmıştır. Bu kapsamda, ana binada bombanın düştüğü bölgeler tadilat ve bakımları yapılarak güçlendirilmiştir.

İç bahçede bomba düşen bölgenin etrafı şeffaf bir camla kapatılmış, mevcut durum muhafaza edilerek ziyaretçilerin görebileceği hâle getirilmiştir.

Meclisimizdeki ilk avizeleri hibe eden Çek Cumhuriyeti'yle yapılan protokol kapsamında, avizelerin bir kısmı restore edilmiş bir kısmı da orijinaline uygun olarak yenilenmiştir.

Şeref holüne açılan kapıların tadilatı yapılmış, merdiven korkulukları yenilenmiştir.

Kulislerde yetersiz olan havalandırma ve aydınlatma problemleri çözülmüştür. Yıpranmış olan halı ve mobilyalar yenilenmiş ve televizyon sayısı artırılmıştır. Kulisler, milletvekillerimizin kullanımı için daha rahat hâle getirilmiştir.

Genel Kurul salonuna engelli vatandaşların rahat ulaşmasını sağlamak için engelli asansörleri yerleştirilmiştir.

Sığınaklarda, daha önce depo olarak kullanılan mahaller boşaltılarak gerekli bakım ve onarım yapıp Sığınak Yönetmeliği'ne uygun olarak yeniden düzenleme yapılmıştır.

Zemin epoksi yapılmış, jeneratör, kesiksiz güç kaynağı, su deposu, sağlık odası, anons merkezi, ilaç ve gıda stok yerleri, mutfak, tuvaletler ve iletişim odaları ilave edilmiştir.

Kulis bahçelerinde patlama etkisiyle zarar gören bahçe mobilyaları yenilenmiş olup milletvekillerimizin yararlanması için her iki tarafa da daha önce olmayan yaz kış kullanılabilecek oturma mekânları oluşturulmuştur.

Ana binada bulunan ahşap pencere ve panjurlar yenilenmiştir.

Ana binanın birinci bodrum katına kadınlar için özel bir bölüm de olan 400 kişi kapasiteli yeni bir mescit inşa edilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonundaki eskiyen ses ve elektronik sistemler yenilenip günümüz ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmiştir.

Külliye dışında bulunan telefon santrali külliye içerisine alınmış ve yedekli yeni bir santral kurulmuştur. Tüm telefon cihazları yenilenmiştir.

Ziyaretçi Kabul Binası'nda bombanın etkisiyle tahrip olan bütün mahaller onarılıp yeniden tefriş edilerek tekrar kullanılabilir hâle getirilmiştir.

Ziyaretçi Kabul Binası'nda, gelen ziyaretçilere daha rahat ve hızlı hizmet verebilmek, engelli vatandaşlarımızın geçişlerini daha kolay hâle getirebilmek için eski üst arama kabinleri ve Dikmen Nizamiye'de bulunan ilk arama ve kontrol kabini yenilenmiştir.

Siyasi parti grup salonlarında bulunan koltukların tadil ve tamiratyapılmıştır.

Nöbet kulübeleri ve nizamiye binalarının cepheleri kurşungeçirmez hâle getirilmiştir.

Nizamiye girişlerine, güvenliğin arttırılması gayesiyle, uzaktan kumandayla kontrol edilebilen mantar bariyer ve yol kesici bariyerler konulmuştur.

Bilindiği gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi binamızın projesi Avusturyalı Mimar Holzmeister tarafından çizilmiş, yarışma jürisi ve Kemal Atatürk tarafından 1937 yılında kabul edilmiştir. Ekonomik şartlar ve İkinci Dünya Harbi'nin araya girmesiyle bitirilememiş; inşaat, Demokrat Parti devrinde, 1960 yılında tamamlanmıştır. Ne hazindir ki binanın kullanımı 27 Mayıs 1960 darbesini yapan cuntaya, Milli Birlik Komitesi'ne nasip olmuştur.

Aralıklı yapılan onarım ve bakımlardan en mühimi içinde bulunduğumuz bu 26'ncı Dönemde yapılmış, bina ve eklentileri tamamen elden geçirilmiştir.

Yürütülen bakım, onarım ve yenileme çalışmalarında Türkiye Büyük Millet Meclisine mali desteği Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği vermiştir. 15 Temmuz darbe girişimi karşısında milletimizin hassasiyetleri doğrultusunda bizimle dayanışma örneği sergileyen GYODER'e teşekkür ediyorum.

Küllüye içinde yürütülen tadilat çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda, bombalanmadan sonra zarar gören halıların yenilenmesi işinin ihalesi yapılmıştır, imalat aşamasındadır; külliye içerisinde bulunan 8 adet asansörün genişletilmesi ve yenilenmesi işinin ihalesi yapılmıştır, imalat aşamasındadır. Zarar gören ve ekonomik ömrünü tamamlayan ahşap kapıların yenilenmesi ve onarılabilir olacak olanların tespiti için keşif ve metraj çalışmaları devam etmektedir.

Sayın milletvekilleri, 15 Temmuz ihaneti milletimizin hafızasında derin yaralar açmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı olarak, darbecilere karşı açılan davalara müdahil olduk. Hukuk Hizmetleri Başkanlığımız bu mevzuda takibi ve koordinasyonu yürütmektedir.

Eli kanlı, sinsi ve hain şebeke mensuplarının açtığı yaranın unutturulmaması için Dikmen Caddesi tarafındaki bahçede anıt müze yapılması planlanmaktadır. Bu doğrultuda, Millî Saraylar Bilim ve Değerlendirme Kurulu ile Müze Komisyonu tarafından yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

Sayın milletvekilleri, Anayasa değişikliği neticesinde milletvekili sayısının 600'e çıkması sebebiyle ilave oda ve koltuk ihtiyacı doğmuştur.

Günümüz sivil savunma şartlarına uygun bir sığınağa ihtiyacımız olduğu aşîkârdır. Genel Kurul çalışmaları her şart altında, kesintisiz yapılabilmelidir. Her türlü afete ve saldırılara karşı donanımlı ve fonksiyonel bir sığınak elzem hâle gelmiştir ve yeni bir bina yapılması kararı alınmıştır.

Sığınaklar, savaş, deprem, sel, doğal afetler ve nükleer saldırılar gibi durumlarda kullanım için hazır olması gereken mekânlardır.

İhtiyaçların karşılanması için eski Halkla İlişkiler Binası'nın olduğu yere yeni bir bina yapılması planlanmaktadır.

Yeni binanın, Ana Bina'nın mimarisi, görünümü ve üst kot yüksekliğiyle uyumlu olarak inşa edilmesi planlanmaktadır. Binanın altında otopark alanları bulunacaktır.

Bina içerisinde, Genel Kurulun acil durumlarda, güvenli bir şekilde toplanabileceği yeni bir mekân planlanmaktadır.

Kulislerdeki yoğunluğu azaltmak ve girişi kontrol altında tutmak için fonksiyonel ve çok gayeli komisyon toplantı salonları, okuma salonları, bahçeli restoran ile milletvekilleri için uygun mekânlar oluşturulması düşünülmektedir.

Binayla ilgili mimari proje hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Milletvekillerimiz ile Başkanlık Divanımızın görüş ve önerileri alınarak projeye nihai şekli verilecektir.

Eski Cumhurbaşkanlarımızdan rahmetli Turgut Özal'ın Başbakanlığı döneminde arka bahçemizde bir cami inşa edilmişti. İhtiyacın büyük bir kısmına cevap veren bu camiyi Meclise kazandıran merhum Turgut Özal'ı rahmetle yâd ediyorum. Bu caminin tarihî ve kültürel varlık sayılması noktasında Ankara Mimarlar Odası tarafından açılan dava, Danıştay Genel Kurulunca oy birliğiyle reddedilmiştir. Meclisimizin yıl ortalaması olarak günlük ziyaretçi sayısı 3 bin civarındadır, bu sayıya Meclis personelimiz dâhil değildir. Durumumuz dikkate alındığında yeni bir camiye ihtiyacımız olduğu aşîkârdır. Mevcut caminin durumunun yeniden ele alınması, ihtiyacın nasıl karşılanacağı konularında bir karara varılması gerekmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Sayın Başkanı ve üyeleri, bilindiği gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi milletimiz adına yasama ve denetim faaliyetlerini yürütmekte ve milletimizi temsil görevini yerine getirmektedir. Bu doğrultuda, 26'ncı Dönemde Meclisimiz yoğun bir mesai sarf etmiştir. Yaptığımız önemli çalışmalardan ilki 1982 Anayasası'nda yapılan köklü değişikliktir. Bilindiği gibi, 1982 Anayasası 177 maddedir, ilk değişikliğin yapıldığı 1987'den günümüze otuz yıl geçmiştir. Bu süre zarfında 19 ayrı tarihte değişiklikler yapılmıştır, toplamda maddelerde 184 kere değişikliğe gidilmiştir. Son değişiklik 21 Ocak 2017 tarihinde kabul edilmiş, 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan halk oylamasıyla yürürlüğe girmiştir. Son yapılan değişiklikle 3 Kasım 2019'da yapılacak seçimlerden sonra Türkiye'miz Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçmiş olacaktır.

27'nci Dönemden itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarını yasama ve denetim odaklı yürütecektir. Yeni sistemde kuvvetler ayrılığı ilkesi gereği olarak kanun teklifleri milletvekillerimiz tarafından verilecek ve milletvekillerinin yasama faaliyetlerine daha etkin bir şekilde katılımı sağlanacaktır. Böylece ülkemiz, millî iradenin güçlendirildiği, halkın tercihlerinin ön plana çıkarıldığı bir sisteme kavuşmuş olacaktır. Yeni sistemin en önemli hedeflerinden biri de yönetimde istikrarı temin etmektir. İnşallah Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle ülkemiz bir daha hükûmet krizleri yaşamayacaktır.

Türkiye’imizde darbeler dönemi kapanmıştır. Halkın iktidarı demek olan “Demos Kratos” yani demokrasi ile hukukun üstünlüğüne dayalı Türkiye Cumhuriyeti devletimiz, inşallah, ilelebet payidar olacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığımız önemli düzenlemelerden bir diğeri de 5 Mart 1973 tarihinde kabul edilen İç Tüzük’teki değişiklikler olmuştur. 27 Temmuz 2017 tarihinde yapılan değişiklikle yasama faaliyetlerine hız kazandırmak gayesiyle Genel Kurulun çalışma usul ve esasları yeniden belirlenmiştir.

Bu yasama yılında yapmamız gereken çalışmaların başında uyum yasalarının çıkarılması gelmektedir. Sistemin sağlıklı bir şekilde işlemesi için uyum yasalarını bu dönem içinde çıkarmalıyız, çalışmalar partiler arası uyum içinde yürütülmelidir.

Ayrıca, milletvekillerinin hakları ve yükümlülüklerine ilişkin değişik kanunlarda yer alan hususlar tek kanun altında toplanmalıdır. Ortak aklı kullanarak, demokratik diyalog ve konuşma kanallarını açık tutarak çalışmalarımızı yürüteceğimize inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, 26’ncı Dönem İkinci Yasama Yılında Genel Kurul ve Komisyonlarımızın yaptığı çalışmalar konusunda da sizlere açıklamalarda bulunmak istiyorum.

Yasama ve denetim hizmetleri kapsamında, Başkanlığa 91 kanun tasarısı sunulmuştur. 43 kanun tasarısı Genel Kurul gündemine girmiş olup toplam 281 kanun tasarısı kanunlaşmıştır. 120 kanun tasarısı ilgili komisyonlarda, 80 kanun tasarısı ise Genel Kurulun gündeminde bulunmaktadır. 1 kanun tasarısı ise bu yasama yılında Hükûmetçe geri alınmıştır.

454 kanun teklifi sunulmuştur. 12 kanun teklifi Genel Kurul gündemine girmiş olup 14 kanun teklifi kanunlaşmıştır. 1.765 kanun teklifi ilgili komisyonlarda, 3 kanun teklifi ise Genel Kurul gündeminde bulunmaktadır. 3 kanun teklifi, teklif sahibi milletvekillerince geri alınmıştır. Bazı kanun tasarısı ve teklifleri birleştirilmek suretiyle 290 kanun kabul edilmiş ve 35 Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı alınmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 25’inci Dönemden 268 kanun hükmünde kararname intikal etmiştir. 26’nci Dönem Birinci ve İkinci Yasama Yılından da 28 kanun hükmünde kararname intikal etmiştir. Toplam 296 kanun hükmünde kararnameden Birinci Yasama Yılında 2’si, İkinci Yasama Yılında ise 22’si Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 128’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca doğrudan Genel Kurulun gündemine girmiştir. Bunlardan 5’i

kanunlaşmıştır. Hâlen 270 kanun hükmünde kararname ilgili komisyonlarda bulunmaktadır.

Denetim faaliyetleri kapsamında, 303 sözlü soru önergesi verilmiştir. Bu önergelerden 1'i mükerrer olduğundan işleme konulmamış, 8'i gelen kâğıtlara girmeden önce geri alınmış, 3'ü ise Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine aykırı oldukları gerekçesiyle iade edilmiştir. İşleme alınan 291 sözlü soru önergesinin 107'si cevaplandırılmış olup 184 önerge Genel Kurul gündeminde yer almaktadır.

9.440 yazılı soru önergesi verilmiştir. Bunlardan 155'i mükerrer olduğundan işleme konulmamış, 21'i gelen kâğıtlara girmeden geri alınmış, 551'i ise Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine aykırı oldukları gerekçesiyle iade edilmiştir. İşleme alınan 8.713 önergeden; 1.102'si süresi içinde, 2.516'sı süresi geçtikten sonra cevaplandırılmıştır. Süresi geçtikten sonra cevaplandırılanlar hariç olmak üzere 3.349 yazılı soru önergesinin süresi içinde cevaplandırılmadığı gelen kâğıtlarda ilan edilmiştir. 1.744 yazılı soru önergesi hâlen işlemededir.

783 Meclis araştırması önergesi verilmiştir. Bunlardan 25'i Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine aykırı oldukları gerekçesiyle iade edilmiştir. İşleme alınan 758 önergeden 755'i Genel Kurul gündeminde yer almaktadır. Meclis araştırması açılması kabul edilen 3 önergeyle 3 ayrı Meclis araştırması komisyonu kurulmuştur.

11 genel görüşme önergesi verilmiş olup önergeler Genel Kurul gündeminde yer almaktadır.

6 gensoru önergesi verilmiştir. Bu önergelerden 1'i Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle iade edilmiş olup 5 gensoru önergesinin ise gündeme alınması Genel Kurul tarafından reddedilmiştir.

Diğer yandan, 2016 yılı dış denetim raporları kapsamında Sayıştay tarafından Eylül ayında Genel Uygunluk Bildirimi, Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu, Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu, Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporu ve 174 adet kamu idarelerine ilişkin denetim raporu olmak üzere toplam 179 adet Sayıştay raporu Başkanlığımıza sunulmuştur.

Tutanak Hizmetleri kapsamında; Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 121 birleşim ve 620 oturumunda 1.042 saat 34 dakika çalışma yapılmış, bu çalışmalara ilişkin 66.195 sayfa tutanak tutulmuştur. Ayrıca, ihtisas komisyonları ve Meclis araştırması komisyonlarında 881 saat 38 dakika çalışılmış olup bu çalışmalarda toplam 12.246 sayfa tutanak tutulmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının kabulleri ve basın toplantısı, Başkanlık Divanı, Danışma Kurulu ve diğer görevlerde de 140 saat 56 dakika çalışılmış, bu çalışmalarda da toplam 2.265 sayfa tutanak tutulmuştur.

E-tutanak Projesi kapsamında, milletvekillerimizin Genel Kurul ve komisyon toplantılarında yaptıkları konuşmaların e-postalarına gönderilmesine devam edilmektedir.

Ayrıca, milletvekillerimizin Genel Kurul ve komisyon toplantılarında yaptıkları konuşmaları, yasama ve denetim çalışmaları ile idari teşkilatın faaliyetlerini içeren belgelerin yer aldığı taşınır belleklerin hazırlıkları devam etmektedir. Bunların yanı sıra, görme ve işitme engelliler için seslendirmesi ve işaret diline çevirisi yapılan tutanak özetleri Meclisimizin internet sayfasında yer almaktadır.

Görüntülü ve Sesli Tutanak Projesi çalışması başlatılmış olup, bu projenin 2018 yılı sonuna kadar tamamlanmasıyla tutanakların verilme süresi yaklaşık yirmi dakikadan beş dakikaya inecektir.

Dış İlişkiler ve Protokol Hizmetleri kapsamında, devletlerarası ilişkilerin gelişmesinde parlamenter diplomasinin rolü her geçen gün artmaktadır. Bu çerçevede ikili ve çok taraflı ilişkilerimizin güçlendirilmesine katkıda bulunmak gayesiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi geçtiğimiz yasama yılında, diğer ülke parlamentoları, parlamenter asambleler ve uluslararası kuruluşlarla temaslarını yoğun biçimde sürdürmüştür. Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye olduğu 12 parlamenter asambleyle bölgesel ilişkiler, Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu da Avrupa Birliği nezdindeki ilişkiler yeni bir hız kazanmıştır. Önceki dönemde kurulmuş olan 131 dostluk grubu, parlamenter diplomasi ilişkilerini zenginleştirmiş ve Türkiye'nin etkinlik coğrafyasının genişlemesine katkı sağlamıştır. Bu çerçevede İkinci Yasama Yılında toplam 235 uluslararası faaliyete iştirak edilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi Dönem Başkanlığını 2017 yılının Temmuz ayında devretmiştir. Küresel iş birliğine verdiğimiz önemin bir göstergesi olarak Avustralya, Endonezya, Kore, Meksika ve Türkiye'den oluşan MIKTA'nın Meclis Başkanları toplantısına da İstanbul'da ev sahipliği yapmıştır.

Bilgi ve bilişim hizmetleri kapsamında Genel Kurul salonu, ana bina ve ziyaretçi kabul binasında bilişim altyapısı yenilenmiş ve sistem sürekliliği sağlanmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisine yönelik siber saldırılar uzman personel tarafından tespit edilip önlenmiştir. Siber güvenlik duvarı "Firewall cihazı" ve altyapılar iyileştirilerek yenilenmiştir. Kurum içi "web sitesi" yerel ağ yenilenmiştir. Genel Kurul Salonu içinde, internet erişiminin iyileştirilmesi için

kablosuz erişim denetleyici cihazı ve bağlantı noktaları kurulmuştur. Bu sayede Genel Kurul salonu içinde yüksek hızda internet sistemi milletvekillerimizin kullanımına sunulmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi televizyon yayını; yeni nesil kodlayıcı ve yayım cihazları konularak tüm cep telefonları ve masa üstü bilgisayarlarda izlenebilir hâle getirilmiştir.

ASELSAN İHTAR Anti-drone Sistemi test amaçlı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulmuştur.

Elektronik belge yönetim sistemiyle ilgili test çalışmaları devam etmektedir, kasım ayında uygulamaya geçilmesi planlanmaktadır.

Araştırma hizmetleri kapsamında yasama faaliyetlerine bilgi desteği sağlamak ve milletvekillerimizden gelen bilgi taleplerini karşılamak üzere kitap, rapor, bilgi notu, bilgi derleme ve doküman derleme türünde 392 çalışma gerçekleştirilmiş, Avrupa Parlamento Araştırma ve Dokümantasyon Merkezi aracılığıyla çeşitli ülke parlamentolarından gelen 77 adet bilgi talebi de karşılanmıştır.

2017 yılında 35.027 okuyucuya kütüphane hizmeti verilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi koleksiyonuna 4.463 yeni kitap eklenmiştir. 172 kitap dijitalleştirilerek elektronik kitap sayısı 4.886'ya ulaşmıştır.

Basın, yayın ve halkla ilişkiler hizmetleri kapsamında; 15 Temmuz darbe girişimi sonrası Türkiye Büyük Millet Meclisinde hasar gören yerlerde yerli ve yabancı basın mensuplarının 113 canlı yayın ve anons çekimi ile milletvekilleriyle yapmış oldukları programları takip edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi televizyonundan 790 saat Genel Kurul çalışmaları canlı yayınlanmıştır.

Siyasi parti grup toplantıları 68 saat TBMM TV ve internetten canlı yayınlanmıştır.

Genel Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonundan yayınları yapılan İç Tüzük değişikliğiyle yeni yasama döneminden itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışma saatlerine göre sürdürülmektedir. Genel Kurulun gece saat 21.00'den sonra devam eden çalışmaları Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonu tarafından resmî internet sitesi ve mobil uygulamalar üzerinden canlı yayınlanmaya devam edecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonu Haber Merkezinden 58 saat haber yayını yapılmıştır.

Meclis Bülteni 11 sayı olarak ve toplamda 50.440 adet baskı yapılarak yayımlanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Basımevi'nde gündem, kanun tasarı ve tekliflerinin yanı sıra, geçen tutanak özeti ve benzeri konularda 8 milyon 392 bin 94 sayfa basım yapılmıştır.

405.615 vatandaşımıza ziyaretçi kabul ve yönlendirme hizmeti ile 1.844 vatandaşımıza "Halk Günü Tanıtım Hizmeti" verilmiştir.

Kurtuluş Savaşı Müzesi'ni, Birinci Büyük Millet Meclisi binasındaki müzeyi 254.270 kişi ziyaret etmiştir.

Sayın milletvekilleri, Meclisimize emanet edilen tarihî mirasın korunması, yaşatılması ve tanıtılması gayesiyle yürüttüğümüz çalışmalar da devam etmektedir. 1 Ocak-20 Ekim 2017 tarihleri arasında saray, müze, köşk ve kasırlarımızı yurt içi ve yurt dışından 825.430 kişi ziyaret etmiş, ve bu ziyaretçilere rehberlik hizmeti verilmiştir. Dolmabahçe Sarayı başta olmak üzere, saray köşk ve kasırları TBMM Başkanı, Devlet Başkanı, Parlamento Başkanı, Başbakan ve Başbakanlardan oluşan 72 heyet ziyaret etmiştir.

Beykoz Kasrı restorasyon ve düzenleme çalışmaları tamamlanarak ziyarete açılmıştır.

Aynalıkavak Kasrı Musiki Müzesi sergi vitrinleri yapımı ve düzenlemesi tamamlanarak ziyarete açılmıştır.

Dolmabahçe Sarayı Hareket Köşkü -Reşat Efendi Köşkü eski adıyla- veliaht dairesi ve Mefruşat Dairesi restorasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Hereke Halı ve İpekli Dokuma Fabrikasının Müze Fabrikaya dönüştürülmesi işi tamamlanmıştır. Kurtuluş Savaşı Müzesi'nin Birinci Büyük Millet Meclisi binasındaki restitüsyon ve restorasyon projeleri tamamlanmıştır. Yalova Atatürk Köşkü ve sosyal tesis binalarının güçlendirilmesi işi büyük oranda tamamlanmıştır. Dolmabahçe ve Beylerbeyi Sarayları ile Florya Atatürk Köşkü, Aynalıkavak, Küçüksu, Beykoz ve Maslak Kasırlarında bakım ve onarım çalışmaları devam etmektedir.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, 2018-2020 dönemine ait bütçe tasarımızla ilgili değerlendirmelere geçmeden önce 2016 yılı kesin hesap sonuçları ile 2017 yılı bütçemize ilişkin kısa bilgiler vermek istiyorum.

2016 yılı bütçemiz 840 milyon 29 bin Türk lirası olarak kanunlaşmış, yıl içinde yapılan aktarmalarla birlikte 895 milyon 45 bin 869 Türk lirası olmuştur. Yıl sonu itibarıyla bu rakamın 825 milyon 566 bin 400 lirası harcanmış, yaklaşık yüzde 92 oranında gerçekleşme sağlanmış olacaktır.

2017 yılı bütçemiz 981 milyon 589 bin Türk lirası olarak kanunlaşmış, yıl içinde yapılan aktarmalar ve ödenek ilaveleriyle birlikte eylül sonu itibarıyla toplam ödenek 1 milyar 43 milyon 552 bin 480 Türk lirası olmuştur. Bu ödeneğin eylül ayı sonu itibarıyla 648 milyon 584 bin 838 lirası, diğer ifadeyle yaklaşık yüzde 62'si harcanmıştır.

Sayın milletvekilleri, şimdi de 2018 yılı bütçe tasarımızla ilgili olarak kısa bir bilgi vermek istiyorum. 2018 yılı Bütçe Tasarısı 1 milyar 255 milyon 124 bin Türk lirası olarak Komisyona sunulmuştur. 2018 yılı Bütçe Tasarımızın dağılımına bakıldığında, personel giderleri yüzde 49; Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderleri yüzde 6,3; mal ve hizmet alımı giderleri yüzde 13; cari transferler yüzde 12,5; sermaye giderleri yüzde 19, sermaye transferleri ise binde 2 oranında ağırlığa sahiptir. Ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı olan Kamu Denetçiliği Kurumuna hazine yardımı olarak 22 milyon 703 bin Türk lirası pay ayrılmıştır. Bu tutar toplam bütçemizin yaklaşık yüzde 2'sini oluşturmaktadır.

2018 yılı bütçesinde 2017 yılı başlangıç ödeneğine göre yüzde 27,9'luk yani yaklaşık 273 milyon 500 bin liralık, revize bütçe ödeneğine göre ise yüzde 20,3'lük yani yaklaşık 211 milyon 571 bin lira artış söz konusudur. Bu artışın temel sebeplerini kısaca özetlersek, milletvekili ödenek ve yollukları, personel maaşları, tedavi giderleri, mal ve hizmet alımları, elektrik, su, yakıt ve telefon giderleri gibi cari gider kalemlerindeki yaklaşık 145 milyon lira artışla; yeni hizmet binası yapımı ile büyük onarım, donatım, makine teçhizat, bilişim giderleri gibi yatırım, sermaye kalemlerindeki 128 milyon 500 bin Türk lirası artıştan kaynaklanmaktadır.

Sayın Başkan, saygıdeğer Komisyon üyeleri; bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişme, küreselleşme, demokrasinin ve katılımcılığın artan önemi, milletvekillerinin kurumdaki beklentilerindeki değişim gibi hususlar kurumumuzda anlayış, hedef, araç, yöntem ve işleyiş değişimlerini de gerekli kılmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin teknolojik imkânlardan en iyi şekilde faydalanarak daha etkin, verimli ve hızlı hizmet üretebilmesi için bu alandaki çalışmalarımıza büyük önem veriyoruz. Bu kapsamda 2018 yılı bütçe hedefimiz yasama yetkisini kullanan değerli milletvekillerimizin çalışma şartlarını iyileştirmek, yasama sürecini ve kalitesini geliştirmek olacaktır.

Sonuç olarak 2018-2020 dönemi bütçe tasarısı 2018 yılı 1 milyar 255 milyon 124 bin Türk lirası, 2019 yılı için 1 milyar 310 milyon 221 bin 380 lira, 2020 yılı için de 1 milyar 256 milyon 754 bin 20 lira olarak öngörülmüştür. Türkiye

Büyük Millet Meclisinin 2017 yılı bütçe uygulaması ile önümüzdeki üç yıllık döneme ait bütçe tasarımızla ilgili açıklamalarda bulundum. Bu çerçevede bazı proje, rakam ve bilgileri sizlerle paylaştım. Bu konudaki detaylı bilgiler sizlere dağıtılan kitapçıklarda yer almaktadır.

Sözlerimi sonlandırırken, aramızdan ayrılan ve beka âlemine yolcu ettiğimiz Gaziantep Milletvekilimiz Abdulkadir Yüksel Bey'i rahmetle anıyor ve milletimizi temsilen Gazi Meclisimizde görev yapmış ve ebediyete intikal etmiş olan bütün milletvekillerine de rahmetler diliyorum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin ihtiyaç duyduğu hizmetlerin yürütülmesi gayesiyle yaptığımız çalışmalarda sizlerin de gereken desteği sağlayacağınız inancıyla 2018 yılı bütçemizin hayırlı olmasını niyaz ediyorum, siz değerli milletvekillerimize saygılarımı ve en iyi dileklerimi sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

Konu : 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) Hakkında

Dönemi : 26

Yasama Yılı : 3

Tarih : 31/01/2017

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Efendim, katkılarınız dolayısıyla teşekkür ediyorum.

Sualler birkaç noktada kesifleşmiş. Camiyi herkes soruyor.

BAŞKAN - Merak ediyoruz efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Giden de soruyor, gitmeyen de soruyor. Hiç içini görmeyen de soruyor, gören de soruyor. Cami yıkılmaz. Cami niye yıkılsın?

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Çok iyi bir camiymiş demek ki.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Eğer cami ihtiyaca cevap vermiyorsa...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Ne ihtiyacı ya.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - ...bulunduğu arsa lüzumluysa taşınabilir, yıkılmaz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Nereye taşıyacağız? Sayın Başkanım, ihtiyaca cevap vermediğini siz söylüyorsunuz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Yani öküz altında buzağı derler ya... Şimdi, "Nereye taşınır?"

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Başkanım, cami boş. Bir tek cuma günleri... Dünya kadar bahçesi var.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Cami hakkında spekülasyona lüzum yok, endişe etmeye mahal yok. Bizler cami yıkmayız, cami yaparız. Yalnız tavsiyem şu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bu camiyi yıkacak mıyız?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Projeyi çok methediyor arkadaşlarım. Tepeden görmediler herhâlde, içini görmediler herhâlde, yapıyı bilmiyorlar herhâlde.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Gördük, biliyoruz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ben kendi kanaatlerimi söylüyorum.

Bir ibadethane olarak, herhangi bir dinin ibadethanesi olarak kullanılabilecek bir yapıda. Düşününüz, bugüne kadar Türkiye’de minaresiz bir cami yok, yalnız Mecliste var. Yerine ne varmış?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Orada minareyle ilgili servi ağacı...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Yerinde servi ağacı varmış. Servide de ben hiç şerefe görmedim. Servide şerefe olur mu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Görmeyin Sayın Başkanım bir tane. Farz mıdır şerefe Sayın Başkan?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - “Efendim, neden ön taraf böyle açık?” diye soruyorlar mimarına.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Farz mıdır, var mıydı Peygamber mescidinde? Nereden çıkarıyorsunuz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Müsaade ederseniz ben konuşuyorum.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Hazreti Hamza duvardan okuyordu ezanı ya.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bilâl-i Habeşî o.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Olsun.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Beyefendi, ben konuşuyorum.

BAŞKAN - Arkadaşlar lütfen.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Lütfen Mehmet Bey, dinleyin.

BAŞKAN - Sufle yapmayın lütfen.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Soruyorlar, “Neden ön taraf böyle su, havuz, ağaçlar.” Mimarın cevabı: “İyi ya, cenneti dünyada görsünler.” Mimari yapısı değişik.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Öyle bir şey yok Sayın Başkan ya.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Yani orada verilen bir rapor var. Sayın Bekaroğlu onu bize intikal ettirdi, soru olarak...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - “İmgesel” diyor “imgesel” Sayın Başkanım, sanat danışmanlarına bir sor ya.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bitti mi Mehmet Bey?

BAŞKAN - Sayın Başkan, siz devam edin efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bitti mi Beyefendi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bitti efendim, buyurun.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ha, lütfen.

Şimdi, bana, Meclise sorduğu, Başkanlığa sorduğu bir sual var ve Ankara Mimarlar Odasının yazdığı bir yazının alıntısı var. Bu, cami hadisesini kaşınamıza ya da bir meseleymiş gibi ortaya atmamıza hiç lüzum yok. Cami hepimizin, ibadethaneler hepimizin. Camiler, ibadethaneler milletlerin tapusudur ve bizim tapumuzdur. Bakın, daha yeni Ulus'ta bir cami açtık, harika bir cami. Sayısını çoğaltalım, azaltalım değil.

Bu camiden bahsederken arkadaşlarım çok hassas. Neden bilmiyorum. Orada yaptığımız 500 metrekarelik, 400 kişilik bir cami var, mescit, ona ait hiçbir beyanda bulunmadılar. Güzel de bir mescit.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Garajda cuma kılıyoruz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Yani hiç mi acaba “Şu iş güzeldir.” diye bir şey denilmeyecek? Denilmesi lazım.

Benim bu noktada açıklığa kavuşturulmasını isteyen arkadaşlarıma, Bülent Bey'e, Bihlun Hanımefendi'ye ve diğer arkadaşlarıma beyanım şu: Hassasiyet hepimizin hassasiyetidir, Turgut Bey'in bir hatırasıdır, Allah razı olsun kendisinden, o zor şartlarda yaptığı bir camidir. Camiye bu kadar Meclisimizin sahip çıkması, her grubun sahip çıkması benim için çok büyük iftihar vesilesi, hepimiz için iftihar vesilesidir.

Çok teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Yıkmayacağız.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Cami hadisesi yani bu mesele, yıkılma diye bir hadise, yok etme diye bir hadise mevzubahis

değil ama sanat yönü, kültür yönü, tarihî bir yapı olup olmadığı yönü açıklığa kavuştu çünkü Danıştay ittifakla karar verdi: “Tarihî bir eser değildir, özelliği yoktur ve herhangi bir işlem yapılabilir, bu serbesttir.”

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Allah Allah, bir başkası da “var” diyor.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bu, bilimin ortaya koyduğu bir yaklaşımdır.

BAŞKAN - Otuz yıllık bir tarihî eser olmadığını zaten biliyoruz efendim, onu tartışmıyoruz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bunu geçiyorum.

Bir diğer üzerinde durulan husus var, tarafsızlık hadisesi.

Değerli milletvekilleri, tecrübelisiniz, herkes tecrübeli, zaten kaçınılmaz senesindeyiz, bir insan nasıl tarafsız olur ki? Tarafsız davranır, adil davranır, elinde terazile davranır ama bir fikri vardır, kafasını boşaltıp da mı vazifelere gelmektedir? Allah Allah! “Efendim, Meclis Başkanısınız, tarafsızısınız.” Ee... “Siz İstanbul’da Başkanlık sistemi hakkında lehte konuştunuz.” Tabii konuşurum, benim fikrim o. Ben, kendi fikrimi ifade etmek durumundayım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Efendim, o zaman bu görevi yapmayacaksınız.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Şimdi, bakınız, bizim buradaki mevzuatımıza göre, Meclis Başkanı ve başkan vekilleri siyasi faaliyetlere katılamazlar, Meclise giremezler, grup toplantısına giremezler, il divanlarına katılamazlar. Yani ne oluyor? Onu tecrit ediyorsunuz ve emekli ediyorsunuz. Neden? Böyle bir tatbikat dünyada yok, parlamenter sistemlerde olamaz. Bu, bizde yerleşmiş yanlış kanaattir. Hatırlarsanız Nihat Erim bir hükûmet kurdu 1971 12 Martından sonra. Nihat Bey iyi bir devlet adamıydı, bugün Halk Partisinden istifa etti, yarın sabah tarafsız oldu ve tarafsız bir hükûmet oldu. Bu mümkün mü? Genelkurmay Başkanımız istifa etti, kontenjan senatörü yapıldı, tam da tesadüf Cumhurbaşkanlığı seçimi var, aday oldu. Tarafsızlık... Öyle tuhaf tatbikatlar var ki bunların düzeltilmesi lazım. Buna bir imkânımız var, önümüzde bir imkân var. İç Tüzük’te çok şeyleri halletmeliyiz. Doğru dürüst yaşayan bir demokrasiyle bağdaşmalıyız, bir cumhuriyetle, demokratik bir cumhuriyetle iç içe olmalıyız; önleyen hükümler var. Onun için siyasi partilerimize ben birer mektup yazdım, geliniz, 2019’a yeni bir İç Tüzük’le gireceğiz, hep beraber üzerinde mütalaa ederek, bu eksiklikleri gidererek yapalım.

Şimdi, bendeniz katılmıyorum siyasi faaliyetlere. Peki ama benim beraber mesai arkadaşlarım, Meclis başkan vekilleri her toplantıya katılıyorlar, “tarafsızlık” diyen arkadaşlarımın olduğu partinin toplantılarına da katılıyorlar, hepsine; mitingine, il divanına, grup toplantısına ama hani tarafsızlık?

NURETTİN DEMİR (Muğla) - Kim katılmış?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Zaten olmaz, muhal farz edilmez. Bu yanlış İç Tüzük’ün değil sadece, Anayasa’nın düzeltilmesiyle de olacak. İç Tüzük olsa düzeltilebilir, Anayasa’da bu hüküm var. Yanlış bir hüküm.

Meclisin itibarı... Efendim, dönemlerde hep bu konuşulur: “Meclisin itibarı yok.” Bal gibi var. Affedersiniz, tabir amıyaneydi. Fevkalade güzel bir Meclisimiz var. Bu toplumun en seçkin insanları bu Mecliste. Sizdeki albümde dökümü var. O dökümde her sene birbirinin benzeridir, çok yakındır, çok güzel bir tablo var. Neden bunu görmezlikten geliyoruz da demokrasi taraftarı olmayanların yanlışla sürüklenmesine kendimiz de önyak oluyoruz? 238 akademisyenimiz var, 507 yükseköğrenim görmüş milletvekilimiz var, 39 lise, 2 ortaokul, 2 ilkokul ve bunlar da tabii sahalarında tanınmış ki seçilmişler. Ne var bu Mecliste de “Bizim Meclis şöyle, Meclis böyle...” Niye kötülüyoruz canım, Allah Allah?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Meclis değil efendim.

NURETTİN DEMİR (Muğla) - Öyle bir şey yok!

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bu, militarist kafaların parlamenter sisteme, Meclis sistemine karşı oluşturduğu bir propagandadır ve her meslekten -dökümü orada var, olmayan meslek yok, her meslekten- insanlar Meclisimizde mevcuttur. Onun için, lütfen, yanlışlara sürüklenerek “Meclisin itibarı yoktur.” demeyelim. Kaldı ki Meclisimiz 15 Temmuz günü o gece öyle bir imtihan verdi ki, fevkalade bir noktada demokrasiyi özümseğini ortaya koydu bütün partileriyle. Bunları kendi kendimize harakiri gibi yapmayalım derim.

Demokrasi, halkın hâkimiyeti. Behemehâl elzem ve demokrasinin temel esaslarından biri de kuvvetler ayrılığı. Kuvvet ayrılığını da tatbik etmeliyiz. Yeni Anayasa değişikliği bunu sağlayacaktır ve Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde ben inanıyorum ki -Allah ömür verecek hepinize, hepimize versin- çok iyi olduğunu göreceğiz. Türkiye, yirmi sekiz günlük, dört aylık, altı aylık hükûmetler gördü. Krizlere girmeyeceğiz, yürütme ile yasama ayrı olacak. Yasama... Bütçenin tasdiki ona ait olduğu için fevkalade güçlü olacak,

kanunların tamamını o yaptığı için gayet güçlü olacak. Çok hayırlı bir neticeye gideceğiz inşallah.

Bu 15 Temmuz gecesinin ruhu yaşatılmalı arkadaşlar. O gece üç parti vardı; AK PARTİ, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi. AK PARTİ'den 81 milletvekili vardı, Cumhuriyet Halk Partisinden de 16 milletvekili vardı, Milliyetçi Hareket Partisinden 10 milletvekili vardı. Bunu, milletvekillerinin sayısını 550'ye göre nizamlarsanız, oranlarsanız yüzde 20 civarında yani beşte 1 iştirak vardı. Herkes kendi vilayetindeyken çevre vilayetlerden gelen, illerden gelenlerle beraber 107 insan topların tüfeklerin altında, F16'ların, bombaların altında o Meclisteydi. Bu, ne düzenlenmiş ne öngörülmüştür ne önlenmemiştir ne de sonuçlarından faydalanılmıştır. Ben Değerli Erdoğan Bey'le tamamen ters düşünüyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Ama benim delillerim var.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Biz, bir felaketten döndük. Mesele sadece hükümet değişikliği değildi. Yani 1960 darbesi bir hükümet darbesiydi, 1971 öyleydi, 1980 öyleydi ama bu, Türkiye Cumhuriyeti'nin sona erdirilmesiydi. Cenabıhak yardım etti ve topyekûn millet bir birlik hâlinde “dur” dedi.

7 Ağustosta İstanbul'daki o 5 milyonluk miting, bütün partilerin katıldığı miting... Orada da gene Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı, AK PARTİ Genel Başkanı, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı, Cumhurbaşkanımız, Genelkurmay Başkanı konuşular. Dört partinin katıldığı bir tebliğ, bir bildiri, bir protokol, bir beyanname neşrettik. Ne zaman? 16 Temmuz Cumartesi günü Meclisin olağanüstü toplantısında. Dört partinin dördü de imza etti. Topyekûn demokrasiyi benimsemiş bir toplum var önümüzde. Bundan sonra darbe olmaz. Bazı arkadaşlarım “Gidiş kötüyedir, tekrar olabilir...” Hayır, biiznillah, bitmiştir o dönem, o eski oyunlar, dalavereler olmayacak.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Başkanım, o hâlde OHAL'i kaldıralım. Madem bitti, OHAL'e niye ihtiyaç var?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Böyle dersek, elbette ki inançla söylersek hepimiz karşı olmuş oluruz fakat “acaba” dersek olmaz, dememeliyiz. Demokrasi hepimize lazım.

Bu bina hadisesine de dokunmak istiyorum. Eski -yıkılan- A-B Blok yıkılması gereken bir binaydı. Kat yüksekliği 2,75; havalandırma yok, tesisat yok; bir beton yığını. Ve nitekim, onun mimarı, çizeni, müellifi itiraz etti; gelindi bakıldı, hiçbir mahzur olmadığına dair rapor verildi. Artı, bu son saldırı dolayısıyla da teknik ekip geldi, bir mühendis ekibi geldi üniversitelerden “Bu

bina yıkılmalıdır” dedi. Artı, kullanılması için oranın yıkılması gerekiyordu. 4 kattır, hepiniz biliyorsunuz ama 2,75 yükseklidir tabliye dâhil. Bir katı kaldırarak, Ana Bina’yla olan yüksekliği aynı tutarak oraya inşallah güzel bir bina yapacağız. Böylece kat yükseklikleri 3,60’a gelecek, tesisatların tamamı tamam olacak.

BAŞKAN - Mevcut bu hizmet binasının hakikaten Meclise yakışmadığı noktasında bir ortak kanaat var Sayın Başkan, görünüş itibarıyla.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Neresi için diyorsunuz?

BAŞKAN - Mevcut hizmet binası.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Hayır, hayır, mevcudu demiyorum; A-B Blok olarak yapılmış yeri söylüyorum.

BAŞKAN - Onu biliyorum efendim, tamam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Mevcut bina ne olacak Sayın Başkan? AVM olarak kiraya verelim o zaman.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Şimdi şurada Bütçe Komisyonundayız. Türkiye Cumhuriyeti’nin bütçesi konuşuluyor. Gruplar kendi aralarında bir toplantı yapacaklar, odaları var mı, danışmanlarının odası var mı? Rahat bir mekânda mıyız? Çok güzel odalar yapacağız. Orada fevkalade bizi temsil eden, tatmin eden birimler meydana getireceğiz.

Benim isteğim, niyetim, inşallah ben veya bir başka arkadaşım yapacaktır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Adaysınız yani.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - A Blok vardı, onun köşesinde, eski dönem milletvekilleri için bir lokal, onun bu tarafında fevkalade güzel bir lokanta, bahçeli; dışarıdan gelenler Halkla İlişkilerden oraya geçecek, Meclisin içine girmemiş olacak. Mevcut lokantamızda alt kat duracak, üst kattaki fevkalade güzel bir kütüphane olacak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Mevcut yeni bina ne olacak?

BAŞKAN - Taburu yıktılar efendim, taburdaki lokantayı kaldırdılar.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Nasıl?

BAŞKAN - Taburdaki lokantayı kaldırdı Genel Sekreterlik. Nasıl olacak?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - İşte diyorum ya, bahçesi olan, arka tarafta, B Blok’un arkasında bir lokanta olacak.

Şimdi, bunları yapmak... Türkiye'nin vitrinidir Meclis -dışarıda görüyoruz, meclisleri görüyoruz- bizi temsil ediyor. 1600'lerde, 1700'lerde yapılmış Versay'ları görüyoruz; diğerlerini, Buckingham'ları görüyoruz. Daha yeni St. Petersburg'daki çarın ikamet ettiği yeri gördük.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Başkanım, şimdi basın mensupları diyecek ki: "Milletvekilleri lüks içinde." Biz buna karşıyız arkadaş. Hani, bizi karıştırmadan yazın.

BAŞKAN - Sayın Erdoğan, lütfen, bilahare bir basın açıklamasıyla buna karşı olduğunuzu duyurursunuz.

Sayın Meclis Başkanım, buyurun.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, ben şunu ifade ediyorum, herhangi bir milletvekili arkadaşımın vekâletiyle konuşmuyorum. İstanbul Barosuna kayıtlıyım ama kimseden vekâletname almış değilim. Ben kendi görüşlerimi arz ediyorum. Dolayısıyla, Sayın Aykut Bey, hiç endişeye mahal yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Mevcut binayı ne yapacaksınız Sayın Başkan?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Kuvvetler ayrılığı demokrasinin gereği. Yeni sistemde bu kuvvetler ayrılığı olacak ve çok faydasını göreceğiz.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Nasıl olacak? Pratik yok ortada Sayın Başkan.

BAŞKAN - Biz anlatırız size onu ayrıca.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bu 7 Ağustosdaki beraberliğimizi de hep sürdürmeliyiz. O akşam... Değerli Hanımefendi, siz "Bahsedilmedi." dediniz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Sayın Başkanım, ben oradaydım, bir resmim var mı Allah aşkına?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Burada gördüğünüz sayfalar Cumhuriyet Halk Partisinin ve Milliyetçi Hareket Partisinin oradaki insanların sayfalarıdır.

BAŞKAN - Arkadaşım, benim de resmim yok orada, niye şey yapıyorsun?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Var Hanımefendi. Bir diğeri de var, güzel bir şey var o akşam için, onu da tekrar söyleyeyim, Özgür Bey'in kulağı çınlasın.

Özgür Bey gömlekle geldi. Bizim İdare Amirimiz Ahmet Bey dedi ki: “Özgür Bey, biraz sonra çekim yapılacaktır, televizyonlar gelecektir. Ceketsiz olmaz, ben sana ceketimi vereyim.” Peki çünkü ben Divana 3 parti grup başkan vekilinden rica ettim, kabul ettiler. Topyekûn biz ay yıldız olarak, Türkiye olarak kurduk ve biz hep öyleyiz. Öyle olmayanlar var mı? Var olsa bile yok mesabesinde dirler. Biz bir bütünü, buna inanacağız.

Efendim, şunu söylüyorum: Siyasi partiler böyle parmaklar olabilir ama bu bilekte birliktedirler. 7 Ağustosta bunu gösterdik. Şimdi, bu, o gecede ki beyanlardır.

Beyefendi, resminiz bulundu Aykut Bey.

Ahmet Gündoğdu Bey ceketini verdi.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) - Basın bunu da çeksın.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, şöyle bir şey var...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Başkanım, şu resme bir bak ya, bana “Resmin var.” dediği budur ya.

BAŞKAN - Ya, arkadaşlar, benim resmim yok yani bizim orada resmimiz olmayınca ne oluyor yani?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, bir diğer husus şu...

BAŞKAN - Sayın Başkan, aslında bu albüm bizi çok kıskandırdı yani biz yollarda kaldık, buralara gelemeyince bizim fotoğraflarımızın orada olmaması sanki sadece Aykut Bey orada o gece kahramanmış gibi bir görüntü verdi; bu rahatsız etti bizi yani.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Yüzde 100 haklısınız. O noktada da yine yazılarımız var. Vilayetlerinizde, illerinizde her biriniz meydanlardaydınız.

BAŞKAN - Yok efendim, ben Polatlı'daydım, Ankara'ya gelmeye çalışıyordum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bilemem.

BAŞKAN - Isparta'dan Polatlı yolundaydım gece.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ama milletvekili arkadaşlarımın hepsiyle -ben onlara şimdi konuşmamda “silah arkadaşım” diyorum- hep beraberdik, topyekûn bir yumruktuk; yine öyleyiz. Dışarıdan bekliyorlar, yok “insan hakları” bilmem ne filan geliyorlar ve bana, ziyarete

gelenler şöyle bir laf söylüyorlar: “Bir darbe atlattınız, çok üzgünüz.” Bu “çok üzgünüz”ü söylemiyorlar. “Bir darbe atlattınız, çok üzgünüz. Otuz beş-kırk senelik emeğimizi boşa çıkardınız.” Evet, boşa çıktı. FETÖ ya da bir başkası asla bu Türkiye’imizde bir başka darbe yapamayacaktır, yapmayacaktır.

BAŞKAN - Sayın Meclis Başkanım, son beş dakikanız efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Eyvah. Bu ceketi bitirmem lazım.

Ahmet Gündoğdu Bey “Bu ceketi sana vereyim, olur sana.” dedi. Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Özgür Özel Bey giyerken “Kadere bak, millî görüş gömleğini giymek de varmış.” dedi. Yok farkımız.

BAŞKAN - Ben yetişebilseydim benim ceketi verirdim. Ne olacak, demokrat ceketi giyerdi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bizim hedefimiz Türkiye’mizin gelişmesi, esenliği ve güçlenmesidir.

MUSA ÇAM (İzmir) - Sayın Başkanım, size bir de Che Guevara’nın ceketini giydirsek.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bu arkadaşlarımdan bazıları, bana “Neden Meclis Başkanı olarak hapisteki tutuklu kişilerle ilgilenmedin.” diyorlar. Ben kuvvetler ayrılığına inanan bir insanım. Ben teşrinin başındayım. Milletvekili bu kişiler. Eğer orada bir iddia ileri sürülmüş, savcı ona bağlı olarak mahkemeye gitmiş, mahkeme tevkif etmiş, itiraz edilen mahkeme kabul etmişse ben adliyeye karışmam.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Yasama çalışmalarına müdahil olmalarını söylüyoruz Başkan.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - “Daha önceki başkanlar öyle yapmadı.” Ben öyle yapmam. Onlar yaptılar, kendilerini ilgilendirir.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Bu, cevap sayılmaz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Dolayısıyla, ben teşrinin yani yasamanın başındayım, kalkıp da yargıya müdahale etmem, edilmesini de istemem, etmeyeceğim de.

GARO PAYLAN (İstanbul) - “Yasama faaliyetlerine katılınsınlar.” diyoruz Sayın Başkan.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Yürütmeye müdahale etmenizi istiyoruz. “O insanların Meclis çalışmalarına katılmalarının önünü kapatıyorlar, açınız.” diyoruz. Bu mahkemelerle ilgili değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Yasama faaliyetlerine katılmak istiyorlar.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - O noktada, Ceza İnfaz Kanunu’muz var, o mâni oluyor, onun için olmuyor.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - E, hani olmuyordu?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Kim demiş?

GARO PAYLAN (İstanbul) - Siz diyorsunuz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Hayır, nerede?

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Mahkeme böyle tutukluyor ama hukuk “Mâni değildir.” diyor.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Yok, öyle değil. Yanlış bir şey gelmiş size, yanlış bir bilgi gelmiş beyefendi.

BAŞKAN - Sayın Başkan, buyurun lütfen siz.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Yanlış bir hâkim gelmiş olabilir belki, doğru.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bazı sualler var; müsaade buyurursanız ben onları yazılı olarak cevaplandırayım çünkü Sayın Başkan benim müddetimin bittiğini ifade buyuruyorlar.

Çoğu mevzuya zaten temas etmiş olduk. Türkiye hepimizindir, geleceğimiz parlaktır. Çetin Altan’ın o sözünü her zaman söylüyorum: Enseyi karartmaya gerek yok. Çok öteye gideceğiz inşallah. Türkiye güçleniyor, daha da güçleneceğiz inşallah.

Efendim, değerli arkadaşlarım...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Düzeltin Başkanım, iyiye gideceğiz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim?

BAŞKAN - İyiye gidecek efendim, iyiye gidecek.

GARO PAYLAN (İstanbul) - “Kötüye gidiyoruz.” dediniz.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) - “Kötüye gidecek.” dediniz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Daha iyiye gideceğiz, hep ileri gideceğiz, hep ileri. “Perdenin ardı perde, perdenin ardı perde/Her siper aşıldıkça hedef daha ileride.” Bu da Necip Fazıl’dan.

Evet, diğer sualler var, ben onlara müsaade ederseniz yazılı cevap vereyim.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Çok sual var.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Sayın Fahri Kasırga Bey’e, Sayın Seyit Ahmet Baş Bey’e ve Sayın Şeref Malkoç Bey’e teşekkür ediyorum. Hepinize teşekkür ediyorum. Nice hizmetler diliyorum. Allah utandırmasın, hayırlı günler nasip olsun, milletimize, devletimize zeval vermesin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Allah razı olsun verdiği cevaplardan.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Sayın Başkan, çoğu sorumuza cevap vermedi.

BAŞKAN - Sayın Meclis Başkanım, açıkta kalan sorular var, onların cevaplarını da yazılı olarak önümüzdeki şeyde...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bana müddet verirsiniz cevaplandırırım.

BAŞKAN - Efendim yani bir on beş gün içerisinde filan cevapları...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Hayır, hayır, şimdi için bir şey verseniz suallere cevap verme bakımından...

BAŞKAN - Buyurun efendim, ne demek, Sayın Meclis Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Dediniz ya: “Beş dakika kaldı.” diye.

BAŞKAN - Efendim yani öyle de siz “Ben şimdi cevaplayayım.” derseniz, tabii ki, biz size bir şey diyemeyiz efendim ama...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, kopya alıyorum “Yazılı daha iyi olur.” diyorlar. Toplulukta kopya uygun bir şey değildir, onun için aleniye vurdum. Mamafih, genelde verdiğimiziz...

Ha, şu taşıt alım meselesi, onu söylemem lazım. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisinde herhangi bir taşıt almadık. “5 milyonluk taşıt, 3 milyonluk taşıt”

böyle bir şey yok. Başbakanlığın verdiği makam aracı var, o araç tamirdeyken bir başka araç verdiler, tamir bitti, motoru indirilmişti, geldi. Şöyle bir şey de var: 19 tane hizmet aracı alınması planlanmıştı, biz bunun 9'unu çıkardık -900 bin lira ediyordu- 19'dan 10'a düşürdük, o da ömrünü tüketmiş pikaplara ve diğer araçlara aitti. Bazıları köpürtmek istiyor, bunu mevzu yapmak istiyor, gündemde olmak istiyor veya partide bir yere gelmek istiyor, o, onların eksikliğidir.

GARO PAYLAN (İstanbul) - “Külliye”ye ne diyorsunuz Sayın Başkan?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ha, “külliye” çok doğru bir kelimedir.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Niye efendim?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bize ait bir kelimedir, kökü bizimdir, bizim kendi lisanımızdır, bizim “kampüs” diye bir lisanımız yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Milletin tamamını temsil etmiyor.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - “Külliye” Arapça yahu. “Yerleşke”ye ne oldu?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bizim “yerleşke” diye bir uydurma kelimeye ihtiyacımız yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) - “Külliye” ne demek?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - “Külliye” demek bütün bir bina topluluğunun bir araya gelmesi demek.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Hayır efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - “Külliye” kimsenin kulağını tırmalamamalıdır.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Hayır, efendim, Türk Dil Kurumuna bakın.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bizim içinde bulunduğumuz yer külliye, Cumhurbaşkanlığı da külliye.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Türk Dil Kurumu ne diyor efendim “külliye”ye? “Cami ve etrafındaki müstemilat.” der.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Hayır Beyefendi, ibadethaneler, çevresi, kervansaray hepsine topyekûn “külliye” denir.

Personelle ilgili...

GARO PAYLAN (İstanbul) - Yanlış biliyorsunuz efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Yok, benim bildiğim sahadır bunlar, ben yanlış bilmem, siz yanlış biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Türk Dil Kurumu yanlış biliyor o zaman.

BAŞKAN - Türk Dil Kurumunun bütçesinde bunu gözden geçireceğiz.

GARO PAYLAN (İstanbul) - O zaman değiştirin, Sayın Başkan yazsın anlamını.

BAŞKAN - Evet, buyurun Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, bu tadilat mevzu, ben, zannediyorum ki tadilatla kulisleri gayet iyi bir hâle getirdik.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Başkan, çok kötü kulis ya.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Muhalefet kulisinde eskiden suni ışık vardı, tabii yoktu, fuzuli bir engel vardı çünkü Millî Birlik Komitesi var iken, Senato salonuna giderken oradaki duvarı örmüşlerdi, kaldırdık, aydınlattırdık, büyüttük, genişlettik. Eksik görülebilir ama varın takdiri gerektiğine inanıyorum.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Bu tasarımları kim yaptı Başkan? Bu düzenlemeleri kim yaptı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bu tasarımları, size şunu söyleyeyim, tamamen teknik elemanlar, profesörler...

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Mimar var mı aralarında?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Mimar da var, güzel sanatlardan da var ve Bilim Kurulumuz tasdik ediyor bütün projeleri.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Taşeron işçiliğe ne diyorsunuz?

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Peki, vekillerin görüşünü hiç almayı düşünmediniz mi Başkan?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bu, Başkanlık Divanında konuşulan konulardır; dolayısıyla vekillerin, bütün partilerin görüşü alınmış demektir.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Başkanlık Divanının bir görüşü olduğunu biz bilmiyoruz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Başkanlık Divanında her parti gücüne göre var ya.

ERTUĞRUL KÜRKÜ (İzmir) - Bizim temsilcilerimiz öyle bir şey aktarmadılar bize.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (Samsun) - Sorun sizin temsilcilerinizde o zaman.

BAŞKAN - Arkadaşlar, lütfen... Sayın Meclis Başkanımız gereken cevapları veriyor.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - O ödeme mevzusu, 4/C mevzusu, bu taşeron meselesi umumi meseledir, hepimizin meselesidir. Tabii, şöyle bir güzel cümle var: "Meclis ki önder olmayacak ne olacak." diye. Evet, bu noktadaki çalışma sürüyor.

BAŞKAN - Efendim, bir de, yardımcı hizmetler sınıfında çalışıp üniversiteyi bitiren kardeşlerimiz var, bunların teknik hizmetler sınıfına alınması... Biz bununla ilgili, Meclis teşkilat kanununu yaparken Başkanlık Divanına yetki verdik. O zaman ben kanunla yapıyordum. İlgili arkadaşlar, genel sekreter geldi, "Yahu, kanunla yapmayalım da Meclis Başkanlık Divanında yapalım, biz bu işi hemen halledelim." dediler, o günden beri hâlâ halledeceğiz, böyle bir şey var efendim.

Bir de, kavas arkadaşlarımızla ilgili bir sorunumuz daha var. Biz de hani bilgilerinize arz ediyoruz Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Estağfurullah. Sayın Başkan, teşkilat kanununu A'dan Z'ye siz yaptınız.

BAŞKAN - Evet, efendim, ben yaptım, doğru.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Tatbikatını da gördünüz.

BAŞKAN - Gördüm efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bizim öncelikli kanunlarımızdan birisi bu olmalıdır. Dolayısıyla yine yan yana gelerek ve partilerden de temsilcilerle doğru dürüst bir teşkilat yasası yapmak ihtiyacındayız, o ihtiyacı inşallah gidereceğiz.

BAŞKAN - Doğrudur efendim. O dönemdeki sıkıntımızı Sayın Kumbuzoğlu gayet iyi biliyor. Biz teşkilat kanununu yaparken aslında bu bir yerde Genel Sekreterliğin bir teşkilat kanunudur ama Genel Sekreterlik hiç gelip masanın bir tarafına oturmamıştı biz bu işi yaparken.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) - Sayın Başkan, kavasların kıyafetlerini kim tasarladı hakikaten? Çok mutsuzlar. Kavasların şu anki kıyafetleri kötü gerçekten kim tasarladıysa...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Vallahi, yani, o hususta yine gelişme neyse ona göre hareket ederiz. Yalnız, kıyafet meselesinde de zannediyorum bir rahatlama olmuş oldu. Biz kurşun asker değiliz, kalıpta değiliz. Avrupa Birliğinde, Avrupa Parlamentosunda, diğer parlamentolarda kişiler rahatlıkla giyerler ve otururlar kendi kıyafetleriyle.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Kavaslar mutsuz.

BAŞKAN - Yani kavasların görünür olmaları önemli efendim evet ama uygun hâle gelmeli.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ona göre onlarınki, elbisesi uygun değilse, uygun bir şekle getiririz ama mukallit olmayız, biz biziz.

Bu iade edilen önergeler hakkında zannediyorum zatinalinize ben hep bilgileri verdim. Bir daha eğer görürseniz “Sözlü soruya ne oldu, yazılıya ne oldu, ne kadar geri geldi?” Şunu da söyleyeyim: Arkadaşlar, “temiz bir dil” dediğimiz hadise aynı zamanda millî birlik ve bütünlüğümüze aittir. Bendeniz, Meclis Başkanı olarak benim orduma, benim polisime “faşist istila güçleri” der de bir beyanda bulunursa ben onu aşağı indirmem, onu belge hâline getirmem. Türkiye’de “kürdistan” diye bölgecilik yapılırsa, bölmek istenirse böldürtmem, bu benim yetkim.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Erdoğan Mecliste dedi efendim. Sayın Erdoğan iki yıl önce Mecliste söyledi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Kim söylesin? Ben bunu... Her neyse...

GARO PAYLAN (İstanbul) - Sayın Erdoğan söyledi efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ha, Sayın Cumhurbaşkanımızı karşılama hadisesini söyledi Garo Bey. Tekrar karşılayacağım, her zaman karşılayacağım, o benim Cumhurbaşkanımıdır, o benim liderim, önderim, Türkiye’nin dünya çapındaki bir kişisidir.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Ama Mecliste grup toplantısı yapmaya... Efendim, grup toplantısı yapmaya geliyor kendisi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ne için geliyorsa, onu o bilir.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Bir partinin grup toplantısını yapmaya geliyor.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Efendim, o, kendisi bilir. Cumhurbaşkanı gelecek ve ben Meclis Başkanı olarak bizim

mıntıkamızda bütün hepiniz adına ona “hoş geldin” demeyeceğim; bu olamaz, bu, benim idrakime, hukuk mantığıma sığmaz.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Bütün parti başkanlarını karşılayın efendim.

BAŞKAN - Efendim, çalışın, sizin de olur Sayın Paylan.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bütün partilerin başkanlarıyla hukukum gayet iyidir, onlar da büyük yük taşımaktadırlar. Hepsine hayırlı çalışmalar diliyorum.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) - Böyle bir haksızlık olmaz ya.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Eşit davranın Sayın Başkan, eşit davranın. O da parti başkanı, o da parti başkanı...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Yok efendim, arasında fark var.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Ne fark var efendim?

BAŞKAN - Sayın Meclis Başkanım...

Sayın Paylan...

Bizim biliyorsunuz bu akşam görüşmelerimizin ikinci bölümü var, hiç olmazsa 20.30’da başlamayı planlıyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Bir şey daha söylüyorum: Sayın Başkanım, Sibel Hanımefendi’nin bir suali var, diyor ki: “Atatürk ve cumhuriyete ait neden yayın yapılmadı?” diye. Bana verilen notu okuyorum, ıttılanıza sunuyorum: “Milli Mücadele’de Mehmet Akif Ersoy ve İstiklal Marşı, İstiklal Mahkemeleri, 100. Yılında Fotoğraflarla Çanakkale, Türkiye Büyük Millet Meclisi İngilizce-Türkçe, Fotoğraflarla Tarihî Ulus Meydanı ve Büyük Millet Meclisi Binası, Cumhurbaşkanlığı Makamı Olarak Dolmabahçe Sarayı ve Atatürk, ayrıca Meclis Bülteni’nde Atatürk ve Kurtuluş Savaşı, Birinci Mecliste Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi” gibi makaleler var. Burada öküz altında buzağı aramayalım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Sayın Ahmet Aydın’ın bana verdiği cevapta bunlar yazmıyor.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, eğer fazla bir şey kalmadıysa...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Peki.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Meclis Başkanlığına aday mısınız efendim tekrar?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Ayın 12'sinde mi başlıyor bu müracaatlar?

GARO PAYLAN (İstanbul) - Evet. Aday mısınız?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Sizin merakınızı 12'sinde gidereceğim.

GARO PAYLAN (İstanbul) - Vallahi, böyle bir bakışla aday olmayın.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum, tekrar sağ olun.

Anayasa Mutabakat Komisyonu

Anayasa Mutabakat Komisyonu TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ın başkanlığında toplandı.

Konu : *Anayasa Mutabakat Komisyonunun ve Yeni Anayasa Yapım Çalışmalarının Hayırlı Olmasını Dilediğine İlişkin*
Dönemi : 26
Yasama Yılı : 1
Tarih : 04/02/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Anayasa Mutabakat Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın basın mensupları, ekranda bizleri izleyen aziz milletimiz; Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 26’ncı Yasama Döneminde oluşturduğumuz, sivil anayasa konusunda çalışacak olan Komisyonumuzun bu ilk toplantısında sizleri saygılarımla selamlayarak sözlerime başlıyorum.

24’üncü Dönemde başlatılan ancak tamamlanmayan yeni ve sivil bir anayasa yapım sürecine yeni bir şevk, heyecan ve gayretle tekrar başlıyoruz. Bu çalışmaların hayırlara vesile olmasını ve bir an önce muvaffakiyetle neticelenmesini diliyorum. Milletimizin 1 Kasım 2015 tarihinde yapılan genel seçimle yetkilendirdiği temsilcileri tarafından anayasa yapılması anlamına gelen bu çalışmanın siz değerli Komisyon üyelerinin çabalarıyla başarıya ulaşacağına inanıyorum.

Bilindiği gibi, Başbakanımız Sayın Profesör Doktor Ahmet Davutoğlu’nun, siyasi partilerimizin, yeni bir anayasa çalışmasının başlatılması yolundaki yaptığı temaslar sonucunda olumlu yaklaşımlarını göz önüne alarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi parti genel başkanlarına birer mektup göndermiştim. Siyasi partilerimizin genel başkanları, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Sayın Ahmet Davutoğlu, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu, Halkların Demokratik Partisi Eş Başkanları Sayın Figen Yüksekdağ ve Sayın Selahattin Demirtaş ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli başta olmak üzere, Komisyonunda görev alan milletvekili arkadaşlarımıza, bu Komisyonun oluşması için katkı veren, anlayış gösteren ve süreçte bize destek ve cesaret verecek, yardımı olacak herkese şükranlarımı ifade ediyorum.

Başkanlığını yapacağım bu Komisyonunda, AK PARTİ’den Sayın Cemil Çiçek, Sayın Ahmet İyimaya, Sayın Abdulhamit Gül; Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Bülent Tezcan, Sayın Namık Havutça, Sayın Ömer Süha Aldan; Halkların Demokratik Partisinden Sayın Mithat Sancar, Sayın Meral

Danış Beştaş, Sayın Garo Paylan; Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Oktay Öztürk, Sayın Mehmet Parsak ve Sayın Kadir Koçdemir üye olarak partilerince görevlendirilmişlerdir. Milletimizin yeni bir anayasa beklentisine en iyi şekilde cevap vereceğine inandığım sayın Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarıma başarılar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, gayemiz, Türkiye'mizin geleceğini çağdaş, çoğulcu demokrasi esaslarına uygun, insan hak ve hürriyetlerine saygılı ve öznesi insan olan, insana hizmet için teşkilatlanmış, kudretli, kuvvetli, üniter yapıda bir hukuk devleti yapılanmasını ortaya koyacak bir sistemi inşa etmek olmalıdır. Milletimiz bizleri meseleleri çözümlememiz için görevlendirdi. Çözüm üretmek ve zorlukların üstesinden gelmek durumundayız. Zayıfların silahı şikâyet ve şiddettir. Zorluklar da mecburiyetler gibidir, var diye kabul ederseniz var olurlar. Zorluklar başarının değerini artıran süslerdir. Çözümde görev almayanlar sorunun bir parçası olurlar. Engelleri aşamayanlar, onları aşılmaz görenlerdir. Bir düşünürün dediği gibi “Ya başlamamalı ya da bitirmelidir.” Gerçeği, çareleri birlikte arayacağız ve sonuca gitme ümidini hiç ama hiç kaybetmeyeceğiz. Sonuçları değiştirecek olan başlangıçlardır. Bugün başlangıcını yaptığımız yolculuk inanıyorum ki başarıyla sonuçlanacaktır. Aksi takdirde milletimizin beklentilerini boşa çıkartmış olacağız. Milletimiz engin ruh zenginliğine sahiptir, haksınastır, ariftir. Ancak içinden aydınlananlar dışına ışık verir. Manevi ve millî değerlere ve ruh köküne sahip milletimiz birçok zorluğu aşmıştır. Türkiye'mizin geleceği parlaktır. Türkiye, tarihi misyonunun yüklediği yükü taşıyacaktır, büyük mesafeler katetmiştir ve edecektir.

Anayasalar, vatandaşların temel hak ve hürriyetlerini koruyan, vatandaş ile devlet arasındaki ilişkiyi düzenleyen, kaynaşmayı sağlayan, devletin temel kurumlarının nasıl işleyeceğini tanımlayan metinlerdir. Bazı anayasalar devletin ve toplumun değişen şartlara göre kendisini yenilemesini, yeni durumlara intibak etmesini engelleyen ya da son derece zorlaştıran metinler de ihtiva etmektedir.

Mevcut Anayasa imkân vermediği için birçok yasal düzenlemeyi yapamıyoruz. Demokratik bir anayasanın yapılması, diğer kanunlarda gerekli değişikliklerin yapılmasının önünü açacaktır. Türkiye'nin, ithal ve taklit olmayan, günün şartlarına cevap veren, geleceğin büyük Türkiye'sini inşa edecek, yalın, sürekli değişiklik yapılmasını gerektirmeyen, kalıcı nitelikte yeni bir anayasaya ihtiyacı bulunmaktadır. Anayasa'mızın uzun vadeli, yol gösterici, efradını cami agharını mâni nitelikte, kısa ve özlü bir temel kanun olması gereklidir diye düşünüyorum. Teferruatlı anayasalar, diğer hukuki

düzenlemelerin günün şartlarına uygun hâle getirilmesini önlemekte, devletin hareket kabiliyetini sınırlamakta, yeni şartlara uyma kabiliyetini ortadan kaldırmakta, gelişmeyi engellemektedir; sorun çözmesi gerekirken sorun hâline gelmektedir.

Değerli Komisyon üyeleri, 24'üncü Dönem Anayasa Uzlaşma Komisyonu çalışmalarında yeni anayasa yapımı için oldukça uzun bir zaman ayrıldığı ve emek sarf edildiği görülecektir. Çalışmalar 19 Ekim 2011 tarihinde başlamış ve yirmi beş ay sürmüştür. Geçmiş anayasalarımıza bakıldığında, 1876 Anayasası iki buçuk ay, 1921 Anayasası iki ay, 1924 Anayasası üç ay on gün, 1961 Anayasası dört buçuk ay, 1982 Anayasası ise sekiz ay on günde hazırlanmıştır. 1876 tarihli Kanuni Esasi, ilk anayasamız olarak 119 maddeden oluşmuş, 7 kere değişikliğe uğramış ve kırk sekiz yıl yürürlükte kalmıştır. Teşkilatı Esasiye Kanunu adını taşıyan 1921 Anayasası 24 maddeden teşekkül etmiş, 2 kez değişikliğe uğramış ve üç yıl yürürlükte kalmıştır. 1924 Teşkilatı Esasiye Kanunu'muz 106 maddeden oluşmuş, Meclis kararıyla, toplamda 7 kez değişikliğe uğramış ve otuz altı yıl yürürlükte kalmıştır. 157 maddeden oluşan 1961 Anayasası ise yürürlükte kaldığı on dokuz yılda 7 kez değişikliğe uğramıştır. 177 maddeden oluşan ve hâlen yürürlükte olan 1982 Anayasası'nda da otuz dört yıl içinde 17 kez değişiklik yapılmıştır.

Değerli Komisyon üyeleri, Meclisimiz, bir bütün olarak tüm Türkiye'mizin Meclisidir, millî iradeyi ve milletin egemenliğini temsil etmektedir. Komisyonumuzun sayın üyelerinin mensubu olduğu siyasi partiyle olan bağlılıklarının Komisyon çalışmalarında uzlaşma ortamını zedelemeyeceğine inancım tamdır. Ortak akli harekete geçirerek ve fikir teatisinde bulunarak anayasa yapım sürecini başarıyla neticelendireceğimize inanıyorum. Hareket noktamız ve hedefimiz millet-devlet kaynaşması olmalıdır. Türkiye'nin, toplumsal kutuplaşmayı önleyecek, milletçe birlik ve beraberliğimizi güçlendirecek yeni bir anayasaya ihtiyacı bulunduğu kesindir. Günümüzün ihtiyaçlarına cevap verecek bir anayasa düzeni, köklü bir değişiklik ve yeni bir anayasanın kabulüyle mümkün olabilecektir.

Değerli Komisyon üyeleri, 24'üncü Yasama Döneminde yapılan çalışmalar her ne kadar yarım kalmışsa da Komisyonumuza ciddi bir birikimin aktarılmasına vesile olmuştur. 24'üncü Yasama Döneminde, 19 Ekim 2011 tarihinde çalışmalarına başlayan Anayasa Uzlaşma Komisyonunun faaliyet sürecinin ilk aşaması katılıma ayrılmış ve bu aşama 2012 yılı Nisan ayının sonuna kadar devam etmiştir.

Komisyonun Başkanlığını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı sıfatıyla Sayın Cemil Çiçek yürütmüştür. Bu çalışmalar, 2013 yılı sonlarında bir taslak

metin üzerinden mutabakat sağlanamadan nihayete ermiştir. 172 maddeden oluşan, oluşması planlanan taslağın 60 maddesinde uzlaşma sağlanmış, sonrasında görüşmeler tıkanmış ve sonuç alınamamıştır.

24'üncü Yasama Döneminde Anayasa Uzlaşma Komisyonu çalışması kapsamında, katılım aşamasında 3 alt komisyon kurulmuş ve bu komisyonlar bu ilk aşamanın tamamlandığı 2012 Nisan ayı sonuna kadar kamu kurumu, üniversite, sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere 160 kuruluşu dinlemiştir. Komisyon, 165 üniversite, 78 il barosu, 60 siyasi parti, 18 belediye birliği, 17 kamu niteliğindeki meslek kuruluşu, 7 yüksek mahkeme, 7 kamu görevlileri sendikaları üst kuruluşu, 6 muhtarlar derneği, 4 işçi ve işveren sendikaları üst kuruluşundan yazıyla görüş istemiştir. Ayrıca, RTÜK, Vilayetler Hizmet Birliği ve Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığından da yazıyla görüş talep edilmiştir.

Bunun yanı sıra, 14.538 dernek, 4 binden fazla vakıf, 1.700 yerel ve ulusal radyo ve 197 yerel televizyondan e-posta vasıtasıyla görüş talep edilmiştir. Komisyonun resmi İnternet sayfası üzerindeki görüş bildirme sistemi üzerinden 66.015 kişi, e-postayla 1.872 kişi veya kuruluş, posta yoluyla da 1.050 kişi veya kuruluş görüş açıklamıştır. Gönderilen görüşlerin, 104 üniversite, 102 dernek, 58 vakıf, 34 meslek örgütü, 32 platform, çatı kuruluşları dâhil olmak üzere 30 sendika, 21 kamu kurumu, 21 siyasi parti, 19 diğer sivil toplum kuruluşları ve 5 enstitüye ait olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, Komisyon Başkanı ve üyeleri Anayasa Platformu tarafından 12 ilde organize edilen “Türkiye Konuşuyor” toplantılarına destek vermişlerdir.

Anayasa Uzlaşma Komisyonu çok sayıda toplantı yapmıştır. 19'u Türkiye Büyük Millet Meclisinde, 1'i İstanbul'da olmak üzere 20, alt komisyonlar tarafından da 57 olmak üzere toplam 77 toplantı gerçekleştirmiştir. Yeni kurulan Komisyonumuz geniş kapsamlı ve takdire değer bu birikimden faydalanacak, böylece çalışmalar en kısa sürede tamamlanacaktır.

24'üncü Yasama Döneminin Meclis Başkanı Sayın Cemil Çiçek Başkanlığında Anayasa Uzlaşma Komisyon üyeleri: Adalet ve Kalkınma Partisinden Sayın Ahmet İyimaya, Sayın Mustafa Şentop, Sayın Mehmet Ali Şahin; Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Süheyl Batum, Sayın Rıza Türmen, Sayın Atilla Kart; Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Tunca Toskay, Sayın Oktay Öztürk, Sayın Faruk Bal; Barış ve Demokrasi Partisinden Sayın Ayla Akat Ata, Sayın Altan Tan, Sayın Sırrı Süreyya Önder ve Sayın Bengi Yıldız görev almışlardır. Ayrıca, sürece katkıda bulunan sivil toplum kuruluşlarına, vakıf ve derneklere, kurum ve şahıslara huzurlarınızda ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, bugünden itibaren çalışmalarına başlayacak olan Komisyon, önceki çalışmalardan yararlanarak yeni bir başlangıç yapacaktır. Bu çalışmaların bir mutabakatla neticelendirileceğini ümit ediyorum. Böylece, 26'ncı Yasama Dönemi siyasi tarihimizde müstesna bir yere sahip olacaktır. 24'üncü Yasama Döneminde kurulan Anayasa Uzlaşma Komisyonunun yaptığı çalışmalar ile mevcut Komisyon çalışmalarının rahatça takip edilebilmesini sağlayacak ve kolaylıklar temin edecek düşüncesiyle, Komisyonumuzun "Anayasa Mutabakat Komisyonu" olarak adlandırılmasının doğru olacağı düşüncesindeyim.

Komisyon çalışmaları hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi ve çalışmaların desteklenmesi yönünde siz basın mensuplarımızın çok büyük katkı sağlayacağına inanıyorum.

Tabiatıyla, yeni bir anayasa yapımı süreci kolay bir süreç değildir; sabır, dikkat, emek ve ihtimam isteyen zorlu bir süreçtir. Bildiğiniz gibi, kanunların yapılmasında iki yol vardır. Hükûmetin hazırladığına kanun tasarısı, milletvekillerinin hazırladığına kanun teklifi denmektedir. Anayasa'da yapılacak değişiklikler milletvekillerinin vereceği kanun teklifiyle olur. Buna ait hükümler Anayasa'nın 175'inci maddesinde düzenlenmiştir. Özetlemek gerekirse: Anayasa hususundaki kanun teklifleri milletvekili tam sayısının en az üçte 1'inin yani 184 milletvekilinin imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulur. Teklifler Anayasa Komisyonunda görüşülür. Teklif daha sonra Genel Kurulda iki defa görüşülmekte, birinci görüşmede önce, teklifin tümü üzerinde konuşmalar yapılmaktadır. Konuşmaların ardından teklifin maddelerine geçilmesine ait gizli oylama yapılır. İkinci görüşmede yalnızca, maddeler üzerinde verilmiş değişiklik önergeleri görüşülür. İkinci görüşmede üye tam sayısının beşte 3'ünden yani 330'dan az oy alan maddeler reddedilmiş sayılır. İkinci görüşmeden sonra ise teklifin tümüne ilişkin gizli oylama yapılır. Üye tam sayısının beşte 3'ünden yani 330'dan az oy alan teklifler reddedilmiş sayılır. Kanun teklifi üye tam sayısının beşte 3'ü olan 330 ila 367 arasında bir oyla kabul edilirse doğrudan referanduma gidilir. Meclis üye tam sayısının üçte 2 çoğunluğu olan 367 ve daha fazla bir oyla kabul edilen Anayasa değişikliğine ilişkin kanunun tümü veya gerekli görülen maddeleri Cumhurbaşkanı tarafından halkoyuna sunulabilir. Halk oylamasına sunulmayan Anayasa değişikliğine ilişkin kanun veya ilgili maddeler Resmî Gazete'de yayımlanır. Halkoyuna sunulan Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların yürürlüğe girmesi için halk oylamasında kullanılan geçerli oyların yarısından çoğunun kabul oyu şeklinde olması gerekir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların kabulü sırasında, bu kanunun halk oylamasına sunulması hâlinde Anayasa'nın değiştirilen

hükümlerinden hangilerinin birlikte, hangilerinin ayrı ayrı oylanacağını karara bağlar. Komisyonumuzun yapacağı çalışmalar sonunda hazırlanacak olan taslak metin, ümit ederim ki, tüm siyasi partilerimizden milletvekillerinin ortak imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

1961 Anayasası'nın hazırlanması sürecine ilişkin bir anekdotu nakletmek istiyorum: 1961 Anayasası'nı hazırlayan heyette bulunan anayasa hukuku profesörü Hüseyin Nail Kubalı Bey'le bir sohbetimdeki beyanları şöyleydi: 1975 yılıydı, kendisine “Hocam, hazırladığınız Anayasa'nın tatbikatını ve ortaya çıkan sıkıntı ve tikanıkları yaşadınız, ne dersiniz?” diye sordum. “Biz odadaki 23 kişiye anayasa hazırlamışız, dışarıda bir Türkiye olduğunun farkında değildik.” dedi. Hazırlayacağımız anayasa millet ve devlet kaynaşmasını sağlayan bir temele oturtulmalı ve 78 milyonu kucaklamalıdır.

Değerli Komisyon üyeleri, 12 Eylül yönetiminin 1982 Anayasası'yla Türkiye'ye bıraktığı otoriter mirasın kısmi değişikliklerle devam ettiği aşikârdır. Geçmişte yapılan değişiklikler, bu Anayasa'nın restore edilerek demokrasinin evrensel standartlarına ulaşılamayacağını göstermiştir. Bütün toplumsal ve siyasal kesimlerin bu konuda genel bir mutabakat içinde oldukları görülmektedir. 1982 Anayasası yamalı bohçaya dönmüştür; otuz dört yılda 17 kere değişmiştir, 113 maddesi yani yüzde 63'ü değiştirilmiş durumdadır; günümüze cevap vermekten, Türkiye'ye geleceğe taşımak yeterliliğinden uzak olduğu ortadadır. Milletimizi temsilde yüzde 97'nin üzerinde bir orana sahip bulunan Meclisimizin yeni bir anayasa yapmaya, darbe yönetimlerinden daha fazla hak sahibi olduğunu şüphesiz hepimiz kabul ederiz.

1 Kasım 2015 tarihinde yapılan 26'ncı Dönem milletvekili genel seçimiyle ilgili olarak Yüksek Seçim Kurulunun açıkladığı tutanaklar, mevcut Meclisin millî iradeyi güçlü bir şekilde yansıttığını ve temsil ettiğini ortaya koymaktadır.

Buna göre, 26'ncı Yasama Döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin aldığı toplam oy sayısı 46 milyon 635 bin 959'dur. Meclisin temsil oranı, kayıtlı seçmen sayısı esas alınırsa yüzde 81, oy kullanan seçmen sayısı esas alınırsa yüzde 96, geçerli oy sayısı esas alınırsa yüzde 97 gibi çok yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, ülkemizdeki seçkin insanların toplandığı, fikrî yönden, temsil ve örneklenme bakımından fevkalade üst seviyededir. Meclisimizde, her ilimizde seçilerek gelmiş, kabiliyetli, meziyetli bir kadro mevcuttur.

Ülkemiz, siyasi katılımın ve siyasi temsilin bu kadar yüksek olduğu bir ortamda, hâlâ darbe yönetiminin dayattığı, üstelik pek çok soruna yol açtığı

ve yetersizliklerle malul olduğu bilinen bir anayasayla yönetilmeye müstahak değildir. Meclisimiz yeni bir anayasayı hayata geçirerek, millettten aldığı yetkiye layık olduğunu göstermelidir.

Bugün 1982 Anayasası'nın hazırlanış şartları, hedeflediği düzen ve yol açtığı sonuçlar itibarıyla Türkiye'ye yakışmadığı yönünde toplumda genel bir fikir birliği bulunduğu bilinmektedir. Zaten Mecliste bulunan siyasi partiler, seçim beyannamelerinde mevcut Anayasa'yı değiştirmeyi vadetmişlerdir. Bu vaatlerin gereği yerine getirilmelidir.

Gayemiz, toplumun hiçbir kesiminin dışlanmadığı, her kesimi kapsayan ve zihinlerde meşruluğu şüpheli olmayan bir temel kanun yapmaktır. Önceki aşamada, çalışmada olduğu gibi yeni ve sivil bir anayasanın toplumun ortak beklentisi olduğunu dikkate alacağız ve çalışmalar boyunca bu beklentilerin boşa çıkarılmaması için gayretli olacağız.

Çalışmalarda gözetilmesi gereken hedef, bütünüyle kendi siyasi düşüncesine yakın bir anayasanın kabul edilmesini sağlama refleksini sergileme olmamalıdır; farklı fikirleri evrensel ilke ve değerlerle uyum içinde olacak şekilde yorumlayıp ortak bir noktada birleştirmek olmalıdır.

Komisyon çalışmalarındaki mutabakat, toplumsal uzlaşma zeminini besleyecektir. Milletimizin bizden beklentisi, görüş ve fikir teatisinde bulunmamız, ülkemizin barışı, mutluluğu ve güvenliği için el ele vermemizdir.

Değerli Komisyon üyeleri, Meclis Başkanlığımız, çalışmaların yakından takip edilebilmesi için yeni anayasa İnternet sayfasını aktif hâle getirmiştir. Böylece, bu sayfada Komisyonun çalışmalarının yanı sıra anayasa konusunda bütün bilgi ve belgeleri toplu olarak kullanımınıza sunacağız.

Komisyon üyesi değerli milletvekili arkadaşlarım, sorumluluğu yüksek bir görevin üstesinden geleceğinize, sizlerin ve bütün katkı sunanların büyük bir işi başarmanın mutluluğunu yaşayacaklarına gönülden inanıyorum. Geleceğin Türkiye'si'ni şekillendirmenin yol haritası olacak yeni sivil anayasayı yapacağınıza olan inancımı yineleyerek hepinize çok teşekkür ediyor, başarılar diliyorum.

Böylesine önemli ve tarihî bir günde bu çalışmayı yapacak Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubunda bulunan dört partiden, arzu ederlerse birer temsilcinin dilek ve temennilerini bizlerle paylaşımlarından memnuniyet duyacağımı belirtir, toplantımızı takip eden aziz milletimizi ve sizleri hayırlı neticeler nasip olması niyazıyla saygı ve en iyi dileklerle selamlarım.

Teşekkür ediyorum.

Konu : *Mecliste Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Seçim Beyannamelerindeki Yeni Anayasa Yapımıyla İlgili Sözlerine ve Yeni Anayasa Yapım Çalışmalarına İlişkin*

Dönemi : 26

Yasama Yılı : 1

Tarih : 10/02/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Dağıtılan bir gündem var, bir özet gündem manasındadır ama geneldir. Geçen toplantıda ben dileklerimi, temennilerimi dile getirmiştım. Bütün Türkiye'nin takip ettiğı bir çalışma içindeyiz ve inşallah, bu dönem, 26'ncı Dönem bu çalışmayla taçlanacaktır. Öncelikle şunu söyleyeyim: Bazılarında yeis, ümitsizlik gibi durumlar olabilir. Basından takip ettiğim kadarıyla da "Netice çıkmaz." diye bir hava var, asla ve kata inanmıyorum, yapılamayacak bir şey değil. Türkiye illa darbelerle mi anayasa yapacak? Meclis kendi anayasasını yapamaz mı? Mademki söz verdik, hepimizin bir sözü var, 1 Kasım seçimleri öncesinde her parti...

Ben inceledim, Adalet ve Kalkınma Partisi 25-26'ncı sayfada, çoğulcu ve özgürlükçü yeni bir anayasanın hazırlanması gerektiğini savunmuştur ve birkaç sayfa sürüyor.

Cumhuriyet Halk Partisi "CHP özgürlükçü demokrasinin gelişmesi ve toplumsal barışın sağlanması için tüm yurttaşlarımızın özgürlüklerini genişleten ve koruyan yeni bir anayasaya ihtiyaç olduğunu savunmaktadır." 30'uncu sayfa ve 43'üncü sayfada da devam ediyor.

Halkların Demokratik Partisi 14'üncü sayfada "Eşitlikçi, cinsiyet özgürlükçü, sosyal, ekolojik ve demokratik bir anayasayı yapmak için tüm gücüyle çalışacak. HDP'nin öngördüğü anayasa; eşit yurttaşlık temelinde din, inanç ve vicdan özgürlüğü ile ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, bütün temel hak ve özgürlükleri güvenceye kavuşturan, ekolojik, doğal varlıkların ve hayvanların korunmasını esas alan bir anayasa olacak."

Milliyetçi Hareket Partisinin Seçim Beyannamesi'nde 70-71'inci sayfada "Anayasa değişikliği veya yeni bir anayasa yapılması kapsamında hiçbir şekilde tartışamayacağımız hususlar; cumhuriyetin temel nitelikleri, Türk millî

kimliği, demokratik rejim ve temel insan hakları gibi değerleri vazgeçilmez olarak kabul eder ve bunların uzlaşma arayışı içinde tartışılmasını reddeder. Tek millet, tek devlet esasına dayanan, üniter yapıdaki millî devlet bünyesinde bir anayasa yapılması için gereken çalışma yapılacaktır.”

Velhasıl şu anda Mecliste grubu bulunan bütün partiler seçim beyannamelerinde bir ihtiyaçla karşı karşıya olduğumuzu ve bunun giderilmeye çalışılacağını ifade ettiler ve biz de o maksatla bir aradayız. Niye yeni bir anayasa yapmayacağız? Niye anayasayı düzeltmeyeceğiz? Niye bir yamalı bohçayla biz çalışmamıza devam edeceğiz? Hem bu kadar şikâyet edeceğiz hem de yetki elimizde “Hâkimiyet milletindir, egemenlik milletindir.” diyeceğiz ve Mecliste biz hâkimiyet elimizde olduğu hâlde bir anayasa yapma mevzusuna gitmeyeceğiz? Gideceğiz inşallah. “Efendim, anlaşılamaz.” Niye anlaşılamasın? Hepimiz aynı gök kubbenin altında, aynı bayrağın gölgesindeyiz ve Türkiye’mizin geleceği, istikbali parlak olsun istiyoruz, hepimiz Türkiye’miz için çalışıyoruz, kalbimiz onun için atıyor. Neden yapmayalım? Bunu yapmada yetkimiz var, hevesimiz var, hıncımız, hırslımız var ve hepimizin gönülden gelen bir isteği var; inşallah yapacağız.

Birkaç defa, bildiğiniz gibi, değişiklik yapıldı Anayasa’da, 82 Anayasası’nda 17 tane değişiklik yapıldı. Bazen 1 madde, bazen 5 madde fakat 2001’de 33 madde olmuş, 2010’da toplu değişiklikler var.

Hüsametdin Cindoruk Bey bir kitap gönderdi bana, 95’te yaptığı çalışmaların tutanaklarını göndermiş. Güzel bir çalışma yapılmış. Hüsametdin Cindoruk Bey de geniş tecrübesi olan, 91-95 arasında Meclis Başkanlığı yapan bir zat. Burada yaptığı toplantılarda geniş bir katılım var, isimler de orijinal ve güzel, siyasi partiler çok ve o partilerden genel başkanlar katılmış. Doğru Yol Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel; Anavatan Partisi Genel Başkanı Mesut Yılmaz; Sosyaldemokrat Halkçı Parti Genel Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Profesör Erdal İnönü; Refah Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan; Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Deniz Baykal; Demokratik Sol Parti Genel Başkanı Bülent Ecevit, Halkın Emek Partisi Genel Başkanı Ahmet Türk; Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkan Yardımcısı Faruk Demirtola; Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ve Millet Partisi Genel Başkanı Aykut Edibali, güçlü bir kadro, toplanmışlar, 22 Şubat, 23 Şubat, martta da tekrar toplanmışlar ve güzel bir çalışma yapmışlar, neticede de değişiklik yaptıkları maddeler olmuş. Bu müzakereler sırasında yapılan konuşmaları da Sayın Cindoruk, bir Anayasa değişim tutanakları tıpkı basım diye göndermiş.

Herkes bekliyor, bütün Türkiye bekliyor, eskiden emek verenler bekliyor, Türkiye bekliyor, Meclisimiz bekliyor; olacak bu Anayasa evelallah, hep beraber bu şerefi taşıyacağız inşallah. Yani “Olmaz.” dendiğinde olmazların sebebi aranır, “Olur.” dendiğinde de olmanın çaresi araştırılır.

Epey bir komisyon çalışmaları yapılmış, değişik isimlerde olmuş; “Anayasa Değişim Komisyonu” olmuş 95’teki demin arz ettiğim çalışma; 95-99’da, 20’nci Dönemde “Partilerarası Özel Uyum Komisyonu” denmiş; 99-2002 arasında “Partilerarası Uzlaşma Komisyonu” denmiş ve “Anayasa Uzlaşma Komisyonu” gibi değişik isimlerle 1982 Anayasası üzerinde epey bir değişikliğe gidilmiş.

Biz bir çatı kanun yapacağız, ana kanun yapacağız. Tabii, Anayasa malumualiniz tepe ve diğer kanunlar ona uymak zorunda, aşağı doğru gider veya temeldir, onun üzerine bina yapılır, önce Anayasa behemehâl olmalı ki Anayasa’ya dayalı olarak diğer kanunları ve ona bağlı olarak da yönetmelikleri ve diğer kanuni mevzuatı çıkaralım.

“Olmaz.” demeyeceğiz inşallah, “Olacağız.” diyeceğiz inşallah. Hayırlı olsun diyorum tekrar, ümidimi tekrar ediyorum, yineliyorum, buna inanarak söylüyorum.

Şimdi, gündem gereğince şöyle bir gündem düşünmüştüm: Komisyon üyelerinin görüşlerini açıklaması. Daha evvel, bildiğiniz gibi, yaptığımız toplantıda her partimizden bir kişi fikirlerini beyan etmişti, diğer arkadaşlarımız da, hatta bütün Komisyon üyeleri de tekrar bir beşer dakika görüşlerini serdedelerse bir başlangıç olur, bir istikamet verme olur, anlamış oluruz.

Geçen buradan öteye gitmiştik, şimdi oradan beriye gelelim.

Konu : *Yeni Anayasa Yapım Çalışmalarına İlişkin*
Dönemi : 26
Yasama Yılı : 1
Tarih : 16/02/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Benim subjektif fikrim budur, ben buna inanıyorum ama ben asla Meclis Başkanıyken tutumumu buna dayandırmam, elimdeki teraziyi bir tarafa bırakmam. Bunu baştan beri söylüyorum, söyleyeceğim ve biiznillah buna riayet edeceğim.

Elbette ki hepimizin bir fikri var. Yani fikirsiz bir adamı getirip Meclis Başkanı mı yapacağız? Allah Allah! Bu fikrimin var olması, benim bir organik bağ içinde olmam, bir tertip içinde olmam manasını taşımaz. Böyle bir şeyi kabul edemem. Benim kendi şahsi görüşüm bu ve bunu her yerde ifade ettim.

Bendeniz bir çalışma yaptım, başkanlığını yaptığım bir çalışma, anayasa çalışması. Orada inceledim, 62 ülkenin anayasasını inceledim, dört ay sürdü. Evvela yarı başkanlığı çok hoş görüyordum ama incelemeler devam ettiği zaman başkanlığı gördüm. Sizler bunu kabul etmeyebilirsiniz. Demin bir sözü vardı Abdulhamit Bey’in, diyor ki: “Biz katı bir görüş içinde değiliz. Sistemler üzerinde görüştüğümüz zaman yakınlaşmalar olabilir.” Ve ben de o kanaati hep taşıyorum. Niye biz birleşemeyecekmişiz ki? Hangi sistemin daha uygun olduğuna sıra geldiğinde karar veririz ve birbirimize yaklaştırırız. Çünkü her sistem “pure” olarak, tek olarak her tarafa yaramaz. Her ülkenin kendine özgü şartları vardır, durumu vardır, uyulması gereken hususlar vardır; alıp da bir sistemi getiremezsiniz. İşte 1876 Fransa’yı aldı getirdi, 1924 Belçika’yı aldı getirdi, 1961 Almanya’yı aldı getirdi; olmuyor, sürekli olmuyor, devamlı olmuyor. “Sivil” dediğimizin adı bu.

Şimdi, bakınız, 1960’ta 375 tane kanun kabul edildi, 1960’ta Millî Birlik Komitesinin hüküm ifade ettiği sırada. 1980-1983’te 668, etti 1.043. Kanun hükmündeki kararnameler... Şimdi, her bir kanunun 10 maddesi olduğunu düşünün, ne yapar? 10 bin tane madde yapar. 10 bin maddeyi ele alacaksınız, görüşeceksiniz, bu arada da anayasa yapacaksınız. Şimdi, bunu ayrı olarak yapmak ve yürütmek mümkün. Bakınız, Atilla Kart Bey 19/10/2011’de diyor ki Komisyonunda, ilk toplantıda: “12 Eylül 1980 ile özellikle 6 Aralık 1983 arasında

ihtilalin ağır mevzuat düzenlemeleri yapıldı ve bu kanunlar, 808 adet civarında kanun, 90 civarında kanun hükmünde kararname çıktı. Bunlar ayıklanmalıdır ve bu anayasa ondan sonra yapılmalıdır.” 25/10/2011 yani altı gün sonra “688 yasa” demiş, daha önce “680” demişti, neyse, “90 kanun hükmünde kararname” yani 778 tane. “Biz kalkıp elbette bir uzlaşma komisyonu olarak bu yasal düzenlemeleri yapmak durumunda değiliz.” Atilla Bey’in 2011’deki beyanı, Halk Partisinin 3 kişilik ekibinin bir diğer zâtı, “Biz kalkıp elbette bir uzlaşma komisyonu olarak bu yasal düzenlemeleri yapmak durumunda değiliz, bu çalışma ayrıca yapılmalıdır.” diyor. Bugün dinledim Sayın Başbakanımızı, grup konuşmasında “Biz anayasa yanında bu kanunların ayıklanmasından da yanayız. Hatta anayasa gibi ağır bir yapım oylaması mevzubahis değil, 2 parti bir araya gelerek çıkarabiliriz. Bu çalışma ayrı yapılabilir.” diyor. Burada da aynı durum söyleniyor, aynı şey ifade ediliyor. Bir taraftan o çalışma yürütülebilir, bir taraftan da burası çalışma yapılabilir.

Biz bu topluma “Anayasa yapabildik.” demeliyiz, bu dönemin bunu başarması lazım. Anayasa’yı 1960’ta kurucu Meclis yapıyor, 272 kişi, toparlanıyor, tayin ediliyor kişiler. 160 kişi yapıyor 1981’de, aynen gene öyle, 40 kişi ve 120 kişi gene toparlanıyor. Milletten seçtiği ve seçim beyannamelerinde de anayasa değişikliğini vadeden şu Parlamento bunu yapamıyor. Bir art niyet aramadan çalışmalarımıza devam edelim ama siz dersiniz ki “Komisyonun ismine ‘darbe yasalarından arınma’yı ekleyelim.” Bu o zaman çıkmaza giren bir hadise olur, değil yirmi beş ay, onun da ötesinde bir zaman gerekir. Oysa bunun dışında değişik komisyonlar kurulabilir. Yani kanunların cinsine göre yapılabilir. Bakın, demin Mehmet Ali Şahin Bey’in çıkardığı rakamları söyledi Süha Bey, sizin de topladığınız bir şey vardır muhakkak. Ömer Süha Bey’in dediği, sizin söylediğiniz, ortaya konulmuş, tadat edilmiş mevzular varsa onlar komisyonlara göre ayrılabilir. Parti grup başkanları bir araya gelebilir. Bu yapılabilir ama 1’inci maddeyi aşmadıkça, 1 ve 2’yi aşmadıkça diğerlerine giremeyiz ve dediğimiz gibi, toplumun ümidini boşa harcamamalıyız, sukutuhayale uğratmamalıyız.

Bu şekilde kanaatimi arz etmek isterim.

Basın Toplantıları

TBMM Başkanı İsmail Kahraman, TBMM Tören Salonu'nda yabancı gazetecileri kabul etti.

Konu : Yeni Anayasa Çalışmaları Dolayısıyla
Tarih : 08/01/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Kıymetli basın mensupları, değerli katılımcılar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Yapacağımız Anayasa çalışmaları hakkında görüşlerimizi aktarmak ve bazı açıklamalarda bulunmak üzere sizleri davet etmiş bulunuyorum. Hoş geldiniz diyor, teşekkürlerimi sunuyorum.

Bugünkü Anayasa'mızın toplumumuzun ve devletimizin ihtiyaçlarına cevap veremediği, yetersizliği, çağın icaplarına uygun düşmediği ortak bir kanaat hâline gelmiştir. Yeni bir Anayasa yapılması hususunda genel bir mutabakat ve uzlaşma vardır. İnsana öncelik tanıyan, insan hak ve hürriyetlerine dayalı hukuk devleti ilkelerini özümsemiş çoğulcu, demokratik bir yapıya kavuşmamızı sağlayacak yeni bir Anayasa inşa etmeliyiz.

Siyasi partilerimiz seçim beyannamelerinde bu ihtiyacı birçok defa dile getirmiş ve yeni bir anayasa düzenlenmesine gideceklerini vadetmişlerdir.

Bilindiği gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisimiz 24'üncü Döneminde Mecliste grubu bulunan 4 partinin -AK PARTİ, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi ve Barış ve Demokrasi Partisinin- katıldığı ve her partiden eşit sayıyla, 3 kişiyle temsil edildiği 12 kişilik bir Anayasa Uzlaşma Komisyonu kurulmuştu. Komisyon, uzun bir süre çalışarak önemli mesafeler katetti; 77 toplantı gerçekleştirdi; 160 sivil toplum kuruluşunu dinledi; 165 üniversiteden, 78 il barosundan, 60 siyasi partiden ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarından, yüksek yargı organlarından, sendikalardan, 19 bin dernek ve vakıftan, ulusal ve yerel televizyon kanallarından ve radyolardan görüş istedi. Anayasa hukukçusu akademisyenlerle toplantılar yapıldı ve görüş ve düşünceler alındı.

Bu vesileyle, Uzlaşma Komisyonunda görev yapanlara, çalışmalara çeşitli şekil ve şartlarda katkı sağlayanlara takdirlerimi sunuyor, teşekkür ediyorum.

Bu çalışmalardan yeni dönemde azami ölçüde faydalanılacağı, kalınan noktadan yola çıkılarak zaman kaybının önleneceği tabiidir.

Başbakanımız Sayın Ahmet Davutoğlu'nun yaptığı temaslar sonucunda siyasi partilerimizin yeni bir Anayasa çalışmasının başlatılması yolundaki

olumlu yaklaşımlarını da göz önüne alarak Türkiye Büyük Millet Meclisimizde grubu bulunan 4 partinin -AK PARTİ, Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Halkların Demokratik Partisi- genel başkanlarına birer mektup göndereceğim.

Sayın genel başkanlardan, yeni bir uzlaşma komisyonu kurmamız ve önceki komisyon gibi her partiden 3 kişinin iştirak edeceği çalışmalar neticesinde bir metin ortaya koyabilmemiz için yardım ve desteklerini beklemekteyim.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 26'ncı Döneminin büyük bir başarısı ve hizmeti olacak yeni bir anayasanın ortaya çıkmasını diliyorum.

Bu vesileyle, sizleri ve bizleri izleyen aziz milletimizi tekrar saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum.

Anayasa konusunda ve yapılacak çalışmalar konusunda suallerinizi bekliyorum, bugünkü konumuz sadece buna inhisar edecektir.

Buyurun efendim.

REUTERS HABER AJANSI PARLAMENTO MUHABİRİ ERCAN GÜRSER - Sayın Başkan, Cumhurbaşkanı Erdoğan bir süre önce biliyorsunuz iki Anayasa değişikliği teklifinin tekrar milletin önüne gelebileceğini söylemişti; bunlardan birisinin Başkanlık sistemi birisinin de Anayasa'nın değiştirilmesi, bütünüyle değiştirilmesi olduğunu söylemişti. Bu sizce mümkün müdür acaba?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Efendim, bu noktada şunu ifade edeyim: Yine, eskiden olduğu gibi bir uzlaşma komisyonu kurulduğunda çalışma esaslarını düzenleyen bir metin ortaya koyacaklar. O çalışma esasları muvacehesinde, toplantı şeklini, meydana gelecek metnin şeklini, Meclise sunulacak olan metin, dilek ve temennileri onlar aktaracaklar. O bakımdan, geleceğe ait bir karardır diyorum.

Buyurun Hanımefendi.

ANADOLU AJANSI PARLAMENTO MUHABİRİ MELDA ÇETİNER - Efendim, bu kurulacak Uzlaşma Komisyonunun Başkanlığını siz mi yapacaksınız ve bir süre öngörülüyor mu?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Ben yapacağım efendim.

ANADOLU AJANSI PARLAMENTO MUHABİRİ MELDA ÇETİNER - Ne kadar süreyle çalışacak komisyon?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Kısa zamanda bitmesini istiyoruz tabii. Yine, komisyonumuz, çalışma takvimini çalışmasında ortaya koyacaktır.

Buyurun Hanımefendi.

ANKA HABER AJANSI PARLAMENTO MUHABİRİ BESTİ KARALAR - Efendim, geçen dönem de benzer bir komisyon kuruldu ama netice çıkmadı. Siz farklı bir yöntem belirleyecek misiniz? Diğer siyasi partilere bir çağrınız var mı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Efendim, şöyle söyleyeyim: Geçen seferki çalışmalarda fevkalade yol katedilmiş olduğunu gördüm. 60 maddede mutabakat sağlanmış. 172 maddeyi ele almışlar -172 madde olarak- ve bu 60 maddenin dışındaki 112 maddede de görüşler beyan edilmiş. Bir kısmında 3 partinin aynı görüşte olduğu, bir kısmında 2'sinin olduğu, bir kısmında yalnız 1'inin olduğu görülmüş. Bütününü ele almışlar. Güzel bir netice ortaya çıkmış. O bakımdan akim kalmış bir çalışma olarak görmüyorum, çok faydalanılacak bir çalışma olarak görüyorum. Dolayısıyla, yine, dediğim gibi, bundan ne kadar istifade edilecek, hangi yoldan gidilecek; ilk önce 60 madde mi ele alınacak yoksa tekrar mı başlanacak, bu husustaki takdiri komisyona bırakıyoruz tabii.

Buyurun Beyefendi.

YURT GAZETESİ ANKARA TEMSİLCİSİ KADİR ERCAN - Şimdi, efendim, süreyi tam belirtmediniz. Acaba -altı ay denmişti- altı ay mı olacak? İkincisi de daha önceki Uzlaşma Komisyonunda oy birliği şartı aranmıştı. Bu sefer oy çokluğu mu olacak, oy birliği mi olacak acaba?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Yine, aynı şekilde cevap vermek durumundayım. Komisyon kendi iç tüzüğünü -çalışma esaslarını diyelim, tüzük olarak ifade etmeyeyim- çalışma esaslarını tespit ederken karar verecektir ama zannediyorum bütün partilerin ittifak edeceği konular olarak ayrı bir bölüm içinde behemehâl olacaktır. Onun dışında da yine daha önceki Komisyonunda olduğu gibi "Şu noktalar, bu noktalar; şu şekilde kabul edilmiştir." diye bir beyan Meclise intikal edecektir.

Malumualiniz, bu komisyon, Uzlaşma Komisyonu nihai bir komisyon değil, Meclisin kurulu komisyonlarından biri değil. Yine Anayasa Komisyonunda görüşülecek, yine Mecliste görüşülecek ama kısa yoldan neticeye gitmek için partilerin kendilerini bağlayan bir beyanı olacak.

Buyurun efendim.

KANAL 24 PARLAMENTO MUHABİRİ NAGEHAN AKBULUT- Başkanım, özellikle komisyonun kurulma aşamasında bütün siyasi partilere, liderlere bir mektup göndereceğinizi ifade ettiniz, üye isteyeceğinizi belirttiniz.

Sayın Başbakan ise yaptığı liderler turunda HDP'yle görüşmedi. Siz bir mektup göndereceksiniz ama bu çerçevede HDP'den Demirtaş'ın yaptığı bir açıklama var, "İki satır yazıyla biz Komisyona üye vermeyiz." dedi Demirtaş. Farklı bir şey düşünüyor musunuz? Bir davetiniz söz konusu olabilir mi? HDP'yle görüşme sürecini nasıl yönetmeyi planlıyorsunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Efendim, ben daha önceden de ifade ettim sizlere, grubu olan 4 partimiz var. Bu 4 partinin 4'ünün genel başkanlarına da ben mektubumu yazacağım ve davetimi ileteceğim, katılacaklarını zannediyorum ve temenni ediyorum.

Buyurun efendim.

KANAL D PARLAMENTO MUHABİRİ İBRAHİM GÜNDÜZ – Efendim, muhalefet partileri çok net bir şekilde parlamenter sistem vurgusu yapıyor, parlamenter sistem dışında bir sistemi kabul etmeyeceklerini söylüyorlar. İktidar partisi AK PARTİ ise ısrarla başkanlık sistemi vurgusu yapıyor. Peki, pozisyonlar böyleyken sizce buradan bir yeni anayasa çıkar mı efendim?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Bence yeni bir anayasa çıkar. Niye çıkar? Bir kere bu Anayasa'nın yani 1982 Anayasası'nın, 1980 askerî rejiminin kabul ettiği bu Anayasa'nın uygun olmadığı, gelişmeye mâni olduğu, çoğulcu demokratik sisteme, hukuk devleti ilkelerine aykırı olduğu ifade ediliyor. Düşününüz, 17 kere değişiklik yapılmış, 113 maddesi değişmiş; yüzde 63,8 eder. Yüzde 63'ü değişmiş, yamalı bir bohça, hiç kimse bunun böyle devamını istemez. Şu veya bu şekilde muhakkak ki anlaşma olacaktır, ben bundan çok ümitvarım. Bütün partiler zaten, başta ifade ettiğim gibi, beyannamelerinde bu ihtiyacı hep ortaya koymuşlardır. Neden birleşilmesin? Niye ayrı olunsun? Bir ihtiyaç olduğu ortada, bir konsensüs sağlanacağına ben yürekten inanıyorum.

Buyurun Hanımefendi.

HABERTÜRK TELEVİZYONU PARLAMENTO MUHABİRİ SİBEL ERDEM – Efendim, liderlere bu mektubu ne zaman göndereceksiniz ve uzlaşma komisyonunun çalışmalarına ne zaman başlaması öngörülüyor? Bir de Meclis İç Tüzük değişikliği de Sayın Başbakanın görüşmelerinde gündeme gelmişti. Bununla ilgili nasıl bir yöntem izlenecek, bununla ilgili de bir komisyon kurulması bekleniyordu, çağrınız bunu da içerecek mi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Hanımefendi, ben bugün mektupları inşallah gönderiyorum. Bundan sonra bir de İç Tüzük çalışması yapacağız. Onda da gene bir konsensüs var, onun için de davette bulunacağım

ama ilki bu Anayasa uzlaşma komisyonuna ait davettir. Bugün o mektupları göndereceğim efendim.

Buyurun Hanımefendi.

KARŞI GAZETE PARLAMENTO MUHABİRİ BURCU ORAL EVREN – Efendim, biraz önce iki metinli bir anayasa hazırlığına komisyonun kendisinin karar vereceğini söylediniz yani “Çalışma esaslarını kendisi belirleyecek. Bu konuda komisyon karar verecektir böyle bir çalışma yapılıp yapılmayacağına.” dediniz yanlış anlamadıysam. Komisyon eğer bu konuda “hayır” derse yani tek bir metin hazırlamaya karar verirse başkanlık tartışması da rafa mı kalkmış olacak yoksa bir şekilde yine yürüyecek mi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Hanımefendi, hep şey diyoruz ya hani geleceğe matuf düşünce ifade ediyoruz. Onun için, komisyonun toplantısını bekleyelim. Şöyle bir imkânı var bugünkü komisyonun: Gerçekten güzel bir çalışma yapılmış 24’üncü Dönemde, epey mesafe katedilmiş, görüşler alınmış, akademisyenlerle görüşülmüş, herkes görüşünü beyan etmiş. Elimizde fevkalade güzel bir malzeme var. Dolayısıyla, komisyon zamanını, şeklini, ne şekilde hareket edeceğini, alt komisyon kurup kurmayacağına karar verecektir muhakkak. Şimdiden, bağlayıcı bir söz de etmek istemem, kendi hür iradelerine karışmak istemem.

Evet, buyurun Hanımefendi.

HABERTÜRK GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ SALİHA ÇOLAK – Efendim, bu Anayasa tartışması daha önceki komisyondan beri, bugünlerde de yeniden, sıcak olarak başkanlık sistemi ve parlamenter sistem üzerine kilitlendi. Parlamenter sistemin artık yıprandığı yolunda görüşler var, iktidar partisi de bunu savunuyor. Siz Parlamentonun Başkanı olarak Parlamentonun yıprandığını ve sistem olarak değişip Başkanlık sistemine evrilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Efendim, benim kendi görüşüm olarak tabii bir görüşüm var da hepimizin isteği zannederim aynı istikamettedir, istikrarlı bir Türkiye istiyoruz. Önüne mâniler çıkmayan ve hakları, hürriyetleri tanımış, uyum içinde bir Türkiye istiyoruz. Şimdi, üç tane ana sistem var: Başkanlık sistemi, yarı başkanlık sistemi ve bugün içinde olduğumuz parlamenter sistem. Hepsinde esas şu: Kuvvetler ayrılığı. Kuvvetler ayrılığı demokrasinin vazgeçilmez bir unsurudur. Kuvvetler ayrılığına dayalı bir sistemin olması ve bugünkü sistemin gözden geçirilerek toplumun da kabul edeceği bir yapı, bir şehir ortaya konması benim temennimdir. Şahsi görüşüm olarak herhangi bir görüşü ne komisyona dikte etme durumum var

ne de ifade etme durumum var ama benim ana özlemim bugünkü sistemle sıkıntılar çeken bir Türkiye'deyiz. Bu sistem şu ya da bu şekilde, şu ya da bu isim altında, behemehal elden geçirilmelidir ve yeni çalışmaların hedefi de bu olmalıdır diyorum.

Buyurun efendim.

AYDINLIK GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ ZİHNİ ERDEM – Efendim, bir tartışma var: “Bu Meclis yeni bir anayasa yapamaz çünkü kurucu Meclis değil, sadece iktidar için yapılan bir genel seçimde oluşmuş bir Meclistir. Anayasa değişikliği yapabilir ama tamamıyla Anayasa'yı yani ilk 4 maddeyi de kapsayan bir değişiklik yapamaz.” Bu görüşe katılıyor musunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – 177 maddeyi, yepyeni bir anayasa...

AYDINLIK GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ ZİHNİ ERDEM – Tamamını... “Yeni bir anayasa” deniyor. “Anayasa değişikliği farklı bir şey, Anayasa'nın bazı maddelerini değiştirebilir, ilk 4 maddeyi değiştiremez ve yepyeni bir anayasa yapamaz.” Bu görüşe katılıyor musunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Efendim, benim görüşüm, değerli arkadaşlarımızın demin sordukları suallere verdiğim cevaplarda da belli. Ben Meclisin, milletin hâkimiyetini temsil eden yerin yeni bir anayasa yapacağına da inanıyorum, mevcudu düzeltereğine de inanıyorum. Ama bir düzenlemeyi beraber neticelendireceğimize ve bu dönemin böyle bir şerefi taşıyacağına inanıyorum.

Evet, Hanımefendi, buyurun.

MİLLİYET GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ ŞEBNEM HOŞGÖR – Efendim, liderlere göndereceğiniz mektupta yanıt için bir süre belirtecek misiniz?

Bir de, Komisyon Başkanlığını üstleneceksiniz; oy hakkınız olacak mı sizin?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Ben hep, gene aynı şeyi söyleyeceğim.

MİLLİYET GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ ŞEBNEM HOŞGÖR – Hayır, siz istiyor musunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Süre bakımından, usul bakımından, oylama bakımından “çalışma esasları” dediğimiz o metnin ortaya çıkmasını bekleyeceğiz ve bunlar hiç problem olmayacaktır.

Evet, buyurun.

YENİ AKİT GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ MUHAMMET KUTLU – Efendim, bir tür centilmenlik anlayışı olarak eşit sayıda üye isteyeceksiniz ama bu, 24’üncü Dönemde de olduğu gibi en baştan uzlaşmayı önleyici bir şey olmayacak mı? Yani muhalefet partileri, başta başkanlık sistemi olmak üzere, bazı konularda kesinlikle olumsuz oy kullanacaklardır. Bu Komisyon çalışması nasıl bitecek?

BAŞKAN – Efendim, çok peşin bir hüküm verdiniz, baştan öyle bir hüküm vermeyelim bir.

İkincisi: Bu bir Meclisteki Anayasa Komisyonu değil, malumalınız, orada partilerin milletvekili sayısına göre üyeleri var. Burada bir karşılıklı görüşme ve anlaşma ve uyuşma var. Mesela bendeniz, İç Tüzük için 1’er kişi rica edeceğim. Burada 3 kişi, partinin bir de temsilcisi 3’ünden birisi, güzel bir çalışma olacaktır. Burada oranı kullanıp da sanki burası nihai bir karar mercisiymiş gibi o nispetleri düşürmenin uygun olacağını düşünmüyorum ve geçen dönemdeki tatbikatın ben yanlış olduğunu zannetmiyorum.

Buyurun Hanımefendi.

A HABER PARLAMENTO MUHABİRİ TULAY AĞAOĞLU –Efendim, mektubunuza yanıt için bir süre verecek misiniz liderlere?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Belli bir zaman içinde herhâlde vereceklerdir. Çünkü ne kadar tez harekete geçsek o kadar faydalı olur. Bu, on gün olabilir, on beş gün olabilir.

Buyurun.

CİHAN HABER AJANSI PARLAMENTO MUHABİRİ EMRULLAH BAYRAK – Komisyon kurulmadan önce 4 partinin lideriyle bir yuvarlak masa toplantısı yapma düşünceniz var mı efendim?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şu anda mektup durumumuz var. Her gün yeni bir şekil alınabilir, görüşülebilir, ihtiyaç doğabilir, davet olunabilir, davet ederiz, onu zamanla göreceğiz efendim.

Çok teşekkür ediyorum. Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Basınımızın da desteğini bekliyoruz.

Buyurun Beyefendi.

FOX TV PARLAMENTO MUHABİRİ UMUT YERTUTAN – Efendim, Sayın Cumhurbaşkanı Türk tipi, Türkiye tipi başkanlıktan söz etti. Yasamanın başındaki isim olarak soruyorum efendim, Türk tipi başkanlığı nasıl yorumlarsınız?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Türk tipi?

FOX TV PARLAMENTO MUHABİRİ UMUT YERTUTAN – Başkanlık. “Türkiye tipi başkanlık” dedi Sayın Cumhurbaşkanı, “Bize özgü bir şey olur.” dedi. Nasıl yorumlarsınız “Türk tipi başkanlık” sözünü, açıklamasını?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Kendine sorun, ben bilmiyorum.

FOX TV PARLAMENTO MUHABİRİ UMUT YERTUTAN – Siz, yani yasamanın başı...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şekli nedir, ne gibi bir şekil düşünüyor? Çünkü başkanlık çeşitli ülkelerde var, her yerde farklı farklı var. Üniter yapıya hangisi uygundur, hangi ülke doğrudur; bunlar hep çalışmayla anlaşılacak Beyefendi.

Efendim, teşekkür ediyorum.

Desteğinizi bekliyorum.

Konu : Yeni Anayasa Çalışmaları Dolayısıyla
Tarih : 17/02/2016

TBMM BAŞKAN İSMAİL KAHRAMAN - Değerli basın mensupları; ekranları başında bizi izleyen aziz milletimiz sizleri saygıyla selamlayarak sözlerime başlıyorum.

1982 Anayasası'nın, hazırlanış şartları, muhtevası, iç dengeleri ve öncelikleri itibarıyla, sıkıntılara yol açtığı, bu hususta siyasi partilerin, sivil toplumun, akademik camianın, iş dünyasının ve bütün kamuoyunun ortak şikâyet ve hassasiyetlere sahip bulunduğu malumlarınızdır. Mecliste bulunan dört siyasi parti de seçim beyannamelerinde yeni bir anayasa yapmayı topluma taahhüt etmişlerdir.

Anayasa konusunda verilen sözlerin yerine getirilmesi gayesiyle siyasi partiler arasında bazı temaslar ve çalışmalar olmuştur. Bu çerçevede Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Başbakan Sayın Ahmet Davutoğlu yaptığı temaslar çerçevesinde, mevcut Anayasa'ya yönelik olarak 24'üncü Dönemde sonuçlandırılmamış çalışmaların devamı istikametinde bir mutabakata varıldığını aktarmıştır.

Anayasa çalışmalarını tekrar ele almak, toplumun beklentilerine uygun olarak, hukuk devleti ve çoğulcu demokrasi ilkelerine dayalı yeni bir anayasa taslağının Meclise getirilmesi gayesiyle 8 ocak 2016 tarihinde Mecliste temsil edilen dört siyasi parti genel başkanlarına, kurulacak komisyona partilerini temsilen üç sayın üyenin isimlerinin bildirilmesini talep eden birer mektup gönderdim.

Siyasi partilerimizin değerli genel başkanları, bu davetime olumlu cevap verdiler. Başkanlığını yaptığım komisyona; Adalet ve Kalkınma Partisinden sayın Cemil Çiçek, Sayın Ahmet İyimaya, Sayın Abdülhamit Gül; Cumhuriyet Halk Partisinden Sayın Bülent Tezcan, Sayın Namık Havutça, Sayın Ömer Süha Aldan; Halkların Demokratik Partisinden Sayın Mithat Sancar, Sayın Meral Daniş Beştaş, Sayın Garo Paylan; Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Oktay Öztürk, Sayın Mehmet Parsak ve Sayın Kadir Koçdemir üye olarak partilerince görevlendirildi.

Bu komisyondan şahsımın ve kamuoyunun beklentisi; Türkiye'mizin geleceğini; çoğulcu demokrasi esaslarına uygun insan hak ve hürriyetlerine

saygılı ve öznesi insan olan, insana hizmet için teşkilatlandırılan; kuvvetli, kudretli, üniter yapıda bir hukuk devleti yapılanmasını ortaya koyacak yeni bir anayasayı oluşturmaktı.

Komisyonumuz ilk toplantısını, 4 şubat 2016 Perşembe günü gerçekleştirdi. Basına açık bu toplantıda, siyasi partilerimizin sayın temsilcileri görüşlerini aktardılar. İkinci toplantımız 10 şubat Çarşamba ve üçüncüsü de dün, 16 şubat Salı günü yapıldı.

Bu iki toplantının gündemi münhasıran anayasa mutabakat komisyonunun çalışma usullerinin belirlenmesiydi.

Komisyonun adı ve görevine ilişkin 1'inci ve 2'nci maddelerin müzakeresinde, esasa geçilemeden toplantı sona erdi. 24'üncü Dönem Anayasa Uzlaşma Komisyonunun 15 maddeden oluşan 1'inci maddesi komisyonun adı "Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Uzlaşma Komisyonu"dur idi. 2'nci madde ise "Komisyonun görevi anayasa yapım sürecini yönetmek ve anayasa taslak metnini hazırlamaktır" şeklinde idi.

Bu iki maddenin müzakeresi esnasında Cumhuriyet Halk Partisi, komisyonun kuruluş gayesi dışında ek görevler yüklenilmesi talebinde bulundu. Komisyonun adı ve görevi konusunda üç siyasi parti birbirine yakın bir çizgiye gelmişken, Cumhuriyet Halk partisinin sayın üyeleri, farklı kanaat belirtti ve bu konulardan taviz vermeyeceklerinin altını çizdi.

Bu konular: "Darbe hukukunun tasfiyesi", "ilk dört maddenin müzakere dâhi edilememesi" ve parlamenter sistem dışında başka bir hükûmet sisteminin önerisinin asla gündeme getirilemeyeceğın hususlarıydı. Bundan öte komisyonun isminin behemehâl "Türkiye'yi darbe hukukundan arındırma komisyonu" olmasını şartlardan biri olarak öne sürdüler. Darbe mevzuatının tasfiyesi bütün partilerin ortak kanaati olmakla beraber, anayasa yapma hedefiyle oluşturulmuş bir komisyonda bulunmuş olmamız dolayısıyla ve başından itibaren görüş birliği ve mutabakat ilkesiyle hareket etmek durumunda olduğumuz için komisyonumuz görevini yerine getiremez duruma geldi.

Değerli basın mensupları, yüce Meclisimizin görevi meseleleri çözmek ve bu meyanda demokratik ve sivil bir anayasayı yapmaktır. Çözüm üretmek ve zorlukların üstesinden gelmek durumundayız. Çözümde görev alamayanlar ve almayanlar sorunun bir parçası olurlar.

Meclisimiz bir bütün olarak Türkiye'mizin Meclisidir, millî iradeyi ve milletin egemenliğini temsil etmektedir. İnaniyorum ki; ortak aklı harekete

geçirerek ve fikir teatisinde bulunarak anayasa yapım süreci yeniden ele alınacak ve başarıyla neticelenecektir.

Bu sebeple dört siyasi partinin sayın genel başkanlarına yeni bir anayasa yapma yönünde çalışmaların kaldığı yerden devamı konusunda çağrıda bulunuyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin de bu çağrıya olumlu cevap vermesini temenni ediyorum. Çalışmalar diğer üç partinin; Adalet ve Kalkınma Partisi, Halkların Demokratik Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisiyle de devam edebilir.

Milletimize karşı yeni bir anayasa yapma sözü veren partilerin bu çağrıya müspet cevap vereceklerine inanıyorum. Bu inancımı siz basın mensuplarımız vasıtasıyla, ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımıza bir kez daha iletmek isterim.

Bu duygu ve düşüncelerle, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 26'ncı Yasama Dönemi'nde meclisimizde temsil edilen siyasi partilerimizin saygıdeğer genel başkanlarına ve komisyonumuzda görev almış değerli üyelere verdikleri destekten dolayı tekrar teşekkürlerimi ifade etmek isterim.

Ayrıca, toplantımızı takip eden aziz milletimizi ve sizleri hayırlı neticeler nasip olması niyazıyla saygıyla selamlarım.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun hanımefendi.

BASIN MENSUBU – Şimdi, yeniden mi tekrar partilere gideceksiniz ya da yeniden HDP ile MHP'ye ayrı bir çağrıda mı bulunacaksınız?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Bütün partilere, çünkü bu 26'ncı Dönem inanıyorum ki bu vazifesini yerine getirecek. Ümidimi hiç kaybetmiyorum ve olacak inşallah.

Evet, buyurun hanımefendi.

BASIN MENSUBU – Bu çağrınız için bir zaman dilimi öngörüyor musunuz geçen seferki gibi, belirli bir bekleme süresi var mı acaba? Zaman dilimi, kaç gün mesela?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Evet, cevaplara bağlı.

Zaman kıymetli bir hazine, kaybedilmemesi gereken bir hazine. Zamanı iyi değerlendirmek elbette ki lazım, isterim ki bir an evvel müspet bir cevap gelir ve müspet bir cevap neticesinde de müspet çalışmalara başlarız.

Evet, hanımefendi...

BASIN MENSUBU – Efendim, dün komisyon toplantısından sonra komisyon üyeleri bize, sizin dünkü gelişmelerden sonra komisyonun dağıldığını açıkladığınızı iletiler, bugün de girişiminiz var genel başkanlara dönük. Neden dün öyle bir girişimde bulunmadınız, dünden itibaren ne değişti? Dün neden bu çağrıyı yapmadınız da komisyonun dağıldığını açıkladınız üyelere?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Hayır, şöyle: Komisyonun usulüdeyiz, esasa geçmedik ve 2011'deki çalışmalarda usul esasları, çalışma esaslarının üzerinden gidiyoruz, mutabakatımız o istikamette. Oy birliği gerekiyor yani bütün kararlarda oy birliği gerekiyor. Bu dönemin mutabakat komisyonunun çalışmaları nasıl olacak, usulü ne olacak konusuna da yine bir mutabakat lazım, oy birliği lazım. Bir parti çekildiği hâlde tekrar devam etmek mümkün değil, zira ona göre toplanıldı, oy birliği esasına göre toplanıldı. Bir partinin çekilmesi hâlinde komisyon düşüyor zaten, esasa geçilmiş değil.

Evet efendim, buyurun.

HÜRRİYET GAZETESİ MUHABİRİ BÜLENT SARIOĞLU - Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanıyla geçen hafta bir görüşmeniz oldu. O görüşmede acaba komisyonun süreci, takvimle ilgili bir isteği veya bir değerlendirme oldu mu? Çünkü muhalefetin böyle bir iması oldu, o nedenle soruyorum.

Bir de liderlere ayrıca mektup yazacak mısınız yoksa bu sözlü çağrınız yeterli mi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Evvela birinciyi söyleyeyim: Değerli Cumhurbaşkanımız bendenize iadeiziyarete bulundu. Kendisini ziyaret etmiştim Meclis Başkanı olduktan sonra, yaptığı bir iadeiziyarettir. Gündeme dair herhangi bir konu mevzubahis değil, bir nezaket ziyaretiydi.

Zaten çağrımı şu anda yapmaktayım ve davet ediyorum, mektup hadisesi olabilir, görüşme olabilir, grup başkan vekilleriyle olabilir; her türlü çalışma yolları, temas yolları tabii ki harekete geçmelidir çünkü mesele bütün bir Meclisin meselesidir, milletimizin meselesidir. Ben herhangi bir siyasi görüş istikametinde hareket eden değil, Meclisi temsil eden, Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetini temsil eden durumdayım, dolayısıyla her türlü gayreti göstereceğim.

Evet, buyurun.

BASIN MENSUBU – Efendim, Cumhuriyet Halk Partisinin ve HDP'nin tavrı değişmezse ne yapacaksınız bundan sonra?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ben gayret edeceğim. Ümit, büyük hazine. Biz ümidi kaybetmeyiz. Büyük bir çoğunlukla, biiznillah, inanıyorum 26'ncı Dönem taçlanacaktır.

Buyurun efendim.

YENİ AKİT GAZETESİ MUHABİRİ MUHAMMET KUTLU - Kurucu Meclis dışında bütün anayasalar askerî darbe, asker etkisiyle yapılmıştı. Bu ülkede darbe olmadan anayasa olmayacak mı, vurgulamanız açısından söylüyorum. Yani, buna partilerin daha ciddi yaklaşması gerekmiyor mu?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Efendim, “kurucu Meclis dışında” dediniz, kurucu Mecliste yapılan anayasamız yok. 1961 kurucu Meclisi 272 kişidir, tayinli kişilerdir, seçilmiş kişilerdir, 17 ayrı branştan isimler getirilmiştir, milletin seçtiği bir insan meselesi mevzubahis değildir. 1982 Anayasası 1981’de isimleri belli 160 kişiden oluşmuştur, 120’si vilayetlerden gelmiştir, illerden, 40 tanesini de konsey kendi tayin etmiştir. Ta, 1876 Anayasası ilk anayasadır. O zamandan itibaren topluma dayalı Meclisin yaptığı bir anayasa yok, 1921 hariç. Benim gönlüm ister ki bu anayasa farklı, millî, sivil ve Meclisin yapacağı bir anayasa olacak. En yetkili durumda şu anda Meclis, diğerleri ismen çağrılmış kişilerdi. Şimdi, milletin seçtiği ve seçim beyannamelerinde partilerin “Ben anayasa yapacağım.” diye vadettiği, o niyetle gelmiş insanlar var. Kurucu meclislerin çok üstünde bir irade var ve inşallah olacak.

Buyurun efendim.

BASIN MENSUBU – Dünkü toplantıda “başkanlık” üzerine bir tartışma yaşandı mı? “Başkanlık” modelinin bu görüşmeleri tıkadığı yönde de bilgiler var.

Ayrıca, Bülent Tezcan şöyle bir ifade kullanıyor: “Parlamentar sisteme sadık kalırlarsa masaya oturmaya hazırız.” diyor. Parlamentar sistemden vazgeçilmesi yönünde dünkü toplantıda bir tartışma mı yaşandı efendim?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Efendim, demin arz ettim ben, henüz usuller konuşulurken bitti, esasa geçilmedi.

Hükûmet şekli ne olacak, parlamenter sistem mi olacak, yarı başkanlık mı olacak, başkanlık mı olacak; o, idareye, sisteme sıra geldiğinde konuşulacak bir işti. Ama Cumhuriyet Halk Partisinin ileri sürdüğü şartlardan birisi de parlamenter sistem üzerinden yürünerek gidilmesi ve parlamenter sistem dışında bir sistemi kabul etmeyecekleri istikametindeydi. Bu esasa müteallik bir

hadiseydi, esasa müteallik hadiseler daha gelmeden usulde mesele kapatılmış oldu, esasa giremedik.

Siyasi partilerin şöyle bir ifadesi var, Cumhuriyet Halk Partisi dışında diğer 3 partinin: “Sistem üzerinde konuşuruz, müzakere ederiz.” Mesela parlamenter sistem, tek şekli yok. Başkanlık sistemi, yarı başkanlık sistemi çeşitli tatbikatlar var, onlara sıra geldiğinde konuşuruz. Başkanlık sistemi meselesinde de yine AK PARTİ’nin “İlla katı bir düşünce içinde değiliz.” beyanı var. Ama isim noktasında, darbelerden, darbe hukukundan arındırma konusunda oldu esas kopuş. Tabii, “darbeler” dediğimiz, 1960 darbesi, 1980 darbesidir. Bu iki darbe sırasında çıkan kanunlar var, antidemokratik kanunlar var, bunların dökümünün yapılması lazım, mevzuatın bunlardan arındırılması lazım demokratik bir ülkede ve hukuk devletinde yaşıyorsak.

Fakat, tabii şöyle bir şey var: 2011 yılındaki uzlaşma komisyonunda Halk Partisi temsilcisi milletvekilinin verdiği bir rakam var, 688 kanun, 90 kanun hükmünde kararname yani toplam 758 kanun ele alınacak. Her biri 10 madde olsa, demek ki 7 bin gibi bir maddeler ele alınacak. Bu, bu komisyonun işi değil, tıkatır anayasayı. Dolayısıyla, bir başka çalışma yapılmalıdır. Yani, bu talep doğrudur, bunun için çalışma yapılmalıdır. Artı, Siyasi Partiler Kanunu ele alınmalıdır, Seçim Kanunu ele alınmalıdır, İç Tüzük ele alınmalıdır. Yalnız bütün bunların ele alınmasında anayasa, temel yasa ortaya çıkmalıdır ki ona aykırı hükümler yeniden olmasın. Yani, temeli olmayan bir binanın ikinci katını düşünemezsiniz.

Benim temennim sadece bu yeni anayasa değil de ona bağlı olarak diğer mevzuatın da düzeltilmesidir, aksak olmamasıdır, aralarında ahenk olmalıdır. Kanunlar anayasaya aykırı olamazlar, yönetmelikler kanuna aykırı olmazlar, bunun biliyorsunuz. Dolayısıyla, esas ana, temel anayasanın düzenlenmesidir, inşallah olur ve 2011 yılında kurulan komisyon yirmi beş ay çalıştı bildiğiniz gibi. Fevkalade bir dokümana sahibiz, malzemeye sahibiz. Görüşler alındı, sivil toplum kuruluşları, kurumlar görüşlerini beyan ettiler, akademisyenler. Kısa zamanda yapılabilecek bir hadisedir yeni anayasa ve ben ümidi gene taşıyorum efendim.

BASIN MENSUBU – Bülent Tezcan’ın ifadeleri: “Parlamenter sisteme sadık kalınırsa masaya otururuz.”

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Yani, ben bekliyorum. Benim dediğim şu: Esasları usulden sonra görüşmek durumunda olduğumuza göre isimde anlaşmamız lazım. Yeni anayasanın yapılmasının şart olduğunu her

parti seçim beyannamesinde bildirdiğine göre bu iradeyi hayata geçirecek hamleyi bekliyorum, “Evet.”i bekliyorum.

Buyurun.

BASIN MENSUBU – Toplantı tutanaklarını kamuoyuna açacak mısınız?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Evet, açık, şeffaf.

BASIN MENSUBU – Dün bu yönde görüş bildirdiler, Ömer Çelik de söyledi, Bülent Tezcan da söyledi, “Tutanaklar açıklansın.” diye.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Gayet tabii. Açıktır efendim, şeffaftır. Meclis çalışmaları bildiğiniz gibi televizyonda, İnternet’te, tutanaklar açık, şeffaf, onda bir eksiklik yok.

Buyurun Hanımefendi.

CNNTÜRK MUHABİRİ MELEK ERHAN – Efendim, beklentinizi dört siyasi partinin üzerine yoğunlaştırdınız. “Ümit ediyorum ki dört siyasi partiden de olumlu cevap gelir.” dediniz ama beklentinizin aksine iki ya da üç siyasi partiden olumlu yanıt gelirse hareket planınız ne olacak, üç partiyle de yola devam edecek misiniz mutabakat yolunun açılmasında?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Onların cevabını, muhtevasını bilmek lazım.

Şimdi, arkadaşlar, burada Anayasa’ya göre değişiklik, yeni anayasa nizamlanmış. 330 ya da 367 rey gerekiyor. 330 ve yukarısı referandum, 367 ve yukarısı referandum isterse Cumhurbaşkanı referandum, istemezse tasdiktir. O sayıyı sağlayacak bir çalışma yapabilirlerse memnun kalırız, inşallah olur.

Evet, buyurun.

BASIN MENSUBU – Herkes zaten, son dönemin moda tabiriyle, kırmızı çizgileriyle, onları ifade ederek oturmuştu masaya, burada ifade edildi ilk toplantıda yani herkes, işte komisyonun adından hassasiyetlerine kadar her şeyi sıraladılar.

Arkadaki tablo da, Yaşar Çallı’nın tablosu da 1921 ilk Meclisini ifade ediyor, anlamlı da bulunmuştu. Şimdi, bu masa daha oturulmadan, bir hafta, on gün içerisinde dağıldı. Yani, bunun diplomasisi yürütülemez miydi kendi adınıza, Meclis Başkanı olarak bunu sormak isterim size yani hemen dağıldı – Saliha’nın sorusuna ek olarak sormak istiyorum- demek yerine bu diplomasiyi yürütemez miydiniz?

Bir de hakikaten arkanızdaki tablo 1921 Anayasası'nın da yapıldığı o Meclisi ifade ediyor. Bu, böyle bir kavrayışı içermeyebilir miydi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – İçermeyecek bir şey yok. Yani, sizin ifade ettiğiniz hadisede her siyasi partiden bir yetkili konuştu, herhangi bir kırmızı çizgi diye değil, temennilerini ifade ettiler. Lütfen o zabıtları tekrar okuyunuz. Çalışmaların yürümesi için, biliyorsunuz, usul esasa mukaddemdir. Usul aşıldıktan sonra esasa geçilir. Nasıl yürüyeceğiz? Yani, bu Meclisimizin bir İç Tüzük'ü var. Aynı toplantıların da iç tüzüğü olur. Biz iç tüzüğümüzde takılmış olduk, esasa girmedik ki. 1921 Anayasası saygıdeğer bir Anayasadır, sivil bir Anayasadır; 28 maddedir, iki ayda hazırlanmıştır ve daha ziyade idari taksimat üzerinde duran, nahiye nasıl olacak... Mesela 6 maddesi nahiye aittir. Biliyorsunuz, eskiden kazadan önce, köy ile kaza arasında nahiye vardı. O günkü idari taksimatı nizamlamıştır. Dört başı mamur, her şeyi içine alan bir Anayasa değil ama kendi aralarında yapılan sivil Anayasa'dır. 1924 Belçika Anayasası'nın tercümesidir. 1876 Fransız Anayasası'nın tercümesidir. 1961, Alman Anayasası'nın taslağı üzerinden gidilmiştir.

Biz şimdi istiyoruz ki –istekler belli, durumlar belli- güzel, sivil bir anayasa yapalım.

Evet, bir de “diplomasi” dediniz, “temas” dediniz. Bendeniz şu suali sordum, dedim ki: Bir tabir var siyasette, “Meseleyi yetkili kurullarımızda görüşeceğiz.” Sizler isterseniz bir toplantı daha yapalım, yetkili kurullarınızla gelin. Cevap şu oldu: “Biz yetkiliyiz, partimiz tarafından yetkilendirildik ve yetkili kurul olarak burada konuşuyoruz.” Böyle dedikten sonra bunun daha diplomasisi yok ki.

Teşekkür ederim.

Buyurun Hanımefendi.

BASIN MENSUBU - Komisyondaki bir diğer tartışma konusu da süreydi. Süreyle ilgili de görüş ayrılıkları vardı. Eğer CHP'siz yola devam edilirse, MHP ve HDP sizin bu çağrınıza olumlu yanıt verirse bir süre öngörüyor musunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Süre, bilmiyorum, dediğim gibi, cevaba ve muhteviyata bağlı ve ben gene bir temennimi ifade etmek isterim: Ana muhalefet partisinin de olduğu bir çalışma olsun, 4 siyasi parti bunu çıkarsın, konsensüs olsun. En üst seviyede bir kabul görsün, toplumla bağdaşsın, o istekteyim. Buna benzer, bu istikamette gayretlerim, temennilerim ancak olabilir, bir siyasi güce sahip değil tabii Meclis Başkanlığı, ben temennimi ifade ediyorum yani.

Buyurun Hanımefendi.

MİLLİYET GAZETESİ MUHABİRİ ŞEBNEM HOŞGÖR – “Komisyon düştü” ifadesini kullandığınıza göre partilere çağrınız yeni isim bildirmeleri yönünde olacak değil mi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Hayır. Yani, bir sürü yol var. Gruplar vadettiklerini yerine getirmek için ne yapacaklarını konuşabilirler. Mesela, darbe yasaları, bunlar nelerdir? Aralarında bir araya getirilebilir maddeler olabilir, bunları nasıl kaldırırılar. Ayrı bir çalışma böyle sürsün. Siyasi Partiler Kanunu habire konuşulur, Seçim Kanunu konuşulur, bu nasıl olur, böyle meselelere kafa yormaları lazım diye ben diğer yollar diyorum.

Evet, teşekkür ediyorum. Hayırlı çalışmalar diyorum. Desteğinizi bekliyorum.

Afiyet dilerim efendim.

Konu : Yabancı Basın Mensuplarını Kabulü Dolayısıyla
Tarih : 02/08/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Hoş geldiniz. Sizi Mecliste ağırlamaktan dolayı memnun olduğumuzu ifade etmek isterim. Bir acılı, elim olaydan sonra nezaket gösterip geçmiş olsuna gelmeniz bizi memnun etmiştir.

Türkiye'miz talihsiz bir gün yaşadı ve bir darbeyi atlattık. Millet ve darbe yapanlar karşı karşıya geldiler, millet ve demokrasi kazandı, darbe yenildi ve yirmi saat içinde hayat sanki darbe hiç olmamış gibi normale döndü; ekonomik faaliyetler, sosyal çalışmalar, iş hayatı, tamamen, hiçbir şey olmamışçasına raya oturdu ve devam etti.

Bugüne kadar birkaç darbe gören Türkiye, bu şekildeki darbeyi ilk defa gördü. Amerikâda yaşayan bir teröristbaşının organize ettiği Türkiye'deki güçler bir kalkışmaya ve Türkiye'deki sistemi devirmeye çalıştı. Biz bu darbeyi yapanlara “asker elbisesi giymiş teröristler” diyoruz. Ordumuz saygın bir kurumdur ve her devletin ihtiyacı olduğu gibi bizim de tabii ki ordumuza ihtiyacımız var. Ordumuz da bir imtihan verdi, polisimiz de bir imtihan verdi; milletimizle beraber topyekûn bir darbe önlendi.

Şimdiye kadarki yapılan darbelerde halk herhangi bir tepki göstermiyor idi; bu, 1960'da, 1980'de böyleydi. Bu 15 Temmuzdaki kalkışmada şimdiye kadar olmayan bir durum meydana geldi, millet meydanlara çıktı, milletçe karşı kondu, milletin demokrasiyi hazmetmiş olduğunu, özümsemiş olduğunu gösteren bir tablo oluştu. Darbenin aşılmasındaki ilk merhale, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın halkı meydanlara çağırması oldu.

Darbenin başladığı ilk dakikadan itibaren biz Meclisi açtık. Herhangi bir yerden teklif veya telkin olmadan millî iradenin temsilcileri olarak Meclisi açtık ve millet adına bu darbeyi kabul etmediğimizi ifade ettik. Bizde haftanın üç günü Meclis çalışır, cuma günü çalışma günlerinden değildir. Ona rağmen milletvekillerimiz, buradaki, Ankara'dakiler ve yakındakiler Meclise geldiler ve ben bir Başkanlık Divanı oluşturdum; iktidar partisi, AK PARTİ grup başkan vekili, ana muhalefet partisi grup başkan vekili, Cumhuriyet Halk Partisinin ve Milliyetçi Hareket Partisi grup başkan vekiliyle birlikte Başkanlık Divanını oluşturduk. Bir partiler değil, topyekûn Türkiye milletini temsilen hep beraber bir araya geldik.

Parlamentomuzda 4 siyasi partinin grubu var. Ben darbe başlangıcından bir gün sonraya yani cumartesi günü saat 14.00’te olağanüstü toplantıya Meclisi çağırdım. Ayın 16’sında bu toplantıyı açtığımızda bütün partiler Mecliste oldular ve ortak bir deklarasyon yayımladılar. Darbeyi kabul etmediğimizi, demokratik hayatın devam etmesinin şart olduğunu ve birlik, beraberlik içinde, siyasi parti farkı olmaksızın bir bütünlük içinde olduğumuzu dünyaya ilan ettik.

İktidar partisi AK PARTİ’nin lideri, aynı zamanda Başbakanımız Binali Yıldırım Bey, Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu Bey, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Devlet Bahçeli Bey ve Halkların Demokratik Partisi adına da Grup Başkan Vekili İdris Baluken Bey –Selahattin Bey Diyarbakır’da olduğu için gelemeyeceğini söyledi- konuşma yaptılar ve Meclis tam bir ittifak hâlinde darbeye karşı durduğunu ilan etti. Neticede demokrasi kazandı, darbe kaybettii.

Bu hareketin neticesinde birliğin, bütünlüğün, yan yana gelişin önemi tekrar toplumca görüldü ve halkın meydanlara çıkması bundan böyle darbe heveslilerinin önünü kesmiş oldu çünkü “Ben geldim, el koydum” dönemi bitti.

Tarihte 15 Temmuz anılırken “Darbelerin sona erdiği tarih” olarak anılacak, demokratik hayat Türkiye’de bundan böyle hep devam edecek. Buna inanıyorum, inancım olarak ifade ediyorum.

15 Temmuz 16 Temmuzla bağlayan gece ve 16 Temmuz cumartesi günü Meclisimiz hep açıktı. Her partiye mensup milletvekilleri görüşlerini ifade ettiler ve çalışmalarımız olağanüstü toplantıya kadar sürdü.

Maalesef milletin temsilcisi olan Meclisin üstüne bomba atıldı. Eğer 20 metre daha beriya isabet etmiş olsaydı Genel Kuruldaki toplantı salonunun içine düşecekti. Bombalar, helikopterle ateşler devam etti saatlerce. Zaten sizler biraz sonra bunları, olay yerini göreceksiniz.

Cam kırıklarının, kapı yıkılmalarının, bozulmalarını, yamulmalarını yapılmasına rağmen sakladığımız bölüm bir müze olarak açık tutulacaktır, aynen olduğu gibi saklanacaktır. Bombanın içeride düştüğü yer ile bahçemize düştüğü yer arasındaki yol “Demokrasi yolu” adı altında ziyaretçilerin görüşüne açılacaktır.

Tabii, Meclisin bombalanma hadisesi bütün dünyada, ülkemizde büyük üzüntüye sebep oldu. Bu şuura, bu noktaya gelen insanların algı yanılsaması ve menfi telkinlerle bu noktaya geldikleri muhakkak.

Türkiye’deki bu “FETÖ” dediğimiz Fetullah Gülen hareketinin dünyada da uçları var çeşitli ülkelerde. Bu tehlikeli terör örgütünün dünya devletleri tarafından

behemehâl tehlikelerinin göz önünde tutulması ve faaliyetlerinin durdurulması gerekir.

Türkiye'deki 15 Temmuz kalkışmasının, isyanının elebaşı, bir numarası, yönlendiricisi ve karargâhı Fetullah Gülen'in kendisidir. Amerika'da yaşamaktadır. Biz Türkiye olarak kendisinin iadesini istedik. Birçok belge sunuldu. Bu meyanda dün Amerika Birleşik Devletleri Genelkurmay Başkanı geldiğinde Sayın Genelkurmay Başkanımız Hulusi Akar "Bizzat ben belgeyim çünkü bana 'Sizi liderimizle görüştürülelim, kanaat önderimizle, Fetullah Gülen'le görüştürelim telefonla.' diye tuğgeneralin talebi oldu..." Amerika'yla stratejik ortaklığımız ve bir dostluğumuz var. Bu dostluğun ve hukukun gereği bu iadenin yapılacağına inanıyorum ve tabii ki hukuk kaideleri içinde, adalet içinde bundan sonra gereken davranışlar olacaktır.

Türkiye'de sivil toplum kuruluşları, halk, millet Meclise geçmiş olsuna geliyor. Bu arada dış devletlerden de yine bu hadise dolayısıyla üzüntümüzü paylaşanlar var. Hür dünyadan gerekli desteği bekliyoruz ve böyle terör örgütlerine elbette ki destek olmamalarını biliyorlardır, destek olmamalarını temenni ediyoruz. Gelişmekte olan ülkelerin ve dünyanın bir sıkıntısı terör hadisesidir. Terörün dinî, milliyeti, inancı olmaz. Terör uluslararası bir dert, bir sıkıntıdır ve bütün devletlerin buna karşı elinden geleni yapması elbette ki elzemdır ve bir arada bu mücadele yapılırsa önlenir. Türkiye'de terör listesi içerisinde FETÖ yer almaktadır, PKK gibi, PYD gibi, diğer terör örgütleri gibi bir terör örgütüdür. Gereken mücadeleyi biz yapmaktayız ve kesin netice alacağımıza inanıyorum. Komşularımızın, dostluklarımız olan devletlerin, topyekûn demokrat dünyanın, demokrasiyi özümsemiş dünyanın aynı davranışta bulunmasını ve gereken tedbirleri almasını temenni ediyoruz ve bekliyoruz.

Ben sizlere teşekkür ediyorum, basına teşekkür ediyorum. Bu 15 Temmuzdaki darbe hadisesinde Türkiye'deki basınımızın yüklediği misyonu, görevi çok güzel bir şekilde ifa ettiğini hepimiz gördük. Basınımıza da teşekkür ediyorum.

Türkiye bir hukuk devletidir ve bütün icraatlarımız, bu hususta tatbikatlarımız da tamamen hukuka riayet edilerek, evrensel hukuk kaidelerine riayet edilerek yürütülecektir, adalet çiğnenmeyecektir. Bundan kimsenin şüphesi olmamalıdır.

Milletimize, başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, bu noktada bize destek olan basına ve uluslardaki, devletlerdeki bu husustaki hassasiyet gösterenlere tekrar huzurunuzda teşekkür ediyorum. Hepinize en iyi dileklerimi sunuyorum.

Şimdi, bu bombalanan yere ve Mecliste yapılan tahribatı görmeye sizleri davet ediyorum.

Tekrar teşekkürler.

Bu organizeyi yapan başta Melih Gökçek Bey'e ve ekibine de teşekkür ediyorum.

ARD MUHABİRİ MEHMET UKŞUL - Ben bir soru sormak istiyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Buyurun.

ARD MUHABİRİ MEHMET UKŞUL - Efendim, çeşitli ülkelerde Fetullah Gülen Cemaati'ne ait kuruluşların, özellikle okulların olduğundan bahsettiniz. Bunların kapatılmasıyla ilgili birtakım girişimler de var herhâlde. Türkiye bunlarla ne şekilde etkin mücadele edebilir, özellikle Almanya örneğinde?

Bir de Türk-Alman ilişkilerini son gelişmeler ışığında kısaca değerlendirebilir misiniz efendim?

Teşekkür ederim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Almanya bizim öteden beri dostluk içinde olduğumuz, çok değer verdiğimiz bir ülke, bir devlet. Türkiye'deki hadise, Gülen Cemaati'nin olduğu her ülke için olabilecek bir hadisedir. Dış görünüş itibarıyla hayri, uygun, hukuki faaliyetler yapıyor görünse de görülüyor ki bir kuklanın bağlı olduğu nokta nereye isterse oraya hareket edebiliyor. Ne kadar kötü neticeler doğabileceğini Türkiye'de gördük. Güç verilmemesi, faaliyetlerinin legal faaliyet sayılmaması, Türkiye Cumhuriyeti'ndeki gibi terör örgütleri içinde sayılması bizim tavsiyemizdir.

Almanya son olarak yapılan mitingde aldığı mahkeme kararıyla Cumhurbaşkanımızın beyanının topluma aktarılmasını önlemiş oldu. Buna benzer hadiseler bizi üzer. Derin dostluğumuz bozulmamalı tabii, bunlar bozmayabilir ama giderek bunlar iz bırakır. Bu tip yanlışlıkların yapılmamasını temenni ediyorum, diliyorum. Uzun zamana dayalı dostluklar bozulmamalıdır, hassas davranılmalıdır. Bu tutum, son tutumu hakkındaki beyanım da bu efendim.

Ben de teşekkür ediyorum.

Buyurun.

AL JAZEERA MUHABİRİ BERNARD SMITH - Şu an anlaşılır bir durumda Türkiye'de bir olağanüstü hâl yürümekte ve büyük çaplı değişiklikler de meydana gelmekte. Bu değişikliklerin Meclis gözetiminde olmaksızın yürüyor olması sizi kaygılandırmıyor mu?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Meclis yönetiminde olmayan hiçbir hareket Türkiye’de yok. Türkiye, demokratik, parlamenter sistemle yönetilen hür bir hukuk devletidir. Tamamen Anayasa’ya uygun faaliyetlerde bulunmaktadır. Olağanüstü hâl ilan edilmiştir. Almanya’da Münih’te ilan edildiği gibi, Fransa’da ilan edildiği gibi, bütün dünyada ilan edildiği gibi olağanüstü bir hâl var, onun da hukuku gene kendine göre var. Hukuk çerçevesinde gidiyoruz ve kanun hükmünde kararnameler dediğimiz Mecliste de tasdiki şart olan tedbirler alınıyor. Bunlar anarşinin, terörün önlenmesi istikametindedir, çok doğrudur, tamamen hukuka uygundur, evrensel hukuka uygundur, devletler hukukuna uygundur. Türkiye’de kanunsuz hiçbir iş yapılmamaktadır.

Çok teşekkür ederim.

Efendim, başka soru var mı?

Buyurun.

BUZZFEED NEWS MUHABİRİ BORZOU DARAGAHİ - Bu darbe girişiminin ekonomik maliyetinin Türkiye’ye 100 milyar dolar olduğu gibi bir haber gördük.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Nerede gördünüz?

BUZZFEED NEWS MUHABİRİ BORZOU DARAGAHİ - Hürriyet’te gördüm, Ticaret Bakanınızın açıklaması.

Bunun yanı sıra Türkiye’de tabii bir istikrar, refah algısı vardı uluslararası planda. Dolayısıyla, bu darbe girişiminin bunu da akamete uğratması, bunu zedelemesi söz konusu oldu. Dolayısıyla, uluslararası güven algısının yeniden tamir edilmesi ve ekonomideki aksamalara yönelik tedbirler konusunda Türkiye neler düşünmektedir? Tabii ki bu olay neticesinde iş faaliyetlerinde bazı aksamalar olmuştur, bazı işletmelere el konmuştur. Bu çerçevede ne tür planlamalar bulunmaktadır?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Her darbenin tabii bir maliyeti olur ama yirmi saat içinde normal hayata avdet edilen bir hareket oldu. Büyük çapta bir ekonomik yıkımın olmadığını görüyoruz. Yirmi saat sonra herkes işine başladı, dükkânını açtı, bürokrasi işledi, ekonomi çarkı işledi ve sanki hiçbir şey olmamış gibi -çünkü demokratik hayat devam etti- hayat devam ediyor. Aksine, ekonomide bir hareketlenme ve canlanma oldu, 4 milyar dolar taze para pazartesi günü hemen piyasaya girdi. Türkiye normal düzenini devam ettiriyor. Eğer darbe gerçekleşseydi dediğiniz gibi tablolar meydana gelirdi. Öyle bir durum yok, ekonomi rayında gerek dış yatırımlar

yönünden gerek iç yatırımlar yönünden. Herkes faaliyetine devam ediyor, yatırımlar devam ediyor, gelişme devam ediyor, ilerleme devam ediyor.

Darbenin arka sebeplerinden biri de Türkiye'deki ilerlemenin ve gelişmenin durmasıydı, bu da önlendi ve gelişme için hür, demokratik sistem gerektiği ortaya çıktı. Güçlü bir yapımız var, güçlü bir ekonomimiz var, rezervlerimiz yönünden, her yönden fevkalade durum var, telaş yok ve Türkiye yoluna devam edecek, ilerlemeye devam, zirveye devam.

Teşekkür ediyorum.

Konu : Yabancı Basın Mensuplarını Kabulü Dolayısıyla
Tarih : 26/09/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Efendim, hoş geldiniz.

Sizlerle bir arada olmaktan dolayı duyduğum memnuniyetimi ifade etmek isterim öncelikle. Hoş geldiniz, sefa geldiniz.

Bildiğiniz gibi, iki ay kadar önce, 15 Temmuzda tarihimizin en alçakça terör teşebbüsüyle karşı karşıya kaldık ve 15 Temmuz gecesi bir kalkışma teşebbüsü oldu. Fakat, Türkiye'mizin demokrasiyi özümsemediğinin bir ifadesini de görmüş olduk, zira halk bu darbeye karşı durdu, Meclisimiz karşı durdu ve darbe çok kısa zamanda bertaraf edildi. Ülkemizdeki bu demokrasi imtihanında demokrasi kazandı ve millet kazandı. Burada milletimizin karşı koyuşunda en müessir unsur, hatta başlı başına unsur, Sayın Cumhurbaşkanımızın milleti meydanlara çağırması oldu. Cumhurbaşkanımıza karşı milletimizde mevcut olan bağlılık, inanç, saygı bu daveti boşa çıkarmadı ve meydanlar doldu. Bu arada, Büyük Millet Meclisimiz de tatil günü olmasına rağmen, benim toplantı davetim üzerine toplandı, Millet Meclisini açtım ve sabaha kadar partilerimiz demokrasiye olan inançlarını ifade ettiler ve cumartesi günü -bir gün sonra yani- toplantının olağanüstü Meclis toplantısı şeklinde devamı oldu. Ben Büyük Millet Meclis Başkanı olarak siyasi partileri olağanüstü toplantıya çağırdım. Meclisimizde 4 siyasi parti var, 4 siyasi partinin grubu var. 4 partinin 4'ü de toplantıya katıldılar ve genel başkanlar, bir partimizin de genel başkanlarının vekili grup başkan vekili tarafından temsil edilerek konuşma yaptılar, hepsi demokrasi vurgusunu, millî hâkimiyet vurgusunu dile getirdiler.

Bir büyük çeteyle karşı karşıyayız, bir terör örgütüyle karşı karşıyayız. Bu terör örgütüne “FETÖ” diyoruz, Fetullahçı terör örgütü. Kırk seneye yakın bir çalışmayla inceden inceye toplumda yer bulmuş, yer tutmuş bir terör örgütü. Kendisini mehdi kabul eden -tabii sizin kendi lisanlarınızda mehdinin karşılığının ne olduğunu tam bilmiyorum ama- bir nevi peygamber kabul eden ve kabul ettiren bir insan. Bu kabul ettiriş gerek adliye, adalet mekanizmasında, gerek siyasette, gerek İçişleri Bakanlığında, gerek askerî makamlarda yer buldu ve taraftar buldu ve bir kalkışma hareketine girişti ama millet bütünüyle buna karşı çıktı ve bu darbe önlendi. Ne yazık ki 241 şehidimiz var, 2.492 yaralımız var. Şehitlerimize rahmet diliyoruz, onları demokrasi şehidi olarak anıyoruz. Nitekim, İstanbul'da ilk yapılan, iki kıtayı

birleştiren köprü'nün adı Boğaziçi Köprüsü'ydü, şimdi 15 Temmuz Şehitler Köprüsü adını aldı.

Bize bu üzüntümüz sırasında dostlarımız yakınlık gösterdiler, geçmiş olsun ziyaretinde bulundular. Yakınlık gösterenlere, tabii, teşekkürlerimizi sunmak isterim. Bilhassa Meclisin bombalanma hadisesinde gelip de o bombalamayı görenler, dostlarımız üzüntülerini hep ifade ettiler. Siyasi tarihte sadece Türkiye için değil, Türkiye siyasi tarihinde hiç yok, dünya siyasi tarihinde de çok ender rastlanan bir vakayla karşı karşıya kalındı, Meclis bombalandı. F16 savaş uçaklarıyla 3 bomba atıldı, 2'si bahçeye isabet etti, 1'i Genel Kurula. Biz toplantı hâlindeydik, bir 20 metre daha yan tarafa gelseydi Genel Kurul salonu çökecek ve -orada milletvekillerimiz ile biz, ki 99 milletvekili vardı, 3 partiden milletvekilleri vardı- bir ölüm hadisesi olabilecek idi. Onun yanında diğer bombalar, ses bombaları, diğer helikopterle olan atışlar, kurşunlamalar oldu ve ama toplum karşı durdu, tanklara karşı durdu, müthiş bir demokrasi imtihanı verdi ve darbe önlendi. Darbenin önlenmesi yirmi saatlik bir zamanı aldı, yirmi saat sonra hayat tamamen normale döndü çünkü bu millî şuur ve ruh kendini ortaya koydu, ispat etti. Pazartesi günü herkes işinin başındaydı, hiç darbe olmamış gibi işinin başındaydı ve 2,4 milyon o gün taze para piyasaya girdi. Oysa darbeler ekonomiyi sarsar, ürkütür; tersi oldu ve hiç olmamış bir vaka gibi mütalaa edildi çünkü gücü tabana dayalı değildi, dediğim gibi bir terör liderinin kendisinin yıllarca ördüğü bir örgüyle meydana getirdiği taraftarlarına aitti. Toplum bunu kabul etmedi. Bizim personelimizden yaralananlar oldu, İstanbul'da değişik yerlerde vefat edenler oldu, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi bombalandı, orada vefat edenler oldu ama böyle bir harekât atlatıldı diyeceğim.

Ciddi kanıtların olduğu, FETÖ'nün suçlu olduğu, başında olduğu bir terör hareketi olduğu kesin olmakla beraber, buna karşı bazı devletlerde dostlarımızda değişik davranışlar var; o olmamalı. Kendi iç yüzünü ortaya koymuş bir teröristle karşı karşıyayız.

Dün Afganistan dağlarındaki mağaradan yönetip ikiz kuleleri berhava eden terörist neyse bugün Pensilvanya'da olan terörist de aynı durumdadır ve gerek insanlığın gerek toplumun düşmanı olan bir kişidir. Elinde bir maske var, o maske okullar, dernekler, vakıflar yoluyla ve basın yoluyla kendisini barışçı olarak topluma sunmaktadır, oysa öyle değildir ve bunu Türkiye'de görmüş olduk, Türkiye bunu anladı ve tanıdı. Olağanüstü bir hâl meydana geldi, bildiğiniz gibi, olağanüstü hâller demokratik ülkelerde, hukuk devletlerinde bir ayrı hukuka tabidir. Fransa'da bunu gördük, Almanya'da bunu gördük, tarihte bunun birçok misali var. Olağanüstü hâl dolayısıyla kararnamelerle

toplumdaki yaranın giderilmesine çalışılmaktadır. Türkiye'mizin aldığı tedbirler evrensel hukuka, mevcut Anayasa'mıza ve hukuka, mevzuatımıza tamamen uygundur, Türkiye demokratik bir hukuk devletidir, herhangi bir kin, intikam duygusu olmaksızın adil bir teraziyle adaletin gerektirdiği ölçüde gereken çalışmalar yapılmaktadır ve yapılacaktır. FETÖ ile mücadele dış politikamızın en önemli, en öncelikli konularından biridir. 15 Temmuzdan sonra dış temsilciliklerimiz yabancı muhataplarımız nezdinde yoğun bir bilgilendirme çalışması sürdürmektedirler. Gün, dostlarımız bakımından bu mücadelede Türkiye'nin yanında olduklarını gösterme günüdür. Kaldı ki Türkiye'nin mücadele ettiği bu yapı, diğer ülkeler bakımından da potansiyel bir güvenlik tehdididir. Bundan ders alınması ve diğer ülkelerde böyle bir şeyin olmaması gerektiği kanaatimiz tabii ki herkesçe paylaşılacak kanaattir.

Biz Batı'dan daha güçlü bir destek bekliyorduk fakat darbeyi kınama açıklamaları maalesef darbecileri yargılarken insan haklarına riayet edin uyarıları ve eleştirileriyle birlikte geldi. Bazı eleştiriler mazur görülebilecek sınırları dahi aştı. Hükümetimizin darbeyi tezgâhladığı iddialarını dile getirenlere dahi şahit olduk, aklın böylesine sapması ve yanılması doğrusu hayretimucip. Yüzlerce masum insanın hayatına kasteden darbe teşebbüsünün mütteliklerimiz tarafından önemsenmemesi, hatta "Cadı avcılığına soyunmayın." tarzında uyarılar yapılması bizleri tabiatıyla çok şaşırtıyor.

Uluslararası camiadan, net biçimde demokrasi yanlısı, demokratik yollarla seçilmiş bir hükümetin yanında duran bir tutum takınmasını beklemekteyiz. Aksine, darbeyi takip eden dönemlerde Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecinin sorgulandığına dahi şahit olduk. Darbecilere karşı tedbir alınmaksızın sadece darbenin kınanmasının bir mantığı tabii ki olamaz.

Batılı dostlarımız, darbe teşebbüsünün üzerinden haftalar geçtikten sonra Türkiye'yi ziyaret ederek dayanışmalarını göstermeye başladılar. Ankara'da Parlamento binamızın aldığı fiziki darbeyi yerinde görünce, o akşam sokaklarda neler yaşandığını ilk elden duyunca karşı karşıya kaldığımız tehdidin büyüklüğünü anladılar. Bu umarsızlık içinde tek istisna, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Sayın Jagland olmuştur. Sayın Jagland, 3-4 Ağustosta Türkiye'yi ziyaret etti ve darbe karşısında Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sınamalar karşısında Avrupa'nın gösterdiği anlayışsızlığa dikkat çekti. Son dönemde, Amerika'nın Başkan Yardımcısı Sayın Biden ve diğer üst düzey yabancı muhataplarımızın gecikmeli de olsa arka arkaya gerçekleştirdikleri ziyaretler bu hassasiyetin telafi edilmesi bakımından çok yararlı oldu.

Değerli misafirler, evet, Türkiye olarak tarihimizin en büyük badiresini atlattık. Buna ilaveten dünya gündeminin ilk sıralarında yer alan krizler,

Türkiye’yi çevreleyen bir coğrafyada yaşanmaktadır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen Türkiye, bölgesi ve ötesinde barışın, istikrarın ve refahın yerleşmesi için aktif çaba gösteren, her türlü fedakârlıktan kaçınmayan bir ülkedir. Bu krizlerin en vahimi büyük insani trajedilerin yaşanmasına sebep olan Suriyeli kardeşlerimizin durumudur. Suriye’de yaşanan krizin ortaya çıkardığı durum acı bir gerçeği de göz önüne sermiştir: Maalesef, gelişmiş ülkeler bu trajedi karşısında sınıfta kalmışlardır.

Değerli misafirler, Suriyeliler için “açık kapı” politikamızı sürdürüyoruz. “Geri göndermeme” ilkesine titizlikle uyuyoruz. Ülkemize sığınan Suriyelilerin sayısı 2,7 milyonu aştı. Iraklı ve Afganlarla beraber ağırladığımız mülteci sayısı toplam 3 milyona ulaştı.

Dünyada en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke konumumuzu koruyoruz. Bunun yanı sıra, sığınmacılara nasıl muamele edilmesi gerektiği konusunda tüm dünyaya örnek teşkil ettiğimizi düşünüyoruz.

Geçici koruma altındaki Suriyelilerin sağlık ve eğitim hizmetleri ile iş piyasasına erişimlerini sağlama noktasında elimizden geleni yaptık. Hayat şartlarını daha da iyileştirmek için her türlü gayreti sarf ediyoruz.

Ülkemizde okul çağındaki yaklaşık 1 milyon Suriyeli çocuktan 300 bini okula devam edebilmektedir. Bütün çocukların okula gidebilmesi için acilen okul, derslik ve öğretmene ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkemizdeki Suriyeliler için mücadele ve gayretli çalışmalar devlet bütçesinden 12 milyar dolardan fazla harcama yapmamızı gerektirmiştir.

Uluslararası toplum tarafından ülkemize yapılan yardım miktarı ise beklentilerin çok altındadır ve 512 milyon Amerikan doları civarındadır. Uluslararası camianın bu insani krizin meydana getirdiği yükü paylaşması şarttır. Bu çerçevede, ev sahibi ülkelere mali destek ve yeniden yerleştirme programlarına katılımlarını artırmaları gerektiğini ifade ediyorum.

Değerli basın mensupları, bu vesileyle, Suriye’deki gelişmeler konusundaki görüşlerimi de sizlerle paylaşmak isterim.

Suriye’deki durum, bölge güvenliğine ve dünya barışına açık bir tehdit teşkil etmektedir. Bu ihtilafın siyasi çözümle sonlandırılması, gerek istikrarının yeniden tesisi gerek DEAŞ ve diğer terör örgütleriyle etkili mücadele için esastır. Bu da ancak gerçek bir siyasi geçiş süreciyle mümkündür.

Biz hep siyasi süreci destekledik; bu anlayışla, daha önce durmuş olan siyasi sürecin canlandırılması çabalarına öncülük ettik. Cenevre’deki görüşmeler de bu sayede yeniden başladı. Muhalefet siyasi geçiş meselesini müzakere etmek istese

de rejim, bunu konuşmayı sürekli reddediyor. Rejim ve destekçileri, siyasi süreci geciktirmek amacıyla muhalefetin itibarını hedef alıyor. Siyasi sürecin tarafları bellidir. Müzakereler rejim ve muhalefet arasındadır. PYD gibi terör örgütlerinin ve sahte muhalefetin müzakere masasında yeri olmaması gerekir.

Cenevre'deki görüşmelerin 4'üncü turunun başlatılabilmesi için sahadaki şartlar iyileştirilmelidir.

Rejim "Açlıktan öl ya da teslim ol." taktiğini sürdürmektedir. Şam'ın Daraya Mahallesi'nde işe yarayan bu taktik şimdi Humus'un El Waer Mahallesi'nde de uygulanmaktadır.

Halep'in kuşatılması, rejimin hâlen askerî bir çözüm arayışında olduklarını kanıtlamaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri ile Rusya Federasyonu arasında 10 Eylül günü tesis edilen ve 12 Eylülde yürürlüğe giren ateşkesi memnuniyetle karşıladık.

Biz bugüne kadar çatışmaların durdurulması konusunda tüm düzenlemelere hep destek verdik. Amerika Birleşik Devletleri ve Rus muhataplarımızla her türlü seviyede sürekli temasımızı koruduk. Muhaliflere ateşi kesmeleri konusunda gerekli mesajları verdik. Ancak, rejimin ateşkesin süresinin sona erdiğini öne sürmesi ve Halep'e yoğun saldırılarına tekrar başlamasıyla bu düzenleme maalesef çöktü. Halep'e insani yardım eriştirilemedi, kente saldırılar yeniden başladı.

Değerli misafirler, Suriye sorununun çözümünde Rusya'nın rolü önemlidir. 24 Kasım'da yaşanan talihsiz uçak hadisesinden önce bu ülkeyle Suriye ihtilafına siyasi bir çözüm bulunması konusunda bir anlayışa varmıştık. İlişkilerimizdeki ilerlemenin Suriye konusundaki diyalogumuzu olumlu etkilemesi için çalışıyoruz.

İş birliği için kurumlar arası bir diyalog mekanizması tesis ettik. Temasımızı gerek en üst seviyede gerek diğer seviyelerde koruyoruz.

Değerli misafirler, öncelikle, bu operasyonun DEAŞ'la mücadele gayesiyle yürütüldüğünü ve uluslararası koalisyonun desteklediğini, haiz olduklarını vurgulamak isterim.

Bu harekâtla, Suriyeli muhaliflerin sahada DEAŞ'a karşı ilerlemeleri ve DEAŞ'ın sınırlarımızın karşısında kontrolü elinde tuttuğu yerlerden uzaklaştırılması hedeflenmektedir.

Türkiye, sınırında herhangi bir terör unsurunun mevcudiyetini istememektedir. Bu örgütlerin varlığı ulusal güvenliğimizi doğrudan tehdit etmektedir.

DEAŞ unsurlarının sınırlarımızdan uzaklaştırılması her zaman öncelikli meselemiz oldu. DEAŞ'la mücadelede uluslararası alanda ortaya koyulan tüm çabalara başından beri tam destek verdik.

DEAŞ'ın roketli ve bombalı terör saldırıları yüzlerce vatandaşımızın canına mal oldu. Bu saldırılara gerekli yanıtlar bugüne kadar hep verilegelmiştir.

İşte, bu arka plan ışığında, 24 Ağustos sabahı DEAŞ'la Mücadele Küresel Koalisyonu hava unsurlarının desteğiyle Fırat Kalkanı Harekâtı'nı başlatmıştır. Harekât, Birleşmiş Milletler Şartı 51'inci maddesinden kaynaklanan meşru müdafaa hakkı temelinde yürütülmektedir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin ilgili kararları (1373, 2170, 2178) terörle ve özellikle DEAŞ'la mücadelede ülkelere sorumluluk yüklemektedir. DEAŞ'ın sınırlarımızdan defedilmesi sınır güvenliğimizi de tam manasıyla sağlayacaktır.

Nitekim, 4 Eylül itibarıyla sınır hattımızın Azaz ve Cerablus arasındaki 98 kilometrelik bölümü DEAŞ'tan arındırılmıştır. Bu hattan derine inilerek güneyindeki iç bölgelerin de DEAŞ'tan temizlenmesi gerekmektedir. Koalisyonun da desteğiyle DEAŞ üzerindeki baskıyı sürdürüyoruz.

Bu harekât, aynı zamanda, Türkiye'nin ulusal güvenliği bakımından son derece büyük önem arz eden bu bölgede, herhangi bir terör örgütünün melce bulmasına veya herhangi bir oldubittiye, Suriye halkının çoğunluğunun iradesi hilafına seyredecek tek taraflı gündemlere rıza göstermeyeceğimizin de somut bir göstergesidir. Türkiye'nin bu çabası, Suriye'nin toprak bütünlüğü ve siyasi birliğinin korunması zaviyesinden de büyük bir anlama gelmektedir.

Gerek 15 Temmuzdaki hadise gerekse şu anda güncelliğini korumakta olan DEAŞ'la mücadele konusundaki görüşlerimi sizlere ifade etmiş bulunuyorum. Sizlerin bu noktalarda soracağı sualler olursa ve katkılarınız olursa memnun kalacağım. Şu anda sizlerin suallerinize muntazırım. Tekraren, teşekkürleriniz, katılımınız, gelmeniz ve iyiliğiniz için teşekkürlerimi sunuyorum. Demokratik bir hukuk devleti olan Türkiye'mizde anayasal çerçevede gereken çalışmaları yapmaya devam ediyoruz ve edeceğiz. Ve Türkiye, bunu yine diyorum ki, artık bundan sonra milletin demokrasiye tam sahibiyeti ve onu özümsemesi neticesi bir daha darbelerle karşı karşıya kalmayacaktır. Ve Suriye meselesinde de uluslararası camia birlikte hareket ederse, Türkiye'nin baştan beri söylediği bir bölge tayini meydana getirilirse bu iç göç de, ulusların karşı karşıya kaldığı göç sorunu da halledilmiş olur diye düşünüyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum, çok sağ olarsınız.

Değerli bir Cumhurbaşkanımız var. Onun şahsiyeti, milletin ona olan saygısı ve sevgisi bir büyük kalkışmayı önlediğini ifade etmiştim.

Şimdi, sizlerin suallerinize muntazırım.

Buyurun beyefendi.

DER SPIEGEL KÖŞE YAZARI DIETER BEDNARZ – Sayın Kahraman, sizler diğer milletlerin gösterdiği dayanışmadan memnun olduğunuzu söylemiştiniz. Almanya’nın ve Alman Hükûmetinin size gösterdiği dayanışmadan da memnun musunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Sualler bitsin, ben konuşayım sonra.

DER SPIEGEL KÖŞE YAZARI DIETER BEDNARZ – Sorum: Alman Hükûmetinin, Almanya’nın size olan, gösterdiği dayanışmadan memnun olup olmadığınızı yönündeydi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Anladım. Ben diyorum ki: Sualleri önce alayım. Daha doğru değil mi?

FUNKE MEDIEN TEMSİLCİSİ MICHAEL FRIEDEMANN BACKFISCH – Gülen örgütünün bir terör örgütü olduğunu söylediniz, kırk yıldır ülkeye sızan bir terör örgütü olduğunu söylediniz, askere, eğitime, İçişleri Bakanlığına ve diğer bakanlıklara sızan bir terör örgütü olduğunu söylediniz. Uzun bir süredir Gülen örgütü AKP’ye oldukça yakındı. Peki, bu kırılma ne zaman yaşandı ve bu hareketin gerilimini daha önce fark etmemiş miydiniz ya da bu nasıl aniden oluverdi?

DER TAGESSPIEGEL TEMSİLCİSİ ALBRECHT FRIEDRICH MEIER – Sayın Başkan, şimdiki sorum göçle ilgili. Bazı Avrupalı siyasetçiler şunu söylüyorlar: “Vize konusunun çözümü bu yılın sonunda ya da öbür yılın başında gelecek gibi görünüyor.” diyorlar. Lüksemburg Dışişleri Bakanı Asselborn, Türkiye’nin terörle mücadele mevzuatının değişip değişmediğine bağlı olacağını söyledi bunun. Bununla ilgili sormak isterdim.

DIE ZEIT TEMSİLCİSİ MICHAEL JENS OLIVER THUMANN – Sayın Başkan, Suriye Devlet Başkanı Esad’ın oynadığı yıkıcı rolden söz ettiniz ülkesinde. Rusya, Beşar Esad’ı destekliyor savaşın başından beri ve Suriye’ye müdahale ediyor. Sizin Rusya’nın rolü konusundaki değerlendirmenizi almak isterim, Rusya’nın Suriye’deki rolü konusunda.

İkinci olarak da Amerika’nın şu değerlendirmesine katılıyor musunuz: Bu yardım konvoyuna yapılan saldırının arkasında kimin olduğuna dair

değerlendirmesine katılıyor musunuz? ABD Hükûmetinin bu konuda verdiği sonuçları siz de benimsiyor musunuz?

DIE TAGESZEITUNG TEMSİLCİSİ JURGEN GOTTSCHLICH – Sorum olağanüstü hâl yönetimiyle ilgili. Bu olağanüstü hâl durumu uzatılacak mı yoksa ekim ayının sonunda nihayete erdirilecek mi?

DIRITTO E LIBERTA, RADIO RADICALE TÜRKİYE TEMSİLCİSİ MARIANO GIUSTINO – İlk sorum: 15 Temmuz darbesi sonrasında bütün partiler büyük bir dayanışma örneği gösterdi ve bundan sonra küçük bir anayasa reformu yapılması konuşuluyordu. Şu anda herhangi bir anlaşma var mı ya da varsa bir anlaşma hangi yasalar üzerine karar verildi, hangi konular üzerinde karar verildi?

FRANKFURTER RUNDSCHAU TEMSİLCİSİ MARTIN LEJEUNE – Size Almanya ve Türkiye arasındaki ilişkileri sormak istiyorum. Bu ilişkilere ilişkin yorumunuz ve perspektifiniz, bakış açınız ne yöndedir bu ilişkilerin geliştirilmesi bakımından?

FRANKFURTER ALLGEMEINE TEMSİLCİSİ MICHAEL MARTENS – Teşekkürler.

Sizden ve bugün dinlediğimiz diğer yetkililerden dinlediğimize göre ve gazetelerden okuduğumuza göre Türkiye’de meydana gelen, 77 yaşındaki bir vaizden söz ediyoruz, Pensilvanya’da yaşayan bir insan, NATO’nun en büyük ikinci ordusuna sahip bir ülkeye karşı bir harekette bulunuyor. Amerika’nın gizli servisi CIA ya da FBI ya bundan hiçbir şekilde haberdar olmuyor, bu konuda hiçbir şey bulamıyor ya da daha kötüsü, biliyorlar ve NATO müttefiklerini, Türkiye’de müttefiklerini bilgilendirmiyorlar. ABD’ye olan inancınızın bu şekilde ciddi bir ölçüde azaldığı sonucuna mı varabiliriz?

BELINER ZEITUNG TEMSİLCİSİ KORDULA DOERFLER – Sayın Başkan, Batılı ülkelerin tepkisi konusunda memnuniyetsiz olduğunuzu söylediniz. Avrupa Birliği ülkeleri bağlamında şu anda ne düşünüyorsunuz? Mültecilerle ilgili bir anlaşma yaptınız. Bu anlaşmanın, Avrupa Birliğiyle yapılan bu anlaşmanın sizin ülkeniz açısından çok da iyi işlemediğini mi düşünüyorsunuz?

THE INDEPENDENT SAVUNMA VE DİPLOMASİ EDİTÖRÜ SAIBAL KIM SENGUPTA – Dieter’in sorduğu soru üzerine size İngiltere’nin desteğini sormak istiyorum. Dışişleri Bakanı burada, İngiltere Dışişleri Bakanı bugün burada. Birazcık bu soruyu çevirmek istiyorum sizin zihninizde. İngiltere Dışişleri Bakanı bugün buraya gelmişse bu Türk Hükûmetinin tavrını destekliyor mu yani İngiltere Hükûmetinin koşulsuz bir şekilde Türkiye’yi

desteklediğini düşünüyor musunuz? Amerika'nın tepkisi bağlamında da yine Amerika Gülen'i iade etmezse ne düşünürsünüz?

DER SPIEGEL TEMSİLCİSİ MAXIMILLIAN PETER POPP – Meclis Başkanı olarak Başkanlık sisteminin getirilmesini destekliyor musunuz ve buna ilişkin bir yol haritası var mı anayasa değişikliği konusunda?

Teşekkürler.

LE FIGARO TÜRKİYE MUHABİRİ DELPHINE MINOUI – Binlerce öğretmen açığa alındı, birçok çocuğun artık öğretmeni yok. Bu öğretmenlerden bazılarının sisteme yeniden entegre edilmesi yönünde ihtimal söz konusu mu?

KNACK MUHABİRİ JEROEN ZUALLAERT – Ben şunu duyduğuma aslında çok şaşırdım: Türkiye'nin istihbarat kuruluşlarının bu tehlikeyi tam olarak görememesine şaşırdım. Bu alanda bir reform yapılması gerektiğini düşünüyor musunuz?

Teşekkürler.

KYRGZ NATIONAL TV DİREKTÖRÜ NARYNBEK IDINOV – Kırgızistan ülkesiyle olan müzakereleri sormak istiyorum. Orta Asya ülkeleriyle bu okulların, söz konusu okulların kapatılması bağlamında bazı görüşmeler yapılıyor. Bazı eğitim kurumlarının kapatılması konusundaki görüşmelerin durumunu sormak isterim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Heyet daha önce kiminle görüştü, Dışişleri Bakanıyla görüştü mü?

BASIN YAYIN ENFORMASYON GENEL MÜDÜRÜ MEHMET AKARCA – Efendim, henüz görüşülmedi. Başbakanlık Basın Yayın Enformasyonda ağırladık heyeti. Bunlarla ilgili oryantasyon yaptık, bilgi verdik. Bu akşam Sayın Başbakanımızla heyet temas edecek, yarın Dışişleri Bakanımız ve İçişleri Bakanımızla görüşecekler.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Bazı sualler var Hükûmetin icraatıyla ilgili ya da tatbikatıyla ilgili, alacağı kararlarla ilgili. Bazı sualler var dış işleriyle ilgili, Dışişleri Bakanlığımızla ilgili sualler. Zannediyorum onlar daha mütemmim, daha açıklayıcı beyanlarda bulunacaklardır. Ben onların verecekleri cevapların, açıklayacakları hususların çerçevesini bilemiyorum. Bilemediğim için, nasılsa görüşeceksiniz. Eğer “Benim sorduğum şu suale niye cevap verilmedi?” diye düşünürseniz beni lütfen kınamayın, tenkit etmeyin. Zira soracağınız yetkili, karşınızda bulacağınız yetkili kişiler var. O noktadan hareket ederek ben topyekûn diğer konulardaki görüşlerimi ifade etmek isterim.

Bir kere Almanya dostumuz, çok öteden beri bir dostluğumuz var, geleneksel bir dostluk içindeyiz. Almanya'da yapılan bir mitingde -Köln'de- Cumhurbaşkanımızın mitinge katılanlara hitap etmesinin önlenmesi bizim için uygun bir şey değil ama topyekûn Avrupa'daki beraber olduğumuz, çeşitli ittifaklarda yan yana olduğumuz ülkelerin dostluklarından şüphe ediyor değiliz. Tutumlarındaki gecikme mevzubahis olabilir, Almanya da bunlardan birisidir. Avrupa Birliği'ne giriş müracaatımız devam ediyor, bizim stratejik hedeflerimizden birisidir. Avrupa Konseyinde beraberiz ve demokratik ülkeler olarak yan yana faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Demin dediğim gibi, Cumhurbaşkanımızın bir mesaj iletme keyfiyetinin olmamış olması bizi üzdü tabii, buna benzer üzüntülerimize sebep olan bazı beyanlar var ama bu, Hükûmetin topyekûn ve Alman halkının topyekûn bir karşı tutum olarak bence mütalaa edilmemesi gereken bir husustur. Dediğim gibi, çok yönlü, uzun vadeli tarihe dayalı bir ittifakımız, beraberliğimiz mevcut.

Göç konusunda yaptığımız anlaşmaya uyduk. 62 maddenin 58 tanesini realize ettik. Bazı günlerde günde 70 bin kişiye ulaşan bir göç hareketi bugün 50 kişiye, 70 kişiye indi. Bu, bizim aldığımız tedbirler sayesinde. Biz gereken tedbirleri aldık ve bu tedbirlerin de dostlarımız tarafından alınmasının, anlaşılmasının gerekliliğine inanıyoruz. Vize serbestisinin verilmesi gerektiğine inanıyoruz. Biz üzerimize düşeni yaptığımız inancı içerisindeyiz.

Bu vaizin ya da bu teröristbaşının bu kadar zamandır yaptığı çalışmaların farkında değil miydik? İstihbaratımız güçlü değil mi? Güçlü. Farkındaydık ve tedbirler alıyorduk zaten. O tedbirleri almakta olduğumuzu görünce bir an evvel harekete geçme mecburiyetini kendinde hissetti, yoksa tedbirler almıyor değildik, tedbirler alıyorduk, bunu çeşitli platformlarda dile getiriyor idik. Nitekim, yaptıkları erken hareket onun uzantısıdır. Hani bir kaide var "Darbeler gece sabaha karşı olur." diye. Bu darbenin öne çekilmesinin sebebi, tedbirlerin iyice alınmış olduğunu görmeleri oldu. Bu sızma yapılırken hep barış, insanlık, insancılık, İslam temaları işlendi, maskenin arkasındaki yüz gizlendi.

Biz, Orta Asya'daki -Sayın Kırgızistan basın mensubunun sorduğu sual var- veya dünyanın diğer yerlerindeki okullar konusunda dostlarımızın dikkatli davranmaları gerektiği hususunda kendilerini ikaz ediyoruz. O okullardaki idarecilerin niyetlerinin, bağlı olduğu kişinin niyeti, arka niyeti art niyet olduğu için iyi okunması gerektiğini söylüyoruz. Okulların devamı noktasında, elbette olabilir, zaten bir vakıf kuruldu Maarif Vakfı diye, yurt dışındaki okullarla ilgili çalışmaları sürdürecektir. Biz, bu noktada yardım isteyen dostlarımıza desteği bu vesileyle vereceğiz. Bu, Meclisten geçen bir kanundur, hukukiyet kesbetmiştir ve o noktada desteğimizi yapacağız.

Başkanlık sistemi... Ben bir hukukçu olarak, hükûmet şekillerini inceleyen bir kişi olarak Türkiye için başkanlık sisteminin doğru olduğu kanaatinde olan bir insanım ama bu, konsensüsle olmalıdır, toplumun kabulüyle olmalıdır. Buna ait temaslar sürmektedir.

Bir anayasa, yeni bir anayasa ihtiyacı içinde olduğumuzu ifade etmek isterim. Zira, mevcut Anayasa 1980'deki darbede askerî bir Anayasa olarak oldu. Onun demokratik şartlara uymasını temin edici çalışma olmalı. Topluma uymadığı için toplum o Anayasa'yı defaatle değiştirdi ve 1982'de kabul edilen Anayasa'nın metninin üçte 2'si bugün değişmiş durumda. Tümüne yepyeni bir anayasa, tümüne yeniden bakmak için yapılan çalışmalar devam ediyor. Bu meyanda 3 parti bir araya geldi ve 3 partinin Komisyona verdiği birer kişi, liderlerin de mutabakatıyla, bir değişiklik metnini ortaya koydular ama bu metin liderlerin nihai mutabakatıyla ortaya çıkacağı için şu anda tam olarak hangi maddeler ve kaç tanedir bilinmiyor. Yalnız şu var: Hukukta tek yüksek yargıya dönülüyor. Türkiye'deki yargıda askerî yargı, askerî Yargıtay, askerî idare mahkemeleri apayrı bir yapı içindedir. O, tek yargıda birleştirilecek, öyle bir anlaşma, öyle bir mutabakat var partiler arasında. Böyle bir değişikliğe gidiliyor. Onu da yakında görmüş olacağız.

AKP'ye yakınlık meselesinde... Bu teröristbaşıyla AKP arasında yani AK PARTİ arasında öteden beri bir mutabakat yok, beraberiyet olmamıştır, daha değişik partileri desteklemiştir ama mesele partilerüstü bir meseledir ve partilerüstü bir mesele olduğu için Meclisin olağanüstü toplantısında, çağırduğum, toplantıya katılan partilerin 4'ü de ortak bir mutabakat metni imzaladılar ve bu yayınlandı. Hepsi demokrasiye vurgu yaptı, darbeye ve darbe hukukuna karşı olduğunu ifade etti. İstanbul'da, Yenikapı meydanında 5 milyon kişinin katıldığı, siyasi parti liderlerinin konuşma yaptığı, bendenizin de konuşma yaptığı güzel, muhteşem bir miting oldu. Toplum tavrını ortaya koymuş oldu.

Partilerle ilgisi... Menfaatine dayalı olarak sürdürülen bir kişi var karşımızda. Bu kişinin iadesinin Amerika tarafından yapılacağına, Amerika Birleşik Devletleri tarafından yapılacağına ben inanıyorum çünkü ortadaki deliller, eldeki deliller sunuldu, bakanlar arası görüşme yapılıyor, daha da devam edecek. Onların uzantısı olarak iadesinin gerektiğine inanacaklardır. Sayın Biden buradaki ziyaretinde, kendilerine ev sahipliği yaptığımda -Mecliste sizler de göreceksiniz, bombalanan bu yeri, saldırı yapılan yeri göreceksiniz, hasar gören kısımları göreceksiniz, bombalandığımız yeri göreceksiniz- Sayın Biden şöyle bir söz söyledi: "Eğer bu tabloyu Amerika kamuoyu, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kamuoyu görse sizin hassasiyetinizin ne ölçüde doğduğunu

ve ne kadar haklı olduğunu anlar.” dedi. Bunu diğer Batılı dostlarımız da söylediler. Demokrasinin tecelligâhı, tecessüm ettiği yer, temsil edildiği yer meclislerdir. Meclisler bombalanmaz. Bu, bir gözü dönmüşlüğüñ uzantısıdır, demokrasiyi hiç hazmedememenin uzantısıdır. Türkiye demokratik bir devlet olarak ve hür dünyayla beraber demokratik bir devlete dayalı devlet olarak elinden geleni yapma durumundadır.

Olağanüstü hâl meselesinde... Evet, olağanüstü hâlin gerektirdiği şartlar doğduğu için bir olağanüstü hâl tatbikatına geçildi. Üç aylık olarak ilan edildi, daha uzun süreli ilan edilebilirdi ama şu andaki ilanı üç aylıktır. Meclisimize uzatılması noktasında herhangi bir talep gelmiş değildir; gelebilir, uzatılabilir, o da hukukidir, normaldir, demokratik hukuk kaideleri içerisinde vardır ama uzatılıp uzatılamayacağına bu talepte bulunacak olan Hükûmet karar verecektir. Onun verdiği karar Meclise gelecektir, Meclisteki milletvekillerinin görüşleri alınacaktır ve o görüşler neticesinde karara ulaşılabacaktır.

Olağanüstü hâllerde kararnameler çıkar. Öğretmenlerin görevden alınması meselesi de bunun gibidir, bazı memurların işlerinden alınmasının sebebi de gene bu ilinti dolayısıyladır, terörle ilinti dolayısıyladır. Alınan kararnameler, kararlar bir ay içinde Meclise getirilir. Meclis bunu kanun hâline getirir ve ondan sonra kanunlaşır. Bu süreç işlemektedir ve Mecliste alınan bütün olağanüstü hâl kararları, kararnameleri ele alınacak ve işlenecektir. Meclisimizin tatili 1 Ekim günü bitiyor, 1 Ekim Cumartesi günü -26’ncı Dönemiz şu anda Türkiye’deki parlamento dönemi olarak- İkinci Yasama Yılına başlayacağız ve ben açılışı yapacağım. Sayın Cumhurbaşkanımız konuşacaklar ve o çerçevede, yapılan çalışmalarda olağanüstü hâl kararnameleri kanun hâline getirilecek ve müzakereler sürdürülecektir.

Evet, benim aldığım notlara verecek olduğum cevaplar bunlar.

İngiltere’nin desteği... İngiltere Başbakanı Sayın Hanımefendi Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliğiyle Sorumlu Bakanını bize gönderdi. Ben kendisine ev sahipliği yaptım ve dediğim gibi, hasar gören yerleri gösterdik. Sayın Başbakanımızla da görüştüler. Bütününüñ dünyanın demokratik ülkelerinin bir desteğini görmüş olduk. Gönül, bir an evvel niye gelinmedi, hassasiyeti bilinemedi diye üzülüyor, yoksa vaka görüldüğünde ve derinlemesine incelendiğinde elbette ki demokrat düşünceye sahip dünya, darbeyi ululayamaz ve darbeye karşı da gereken tavrı gösterir.

İstihbarat öyle, vaizi söyledik, mülteciyi söyledik, göçü söyledik, uzun zamandır olan hadisede niye istihbarat, onu da söyledik, olağanüstü hâlin müddetini söyledik, anayasa konusundaki çalışmayı söyledik.

DIE ZEIT TÜRKİYE TEMSİLCİSİ MICHAEL JENS OLIVER THUMANN – Suriye ve Rusya konusu efendim?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Çerçeve bu. Daha geniş çerçevedeki konuşmalarınızı ilgililerle zaten yapacaksınız. Size yanlış bilgi aktarmak istemem, yanlış cümle de kurmak istemem. Başbakanımızla, İçişleri Bakanımızla, Dışişleri Bakanımızla görüşeceksiniz. O görüşmelere ait olan sualleri, cevapları ben değerli arkadaşlarıma, Hükûmet üyelerine bırakıyorum.

Evet, buyurun efendim, bir şey diyecektiniz herhâlde.

DIŞ İLİŞKİLER VE PROTOKOL BAŞKANI CEMALETTİN TÜNEY – Suriye konusu demiştiniz ama siz cevap...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Suriye konusunda... Ha, Rusya'nın Suriye tutumu meselesi, evet. Tabii, uluslararası bir meseledir ve bu meselenin hâlli gerekir. Şunda dünyanın hemfikir olduğunu görüyoruz, gerek Rusya gerek Amerika Birleşik Devletleri gerek biz: Suriye'de olmaması gereken bir rejim var, bir diktatör var. Bu rejimin düzelmesi lazım ve dünyanın bu noktada gerekeni yapması lazım. 6 milyon insan yurdundan oldu, perişan vaziyetler. Bugün Avrupa kapılarında, bugün denizlerde boğulan, sürünen insanlar var. Uluslararası camia buna bigâne kalmamalı. Biz yükümüzü çekiyoruz ama onun da bir haddi var. Bir an evvel Suriye'deki rejimin düzelmesi lazım. Esad'ın demokratik bir Suriye'ye ulaşma noktasında gereken gayreti göstermesi lazım. Rusya ve Amerika'nın bu noktada hakikaten samimi bir istek içinde oldukları kanaatini taşıyorum, o kanaatimi ifade etmek isterim, ümitvarım. Tabii, Türkiye öteden beri, Suriye'de bir yasak bölgenin, uçuşa yasak bir bölgenin olması ve orada iskân edilmesi, kendi vatanlarından insanların çıkmaması noktasında tez sahibiydi, giderek dünya bu noktada bu fikre doğru geliyor. Kendi ülkesinde, kendi toprağında bu insanların muhafazasını sağlayıcı tedbir alınması lazım. Bu noktada biz elimizden geleni yapacağız. Suriye konusundaki durum da bu, benim görüşüm bu.

Buyurun efendim.

DIRITTO E LIBERTA, RADIO RADICALE TÜRKİYE TEMSİLCİSİ MARIANO GUISTINO – Çözüm süreciyle ilgili bir soru sormak istiyorum. Çözüm süreciyle ilgili müzakerelerin tekrar başlama ihtimali var mı? Bir de buna neden HDP davet edilmedi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Nereye katılmadı?

DIRITTO E LIBERTA, RADIO RADICALE TÜRKİYE TEMSİLCİSİ MARIANO GUISTINO – Çözüm süreci müzakerelerine, önceden?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Çözüm süreci müzakereleri sürdü ve müspet bir neticeye ulaşamadı. Ama, bu meselenin çözümünde Türkiye oldukça ileri bir noktaya gitti ve Türkiye terör hadisesinden, PKK hadisesinden, DEAŞ’tan, PYD’den -adı ne olursa olsun terör terördür, terörün milliyeti olmaz- kurtulacaktır, epey gelişme meydana gelmiştir, ilerleme kaydedilmiştir. Çözüm süreci süresince o bölgede bulunan halk Hükûmetin büyük gayretini görmüştür, takdir etmiştir ve şimdi alınan tedbirlere de o yüzden destek olmaktadır. İnşallah yakında çözülecek olan bir mesele olarak görüyoruz. Bu darbe hadisesi biraz da onun geciktirilmesi için bir anlaşma gibi, alt anlaşma gibi olmuş oldu ama zannediyorum kısa zamanda Türkiye terörün üstesinden gelecektir.

BASIN MENSUBU – Terörle ilgili olarak bir soru daha sormak gerekirse... Tekrar soruma dönmek istiyorum. Türkiye’nin terörle mücadele yasalarında bir değişiklik yapılacak mı? Bu Avrupa Birliği tarafından talep edilmişti bir noktada, “Türkiye vize serbestisi istiyorsa terörle mücadele yasalarını değiştirsin.” denmişti. Böyle bir şey gündemde var mı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Tekrar eder misiniz?

BASIN MENSUBU – Türkiye’nin vize serbestisini almak için terörle mücadele yasalarını değiştirmesi yönünde Avrupa Birliğinden bir talep gelmişti, buna ilişkin gündeminizde bir şey var mı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ne gelmiş dediniz?

BASIN MENSUBU – Terörle mücadele yasalarının değiştirilmesiyle ilgili bir gündem maddesi var mı? Çünkü vize serbestisinin getirilmesi için Avrupa Birliği bunu talep etmişti.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Evet, dediğim gibi, 62 maddenin 58’ini biz yerine getirdik. Teröre ait, terörü kolaylaştırıcı değil, önleyici tedbirleri almaya devam etmemiz tabiidir ve o noktada elimizden gelen gayreti gösteriyoruz. Terörü sadece bir askerî müdahaleyle halledilecek mesele olarak görmüyoruz, sosyal bir barışın uzantısı olarak da yürüyecektir, sürecektir, ona ait tedbirleri de alıyoruz. Ona ait Hükûmetten herhangi bir talep gelirse elbette ki Meclis bunu görüşecektir, herhangi bir partiden de, Meclisten de, milletvekillerinden de bu yolda bir talep gelebilir. Bunu, dediğim gibi, sualleriniz arasında sorabilirsiniz. Bu noktada Dışişleri Bakanlığımızın görüşünü alabilirsiniz.

Sizlere çok teşekkür ediyorum. Hür dünya demokratik yapı içerisinde birbirine destek olan bir camia, uluslararası camia şeklinde hareket etmelidir. Bugün Türkiye’nin karşı karşıya kaldığı problem bir başka ülkeyi ilgilendirmez

değildir çünkü dünya artık bir mahalledir; mahallede sokaklardır, evlerdir ülkeler. Hepimiz aynı anda aynı sıkıntıları çekiyor, aynı dertleri çekiyoruz. Terör diye beladan, darbe diye antidemokratik durumlardan ülkelerimizi arındırmamız ve bu hususta da yan yana gelmemiz lazım, birlikte olmamız lazım. Nasıl biz bu darbe karşısında bütün Türkiye bir araya geldiysek, bütün partiler ortak bir deklarasyonla tavır koyduysa devletler de bu tavrı ortaya koymalıdır ve desteklememelidir. Bugün eğer terör bir silah kullanıyorsa bu bir yerde imal ediliyor, lojistik destek görüyor. Bu desteği veren ülkeler kendilerini toparlamalı, bu yanıltan vazgeçmelidir. Beraberce çözeceğimiz bir problemdir, uluslararası bir problem, birlikteki bir problem.

Sizin vasıtanızla, hitap ettiğiniz ülkelerinizdeki insanlara, kişilere, mesul kişilere en iyi dileklerimi sunuyorum. Yaşanabilir hür bir dünyada beraber yan yana, omuz omuza yürüme dileğimi tekrar ediyorum ve tekrar teşekkürünüzle dolayısıyla, ziyaretiniz dolayısıyla hepinize çok teşekkür ederim, sağlık dilerim, hayırlı yayınlar dilerim efendim, sağ olasınız.

(Konukların masaya vurma)

Bu güzel bir usul. Zannediyorum İngiltere Parlamentosunda var, değil mi? Pakistan'da var.

Bir gün toplantı idare ediyorum. Toplantı idare ederken masaya vurdular. Tabii, bu, alkış manasında değil çünkü Türkiye'de sıraya vurmamak yok, alkışlamak var. Dedim "Hayrola, çok mu beğendiniz? Alkışın ötesine geçtiniz, masayı dövüyorsunuz." Güldük. Esasında güzel bir usul. Kavgasız bir dünya istiyoruz, barış içinde bir dünya istiyoruz. Buna büyük katkınız olacak.

Ben şunu bu vesileyle ifade etmek isterim: Biz bu darbe teşebbüsünde bulunduğumuz sırada Türk basınının çok büyük bir hizmet gördüğüne inanıyoruz. Basınımız büyük bir imtihan verdi ve bütünüyle darbeye karşı durdu. Basın çok büyük yük taşıdı; meydanların dolmasında, darbenin önlenmesinde basın çok büyük rol aldı. Aynı şeyi dünya çapında da yaparız inşallah.

Tekrar tekrar sağlık afiyet diliyorum, çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Sağ olunuz.

*Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman,
26. Dönem 1.Yasama Yılı faaliyetlerini basın toplantısıyla değerlendirdi.*

Konu : 26'ncı Dönem 1'inci Yasama Yılı'nın Değerlendirilmesi Dolayısıyla
Tarih : 27/09/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Değerli basın mensupları, sizleri saygıyla selamlıyorum.

26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılı'nı geride bırakmış bulunmaktayız. 1 Ekim 2016 tarihinde İkinci Yasama Yılı'nı açacağız. Çalışmalarımızın uzaması sebebiyle 1 Temmuzda alamadığımız tatil kararını, menhus, melun, menfur FETÖ örgütünün darbe girişimi sebebiyle biraz daha geç almak zorunda kaldık.

İstiklal Harbimiz döneminde dünya parlamentolarında eşi görülmedik şekilde harbi bizzat yöneten Meclisimiz, “Gazi” unvanına ulaşmıştı. 15 Temmuz gecesi, çalışma günü olmamasına rağmen darbenin öğrenildiği ilk saatlerde Başkanlık olarak Meclisimizi herhangi bir teklif veya telkin olmaksızın açtık. Aynı zamanda, 16 Temmuz 2016 Cumartesi günü saat 14.00'te Meclisi olağanüstü toplantıya çağırdık ve Meclisimiz bombalar ve mermiler altında bütün gece çalışmalarına devam etti. Dört partinin ortak deklarasyonu ile “Demokrasiye evet, darbelere hayır.” dedik. Ve 26'ncı Yasama Döneminde Meclisimiz ikinci defa “Gazi” unvanını aldı. Bu unvanın alınmasında büyük hassasiyet gösteren ve millî iradeyi temsil eden siyasi partilerimizin genel başkanlarına ve saygıdeğer milletvekillerimize teşekkür ediyorum. Bu meyanda güzel bir demokrasi sınavı veren basınımızı da tebrik ediyorum. Cumhurbaşkanımız, muhterem Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısı üzerine meydanlara çıkarak tanklara, asker elbisesi giymiş silahlı teröristlere karşı duran, tuttuğu demokrasi nöbetiyle darbeye karşı demokrasiyi galip kılan milletimize teşekkür ediyorum. Şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Bütün bu gelişmeler sebebiyle Gazi Meclisimiz, 26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılı çalışmalarını 19 Ağustos'ta tamamlamıştır.

Ülkemizde her şeyin tabii akışında seyrettiği bir dönemde, hain bir tertibe, içimizden bir suikasta maruz kaldık. Göz bebeğimiz Türk Silahlı Kuvvetlerine sızmış, asker üniforması giymiş Pensilvanya merkezli kan emici teröristlerin ve hainlerin, emperyalistlerin kirli emellerini gerçekleştirmek gayesiyle giriştikleri darbe girişimi dolayısıyla hepimiz olağanüstü günlerden geçtik.

Çok şükür devletimiz dimdik ayakta. Bizi yıkacaklarını zanneden gafiller ise tıklıldıkları inlerinde hak ettikleri cezayı çekmeyi bekliyorlar.

Yaşadığımız olağanüstü olay bizlere çok şey öğretti. Ülke olarak demokrasi, bağımsızlık ve hürriyetin değerini, uğradığımız hain saldırı ile bir kez daha anladık. Bu hain ve acımasız komplonun bir daha yaşanmaması için, alınan tedbirlerin aynı kararlılıkla yürütüleceğine duyduğum inancı sizlerle paylaşmak istiyor ve aziz milletimize geçmiş olsun diyorum.

Değerli basın mensupları, millet iradesinin tecelli ettiği Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasa'mızın verdiği yetkiler çerçevesinde yasama ve denetim faaliyetlerini yürütmektedir. Ayrıca temsil ve yönetim görevlerimiz de vardır. Yaptığımız çalışmalarla ilgili, her yasama yılının sonunda milletimize bilgi vermek görevimizdir. Burada ne yapıyorsak milletimizin gözü önünde, millet adına yapıyoruz. Bütün çalışmalarımız şeffaf bir şekilde takip edilmektedir. Egemenliğin silahlı bir güç veya gruba değil millete ait olduğu ilkesi, demokrasinin temel unsurudur.

Bilindiği üzere 2015 yılında iki seçim geçirdik. 7 Haziran 2015 tarihinde yapılan seçimlerin ardından 1 Kasım 2015 tarihinde yeniden seçime gidilmesi sonucu 26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılı 17 Kasım 2015 tarihinde çalışmalarına başladı. Aradan geçen on bir aylık süre, yasama, denetim ve temsil görevleri açısından oldukça yoğun çalışmalara sahne olmuştur. Bu yasama yılında Genel Kurul, Başkanlık ve komisyon çalışmalarımıza katkı sağlayanlara ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum. Siyasi partilerimizin genel başkanlarına, Meclis Başkanlık Divanı üyelerimize, grup başkan vekillerine, komisyon başkan ve üyelerine, milletvekillerimize ve bunun yanında idari teşkilatımız çalışanlarına ve çalışmalarımızın kamuoyuna aktarılmasında bizimle beraber çaba gösteren siz kıymetli basın mensuplarımıza da teşekkürlerimi yineliyorum.

26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılında en önemli faaliyetlerimizden biri Anayasa Mutabakat Komisyonu çalışmalarını yeniden başlatmak olmuştur. Bilindiği gibi 24'üncü Dönemde 19 Ekim 2011'de başlayan Anayasa Uzlaşma Komisyonu çalışmaları yirmi beş ay sürmüş, ancak herhangi bir uzlaşma sağlanamadan sona ermiştir. İçinde bulunduğumuz 26'ncı Dönemde Meclisimizde grubu bulunan dört siyasi partimizin de katılımıyla yeniden bir Anayasa Mutabakat Komisyonu oluşturuldu. Partilerin eşit sayıda temsilciyle katıldığı 12 üyeli bu komisyon, ilk toplantısını 4 Şubat 2016 tarihinde yaptı.

Yapılan üç toplantıda esasa girilemeden komisyonun usulü, çalışma usulü ve ismi üzerinde mutabakat sağlanamadığından, ortak bir zeminde mutabakat imkânı görülemediğinden, 16 Şubat 2016 tarihinde bu çalışma da

sona erdi. İnancım ve temennim odur ki, Meclisimiz bu dönemde yeni bir anayasa yapacak ve siyasi tarihimizde mümtaz bir yer edinecektir. Böylece siyasi partilerimiz, seçim çalışmalarında en önemli vaatlerinden olan yeni bir anayasa yapma taahhütlerini yerine getirmiş olacaklardır.

Mevcut 1982 Anayasası'nda 18 ayrı tarihte değişiklikler yapılmıştır. Toplam 196 maddeden oluşan Anayasa, 114 ayrı değişikliğe uğramış ve yüzde 43'ü değişmiştir. Böylesi insicamını ve bütünlüğünü kaybetmiş bir Anayasa, Türkiye'yi taşıyacak durumda değildir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu 26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılında 128 birleşim gerçekleştirmiştir. Başkanlığımıza 483 kanun tasarısı ve 1.339 kanun teklifi gelmiştir. Kanun tasarılarının 88'i, kanun tekliflerinin de 25'i kanunlaşarak yürürlüğe girmiştir. Bu yasama yılında 92 kanun kabul edilmiş ve 26 Meclis Kararı alınmıştır. Hâlen 321 kanun tasarısı ve 5 kanun teklifi Genel Kurulumuzun gündeminde bulunmaktadır. 70 kanun tasarısı, 1.327 kanun teklifi ilgili komisyonlardadır. 4 kanun tasarısı Hükûmetçe, 5 kanun teklifi ise teklif sahibi milletvekillerce geri çekilmiştir. Olağanüstü hâl kararı çerçevesinde 8 kanun hükmünde kararname Başkanlığımıza sunulmuştur.

20 Mayıs 2016 tarihinde Genel Kurulumuzda kabul edilen 6718 sayılı Kanun ile Anayasa'ya eklenen geçici 20'nci madde ile toplam 682 adet dokunulmazlığın kaldırılmasına ilişkin tezkere ilgili mercilere ulaştırılmak üzere Başbakanlığa gönderilmiştir.

Meclisimizin diğer mühim görevlerinden biri de denetimdir. Bu çerçevede, 8.469 yazılı, 563 sözlü soru önergesi verilmiştir. Yazılı soru önergelerinin 2.767'si, sözlü soru önergelerinin de 51'i Hükûmetçe cevaplandırılmıştır. Bu arada, Başkanlığımıza da 79 yazılı soru önergesi ile 1 sözlü soru önergesi yöneltirilmiştir. Bunlardan 72'si cevaplandırılmış, 2'si Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine aykırı oldukları gerekçesiyle iade edilmiştir. 5 önerge de hâlen işlemedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bu yasama yılında 15 genel görüşme önergesi, 14 gensoru, 1.221 Meclis araştırması önergesi, 2 Meclis soruşturması önergesi verilmiştir. Bu yasama yılında, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde üç ayrı konuda araştırma komisyonu kurulmasına karar verilmiştir.

Bu komisyonlardan Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Gayesiyle Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu, 14 Ocak 2016 tarihinde başladığı çalışmalarını

16 Mayıs 2016 tarihinde tamamlayıp hazırladıkları raporu Başkanlığımıza sunmuştur.

Başta Cinsel istismar Olmak Üzere Çocuklara Yönelik Her Türlü istismar Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Gayesiyle Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu da 21 Nisan 2016 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. Bu komisyonumuz çalışmalarını hâlen sürdürmektedir.

Meclisimizde kurulan 3'üncü araştırma komisyonu, ülkemizde bir ur gibi büyüyen ve devletimizin bütün organlarına virüs gibi yayılan, merkezi Amerikâda bulunan Fetullahçı terör örgütünün, FETÖ'nün faaliyetleriyle ilgilidir. Komisyonun adı, Fetullahçı Terör Örgütünün/Paralel Devlet Yapılanmasının (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Gayesiyle Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu'dur. Komisyon, çalışmalarına yakında başlayacaktır.

Sayın basın mensupları, bildiğiniz üzere, Meclisimizde 18 ihtisas komisyonu bulunmaktadır. Her partiden değerli üyelerin görev yaptığı komisyonlarımız, bu yasama yılında da son derece verimli bir çalışma yürütmüşlerdir. Komisyonlarımız, bu yasama yılında 458 kanun tasarısı ve teklifini görüşerek karara bağlamış ve raporlarını Başkanlığımıza sunmuştur.

Değerli basın mensupları, başta da ifade ettiğimiz gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, millet iradesinin tecelli ettiği ve milletin çare aradığı yerdir. Bu çerçevede, vatandaşlarımızın en çok başvurduğu komisyonlar, Dilekçe Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonudur.

Dilekçe Komisyonuna 3.248 başvuru yapılmıştır. Başvuru sahiplerinin yüzde 70'i erkek, yüzde 28'i kadın, yüzde 2'si de tüzel kişidir. Bu arada, çeşitli sivil toplum kuruluşları ve girişimler tarafından toplu imzayla verilen dilekçe sayısı da 1.564'tür.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu da bu yasama yılında da çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürmüştür. Komisyona 1.761 başvuru yapılmış olup bunlardan 1.431'i işleme alınmıştır. Komisyonumuz, yoğunluklu olarak ceza ve tutukevlerindeki hükümlü ve tutukluların sorunları, yargı kararlarından memnuniyetsizlik ve yasal düzenleme talepleri üzerinde çalışmıştır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuz da bu yasama yılında oluşturduğu üç ayrı alt komisyonla vatandaşlarımızın sorunlarına çare bulmak için çalışmıştır.

Son kurulan Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu da 26'ncı Dönemde Birinci Yasama Yılında çalışmalarına başlamıştır.

Sayın basın mensupları, bilindiği gibi, saraylarımız, Osmanlı Devleti'mizden günümüze intikal eden en önemli tarihî miraslarımızdandır. Dolmabahçe Sarayı başta olmak üzere, saray, kasır ve köşkları bu yasama yılında 830 bin kişi ziyaret etmiştir. Günümüze intikal eden değerli eserleri yaşatmak için restorasyon çalışmaları da devam etmektedir.

Tarihî Hereke Halı ve İpekli Dokuma Fabrikası'nın restorasyonu tamamlanarak bu yıl sonu ziyarete açılması hedeflenmektedir.

Dolmabahçe Sarayı'nda değişik tarihlerde sempozyum ve sergiler düzenlenmektedir. Bu yıl içinde Dolmabahçe Sarayı'nda yaptığımız en önemli etkinliklerden biri "Doğumunun 174'üncü Yılında Sultan II. Abdülhamid Han ve

Dönemi Uluslararası Sempozyumu"dur. Türkiye'den ve 12 ülkeden gelen 62 tarihçi, akademisyen ve yazarın katılımıyla gerçekleştirilen sempozyuma ve programlara çok yüksek seviyede ilgi gösterilmiştir. Sempozyumda serdedilen ve paylaşılan, yakın tarihimize ışık tutacak çok değerli bilgi ve düşünceler, kitap hâline getirilerek kamuoyunun istifadesine sunulacaktır.

Değerli basın mensupları, dünü unutmadan, düne takılıp kalmadan, bugün yapacağımız çalışmalarla yarına yürüyeceğiz. Yarının planlamasını bugünden yapacağız. Devletimizi ebed müddet kılabilmek için önümüzde uzun bir yol var. Bu yolda evrensel hukuk normlarına uygun, demokrasiyi özümsemiş, millî birlik ve bütünlük içinde, muasır medeniyet hedefini aşmış bir Türkiye'ye ulaşmak için çalışmalarımızı ortak akılla yürüteceğiz. Milli bekamızın tehdit altına girmemesi için yoğun bir çalışma yapacağız.

Kısa bir aradan sonra, Meclisimiz, 1 Ekim 2016 tarihinde İkinci Yasama Yılına başlayacaktır. Önümüzde bizi bekleyen büyük işler ve hedefler var. Bizi bekleyen büyük işleri ve hedefleri birlikte başaracağız. Bu noktada, necip milletimizin ve siz kıymetli basın mensuplarımızın gereken desteği vereceğine inanıyorum.

Ufkumuzu karartan bulutların dağıldığı bu dönemde, başta darbeci zihniyetin bütün izlerini taşıyan 12 Eylül Anayasası'nı değiştirmek temel gayemiz olmalıdır. Parlamentomuzda grubu bulunan dört siyasi partimizin de katkı ve desteğiyle hazırlayacağımız yeni anayasa, sade, sivil, demokratik, hürriyetçi, merkezinde bireyin bulunduğu bir anayasa olacaktır.

Sözlerime son verirken, siyasi partilerimizin genel başkanlarına, Meclis Başkanlık Divanı üyelerimize, grup başkan vekillerine, komisyon başkan ve

üyelerine, milletvekillerimize ve bunun yanında, idari teşkilatımız çalışanlarına teşekkürlerimi yineliyorum. Çalışmalarımıza eşlik eden, basınımızın siz değerli mensuplarına da ayrıca teşekkürler ediyorum.

Yeni yasama yılında hayırlı çalışmalara imza atmak niyazıyla sizleri tekrar selamlıyorum, teşekkür ediyorum.

Efendim, suallerinize muntazırım.

KANAL 24 PARLAMENTO MUHABİRİ NAGEHAN AKBULUT – Sayın Başkanım, açıklamanızda yeni anayasa için “Yeni anayasa sade, sivil, demokratik, hürriyetçi, merkezinde bireyin olduğu bir anayasa olacaktır.” dediniz. Bütün açıklamanız boyunca da yeni anayasanın olması gerektiğinin altını çizdiniz. Daha öncesinde girişimler oldu ama Parlamentodan bir uzlaşma zemini çıkmamıştı. Şimdi mini bir paket var, 7 maddelik bir paket üzerinde liderler uzlaşmış görünüyor ama yeni yasama döneminde sizin girişiminizde bulunulacak herhangi bir komisyon olacak mı ya da yeni anayasa için bir girişimde bulunacak mısınız, onu sormak istedim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Evet, başka, sualleri alayım.

Evet efendim, buyurun.

HABERTÜRK GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ SALİHA ÇOLAK – Burada, Mecliste, Fetullahçı Terör Örgütüyle mücadele çerçevesinde bir araştırma komisyonu da kuruldu, bundan da söz ettiniz, bu yıl çalışacak, çalışmalarına devam edecek. Aynı zamanda, özellikle hem özel sektörde hem de kamu sektöründe yoğun bir şekilde mücadele de var ayıklanması için Fetullahçıların, bu terör örgütü mensuplarının. Ancak, siyasi ayağında henüz bir operasyon olmadığı noktasında eleştiriler de var. Siz siyasi ayağında da bir ayıklanma gerekliliğini görüyor musunuz, böyle bir risk var mı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Buyurun efendim.

FOX TV PARLAMENTO MUHABİRİ UMUT YERTUTAN – Arkadaşımızın sorusuna ilaveten, size göre siyasetteki -eğer varsa- FETÖ unsurlarının temizlenmesi için erken seçim bir yol mudur efendim?

Teşekkürler.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Buyurun Hanımefendi.

REUTERS HABER AJANSI PARLAMENTO MUHABİRİ GÜLSEN SOLAKER – Konuşmanızda yeni anayasaya 4 siyasi partinin de katkı vermesi gerektiğini dile getirdiniz. Ancak şu anda hazırlanan paket, mini anayasa paketi 3 partinin katkısıyla hazırlandı. Konuşmanızı bir çağrı olarak ya da bir

mesaj olarak algılayabilir miyiz? 4 siyasi partinin de mi katkı vermesi gerekiyor yeni anayasa için?

Teşekkürler.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Buyurun efendim.

A HABER PARLAMENTO MUHABİRİ TÜLAY AĞAOĞLU – Yedek milletvekilliği konusunda Sayın Cumhurbaşkanı bir açıklama yapmıştı. Siz ne düşünüyorsunuz yedek milletvekilliği konusunda?

İkinci bir sorum: Yenikapı ruhu sizce devam ediyor mu efendim?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Evet efendim, sualler bunlar, peki.

Yeni anayasa, tabii, toplumun bütünüyle özümsemişi bir anayasa olmalı. Elbette ki herkes bütünüyle hemfikir olmayabilir ama çok büyük çoğunluğun iştiraki gereklidir. Bendeniz 4 parti diyorum. Hepimizin gönlü bütün milletvekillerimizin, bütün partilerimizin müşterek olarak kabulü istikametinde. Nitekim, daha önce kurulan Uzlaşma Komisyonu uzlaşamadı, orada da her parti eşit sayıda temsil edilmişti; 2'nci defa kurulan mutabakat komisyonunda, bu dönemde, yine her parti 3'er kişiden eşit sayıda temsil edilmişti. Demek ki her seferinde gönlümüz bütünüyle bir araya gelerek çözüme gitmek istiyor. 1961 Anayasası da, 1982 Anayasası da olağanüstü şartlarda hazırlanan anayasalardandır. Zaten Anayasamız da -1921 Anayasası hariç- diğer anayasalar da hep bir ithal anayasa gibidir, cebri anayasa gibidir. 1876 Anayasası, Belçika Anayasası'nın esaslarını almıştır; 1924 Anayasası, Fransız Anayasası'nın esaslarını almıştır; 1921 Anayasası millîdir; 1961 Anayasası, Alman Anayasası'nın esaslarına göre tanzim edildi ve 1982 Anayasası yine bir askerî idarenin anayasası şeklinde oldu. Sivil bir anayasa -o yüzden sivil deniyor- ve bizim şartlarımıza uygun, toplumumuza uygun bir anayasa. Bu olmadığı içindir ki anayasalar değişiyor, kısa aralıklarla değişiyor, birçok madde değişiyor ve -ifade ettiğim gibi- insicamı da ortadan kalkıyor.

Anayasalar esasında ilaç prospektüsü değil, uzun izahnameler değil, özlü olarak yapılması gereken hususlardır. Kaba bir şekilde ele alma değil, özünü ortaya koyma tarzında olmalı ve yaşayan hayata göre de anayasa uygulamada gerektiği şekilde değişiklik yapılabilen bir metin olmalıdır.

Malumunuz, anayasa bir yasadır, eski adıyla Teşkilat-ı Esasiye Yasası. Teşkilat nasıl olacak, devlet nasıl teşkilatlanacak? Buna eskiden -bizim talebeliğimizde- esas teşkilat-ı hukuk dersi diyorduk, teşkilatın esası. Burada da anayasa bir

yasa; medeni yasa, ceza yasası, gelir yasası gibi. Dokunulmaz, ele alınmaz bir metin değil. Türkiye Büyük Millet Meclisi bunu ele almalı, Türkiye'mize uygun, darbe önleyici, vesayet kaldırıcı, ferdi merkeze alan, ferdi özne alan bir anayasa olmalıdır. Bu istek bütün partilerde olduğu için bütün partilerimizin, Mecliste olsun olmasın hepsinin seçim beyannamesinde yeni anayasa hedef olarak alınmıştır. Ben inanıyorum ki toplum da bunu istiyor ve bu istekler doğrultusunda 26'ncı Dönem, inşallah, güzel bir anayasa yaparak siyasi tarihe taçlanmış olarak geçecektir.

Mini paketi geçici bir ön çalışma olarak görüyorum, güzel bir hadise. Yine, partiler bir araya gelerek bir düzenleme yapıyor. Metin açıklanmış değil ama açıklanan kısmıyla yargıda tekliği sağlamaya yönelik bir çalışma olduğu görülüyor. Kısa zamanda da Anayasa'nın bu noktasının değişeceğini görüyoruz, görmekteyiz.

"Fetullahçı ayıklanma." dedi değerli arkadaşımız, Habertürk'ten Sayın Çolak. Bu ayıklama devam ediyor, çıkarılan 8 tane kanun hükmünde kararname var Olağanüstü Hal Kanunu çerçevesinde ve tasfiyeye gidiliyor, kurumlar kendi içinde tasfiyelerini yapıyorlar. İllerde yanlış yapılmış ise onların düzeltilmesi noktasında çalışma yapılıyor. Sayın Başbakanımız "Sap ile samanı karıştırmayacağız." diyor. Hakikaten hassas davranılması ve adil olunması lazım. Bir tarafta kişinin geleceği, hakkı hukuku, diğer tarafta devletin bekası, geleceği ve yaşaması var; bu iyi dengelenmeli.

"Siyasetteki FETÖ yapılanmasının giderilmesi noktasında erken seçim..." Bu erken seçim hep konuşulur arkadaşlar. Mesela seçim 1 Kasım'da yapılır, 2 Kasım'da yeni seçim için hazırlıklar başlar; 7 Haziranda yapılır, 8 Haziranda başlar. Oysa seçimler zamanında yapılmalıdır. Belediye başkanlığı seçimleri gibi, meclislerinin seçimleri gibi, muhtarlıklar gibi düzenli olmalıdır, ikide bir "erken seçim" denilmemelidir. Sebep şu ya da bu, erken seçime gidileceğini zannetmiyorum. Böyle bir hadise öteden beri söylenen bir hadisedir. Dolayısıyla, erken seçim değil, ciddi bir incelemeyle bu yapılanmanın üzerine gidilmelidir.

Yedek milletvekilliği dünya parlamentolarında, gelişmiş demokrasilerde hep vardır, bu yeni bir şey değildir. Buna ait karar tabii siyasi partilere aittir. Bize böyle bir teklif intikal etmiş değildir. Olabilir, mümkündür; tatbikatları da değişiktir, Finlandiya da başkadır, Norveç'te başkadır. Bu, apayrı bir hadisedir. Teklif ortaya çıktığında gerekçesiyle incelenip ona göre nihai kararımızı verebiliriz.

Yenikapı'daki miting -hepinizin bildiği gibi- muhteşem oldu, 5 milyon kişinin katıldığı bir miting oldu. Meclisimizi ziyarete gelenler ya da dışarıda yaptığımız görüşmelerde bu hep dile getirildi. Bu kadar büyük bir çoğunluğun

hangi partiden olursa olsun bir araya gelmesi ve “demokrasi” demesi milletimizin demokrasiyi özümsemediğinin ifadesi oldu, fevkalade bir mitingdi. Siyasi parti genel başkanlarımız, Genelkurmay Başkanımız, bendeniz konuşma yaptık. Bu ruh her zaman vardır. Bakın, o gece, 15 Temmuz gecesi herkes partisini bir tarafa bırakarak ay yıldızıyla meydanlara gitti. Meclisimizi -dediğim gibi- hiçbir yerden teklif gelmeden açtık ve tüm milletvekillerimiz parti farkı gözetmeden fevkalade güzel bir araya geliş meydana getirdiler. O akşam Mecliste yaptığımız toplantıda Mecliste grubu bulunan 3 partinin grup başkan vekilleri Divanda kâtip görevi aldı, Bakanlarımız, partilerimiz hep demokrasi vurgusu içerisinde bir arada oldular. Demokrasi ayrıştıran bir hadise değil, demokrasi “demos kratos” halkın iktidarı, halkın bir araya gelişidir. Bu bir araya geliş hep sağlamalıyız. Partiler farklı olabilir ama bunlar bir bilekte birleşirler, bunun ispatını gördük. Yenikapı ruhu hep vardır zaten. Milletimizin -“necip millet” diyoruz ya- DNA’sında var bir araya geliş, millî menfaatlerde yan yana oluş. O ruh hiçbir zaman gitmiş değil, benim naçiz kanaatimi ifade ediyorum, zannederim siz de iştirak edersiniz. 16 Temmuzda ve sonraki günlerde bunun müşahhas misalini gördük. Bu ruh yaşamaktadır, yaşmalıdır ve yaşayacaktır diye inanıyorum.

Benim kaydettiğim bunlar. Zannediyorum suallere cevap vermiş oldum.

Sualini atladığım herhangi bir arkadaşım var mı?

SÖZCÜ GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ VELİ TOPRAK –

Sayın Başkanım, arkadaşımızın bir az önce, FETÖ yapılanmasının siyaset kurumundan tasfiyesi noktasındaki sorusunu çok açmadınız. Buna bağlantılı ben de bir ek yaparak sorayım Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Buyurun Veli Bey.

SÖZCÜ GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ VELİ TOPRAK –

Bazı vekillerin cep telefonunda ByLock programının yüklü olduğuna dönük iddialar var. Bu iddialar size ulaştı mı? Bu konuda da ne diyorsunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ne diyeyim...

SÖZCÜ GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ VELİ TOPRAK –

Yani, size ulaşan bir bilgi var mı bu anlamda Sayın Başkanım?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Yok, hayır. Hepimizin gözü önünde cereyan eden bir hadise. Hakikaten sıkıntı verici, üzücü bir hadise. Türkiye’mizin karşılaşmaması gerektiği bir hadiseydi. Maske takmış bir insanın uzun yıllar meydana getirdiği bir yapı, maalesef ona inandı. Bir meczupla karşı karşıyayız. Ayıklama kendiliğinden zaten olmakta, oluyor. “Organ reddi” diye

bir hadise var ya, bünye reddediyor zaten. İyi niyetle yola çıkmış olanlar ayrı. Yine, dün, Başbakanımız bu noktada açıklama yaptı. Bütün bu çalışmaların sonucunda ortaya çıkan tabloya rağmen hâlâ devam edenleri zaten toplum bir tarafa atacaktır ve itecektir. Siyaset de buna dâhildir, kurumlar da buna dâhildir; yargıda, askeriyede, siyasette, eğitimde, her sahada bu böyle olmaktadır. Zaten çıkan olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamelerinde bu gözükmemektedir ama bütün işlemler muhakkak ki adalet üzeri yapılacaktır. Hukuk devletin, adaletin temelidir. Var ya Hazreti Ömer'in sözü "Adalet mülkün temelidir." diye. Adalet bir tarafa bırakılarak asla tatbikata girilmemelidir. Adil bir şekilde, yasalara uygun, evrensel hukuk normlarına uygun, Anayasa'ya, mevzuata uygun çalışmalarla yürünmelidir. Öyle olursa kalıcı olur ve öyle olursa doğru olur.

Tekrar, desteğinizi bekliyoruz. Sağlık diliyorum, afiyet diliyorum; hayırlı günler dilerim.

Teşekkür ederim.

Konu : 26'ncı Dönemin Değerlendirilmesi Dolayısıyla
Tarih : 14/05/2018

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Değerli basın mensupları, sizleri saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

26'ncı Dönem çalışmalarımızı değerlendirme toplantımıza hoş geldiniz.

Bir dönemi kapatıp yeni bir dönemi açmaya hazırlanıyoruz. Kırk gün sonra milletçe sandığa gidecek, ülkemiz ve milletimiz için yeni bir dönem başlatacağız. 24 Haziran 2018 tarihinde yapılacak seçimlerle halk tarafından seçilen Cumhurbaşkanımızı ve 27'nci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerini yeniden seçeceğiz. Seçim neticelerinin ülkemize, milletimize, gönül coğrafyamıza ve tüm dünyaya hayırlar getirmesini niyaz ediyorum.

Bu toplantıda, 26'nci Dönemde yaptığımız çalışmalar hakkında bilgi vermek istiyorum.

Değerli basın mensupları, Meclis-i Mebusandan günümüze kadar -arada kesintiler de dâhil- 1876'da başlayan yüz kırk iki yıllık bir Meclis geleneğimiz var. Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî iradenin tecelli ettiği yerdir. Açıldığı günden bu yana milletimizin istikbalini ilgilendiren kanun ve kararlara imza atıp ülkemizin karşılaştığı meselelerin çare ve çözüm merkezi olmuştur. Çatısı altında bulunduğumuz Meclisimiz, dünya meclisleri arasında doğrudan harp idare eden tek meclistir. İstiklal Harbi'mizi bizzat idare ettiği için “Gazi Meclis” denilmiştir. Kuruluş ve kurtuluş mücadelesi verdiğimiz o yıllardan günümüze kadar millet ve devlet düşmanları boş durmamışlardır. Önceki darbe teşebbüslerinden daha vahim bir şekilde ülkemiz, emperyalist güçlerin kuklası olan hain ve lain FETÖ terör örgütünün eliyle 15 Temmuz 2016 Cuma gecesi bir darbe teşebbüsüne maruz kalmıştır. Darbe teşebbüsünde bulunanların saldırı gerçekleştirdikleri hedeflerinden biri de Türkiye Büyük Millet Meclisi olmuştur. Bu menfur darbe girişimine karşı Meclisimiz kararlı bir duruş sergilemiştir ve hainlere karşı korkusuzca, örnek direnişiyle ikinci kez “gazi” unvanını almayı hak etmiştir. Hepinizin bildiği gibi, Türkiye'yi kaosa sürüklemek, bölmek ve parçalamak isteyen darbenin önlenmesi, halkımızın bir bütün olarak demokrasiye sahip çıkması, darbeyi reddetmesi sayesinde olmuştur. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın halkımızı -meydanlara inip- direnişe çağırması ve milletimizin bu çağrıya birlik,

bütünlük içinde uymasıyla darbe girişimi on altı saat gibi kısa bir müddet içinde önlendi ve hayat normale döndü. Parti farkı gözetmeksizin gösterdiği duruş, milletimizin Türkiye tarihimizdeki darbeler dönemini sona erdirmesini sağlamıştır. İnaniyorum ki bundan böyle Türkiye bir darbeye daha yüz yüze gelmeyecektir.

Birlik ve bütünlüğümüzü korumada sokaklara çıkarak şanlı direnişin bir neferi olan herkese Büyük Millet Meclisimizin adına şükranlarımı sunuyorum. Tarihe not düşmek ve bilgilerinizi tazelemek adına birkaç hususa değinmek istiyorum. O gece kendi kararımla saat 23.38’de Meclise geldim ve açtım. İç Tüzük’ün verdiği yetkiye dayanarak 16 Temmuz 2016 Cumartesi günü saat 14.00’te Meclisimizi olağanüstü toplantıya çağırdım. Davet ve ilan metinlerini hazırladık ve Çankaya’ya Başbakanlığa gittim. Orada bulunan bakanlarımızı da Meclise davet etmek üzere gittim. Meclisimizde grubu bulunan dört siyasi parti cumartesi yaptığımız bu toplantıya katıldı ve gece hazırladığımız ortak bildiri metni imzalandı ve kamuoyuna açıklandı. 16 Temmuz 2016 Cumartesi günü de örnek bir olağanüstü toplantıda gece üç partinin hazırladığı bildiriyi, Mecliste görüşmelerde bulunan dört partinin imzasıyla kamuoyuna açıkladık.

O gece 18’i kadın, Adalet ve Kalkınma Partisinden 81 milletvekili, 16’sı Cumhuriyet Halk Partisinden, 10’u da Milliyetçi Hareket Partisinden olmak üzere Genel Kurul salonunda bulunan 150 milletvekiliyle önceki dönemlerde milletvekilliği yapmış arkadaşlarımız, milletvekili yakınları, Meclisimiz çalışanları ve basın mensuplarımıza ben “silah arkadaşlarım” diyorum. Adalet ve Kalkınma Partisinden olan 18 kadın milletvekilimiz birer Nene Hatun’du ve orada bulunan milletvekillerimiz birer Sütçü İmam’dı. Onlara tekraren tebrik ve teşekkürlerimiz milletim huzurunda sunuyorum.

Partisinin adı ne olursa olsun ay yıldızlı bayrağımızın altında birleşen, darbeye karşı demokrasinin yanında yer alan necip milletimize, sivil toplum kuruluşlarımıza, ordumuzun gerçek mensuplarına, güvenlik güçlerimize ve özellikle basınımıza Türkiye Büyük Millet Meclisi adına şükranlarımı tekraren sunuyorum. 251 şehidimizi rahmet ve minnetle anıyorum; gazilerimize sağlıklı, uzun ömürler niyaz ediyorum.

Sayın basın mensupları, yirmi iki ay önce gerçekleştirilen hain darbe girişiminde Türkiye Büyük Millet Meclisi ölçülemeyecek derecede manevi zarar yanında maddi olarak da büyük hasar gördü. Emperyalistlerin iş birlikçisi teröristlerin uçaklardan attıkları bombalar, helikopterlerle açtıkları ateş sebebiyle Meclisimizin ana binası kullanılamaz hâle geldi. Bu arada, halkla ilişkiler binamızda da büyük tahribat oldu. Meclis genelinde büyük bir tamirat ve tadilat çalışması başlatıldı. Bu meyanda, Gayrimenkul Yatırım

Ortaklığı Derneği (GYODER) “Milletin Meclisini Millet Yapar.” sloganıyla Meclisteki tamirat ve tadilat işlerini üstlendi. Desteklerinden dolayı GYODER üyelerine teşekkür ediyorum.

27 Mayıs darbesini gerçekleştiren cuntacıların 1961 yılında açılışını yaptıkları Türkiye Büyük Millet Meclisi binası, ilk defa böylesine kapsamlı bir bakıma alındı. Genel Kurul salonunun altında “sığınak” diye bilinen yerler başta olmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi külliyesi tümüyle elden geçirildi, kullanılabilir hâle geldi.

Sayın basın mensupları, 26’ncı Yasama Dönemi, siyasi tarihimizde apayrı ve saygın bir yer edinmiştir. Türkiye’nin bir daha darbelere maruz kalmaması, ekonomik ve sosyal istikrarımızı bozmak isteyenlere meydan verilmemesi için bu dönemde köklü değişikliklere de mevzuat yönünden imza atılmıştır. Ülkemizin istikbalinin daha parlak olmasını temin etmek ve darbe girişiminin yaralarını sarmak gayesiyle bu dönem yoğun bir mesai sarf edildi. Bu süreçte yaptığımız Anayasa’nın 70 maddesindeki değişiklik en mühim çalışmadır. Genel Kurulumuzda yapılan görüşmeler ve oylamalar sonrasında kabul edilen Anayasa değişikliği, 16 Nisan 2017 tarihindeki halk oylamasıyla kabul edildi. Yürürlüğe girecek Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri yeniden tanımlanıyor ve güçlendiriliyor. Böylece, Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasamaya odaklanacak ve denetleme görevini daha güçlü bir şekilde yapacaktır.

Kuvvetler ayrılığı ilkesi gereği, kanun teklifleri milletvekilleri tarafından verilecek ve milletvekillerinin yasama faaliyetlerine daha etkin bir şekilde katılımı sağlanacaktır. Sistemin en önemlilayelerinden biri de yasama, yürütme, yargı erklerinin yetki ve sorumluluklarını netleştirerek, net hâle getirerek yönetimde istikrarı temin etmektir. 24 Haziran 2018 tarihinde yapılacak seçimlerle uygulanmaya başlanacak Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle ümit ediyor ve inanıyorum ki ülkemizde belirsizliklerin, pazarlıkların ortadan kalktığı istikrarlı bir dönem başlayacaktır.

Yakın tarihimize baktığımızda Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışından günümüze kadar geçen doksan sekiz yıllık sürede 65 hükûmet kuruldu. Bir hükûmetin ömrü ortalama bir buçuk yıla geldi. Siyasi tarihimizde iki aylık, hatta 28 günlük hükûmetler de gördük. Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma siyasi istikrara dayanır. Türkiye, ekonomik ve sosyal atılımlarını demokrasinin rahatça işlediği uzun soluklu hükûmetler döneminde gerçekleştirmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle, koalisyon pazarlıklarının yapılmadığı, bakanlıkların paylaşılmadığı istikrarlı bir döneme gireceğiz. Yapılan çalışmaların hayırlı neticelerini önümüzdeki aylardan itibaren göreceğiz.

Burada Anayasa değişikliği çalışmalarına dair 26'ncı Dönemin başında yaptığımız çalışmayı da hatırlatmakta fayda görüyorum.

Bildiğiniz gibi, dönem başında, bütün partilerin seçim beyannamelerine koydukları yeni bir Anayasa yapma taahhüdünü yerine getirmek için, Mecliste grubu bulunan dört partiden 3'er sayın üyenin yer aldığı 12 kişilik bir komisyon oluşturmuştuk. Komisyonun ilk toplantısı 4 Şubat 2016 tarihinde gerçekleşti. On beş gün içinde üç toplantı gerçekleştirildi. Anayasa Mutabakat Komisyonunun hedefi, takip edilecek usul ve komisyonun ismi hususunda mutabakata varılamadı. Böylelikle bütün partilerin müşterek bir Anayasa önerisi ortaya koyamayacağı anlaşıncı 16 Şubat 2016 tarihinde çalışmalar sona erdirildi. Komisyonun çalışmalarına devam etmesi durumunda, üzerinde mutabık kalınacak bir metin oluşturma ihtimali de yoktu. Komisyonun devam etmesi, Türkiye'yi oyalamaktan başka bir mana ifade etmeyecekti.

Sayın basın mensupları, 26'ncı dönemde yaptığımız çalışmalardan biri de Türkiye Büyük Millet Meclisinin İç Tüzüğü'nde değişiklik yapmak oldu. 27 Temmuz 2017 tarihinde yaptığımız değişiklikle Genel Kurulun çalışma usul ve esasları yeniden belirlendi, yasama faaliyetlerine hız ve nitelik kazandırıldı. Yapılan diğer bir değişiklik de yıllardır tartışılan, fakat bir türlü gerçekleştirilemeyen Seçim Kanunu'ndaki düzenlemedir. Partilerin birbirleriyle ittifak yaparak seçimlere girmesine izin verilmiştir. Kararlar ve kanunlar, demokratik gereklere ve ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenebilir. Atılan adımların neticelerinin hayırlı olmasını da temenni ettiğimi ifade etmek isterim.

27'nci Dönem, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ilk Meclisi olacak ve siyasi tarihimizde yeni bir dönem başlayacaktır. 27'nci Dönemde daha başarılı çalışmalara imza atılmasını temenni ediyorum. Kaba, yaralayıcı sözlerden ve kavga görüntülerinden arınmış bir dönem olmasını ümit ediyorum. Millî birlik ve barış içinde daha ötelere yürümek hedefimizdir. "Tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet" sloganını daima rehberimiz olarak görmeliyiz. Türkiye Büyük Millet Meclisi inşallah bu ana istikamette yürüyüşünü sürdürecektir. Bu noktada bir hususu daha hatırlatmak istiyorum: Misakımillî'yi kabul eden Meclis-i Mebusanın devamı bir Meclisimiz var. Misakımillî'yle belirlenen sınırlarımızın güvenliği ve aziz milletimizin huzuru en öncelikli hedefimizdir. Bu yasama döneminde devletimize yönelik dışarıdan gelecek tehditleri önlemek maksadıyla Meclisimizce Hükûmete verilen yetkiye dayalı olarak şanlı ordumuz sınırları dışında da faaliyet yürütmektedir. Bu faaliyetlerin en kapsamlısı, Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Operasyonları olmuştur. Ülkemize, güney sınırlarımızdan yönelik tehditleri ortadan kaldırmak için yapılan her

iki harekâtta büyük başarı elde edilmiştir. Buradan, sınırlarımızın güvenliğini sağlayan kahraman Mehmetçliğimize ve güvenlik güçlerimize bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. Şehitlerimizin ruhu şad olsun, gazilerimizden Allah razı olsun.

Bu duygu ve düşüncelerle, başarılı çalışmalarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin 26'ncı Yasama Döneminde görev almış değerli milletvekillerimize, siyasi partilerimizin genel başkanlarına, mensuplarına, partilerimizin grup yöneticilerine, komisyon ve kurullarımızda görev almış başkan ve üyelerine bu vesileyle yine teşekkürler ediyor ve hayırlı çalışmalar diliyorum. Bu yasama döneminde ahirete irtihal eden Gaziantep Milletvekilimiz Abdülkadir Yüksel'i de rahmetle anıyorum.

26'ncı Yasama Döneminde yaptığımız faaliyetleri elektronik sunum hâlinde ekrandan sizlerle paylaşmak isterim. Ayrıca, 26'nci Dönemde yaptığımız çalışmaların ayrıntılarını içeren elektronik bellek sizlere takdim edilmiştir.

Sizleri en derin saygılarımla tekrar selamlarken bazı faaliyetleri özet olarak tekrar ıttılanıza sunmak istiyorum. Yasama faaliyetlerimizi, araştırma, kütüphane ve arşiv faaliyetlerini, dış ilişkiler faaliyetlerini, basın-halkla ilişkiler faaliyetlerini ve 15 Temmuz 2016 hain darbe teşebbüsünün ardından yapılan faaliyetleri, 15 Temmuz sonrası yapılan tadilatları, bakım-onarım ve bilişim faaliyetlerini, güvenlik ve sivil savunma faaliyetlerini ve İstanbul'daki Büyük Millet Meclisimize bağlı Millî Saraylardaki faaliyetleri de özet hâlinde sizlere takdim etmek isterim.

1982 Anayasası, 16 Nisan 2017 tarihinde 70 maddede yapılan değişiklikle birlikte 19'uncu defa değişikliğe uğradı. Otuz beş yılda 184 maddede değişiklik yapıldı. Böylesine değişiklikler, kısa zamanda anayasaların tadil edilmesi elbette ki istikrarlı bir hukuk sistemini ortadan kaldırır. Kalıcı, uzun ömürlü anayasalar bütün ülkelerin özlemidir. Umarız ki bu yaptığımız son büyük değişiklikle Anayasa uzun müddet değişikliklere ihtiyaç duyacak bir duruma gelmeyecektir. Anayasa'daki ana değişiklikle Türkiye bir makas değişimine girmiştir, bir sistem değişikliği olmuştur. Bu sistem değişikliği, kuvvetler ayrılığı prensibini de hayata geçirecektir.

Bildiğiniz gibi demokrasinin temel unsuru, unsurlarından birisi de kuvvetler ayrılığı prensibidir. Kuvvetler ayrılığı prensibi mutlaka tatbik edilmelidir, demokrasi için elzemdir. Mevcut sistemde –bir tabir olarak söylüyorum- yollardaki kesik veya devamlı çizgiler vardır, geçişler yasaklanır ya da geçilebilir noktalar gösterir. Oysa kuvvetler ayrılığında arada duvar vardır, bir kuvvet diğer kuvvetin meselesine, salahiyyetine, yetkisine müdahale edemez. Böyle

bir sistem, demokrasinin elzem, olmazsa olmaz şartlarındandır. Böylece yürütme, yasamanın dışında organize edilmiştir, düşünülmüştür ve yasamadaki görevlilerin yürütmede görev almamış olması yasamanın inceleme, murakabe etme, denetleme gücünü artırmıştır.

Seçilme yaşı bildiğiniz gibi 25'ten 18'e indirildi. Seçilme hakkının 18 yaşa indirilmesi demek, 18 yaşındaki insanların, gençlerimizin illa Mecliste bulunması manasını tabii ki taşımaz. 18 yaşında ehliyet veriyorsunuz, evlenme imkânı tanıyorsunuz, medeni hakları kullanma imkânı tanıyorsunuz fakat seçilme hakkı tanıımıyorsunuz. Dünyanın demokrasisi en gelişmiş ülkelerinde de seçilme yaşı 18 olarak verilmiştir ve eğer bir toplum böyle bir kişiyi seçiyorsa önünü tıkamak elbette ki yanlıştır. 550 milletvekili sayısı 600'e çıkartılmıştır. Dünya devletlerindeki milletvekili sayısı ile kıyaslarsak ve bizim geçmişteki milletvekili sayılarımızı göz önüne alırsak çok normal bir değişiklik olmuştur ve 600 milletvekiline çıkarılmıştır. Daha önceden milletvekili seçimlerinde belli sayılarda milletvekili verilirdi; 50 bin kişiye 1 milletvekili, 40 bin kişiye 1 milletvekili, nüfus artışına göre milletvekili sayısı hep değişirdi. 1961 Anayasası'nda bu husus değiştirildi ve rakam sabit hâle getirildi. Buradaki değişiklikte de 600 milletvekiline çıkarıldı ve milletvekili seçimi süresi de beş yıla çıkarıldı. Seçimlerin sürelerinin yazılı bir hâle getirilmesi, değişik zamanlarda ihtiyaç duyulduğunda seçimin yenilenmesini önlemez; gerektiğinde, icap ettiği zaman seçim yenilenir. Nitekim 24 Haziranda bu şekilde bir erken seçim kararı alınmıştır. Seçimler demokrasinin kalbidir, sandık demokrasidir. Sandığın konuşması, demokrasinin devamı demektir. Tekrar, ben 24 Haziranın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum ve niyaz ediyorum.

İç Tüzük'te değişiklik yapıldı 27 Temmuz 2017 tarihinde, çalışmalara etkinlik kazandırıldı ve bir kıyafet mecburiyeti, zarureti gibi bir durum ortadan kaldırıldı. Günümüzün meclislerinde mevcut olan bu noktadaki tatbikat Türkiye'ye de intikal etmiş oldu.

644 kanun tasarısı ve 2.327 kanun teklifinden 93 kanun, 396 uluslararası anlaşma olmak üzere toplam 489 kanun kabul edildi. Kanunların çok kabul edilmiş olması, övünülecek bir hadise değil. Hukuk devletlerinde kanunlar sık değişmez yani Türkiye Büyük Millet Meclisi kanun üretim merkezi, kanun fabrikası değil ama ihtiyaçlar gerektirdiğinde de, toplumun ihtiyacı ortaya çıktığında da değişiklik tabii ki yapılır. Tabii, bu sayıda teklif ve kanun tasarısının kanunlaşması hadisesi, Meclisimizde çok uzun müddet çalışmaların yapılmasını da gerekli kılmıştır ve Meclisimiz düzenli çalışmasını sürdürmüştür. Haftalık üç gün olan çalışma müddeti bazen beş güne, bazen haftanın tamamına inhisar etmiştir.

83 Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı alındı ve Meclise sevk edilen 36 olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamesi kanunlaştı. Uzun zaman “Kanun hükmünde kararnameler neden görüşülüyor?” diye tenkit konusu oldu; bu, ortadan kaldırıldı, bütün kanun hükmünde kararnameler Meclise intikal etti ve kanunlaştı.

Komisyonlara gelen 25.428 dilekçeden 23.406’sı yani yüzde 92’si sonuçlandırıldı. 1.251 yasama dokunulmazlığı tezkeresinden 743’ü gerekli işlemler yapılmak üzere Başbakanlığa gönderildi, 508 tezkere komisyonda beklemektedir.

20 Mayıs 2016 tarihinde Anayasa’ya eklenen geçici maddeyle 150 milletvekilinin -682 dosyadaki- dokunulmazlığı kaldırıldı. Dokunulmazlığın kaldırılması, bütünüyle milletvekilinin dokunulmazlığının yok edilmesi değil, belli dava konularında kaldırılmadır. Bir önceki dönemde yine dokunulmazlık konusu konuşulmuş, Halkların Demokratik Partisinin bütün milletvekilleri bir imzayla dokunulmazlığın kaldırılmasını talep etmişti. Hatırlarsanız, milletvekili dokunulmazlığı konuşulduğunda milletvekilleri “Benim suçum yok. Kaldırılsın, böyle bir Demokles kılıcı altında kalmayayım.” derler. Dolayısıyla kaldırılan milletvekili dokunulmazlığı münhasıran dosyayla ilgilidir. Onun dışında, milletvekillerinin dokunulmazlıkları devam eder. Milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasının ilki 1924 yılında olmuştur ve günümüze kadar çeşitli tarihlerde toplam 197 milletvekilinin yasama dokunulmazlığı kaldırılmıştır. 12 milletvekilinin 8’inin kesinleşmiş mahkûmiyet kararı vardır, 3’ünün devamsızlıktan, 1’inin de kendisi istifa ettiği için milletvekilliği düşürülmüştür. Milletvekilliğinden istifa, ayrılma, şahsın kendi iradesiyle olmaz çünkü milletvekili milletin vekilidir. Şahsi kararının uygun görülmesi, diğer milletvekillerinin Mecliste yapacağı oylamayla ancak mümkün olur. Nitekim bu şekilde de bir istifa kabul edilmiştir, sağlığa dayalı bir talep idi.

26’ncı Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu ve komisyonları 5.901 saat çalışmıştır ve Genel Kurul 340 toplantı yapmıştır, toplantı süresi 2.850 saattir. Komisyonlar 663 toplantı yapmıştır, toplantı süresi 3.051 saattir. Toplamda 1.003 toplantı, 5.901 saat de çalışma yapılmıştır.

Bu dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında 214.615 sayfa tutanak tutulmuştur.

12.396’sı yazılı, 568’i sözlü olmak üzere toplam 12.964 soru önergesi cevaplandırıldı. Ayrıca Başkanlığımıza yöneltilen 198 yazılı soru önergesine cevap verildi. Bazı soru önergelerinin gerekçeleri, iade gerekçelerini de

ittilânıza sunmak isterim çünkü basında yer alıyor “Sorduğum soru önergesi niye iade edildi?” diye. Bunlar İç Tüzük’ün 67, 96 ve 97’nci maddeleri gereğince iade edilmiştir yani görülmekte olan bir davaya ilişkindir; kaba, yaralayıcı sözler ihtiva etmektedir, kişilik ve özel yaşama ilişkin konular içermektedir. Başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konularda 2.643 soru önergesi iade edilmiştir. Bunlar tabiidir. Elbette herkes aklına gelen her suali sorma durumunda değildir. Hakkı olanın sorulması ve ona cevap verilmesi de Meclisimizin görevidir.

Denetim önergeleri: Yazılı soru 30.496, sözlü soru 1.699, bakanlıklara soru 231, Meclis araştırması 3 bin, genel görüşme 34, gensoru 22, Meclis soruşturması 2.

Meclis faaliyetleri kesiftir. Meclisimiz düzenli ve ciddi çalışmalar yapar. Her konuda yapılan çalışmalar yüz akı çalışmalardır.

Militarist kafalar, parlamenter sistemin, parlamentarizmin aşınması ve aşındırılması için gayrete girerler ve Meclisin kalitesi üstün olmasına rağmen, üst seviyede bulunmasına rağmen aleyhte bulunurlar. Birkaç eser miktarda yanlış vaka olabilir, kişi olabilir. Bu, tamamına teşmil edilemez, edilmemelidir. Meclisimiz her devrede, her dönemde toplumumuzun her kesiminden insanların temsil edildiği, seviyeli bir meclistir ve iller, toplum kendi arasında en seçkin insanları gönderir.

Meclis bazı üzücü, kavga gibi, kavgaya dönen çalışmalar gibi durumlardan inanıyorum ki zaman içinde kurtulacaktır. Ben öteden beri bir tabirde bulunurum, inanarak söylerim tabii. Siyasi partiler hukuka uygun seçilir ve sandıktan gelirler, hepsi muhteremdir ve hepsi bir parmağın, bir yumruğun, bir elin parmakları gibidir, değişik isimlerde olabilirler ama topyekûn hepsi bir bileğe ve bir kalbe bağlıdırlar. Bu şuur yerleşmelidir ve kavga olmamalıdır. Küçük bir şiircik var: “Yamyam yaratılsaydık keşke, başkalarını yemektense.” der. Hakikaten öyledir. Didişme, kavgaya varan münakaşalara girme elbette ki uygun değildir. Demokrasi kültürü geliştikçe bunun giderileceğine inanıyorum.

Araştırma, kütüphane ve arşiv faaliyetlerimiz kesif olarak olmuştur. 5’i kitap, 23’ü rapor, 91’i bilgi olmak üzere milletvekillerimize 1.010 adet araştırma hizmeti sunulmuştur, çeşitli konularda talep üzerine derinlemesine bir inceleme olarak sunulmuştur. Kütüphane koleksiyonumuza 14.840 yayın ilave edildi. Yayın sayısı 411.223’e ulaştı. Kullanıcı sayısı 83.425 arttı ve 355.874’e ulaştı. İstiklal Mahkemesi belgeleri öteden beri konuşulan bir hadisedir. İstiklal Mahkemesine ait bütün dokümanlar kaleme alındı ve 12 İstiklal Mahkemesine ait 5.182 sayfa Osmanlıca metin günümüz Türkçesine çevrildi.

İlk 5 mahkemeye ait belgeler 10 cilt hâlinde bastırıldı, internet üzerinden kullanıcıların hizmetine sunuldu ve bu çalışmalar devam etmektedir.

Meclisimizin bir diğer fonksiyonu, yapacağı faaliyet de dış ilişkiler faaliyetleridir. Bu vesileyle, bu meyanda Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak bendeniz resmi ziyaretlerde bulundum. Bir anane hâline gelmiştir; ilk ziyaret Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yapılır, ikincisi Azerbaycan'a. Bunu gerçekleştirdim ve bilahare NATO PA, MIKTA ve APA'nın İstanbul'da yapılan genel kurullarına ev sahipliği yaptık. KEİPA Meclis Başkanları Zirvesi'ne, Avrupa Konseyi Parlamento Başkanları Toplantısı'na, Avrasya Ülkeleri Parlamento Başkanları Zirvesi'ne, APA ve TURKPA genel kurullarına ev sahipliği yapacağız. Bu hafta içinde KEİPA'nın İstanbul'da genel kurulu toplanacak, ona da ev sahipliği yapacağız. KEİPA ve MIKTA'nın Dönem Başkanlığını 2017'de yaptık. MIKTA -Meksika, Endonezya, Kore, Türkiye ve Avustralya- kıtalardan, gelişmiş ülke ekonomisine sahip 20 ülkeden Meclis başkanlarının bir araya geldiği toplantıdır. Uluslararası sahada Türkiye'mizin temsili ve uluslararası barışın, birlikteliğin devamı noktasında önemli toplantılardır ve birliklerdir. Bizim, Asya Parlamenter Asamblesi (APA) Dönem Başkanlığımız da devam etmektedir. 2019'da Akdeniz Parlamenter Asamblesi (AKDENİZ-PA) Dönem Başkanlığı Türkiye'ye geçecektir.

Yabancı heyetler tarafından ülkemiz ziyaret edilir, ülkemizin dış itibarını da göstermesi bakımından fevkalade güzel bir trafik cereyan etmektedir. Bu vesileyle, bu meyanda 20 cumhurbaşkanı, 25 meclis başkanı, 1 devlet başkanı yardımcısı, 12 başbakan, 4 başbakan yardımcısı, 32 bakan, 91 büyükelçi ve 68 farklı düzeyde yabancı heyet ziyaretlerimize gelmiştir.

Basın ve halkla ilişkiler faaliyetleri meyânında da Meclis sohbetleri yapılmıştır. 3 Meclis sohbeti gerçekleştirildi, her ayın son çarşambası çeşitli konularda toplantılar yapıldı; bilim adamlarımızın, fikir insanlarımızın, kişilerimizin katıldığı toplantılar oldu ve bunlarda daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde başkanlık yapmış olan zatlar oturum başkanlıkları yaptılar. “Türkiye’de Demokrasinin Gelişimi”, “Birinci Meclis, Gazilik ve Şehitlik Ruhu” “Millî Egemenlik” olarak üç konu işlendi. Ümit ederim ki gelecek dönemde de bu yine devam edecektir.

Genel Kuruldan 2.850 saat canlı yayın yapıldı, 249 saat haber yayını, 242 saat siyasi parti grup toplantısı yayını gerçekleştirildi. Meclis bülteni 229’uncu sayısından itibaren içerik, haber ve tasarım değişikliğiyle “Meclis haber dergisi” adını aldı. 26’ncı Dönemde 24 sayı yayımlandı. Türkiye’de öncü nitelikte ilk kez canlı dergi uygulamasıyla interaktif bir çalışma gerçekleştirildi.

Meclisimizi 1 milyon 64 bin vatandaşımız ziyaret ettiler ve onlara yönlendirme hizmeti verildi. Çoğunluğu öğrenci olmak üzere 275.825 vatandaşımıza rehberlik ve tanıtma hizmeti verildi ve iftar davetlerimiz oldu. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının ev sahipliğinde eski ve yeni dönem milletvekillerine, şehit yakınları ve gazilere, başkent ve İstanbul protokolüne, Meclis çalışanlarına iftar yemekleri verildi.

15 Temmuz 2016 hain darbe teşebbüsü sonrası Meclisimiz çok sıkı bir ziyaret trafiğine sahne oldu. Başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere birçok kamu kurum, kuruluş ve STK temsilcileri Türkiye Büyük Millet Meclisini ziyaret etti. Bu süreçte 23 yabancı heyet de Türkiye'yi ziyaret edenler arasındadır. Gönül coğrafyamızın ziyaretleri hemen darbe gününün akabinde oldu ama bir ay sonra başlayan bazı ziyaretler var ki değerlendirmeleri de yanlış. Onları üzüntüyle karşıladığımızı çeşitli dönemlerde, devirlerde çeşitli vesilelerle ifade etmiştik.

FETÖ terör örgütüyle uluslararası mücadelede elimizden gelen gayreti gösterdik, gösteriyoruz. Bu parlamenter diplomasi neticesinde, Demokrasi ve Dayanışma Zirvesi'nde, TÜRKPA Genel Kurulunda, Barış, Kalkınma ve Bağlantılılık Terörle Mücadele Zirvesi'nde, İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliğinde FETÖ darbe girişimi anlatıldı ve kınandı.

FETÖ terör örgütüne karşı açılan davalar noktasında da şunları ifade etmek istiyorum: 15 Temmuz menfur darbe girişiminde Türkiye Büyük Millet Meclisi külliyesinin bombalanmasıyla milyonlarca liralık maddi hasar meydana geldi. Bu hasarın tazmini için FETÖ terör örgütü mensubu 125 kişi aleyhine alacak davası açıldı. Davalıların tüm mal varlıklarına ihtiyati haciz konuldu. Meclisin bombalanmasıyla ilgili olarak açılan Akıncı Üssü davası ile çatı davası başta olmak üzere toplam 105 ceza dosyasına müdahil olundu.

15 Temmuz anma faaliyetlerimiz de şu şekildedir: Birinci Meclisten başlayıp Türkiye Büyük Millet Meclisi tören alanında son bulan “Millî Birlik Yürüyüşü” gerçekleştirildi. 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü törenleri çerçevesinde devlet protokolü, şehit aileleri, gaziler ve vatandaşlarımızın yoğun katılımıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin ev sahipliğinde program gerçekleştirildi. On binlerce vatandaşımızın katılımıyla gerçekleştirilen programda Sayın Cumhurbaşkanımız ve ben deniz hitap ettik. 251 şehidi temsilen 81 ilden gelen gençlerin getirdiği 251 bayrak Sayın Cumhurbaşkanımıza takdim edildi.

Bu arada, yapılacak faaliyetlerden ve devam eden çalışmalardan birisi de 15 Temmuz anıtının Meclisimize yapılmasıdır. Proje çalışmaları devam

ediyor. İçişleri Bakanlığı ile Meclis binamız arasındaki meydana 15 Temmuz anıtı dikilecektir ve şehitlerimizin künyesinin yazılı olduğu ve seçilen güzel bir proje yapılacaktır buraya. 15 Temmuzda inşallah onun önünde tören gerçekleştireceğiz.

Milletvekilleri için yapılan düzenlemeler meyanında, milletvekillerine tanınan diplomatik pasaport hakkı önceki dönem milletvekillerine de verildi. Sosyal Güvenlik Kurumuyla anlaşmalı tüm eczanelerden milletvekillerinin faydalanması da sağlandı.

15 Temmuz sonrasında birçok tadilat yaptık. Bu ihanet gecesi atılan bombalar ve kurşunlar sebebiyle en fazla tahribata maruz kalan yerlerden biri de Türkiye Büyük Millet Meclisi olmuştur. Genel Kurul binası, Başbakanlık makam odası, ziyaretçi kabul odası ve ön bahçede meydana gelen tahribat, yapılan bakım ve onarım çalışmalarıyla kısa zamanda giderildi. İç bahçede bomba düşen bölgenin etrafı şeffaf camla kapatılarak ziyarete açıldı ve burası bir demokrasi müzesi olarak yaşatılacaktır ve devam edecektir. Bildiğiniz gibi, gelen heyetler, dış devletlerden gelen ziyaretçilerimiz buraya gelmekte ve buraya çiçek koymakta, anmaktadır.

Bakım onarım çalışmalarımız var, bilişim faaliyetlerimiz var. Yasama faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için yasama dönemi boyunca modern ve teknolojik imkânlar çerçevesinde bilgi, bilişim ve fiziki altyapı çalışmaları ile bakım onarım ve tefriş çalışmaları yürütüldü. Elektronik Belge Yönetim Sistemi'ne geçildi. Santral sistemi kurularak sabit telefonlar daha teknolojik hâle getirildi. Başkanlık Divanı toplantı salonu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık makam odası günün şartlarına uygun hâle getirildi. Kulisler, milletvekillerinin talep ve ihtiyaçları dikkate alınarak daha uygun hâle getirildi. Toplantı salonlarında yenilenmeler yapıldı. Bu arada, Meclis hastanesinde ilaveler yapıldı. İlk defa hizmete giren tam kapasiteli fizik tedavi merkezi ünitesi oluşturuldu; ultrason, raporlama, hasta bekleme odaları yapıldı. A ve B bloklarının yıkılması sonrası oluşan inşaat sürecinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Camisi geçici olarak kapatılmıştı, bu süreçte yoğun talep ve ihtiyaç dolayısıyla iki ayrı mescit açıldı Meclis binası içinde. Bu cuma günü yani 18 Mayıs Cuma günü Türkiye Büyük Millet Meclisi Camisi yeniden ibadete açılacaktır.

Güvenlik ve savunma faaliyetlerinin yanında 15 Temmuz menfur darbe girişimi sonrası güvenlik konseptinin değişmesi sebebiyle yeni güvenlik önlemleri ve tedbirleri alınarak teknoloji destekli üst düzey güvenlik önlemleri alındı. Günümüz sivil savunma şartlarına uygun her türlü afete ve saldırıya karşı mevcut sığınaklar donanımlı ve fonksiyonel hâle getirildi. 360 derece

dönebilen ant drone sistemi kuruldu. Siber saldırılara karşı en üst düzey tedbirler alındı. Acil müdahale gerektiren durumlarda stratejik personelden oluşan, 7/24 hizmet verecek acil durum merkezi kuruldu.

Bildiğiniz gibi, İstanbul'da da Türkiye Büyük Millet Meclisine ait birimler var ve onların başında da Millî Saraylara bakan Genel Sekreter Yardımcılığımız var. Millî Saraylarımız Dolmabahçe, Beylerbeyi Sarayları, Yıldız Şale, Florya Atatürk Köşkü, Filizi Köşk, Yalova Atatürk Köşkü, Küçükusu, Aynalıkavak, Maslak, Beykoz, İhlamur Kasırlarıdır. Meclisimize emanet edilen tarihi ve kültürel varlıklarımızın gelecek nesillere aktarılması gayesiyle başlatılan restorasyon çalışmaları yasama dönemimiz boyunca aslına uygun şekilde devam ettirildi. 1 milyon 635 bin 840'ı yerli ve 844.160'ı yabancı olmak üzere toplam 2 milyon 480 bin kişi müze, saray, köşk ve kasırlarımızı ziyaret etmiştir.

Bu arada, tematik müzelerimiz var, Saray Koleksiyonları Müzesi, Resim Müzesi, Saat Müzesi, Müzik Müzesi ve Beykoz'da çalışmaları devam eden cam müzemiz var; bu, ilk defa kurulacak, cam müzesinde objeler sergilenecek ve bir cam yapım bölümü olacak. Beykoz'daki bu geniş arazi üzerindeki yerimiz fevkalade bir eser olarak bulunacak, Beykoz'a da bir hava kazandıracak, gelir kazandıracak. Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait 133.706 metrekare alana sahip eski adıyla Abraham Paşa Köşkü ve müştemilatları 17 Nisan 2018 tarihinde kurumumuza tahsil edildi, bu vesileyle tahsis noktasında gerekeni yapan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımıza ve Vakıflar Genel Müdürlüğümüze teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Beykoz, Osmanlı'dan bu yana tarihi süreç içerisinde cam işçiliği ve üretimiyle de gündeme gelen önemli bir yerleşim merkezidir ve bilindiği gibi Beykoz'da evlerde, atölyelerde cam üretimi devam etmektedir, bir nevi cam merkezi tarzındadır; bunu uluslararası bir hüviyete kavuşturuyoruz. Osmanlı'dan bu yana devam eden cam üretim sanatının yaşatılması ve tanıtılması gayemizdir, böylece bir cam müzesi oluşturulmaktadır. İlk etapta, saraylarımızda yer alan 15 bin cam eserin sergilemesi yapılacaktır. Ayrıca müzemiz içerisinde cam üretim aşamalarını gösteren ustalarımız ve atölyelerimiz yer alacaktır.

Yıldız Çini ve Porselen Fabrikamız II. Abdülhamit tarafından 1894'te kurulmuştu, Hereke Halı ve İpekli Dokuma Fabrikamız da Sultan Abdülmecit zamanında 1843'te kurulmuştu. Hereke Halı ve İpekli Dokuma Fabrikamızda bir hamlede bulunduk. Halıda bildiğiniz gibi Türkiye apayrı bir yere sahipti, belli bir zaman Türkiye'nin bu gücünü, ismini zedeler bir durum doğdu. Bugün İran dünya halı piyasasının yüzde 20'sine hâkim. Bizim Hereke'nin mevcut ismiyle Çin'de bir semte, bir köye ismi verildi, devam ediyor. Biz halıyı canlandırmak istedik ve 25 halı dokuma ustasını, 10 ipekli halı dokuma

ustasını, toplam 35 ustayı personeliyle işe aldık ve böylece Hereke'nin tarihi, kültürel ve sanatsal zenginlikleriyle yaşatılması teşvik edildi.

Hereke'nin tanıtılması noktasında Kültür Bakanlığım sırasında da gayret etmiştim ve “Yedi Dağın Çiçeği” diye 1943'ten beri meşhur bir modeli var -50'nin üzerinde motif var da- onu Kültür Bakanlığındaki odaya koymuştum, burada da yine makam odasına yine Hereke'de yapılmış, bizim kendi ustalarımız tarafından yapılmış 52 metrekarelik bir Yedi Dağın Çiçeği halısı serdiğimizde “52 metrekare, koca bir halı, tek parça, 100 binlerce lira...” Hayır, bizim 200 metrekarelik, 400 metrekarelik tek parça halılarımız var ve 1895'te Alman Kayzeri Wilhelm geldiğinde Şale Köşkü onun için yapılmıştı, oraya serilen 400 metrekarelik yekpare bir halımız var ve bizim buradaki halımızın maliyeti iplik maliyetidir, o da 17 bin liradır.

1894'te Sultan II. Abdülhamit bir fabrika kurdurdu, zira “Dışarıdan gelen ziyaretçilere verdiğimiz hediyeler nereden geliyor?” diye sorduğunda “Dışarıdan, İsviçre'den, Fransa'dan filan.” dediler. “Niye biz kendimiz kurmuyoruz?” dedi ve 1894'ten itibaren bir fabrika kuruldu; Yıldız Porselen fabrika/müze olarak faaliyetine devam ediyor.

Sivas Atatürk Kültür Merkezi, Sivas Atatürk Kongre Merkezi restorasyon çalışmaları tamamlandı ve bu, tamamen Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yapıldı. Konya Kubadabad Sarayı'nın, 1. Ordu Komutanlığı Selimiye Kışlası 3 no.lu kulesinin ve Sivas Buruciye Medresesi'nin restorasyon çalışmaları devam etmektedir. Dolmabahçe ve Beylerbeyi Saraylarında 17 dilde, diğer mekânlarda ise 3 dilde ücretsiz elektronik rehberlik hizmeti sunulmaktadır. Bu, dünyada pek az ülkenin müzesinde olan, saraylarında olan, turizm yerlerinde olan tatbikatlarından birisidir ve çok güzel bir hizmet verilmektedir.

Millî Saraylarda Mecliste yaptığımız sohbetler dışında Dolmabahçe Sarayı Konferansları kapsamında 33 konferans ve 2.002 panel gerçekleştirilmiştir. Konferans ve panellere yaklaşık 3.500 kişi katılmıştır. Uluslararası sempozyumlar meyhanında Sultan II. Abdülhamit Han ve dönemi konusunda 22-25 Eylül tarihleri arasında Dolmabahçe Sarayı'nda bir sempozyum gerçekleştirdik. 16 oturum oldu, 12'si yurt dışından olmak üzere toplam 65 akademisyen tarafından çok önemli tebliğler sunuldu ve fevkalade beğeni kazandı. Dolmabahçe sarayı Medhal ve Binek Salonlarında yapılan sunumlara yaklaşık 3.500 kişi katıldı. Uluslararası sempozyumlar meyhanında yine V. Mehmet Reşat dönemi ele alındı. 1 ila 5 Kasım 2017 tarihlerinde düzenlenen sempozyuma 11'i yabancı ülkeden olmak üzere toplam 77 akademisyen katıldı ve Dolmabahçe Sarayı'nda gerçekleştirilen bu sempozyuma 2.500 kişi katıldı.

Dolmabahçe Sarayı'nda 6 padişah görev yaptı, onların içerisinde daha önce Abdülmecit anılmıştı, sırayla bu anımlar devam ediyor ve böylece tarihe olan bilgi ve ilgi de artırılmış oluyor. Bunlar da İstanbul'dan özetleyeceğim faaliyetler oldu.

Çalışmalarımıza emek veren değerli arkadaşlarıma, yöneticilerimizden bütün sanatkârlarımıza, elemanlarımıza, işçilerimize kadar herkese huzurlarınızda teşekkür etmeyi bir borç biliyorum. Fedakârca çalışma yapan arkadaşlarım Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını yükseltme noktasında, görevini ifa etme noktasında ellerinden geleni yaptılar; kendilerine şükranlarımı sunuyorum. Sizlere de hayırlı çalışmalar diliyorum.

Herhâlde sıra şimdi sizlerin suallerine geldi, ben suallerinize muntazırım.

Buyurun efendim.

YAKINPLAN.COM TEMSİLCİSİ SAMİ GÖKÇE – Sayın Başkan, son dönemlerde Sayın Bahçeli'nin gündeme getirdiği bir af konusu var, Sayın Başbakan ve Sayın Cumhurbaşkanı görüşlerini açıkladılar ama sizin görüşlerinizi kamuoyu merak ediyor; siz ne düşünüyorsunuz efendim?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Af konusu, aktüel konu.

Tabii, bildiğiniz gibi Türkiye Büyük Millet Meclisinin af yetkisi var. Bu, Anayasamızın 87'inci maddesinde derpiş ediliyor. 104'üncü maddesinde de Cumhurbaşkanının af yetkisi var; sağlıktan dolayı, sağlığı ileri derecede tedaviye muhtaç, ilerlemiş kişiler hakkında kişisel bir af yetkisi. Bir de Türkiye Büyük Millet Meclisinin af yetkisi var. Af konusu hassas bir konu. Siyasi partiler böyle bir teklifi verebilirler, milletvekilleri verebilirler. Kabulü Meclisteki anayasaların kabulüne ait olan 330 rakamına ulaştığında olur. Af hangi şekilde nereye ait olacak, hangi kapsamda olacak, şümülü nedir, sosyal yapıya, bünyeye uygun mudur, değil midir? Bu, teklifin ortaya çıkmasından sonra ele alınabilecek bir husustur ve siyasi partileri ilgilendiren bir hadisedir. Bu mevzu üzerinde ciddi çalışmalar yapıp herhangi bir teklif verilir de Meclisten geçerse elbette ki kabul görür. Bildiğiniz gibi son zamanlarda yine devlet, hükûmet yetkilerini kullanarak çeşitli sahalarda aflar çıkardılar. İşte, vergi barışı gibi, öğrenci affı gibi, mimar affı gibi konular. Bu bambaşka, bu daha geniş kapsamlı bir konudur ve bu konuda yetki Meclise aittir. Siyasi partilerin bu noktadaki iradelerini ortaya koymaları mümkün. Görüşülür, alınacak karar neyse hepimiz de o karara göre hareket ederiz.

Teşekkür ederim.

Buyurun hanımefendi.

HABERTÜRK GAZETESİ MECLİS BÜROSU TEMSİLCİSİ SALİHA ÇOLAK – Efendim, konuşmanızda birkaç noktada yeni sistemin, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin pazarlıklar ve belirsizlikleri ortadan kaldıracığını vurguladınız. Bu sistem de bu seçimde ilk kez uygulanacak. Daha önceki yıllarda seçimlerden sonra görmeye alışık olduğumuz “pazarlık” demeyelim ama belki görüşmeler, siyasi partiler arasındaki trafiğin bu kez seçimden önce gerçekleştiğini izledik, takip ettik. Bu trafik, bu tablo seçimlerden sonraya ilişkin istikrar beklentilerini gölgelemiyor mu? Acaba murat edilen amaçtan daha uzak, daha kaosu besleyen bir tablo ortaya çıkabilir mi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Hanımefendi, değerli arkadaşlar; hiçbir sistem ideal değildir, ideale ulaşılmaz; ideal artı sonsuzdadır, ideale yaklaşılr. Burada da yine mevcut olan sistemin dışında yeni bir sisteme gidiyoruz. Hani derlerdi ya “Kervan yolda düzülür.” diye. Benim öteden beri naçiz kanaatim, Türkiye için başkanlık sisteminin uygun olduğu noktasındadır. Ve her seferinde şunu demişimdir: “Bir arabada iki şoför olmaz.” Fransa bunun sıkıntısını çekti, zira parti ayrı, cumhurbaşkanı ayırdı ve General De Gaulle düğümü çözdü. Bizim sistemimizin bütün aksamalardan örnek alarak dizayn edilmesi için gayret edildi.

Partilerin ittifakı meselesi, “Daha önceden ittifak yoktu...” Vardı ama bir başka partinin ismi altında birleşme vardı, bir nevi hülle gibiydi. Baraj hadisesini bu şekilde geçiriyorlardı. Mevcut duruma intibak noktasından bir kanun yapıldı. Kanunlar kutsal metinler gibi değildir, kutsal metinlere dokunamazsınız, naslarla oynanmaz ama ahval ve şerait yani şartlar ve hâller değişiklikleri mübah kılar. Bu bir ana kaidedir. Tatbikatı göreceğiz ve ileride partiler çokluğu değil, partilerin azalmasının gerçekleştiğini göreceğiz. Dikkat buyurursanız İngiltere’de, Amerika Birleşik Devletleri’nde, istikrarlı ülkelerde parti çokluğu yoktur yani “Partiyi çoğaltalım, herkese yer verelim.” hadisesi istikrarda sıkıntı meydana getirebiliyor. Bir göreceğiz önümüzü. Bence ileride herhangi bir sıkıntıya meydan vermemek, seçim öncesi meseleyi çözmek daha uygun. Bir kaotik durum meydana geleceğini zannetmiyorum, düşünmüyorum. Yeni sistemde Cumhurbaşkanımızın çıkaracağı kararnameler, icraat, seçeceği mesai çalışma arkadaşları Meclisin de denetim ve kanun yapma yetkisi, bütçenin tasdikini elinde tutmuş olması güzel bir denge sağlayacaktır diye düşünüyorum. Bendeniz bu noktada bir yanlış, bir eksiklik görmüyorum ama dediğim gibi eksiksiz hiçbir şey mevzu bahis olamaz, noksansızlık yalnız Yaradan’a, Cenab-ı Hakk’a ait.

Buyurunuz Hanımefendi.

KANAL 24 PARLAMENTO MUHABİRİ NAGEHAN AKBULUT – Sayın Başkanım, biliyorsunuz Amerika Birleşik Devletleri’nin verdiği bir Kudüs kararı var ve bugün bu karara ilişkin tüm dünyanın da gözleri Kudüs üzerinde. Sizin bir değerlendirmeniz olacak mı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Kudüs, bildiğiniz gibi üç semavi dinin kutsal saydığı bir şehirdir. Amerika Başkanının yaptığı bu yanlış hareket makes bulmayacaktır. Bu noktada Cumhurbaşkanımızın İstanbul’da yaptığı İslam İşbirliği Teşkilatı toplantısı ve bilahare Birleşmiş Milletlerde alınan karar fevkalade güzel bir işarettir, gelişmedir. Amerika Başkanı bu yanlış ortaya koyuyor ama bunun devam edebileceğini ve devamını sağlayabileceğini zannetmiyorum. Kudüs’ün statüsü Birleşmiş Milletlerin aldığı kararlar çerçevesinde yine devam etmelidir ve edecektir diye düşünüyorum. Sayın Başkanın bir büyük hatasıdır, yakışmayan bir hatasıdır. Neticesi alınamayacaktır, neticeye gidemeyeceklerdir diye düşünüyorum.

Buyurun Beyefendi.

AYDINLIK GAZETESİ TEMSİLCİSİ ZİHNİ ERDEM – Efendim, Anayasa değişikliğini gerçekleştirdikten sonra uyum yasalarının yeni anayasaya göre altı ay içinde çıkarılması gerekiyor da ancak geçtiğimiz bu süre içinde çıkarılmadı yasalar yani süre aşılmış oldu, bunun yerine Hükûmete yetki verildi. Bunu normal buluyor musunuz? Yani Anayasa’ya uyulmamış oldu.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – O şöyle efendim: Bir komisyon kurduk Meclis Başkanlığı bünyesinde, hangi kanunlar uyumlu hâle getirilmelidir diye. Bir teknik uyum meselesi var. Hükûmet olmadığına göre, gensoru olmadığına göre, ona benzer kelime değişikliklerinin olduğu bazı hususlar var, bir de ana, temel konular var. Bu ana, temel konular Cumhurbaşkanlığı sisteminin yetkilerinin, kaç kişinin bakan olacağının ya da Cumhurbaşkanı yardımcısı olacağının belli olmasından sonraya kalan hususlar olduğu için şimdiden konulması oldukça -mümkün değil- zor bir hadiseydi. Ben bu noktada Hükûmete yetki verilmesinin yani bir yetki kararnamesinin kabul edilmesinin doğru olduğu inancındayım. Bu yeni sisteme geçilmeden önce zaruri değişiklikler mutlaka olacaktır, geçildikten sonra ana düzenlemeler olacaktır. Altı aylık tanınan süre içerisinde biz nelerin değişmesi gerektiğine dair bir çalışmayı yaptık ve onu sunduk ama detaya inme noktasında zamana ihtiyaç olduğunu da gördük. Ben şahsen Anayasa’ya aykırılık olduğu düşüncesinde değilim.

Evet efendim, buyursunlar.

CEM MEDYA GRUBU ANKARA TEMSİLCİSİ EMİN VAROL – Efendim, bilmiyorum siz adaylık başvurusu yaptınız mı...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Biliyorsunuz, yapmadım, onu biliyorsunuz.

CEM MEDYA GRUBU ANKARA TEMSİLCİSİ EMİN VAROL – Yapmadınız, peki.

Peki, Sayın Cumhurbaşkanı İngiltere'ye giderken bir hassasiyetini belirtti. Geçtiğimiz yasama döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına katılmayan milletvekillerinin aday yapılmayacağını ihsas etti.

Geçtiğimiz yasama döneminde devamsızlık nedeniyle milletvekili dokunulmazlığı düşürülen milletvekilleri de oldu. Acaba elinizde bir istatistik var mı yani milletvekillerinin devamsızlığı konusunda, yemin töreni dışında Meclis kürsüsüne çıkmayan milletvekili var mı? Milletvekillerinin devamsızlığı konusunda bir istatistik tuttunuz mu efendim?

Teşekkür ederim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ben teşekkür ediyorum.

Cumhurbaşkanımızın yolcu edilişinde bendeniz de vardım, kendisini İstanbul'da yolcu ettiğimizde. "Hücre değişimini her zaman yapıyoruz." dedi. Gerçekten de iktidarda olunan müddet içerisinde geçirilen seçimlerde yarıdan fazla milletvekilinin değiştiğini hep gördük. Nasıl bir değişiklik yapacağını tabii, şimdi bilemiyorum ama partinin yapacağı değişiklik yapılan müracaat fazlalığı sonucunda hepimizin önüne çıkacak, göreceğiz. Yine bir yenilenme olacağını hep beraber biliyoruz.

Devamsızlık meselesinde, devamsızlıkta ısrarlı olanlar var. Mesela, Sayın Leyla Zana katılmadı ve bu arada yurt dışına giden 2 HDP vekili var, katılmadılar. Oysa katılmama hükmü İç Tüzük'te belirlenmiş. Bu Meclisin kararıyla o milletvekillikleri düşürülüyor. Israrlı da katılmama meselesi yüzünden milletvekilliği düşürülmüş kişi vardır. Onun dışında, bu devam meselesi İç Tüzük'te düzenlenebilir. Bazı parlamenter ülkelerde devam meselesinde etkileyici olsun diye maaş devama endekslenmiştir "Kaç toplantıya gelmişsin, o kadar alırsın." diye. Her parlamentonun sıkıntılarından birisidir devam meselesi, çeşitli formüllerle çözülmek istenir. Ama bildiğiniz gibi, demin de ifade ettiğim gibi, çok çalışkan bir dönem geçirdik 26'ncı Dönemde, her yönden övünülecek bir dönem olarak kendim görüyorum, destansı bir dönem olarak görüyorum, millî duruşu temsil etme noktasında görüyorum. Devam meselesinde de yine, çıkan kanunlardan da görüyoruz,

konuşmalardan da görüyoruz, devamı sağlayıcı tedbirler alınmalı. Mesela, bazı meclislerde diyelim ki haftanın son gününü -perşembe ya da cuma- yalnız kanun oylamalarına ayırır ve orada partilerin grup başkan vekilleri, diyelim ki -Türkiye’de 5 grup varsa, şimdi 4’e indi yine- 4 grup başkan vekili gelir, 550 kişi gelmez, onlar partiler adına rey verirler veya kaç kişi gelirse gelsin çoğunluk aranmaz zira o kanunun o gün oylanacağı bilinir. Gel aleyhte bulun, kabul etme veya et, hep bu sisteme ve İç Tüzük’e bağlı hadiselerdir. Tabii, bizim tecrübemiz oldukça eski, kesintiler de olsa -demin ifade ettiğim gibi- bir demokrasi tecrübemiz 1876’dan beri devam ediyor, çeşitli kesintiler de var. Onlardan istifade eksiklikleri görmeyle giderilecektir.

İstatistik noktasında zaten bütün kayıtlarımızı alıyoruz ve hepsini tespit ediyoruz. Bu noktada bilgi eksikliği hiç yok. Onu Araştırma birimimizden, dokümantasyon birimimizden temin etmek her zaman mümkün.

Buyurun efendim.

T24 GAZETESİ MUHABİRİ HÜLYA KARABAĞLI – Sayın Başkan, 24 Haziran seçimlerinde Cumhurbaşkanı adaylarından Selahattin Demirtaş cezaevinde. Bu konuda ne düşünüyorsunuz acaba?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Selahattin Demirtaş Bey cezaevinde. Cezaevindeki bir kişi tabii, siyasi hakları kullanma imkânına sahip değil, bu hususta mevzuat buna müsait değil. Partisi bunu bilerek kendisini aday yaptı. Bu noktada adaletin vereceği, yargının vereceği bir karar olarak görürüm. Bir kere, şunu hassasiyetle ifade etmek istiyorum: Hiçbir erk diğer bir erkin işine karışmamalıdır, kendi gücü neyse ve vazifesi neyse o çerçevede kalmalıdır. Yargının vereceği karara yürütme veya yasamanın vereceği karara yargı yani kuvvetler ayrılığında kuvvetler birbirine karışamaz. Bir rey beyanında bulunmak mümkün değil. Sayın Demirtaş’ın kaldırılan dokunulmazlıkları var, çeşitli dosyalarda var. Sayı olarak şu anda tam bilemiyorum ama 20 civarında dosyadan dolayı dokunulmazlığı kalkmış durumda. Bazıları mahkeme olarak devam ediyor, bazılarında, bir kısmından da şu anda kendisi tutuklu olarak bulunuyor. Yargının vereceği karardır. Yargının kararına hürmet etmek durumundayız. Yargı, yasama ya da yürütme, hangi güç, hangi erk olursa olsun vereceği kararda serbest olmalıdır. Halkların Demokratik Partisi durumunu bile kendisini aday gösterdi, o da kendi iradesine ait bir keyfiyettir. Bendeniz bu noktada bir fikir beyanı imkânına zaten sahip değilim. Yargı gereğini ne şekilde yerine getirirse getirir, karışılmaması gerekir. Bir de mahkemelik olan konularda fikir beyanı mevzuata göre yasaklanmıştır. Görülmekte olan bir dava hakkında bir Meclis Başkanı olarak benim herhangi bir fikir ileri sürmem hukuka uygun değildir, hukuka aykırıdır. Ben bir kanun

ve hukuk adamı olarak da diğer bir vasfımla bu konularda daha fazla izahata girişmem, yargıya güvenirim ve yargının kararı neyse onun yerine getirilmesini uygun görürüm.

Teşekkür ederim.

Buyurun efendim.

FOX TV PARLAMENTO MUHABİRİ KEMAL AKTAŞ – Efendim, FETÖ’nün siyasi ayağıyla ilgili tartışmalar devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde de İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener doğrudan sizin isminizi vererek damadınızın FETÖ iddiaları nedeniyle yurt dışında kaçak olduğunu ifade etti. Bu iddiaya ilişkin değerlendirmeniz ne olur?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Kimin dışarıda olduğunu söyledi?

FOX TV PARLAMENTO MUHABİRİ KEMAL AKTAŞ – Sizin damadınızın efendim. FETÖ’den yani FETÖ’yle ilgili iddialar yüzünden yurt dışında kaçtığını ifade etti.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Benim mi?

FOX TV PARLAMENTO MUHABİRİ KEMAL AKTAŞ – Evet efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Hangi masal bu, La Fontaine?

FOX TV PARLAMENTO MUHABİRİ KEMAL AKTAŞ – İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener’in iddiası efendim bu.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Hayır, ne zaman çıkmışım ki?

FOX TV PARLAMENTO MUHABİRİ KEMAL AKTAŞ – Damadınızın efendim, damadınızın.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ha, damadımın diyorsunuz, ben “sizin” deyince kendimi, “sizin damadınız...” Onu ben bilemem, şahıslara ait keyfiyettir. Meral Hanım’ın öyle bir beyanı kendine ait beyandır, mesnetsizdir, yersizdir, herhangi bir delile dayanmamaktadır. Bu siyaset garip bir şey, aklına geleni insanlar söyleyebiliyor. Bu da bir siyasi ahlaka ait bir keyfiyettir. İnsanların ahlaka, siyasi ahlaka hele siyasetçilerin sahip olması gerekir.

Teşekkür ederim.

Buyurun efendim.

AKŞAM GAZETESİ PARLAMENTO MUHABİRİ YELDA GÖKDAĞ – Öncelikle, bugüne kadar yanlış anlaşıldığınızı düşündüğünüz herhangi bir konu var mı? Özellikle bunu sormak isterim çünkü Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk karşıtı, laiklik karşıtı, modernleşme karşıtı olduğunuz yönünde hem sosyal medyada hem de genel olarak bir algı var. Dolayısıyla bir yanlış anlaşılma durumunda olduğunuzu düşünür müsünüz? Çünkü çeşitli vesilelerle oluşmuş bir algı bu. Bunu sormak isterim.

Teşekkürler.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Efendim, benim tabii, böyle bir algıya muhatap olmuş olmam yanlış. Laiklik, Türkiye'deki tatbikatiyle uygun gördüğüm bir konu. Yalnız şu isteğim var, temennim var: Hiçbir kavram tarifsiz olmaz, tarifinin yapılması lazım. Bizim Anayasa'mızda -1961'de de öyledir, 24'te de, 82'de de- Diyanet İşleri Başkanlığı devletin bir kurumudur, din dersleri mecburidir, dinî bayramlar resmî bayramdır. Velhasıl, dindar anayasalardanız. Ama mesela Fransa'da laiklik başka türlü tatbik ediliyor. Fransız Senato Başkanının misafiri olarak Paris'e gittiğimde akşam namazını kılmak istedim, dedi ki: "Bu çatı altında herhangi bir dine ait ritüel yerine getirilemez. Size araba tahsis ediyoruz, 500 metre ileride milletvekillerimizin kaldığı bina var, orada size bir oda ayırdık. Hangi din olursa olsun bu çatı altında herhangi bir ritüel olmaz." Bizde öyle değil. Dolayısıyla, zaten bu konu üzerinde epey konuşuldu, yanlış spekülasyonlara vesile oldu. Olmazı oldu saymak her hâlde uygun değil, yanlıştır. Bu algı da yanlıştır.

Bendeniz demokrasiye, insan hak ve hürriyetlerine... Ki insan hak ve hürriyetleri doğuştan sahip olunan haklardır yani insan düşünceye, düşüncesini ifadeye ve inandığını yaşamaya doğuştan sahiptir, buna dokunulmamalıdır. Hangi inançta olursa olsun onun kanun çerçevesinde kalması kaydıyla bunları yaşaması hakkıdır; dini ne olursa olsun, ırkı ne olursa olsun, inancı ne olursa olsun herkes hakkını koruyor. İnsan haklarını muhafaza eder, cumhuriyete inanırım. Cumhuriyet halkın, cumhurun, reisini seçmesi, demokrasi demektir. Demokrasi sandıktır, sandıktan kim çıkarsa o makbul ve muteberdir. Saltanatçı değilim, cumhuriyetçiyim. Dinin serbestisinden yanayım, cumhuriyetin temel ilkelerinden yanayım. Bunun dışındaki algılar tamamen yakıştırmadır, uygun olmayanlardır. Bizde maalesef, Türkiye'mizde benden değilsen sana nasıl bir kabahat bulayım düşüncesi yerleşmiştir. Hâlbuki insan kendisine duyduğu saygıyı başkasına duymak zorundadır. Eğer siz kendinize saygı duyuyorsanız karşınızdakine de saygı duymak zorundasınız. Bu ahlak, bu kültür giderek yerleşecektir inancındayım. Bu noktadaki ifadem bu efendim.

Buyurun Beyefendi.

İSTİKLAL GAZETESİ ANKARA TEMSİLCİSİ SEYFİ UZUNKÖK - Efendim, biliyorsunuz, 60'ta, 70'te, 80'de ve 97'de Türkiye'de darbeler oldu. Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak ve halk nezdinde de tabii, kabul edilmeyen girişimlerdi bunlar, herkesin lanetlediği girişimlerdi. Fakat geçmişe dönüp baktığımızda 12 Eylül darbesini yapan Kenan Evren'in okullarda "Cumhurbaşkanı" sıfatıyla portrelerinin asıldığını görüyoruz, Cemal Gürsel'in görüyoruz ve nihayetinde darbelere karışmış, darbeleri desteklemiş insanların resimlerini okullarda görüyoruz "Cumhurbaşkanı" sıfatıyla. Şimdi, Fetullah Gülen, FETÖ terör örgütünün lideri Türkiye'de başarılı olsaydı Cumhurbaşkanı olduğunu farz edelim, ki tabii, okulu buna yeterli değil ama bunu destekleyen birisinin Cumhurbaşkanı olduğunu farz edersek Türkiye'de bunun da portresi muhtemelen okullara asılacaktı. Siz bu terör örgütü liderlerinin ve darbecilerin okullarda bu şekilde sergilenmesini uygun buluyor musunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Efendim, bu darbe hadisesi bizi çok yaralayan, inciten bir hadisedir, ekonomimize müthiş zararlar verdiği gibi sosyal bünyemize de siyasi düşüncemize de çok büyük yaralar açmıştır, rahneler meydana getirmiştir. 1960 darbesini yapanlar "Anayasa'yı Demokrat Parti çiğnedi." diye 3 kişiyi astılar oysa Anayasa'yı çiğneyen kendileri, zira müesses bir nizamı yıkıyor. Suçlu olanlar kendilerini suçsuz, suçsuz olanları da suçlu kabul ettiler. Hatırlayınız, 27 Mayıs "Anayasa ve Hürriyet Bayramı" diye adlandırıldı, Kızılay Meydanı, Beyazıt Meydanı "Hürriyet Meydanı" adını aldı. Bu hiç makes bulmadı ve o bayramlar sona erdirildi ve o isimler değiştirildi ve o resimler de indirildi. Bunlar yanlış hadiselerdir. Konjonktürel duruma göre kalıcı adımlar atmak yanlışır.

FETÖ'nün yaptığı hareket affedilmesi değil yani idrake sığmayan bir hadisedir, sadece Türkiye'de bir sistem değişikliği değildi, kadro değişikliği de değildi. Sistem değişikliğine "ihtilal" kadro değişikliğine "darbe" denir. Bu ne ihtilaldi ne darbeydi, Türkiye'nin yok olması, perişan olması, kargaşa içinde olması demektir. "DAEŞİSTAN" ki çeşitli devletlerin hudutlarımızda kurulması, dar bir alanda da birbirini boğazlayan kardeşlerin mevcudiyeti, böyle bir tablo ortaya çıkacaktı. Onun yanında olan ya da onun desteğinde olan kimse bundan ızdırap duymalıdır. Varsa "Şu veya bu kişi bu kategoriye girer." diye bir şey demem mümkün değil, müdellel bir durum ortada yok. Ona ve onu tutanlara ait herhangi bir resmin duvarlarımızda asılmasına katiyen müsaade etmeyeceğiz millet olarak, edilmeyecektir. Bu, mümkün değildir, hani var ya muhal farz olunmaz, farzımuhal dahi değildir, öyle bir şey olmayacak. Türkiye artık her şeyi bilen, yakinen tanıyan olmuştur. 1960 darbesinde halkımız bir şey bilmiyordu, bir emrivakiyle karşılaştı ama günümüzde öyle değil. Öyle olmadığını nerede gördük? 15 Temmuzda, meydanlar doldu, bütün partiler

karşı tavrı aldılar ve demokrasiyi özümstediler. Buna benzer resimler, isimler, bir yerlere isimler vermeler olmayacaktır, olamaz da, yapılamaz da. Millete rağmen herhangi bir husus yapamazsınız. Millet bir güçtür, o gücün yanınızda olması lazım. Suyu sıkamazsınız, su sıkılmaz. Bazı hususlarda da öyle bir şey yapılamaz, böyle bir durum meydana gelemez ve getirilemez. Bu ham hayallerde olanlar hayallerinin denizinde ya da suyunda boğulur giderler. Böyle bir tehlike görmem, böyle bir durumun da olacağını zannetmem.

Efendim, hepinize teşekkürler ediyorum.

Zannediyorum suallerimiz bitti.

Hep beraber Türkiye'nin geleceğini aydınlık kılacağız. Basın büyük güç, yönlendiriyor, yön veriyor. Ne olur olduğu gibi yansıtalım ve hayallerimizde bir şeyler meydana getirip -fikirler sahiplerinin olduğu gibi olsun- okumayalım yani niyet okumayalım.

Yeni dönem hayırlara vesile olsun. Türkiye'miz demokratik bir cumhuriyet olarak, bir hukuk devleti olarak ilanihaye yaşasın.

Tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Hepinize, ailelerinize saygılar sunuyorum.

Bu arada ramazan geliyor, geldi, ramazanımız mübarek olsun.

Tekrar, geçmişlerimize rahmet olsun, geleceğimiz aydınlık olsun diye niyazda bulunuyorum.

Sağ olunuz.

Uluslararası Toplantılar

Irak'ın başkenti Bağdat'ta 11'inci düzenlenen İslam İşbirliği Teşkilatı Üyesi Ülkeleri Parlamento Birliği (İSİPAB) konferansının devir teslim oturumu başladı. Hükümet sarayında gerçekleşen konferansta Irak Meclis Başkanı Selim el-Cuburi, oturuma katılmak üzere gelen TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ı kapıda karşıladı.

Konu : *İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB)*
11. Konferansı Dolayısıyla (Bağdat)
Tarih : *24/01/2016*

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği üyesi ülkelerin saygıdeğer meclis başkanları, kıymetli başkanvekilleri, delegasyon başkanları ve değerli katılımcılar;

İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği 11. Konferansına katılmak üzere dost ve kardeş Irak'ta bulunmaktan ve sizlerle beraber olmaktan büyük mutluluk duyduğumu belirterek sözlerime başlıyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bildiğiniz gibi, Türkiye geçtiğimiz yıl Ocak ayında ev sahipliği yaptığı İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği 10. Konferansından beri İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği Konferansın Dönem Başkanlığını yürütmektedir.

Bu görevi komşumuz Irak'a devretmenin memnuniyetini yaşamaktayız. Iraklı kardeşlerimizin bu görevi layıkıyla yerine getireceğinden emin olduğumuzu ifade ediyor, şimdiden üstün başarılar diliyorum.

Bu konferans, hepimizin çok dikkatli ve sağduyulu olması, doğru mesajlar vermesi gereken olağanüstü bir dönemde gerçekleştirilmektedir. İslam dünyası içinden geçmekte olduğumuz kaotik ortamdan etkilenmekte, terör belâsı coğrafyamızda korkuyu ve nefreti egemen kılmaya çalışmaktadır.

İslam devletleri ve toplulukları olarak, bölge dışı güçlerin bölgeye müdahalesine zemin hazırlayan terörizme, hep birlikte karşı durmamız, aramızdaki işbirliğini ve eşgüdümü arttırmamız bir zorunluluk halini almıştır.

Son dönemlerde, Batılı kamuoylarında İslam dünyasına yönelik nefret söylemlerinin, ırkçılığın ve yabancı düşmanlığının yükselmekte olmasından büyük kaygı duymaktayız. Batılıların, bu türden söylemler ve eylemlerin bireyleri radikalleştirdiğini, şiddeti teşvik eden grupların tesiri altına girmelerini kolaylaştırdığını anlamaları gerekmektedir.

Ceza hukukunun evrensel bir ilkesi olan “suçların şahsiliği” prensibi, terör suçları için de geçerlidir. Bir teröristin dinine, milliyetine, ırkına, mezhebine vs. bakarak hiç ilgisiz kitleleri suçlamayı, teröre kaynaklık eden bir nefret söylemi olarak gördüğümüz bilinmelidir.

Bir İslamî terörden söz etmek, terörün kendisi kadar çirkin bir nefret söylemidir. DEAŞ gibi kökü, kökeni ve perde arkası ilişkileri soru işaretleriyle dolu bulunan ve bölge dışı ülkelerin istihbarat servisleri tarafından manipüle edildikleri düşünülen oluşumlar bahane edilerek İslam karşıtı söylemlerin palazlandırılması çirkin bir fırsatçılık ve kötü niyetlilik örneğidir.

Bölgesel politikaların bölge halklarının menfaatinden ziyade, mezhep temelli nüfuz alanı oluşturmak hedefi gütmesini kaygı verici buluyoruz. Bu yaklaşım bütün bölge ülkelerinin aleyhine sonuçlar doğurmaktadır. Bu itibarla bölgemizdeki tüm ülkelerden, bölgesel sorunların çözümüne kapsayıcı ve yapıcı katkılar vermelerini bekliyoruz.

Değerli katılımcılar, Irak'ın İslam âleminde taşıdığı önem tartışılmazdır. Medeniyet tarihinin odağında yer alan bu topraklar, İslam uygarlığına da önemli katkılarda bulunmuştur. Bağdat, Nəcəf, Kərbela, Musul ve Irak'ın diğer vilayetleri İslam âleminde mübarek sayılan topraklar arasındadır. Irak kalıcı refaha, güvenliğe ve istikrara kavuşmadıkça İslam dünyasının da barış, huzur ve istikrara kavuşması kolay olmayacaktır. Dini, mezhebi ve etnik zenginliğiyle Ortadoğu'nun ve İslam coğrafyasının küçük bir modeli olan Irak'ın bu zenginliğini barış içinde birlikte yaşama modeline tahvil etmesi gerekmektedir.

İslam ülkelerinin parlamentoları olarak üzerimize düşen görev, Irak'ın barış ve selamet beldesi olması için elimizden gelen her türlü yardımı sonuna kadar sağlamaktır. İslam İşbirliği Teşkilatı'nın sorumlu bir üyesi olarak Türkiye, dost ve kardeş Irak halkının refahını ve güvenliğini kendi refah ve güvenliği olarak görmektedir. Bu anlayış doğrultusunda ve yüce dinimizin bize yüklediği sorumluluk ışığında komşumuz Irak'ın barış, huzur ve istikrarı için elimizden gelen her türlü desteği vermek arzusundayız.

Suriye'de altıncı yılına girmek üzere olan ihtilaf bu ülke için yıkıma, başta Türkiye olmak üzere bölge ülkelerine yönelik ciddi risk ve tehditlere yol açmış bulunmaktadır. Bu ihtilaf çözülmeli, Suriye'de halkın ve bölgemizin arzuladığı istikrar, refah, birlik ve bütünlük tesis edilmelidir. Bunun yolu bellidir. Suriye'de çatışmaların devre dışı kalacağı gerçek bir geçiş sürecinin Cenevre Bildirisi temelinde hayata geçirilmesine odaklanılması, akabinde yeni bir anayasanın kaleme alınması ve halkın serbest iradesini yansıtacak seçimlerin yapılması elzemdir. Terörle mücadelede kalıcı başarıların tesisi de ancak bu yolla mümkün olacaktır.

Yemen'de yaşanan sorunlara siyasi çözüm bulunmasına yönelik çabaların bir an önce başarıyla sonuçlanmasını ve ülkede meşru otoriterinin tüm ülke sathında yeniden tesis edilmesini arzuluyoruz. Bu çerçevede, tüm tarafları

tatmin edecek kapsayıcı ve bölge ülkelerine güven aşılayan bir çözüm için destek vermeye devam edeceğiz. Ayrıca, Yemen halkının içinde bulunduğu zorluklar karşısında ihtiyaç duyduğu insani yardımların artırılması gerekmektedir. Türkiye olarak biz de bu yönde yeni çalışmalar yürütmekteyiz.

İslam coğrafyasında demokratikleşme sancılarının yaklaşık beş yıl önce hissedilmeye başlandığı Kuzey Afrika bölgesinde de güvenlik ve istikrar sorunları devam etmektedir. Bu noktada, bölgenin istikrarı için kilit öneme sahip olan ve hassas bir süreçten geçen Libya'daki siyasi istikrarsızlık ve mevcut otorite boşluğundan istifadeyle terör örgütleri bu ülkede zemin kazanmış ve bölgesel istikrar ve güvenliği tehlikeye atar hale gelmiştir. Libya'da terörizmle mücadeleden sonuç alınması, BM gözetiminde imzalanan Libya Siyasal Anlaşmasının uygulanması ve Ulusal Mutabakat Hükümetinin çalışmalarına başlayabilmesiyle mümkün olacaktır.

Öte yandan, demokratik geçiş sürecinde gösterdiği başarılı performansa rağmen, Tunus'un da halen terör tehdidi ile karşı karşıya bulunduğunu görüyoruz. Bu bağlamda, geçtiğimiz yıl içerisinde ülkede üç büyük terör saldırısı düzenleyen odaklar, yalnızca Tunus'un istikrarına değil bölgenin demokrasi ve refah arayışlarına da kastetmişlerdir.

Tüm bu zorluklar karşısında Türkiye'nin, kardeş bölge halklarının yanında yer almayı sürdüreceğini ve bölgenin sorunlarına kalıcı çözümler bulunabilmesine yönelik çabalara her türlü katkıda bulunmaya hazır olduğunu vurgulamak istiyorum.

Afganistan geride bıraktığımız 14 yılda her alanda önemli kazanımlar elde etmiştir. Ancak bu olumlu gelişme henüz yeterli seviyede ve geri döndürülemez noktada değildir. Bu itibarla uluslararası toplumun, Afgan kardeşlerimizin, "Dönüşüm Onyılı"nda ülkelerinde güvenlik ve istikrarın tesisi ile kalkınmaya yönelik çabalarını desteklemeyi sürdürmesi büyük önem taşımaktadır.

Türkiye olarak Filistin Devleti'ne ve Filistinli kardeşlerimize her sahada verdiğimiz desteği sürdürmekteyiz. Halen 137 ülke tarafından tanınmakta olan Filistin Devleti'nin dünya sathında diğer ülkelerce de tanınması için çabalarımızı sürdürmekteyiz.

İsrail güvenlik güçlerinin Kudüs'te Harem-i Şerif'e yönelik ihlallerini ülke olarak en güçlü şekilde kınadık. İslam İşbirliği Teşkilatı Dışişleri Bakanları Konseyi Olağanüstü Toplantısında da tüm İslam âlemi adına bahse konu ihlallerin sona ermesi yönünde ortak bir uyarıda bulunduk.

Bütünüyle bir İslam mabedi olan Harem-i Şerif'in statüsünün korunması tüm İslam âleminin meselesidir. Harem-i Şerif'teki işleyiş bakımından esas

olan Müslümanların rızasıdır. Bu bağlamda, Kudüs'teki kutsal mekânların koruyucusu olan Ürdüne her türlü desteği sağlamak görevimizdir.

Kalıcı barış için tek yol 1967 sınırları dahilinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız ve egemen Filistin devletinin vücut bulmasıdır. Bir milletin kuşaklardır kadın çocuk tüm fertleriyle namluların gölgesinde işgal altında yaşamaya mahkûm halde bırakılması tüm insanlık için bir utançtır.

Bu gerçekten hareketle derhal, Doğu Kudüs ve Batı Şeria'daki yerleşim inşaatlarına ve Gazze'deki insanlık dışı ambargoya son verilmesi ve nihai bir tarih de belirlenerek barış sürecinin tekrar başlatılması gerekmektedir.

Aynı şekilde yakın coğrafyamızda hak ihlallerine uğrayan diğer Müslüman kardeşlerimizin de arkasında olmamız gerekmektedir. Bu çerçevede ifade etmek isterim ki, Avrupa Birliği vatandaşı da olmalarına rağmen Yunanistan'daki Batı Trakya Müslüman Türk azınlığı ile Ege Denizi'ndeki Oniki Adalar'da yaşayan soydaşlarımızın, ikili ve çok taraflı anlaşmalarla kendilerine sağlanmış olan haklardan mahrum bırakılmaları endişe kaynağı olmaya devam etmektedir.

Batı Trakya Müslüman Türk azınlığının seçtikleri dini liderleri Yunan hükümeti tarafından tanınmamakta, vakıflarını idare etmelerine imkân verilmemekte, vakıf malları ellerinden alınmakta, ana dillerini öğrenme hakları sınırlandırılmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına rağmen Türk kimliklerini ifade etmeleri engellenmektedir. İstihdam ve siyasi temsil alanlarında eşit imkânlardan mahrum bırakılmaktadırlar.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna zemin hazırlayan 1923 tarihli Lozan Antlaşması'nın imzalandığı dönemde İtalya'nın egemenliği altında oldukları bahanesiyle, Oniki Adalar'da yaşayan soydaşlarımız azınlık haklarından yararlandırılmamaktadırlar. Müslümanlar, arkalarında namaz kılacakları imamı dahi belirleyememekte, vakıf malları talan edilmekte, din ve dil eğitimi imkânlarından mahrum bırakılmaktadırlar.

İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği'nin Batı Trakya Müslüman Türk azınlığı ile Oniki Adalar'da yaşayan soydaşlarımızın sorunlarını gündeminde tutmaya ve uyarılarda bulunmaya devam etmesi, olumlu gelişmeler sağlanması bakımından elzemdir.

Türkiye ve Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs meselesinin, Ada'daki iki halkın aslı kurucu iradelerini, siyasi eşitliklerini ve Ada'nın ortak sahibi olmalarını temel alan, adil ve kalıcı nitelikte, kapsamlı bir siyasi çözüme kavuşturulmasını istemektedirler.

Müzakerelerin ilerlediği ve yoğunlaştığı bu aşamada, bugüne kadar ortaya konmuş olan gayretlerin ve katedilmiş olan mesafenin heba edilmesine izin

verilmemelidir. Yarım asrı aşkın bir süredir devam eden ihtilafın olumsuz etkisi, hiçbir hukuki zemini olmayan izolasyonlarla yaşamakta olan Kıbrıs Türk halkının üzerindedir. Kıbrıs Türk tarafının çözüm yönünde ortaya koyduğu siyasi iradeye Rum tarafının da karşılık vermesini, Ada'da çözüme biran evvel ulaşılmasını bekliyoruz.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Su Temin Projesi ile Kıbrıs'ta çözüme ve istikrara yönelik inancımızı göstermekte, bu hedefe yönelik samimi ve yapıcı katkılarımızdan birini teşkil etmektedir.

Dünyada ilk kez uygulanan bir mühendislik çalışmasıyla denizin 250 metre altında askılı sistemle inşa ettiğimiz su boru hattını da geçtiğimiz Ağustos ayında tamamladık. Böylece yıllık 75 milyon metreküp suyu, 24 kilometresi Türkiye tarafında, 80 kilometresi denizde ve 3 kilometresi de Kuzey Kıbrıs tarafında olmak üzere toplam 107 kilometrelik bir boru hattıyla "Kıbrıs Türk Devletine" ulaştırıyoruz.

Kıbrıs Türklerinin haklı davasına dost ve kardeş İslam ülkelerinin verdiği desteğin daha da kuvvetlenerek devam etmesini bekliyoruz. Maruz kaldıkları haksız izolasyonun hafifletilebilmesi amacıyla, "Kıbrıs Türk Devleti" adıyla İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği faaliyetlerine iştirak eden Kıbrıs Türk halkıyla temaslarınızı artırmanız bizi mutlu edecektir. Toplantımıza Kıbrıs Türk Devleti Meclis Başkanı Sayın Doktor Sibel Siber Hanımefendi de katılmaktadır.

Değerli katılımcılar, bugün İslam dünyasının en çok ihtiyaç duyduğu şey birlik ve dayanışmadır. Bu itibarla, 14-15 Nisan 2016 tarihlerinde İstanbul'da ev sahipliğini yapacağımız İslam İşbirliği Teşkilatı 13. İslam Zirvesi'nin temasını "Adalet ve Barış için Birlik ve Dayanışma" olarak belirledik. Zirve'nin zor günler geçiren İslam dünyası için barış, birlik ve dayanışmaya vesile olacağını ümit ediyoruz. Ülkelerinizin katılımcılarının en yüksek düzeyde olmasını bekler sizleri ağırlamaktan memnuniyet duyacağımızı belirtmek isterim.

Sözlerimi bitirmeden önce, 11. İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği Konferansında alacağımız kararların başta İslam âlemi olmak üzere tüm insanlığa hayırlı olmasını Allahu Teâlâ'dan niyaz ediyorum. Irak Temsilciler Meclis Başkanı Muhterem Selim El Cuburi'ye ve onun şahsında çalışma arkadaşlarına başarılı bir dönem başkanlığı dileriz.

En iyi dileklerimi ve teşekkürlerimi yineliyorum.

TBMM Başkanı İsmail Kahraman, Strasbourg'daki Avrupa Konseyi'nde parlamento Başkanları Konferansı'na katıldı. Kahraman, Parlamenterlere hitap etti.

Konu : AKPM Parlamento Başkanları Konferansı Dolayısıyla (Strazburg)
Tarih : 15/09/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Sayın Başkan, değerli mevkidaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyor, hayati konuların ele alındığı bu toplantının başarılı geçmesini ve meclis başkanları olarak buradan tüm dünyaya güçlü bir mesaj vererek ayrılmamızı temenni ediyorum.

Sözlerime, AKPM Başkanı Sayın Agramunt’a, Avrupa Konseyi Dönem Başkanı Kaljurand’a ve Genel Sekreteri Sayın Yagland’a 15 Temmuz akşamı Türk milleti olarak muhatap kaldığımız menfur darbe teşebbüsü sonrasında Gazi Meclisimize gerçekleştikleri ziyaret sebebiyle teşekkürlerimi sunarak başlamak istiyorum.

Kendileri, her ne hâl ve şart altında olursa olsun, askeri darbelerin kabul edilemez olduğunu ve Türkiye’nin demokrasi mücadelesine sonuna kadar destek vereceklerini ifade etmişlerdir. Ülkemizin zorlu bir süreçten geçtiği bu dönemde kendilerinin gösterdiği bu asil ve kararlı duruştan dolayı büyük memnuniyet duyuyoruz.

Ancak, üzülererek ifade ediyorum ki başlangıçta bazı dostlarımızın ülkemizde Fetullahçı Terör Örgütü tarafından demokrasimize ve anayasal düzenimize karşı teşebbüs edilen darbeye karşı benimsediği tutum bizi hayal kırıklığına uğratmıştır. Bir takım yetkililer darbe girişimi püskürtülene kadar, tırnak içerisinde söylüyorum, “tarafra” belli belirsiz itidal çağrılarını yapmaktan öte bir tepki ortaya koyamadılar.

Yetkililerden darbe girişimini koşulsuz kınayarak, açıklamalarını daha dikkatle yapmalarını beklerdik. Avrupa’nın üzerine bina edildiği temel değerlerin de bu yaklaşımı gerektirdiğine inanıyoruz.

Kıymetli dostlar, Türk halkı, tarihte eşine az rastlanır bu ihanet girişimine karşı, yine eşine az rastlanır bir demokrasi mücadelesi vermiştir ve bu kararlı duruşuyla menfur girişimi akamete uğratabilmiş ve nihayetinde tüm kesimleriyle kenetlenmiş daha güçlü bir millet olduğunu bir kere daha ortaya koymuştur.

Vatandaşlarımız sokaklarda canlarını hiçe sayarak darbeye direnirken, Meclisimiz o gece olağanüstü olarak toplanmış, bombalar altında çalışmasını

sürdürmüştür. Hemen ertesi gün tüm siyasi parti gruplarının imzasıyla demokrasi yanında tavır alan ortak bir bildiri yayımlamıştır.

Kendi halkına kurşun sıkacak kadar gözü dönmüş, bu eli kanlı ihanet şebekesiyle daha etkin ve hızlı bir mücadele yürütmek bir zarurettir. Bu anlayışla, halkımızın güvenliğini tehlikeye atabilecek böyle bir girişime tekrar meydan vermemek adına ülkemizde bir takım olağanüstü tedbirlere başvurmak zorunda kaldık.

Bir kez daha hatırlatmama izin verin: Türkiye, dünyada pek de rastlanmayan bir terör örgütüyle karşı karşıyadır. Bu örgütün gücü, başta güvenlik ve yargı bürokrasisi olmak üzere birçok kamu kurum ve kuruluşlarına sızarak anayasal düzen dışında gizli ajandalarla faaliyet göstermesinden gelmektedir. Fetullahçı Terör Örgütünün nasıl bir yapılanma olduğunun muhataplarımız nezdinde 15 Temmuz gecesinden itibaren tam olarak anlaşıldığını düşünüyoruz. Nitekim ilan edilen olağanüstü halin asıl amacı örgüt hiyerarşisi içerisinde olan kişi ve kurumları tespit edip bunları yargının önüne çıkarmaktır. Bu süreç şüphesiz başta Anayasamız olmak üzere Avrupa İnsan Hakları Sözleşmeleri ve uluslararası hukukun getirdiği diğer yükümlülöklere riayet edilerek yürütölmektedir.

Öte yandan bazı ana akım Batılı medya kuruluşları tarafından kötü niyetli şekilde sürekli dile getirilen, Türkiye'nin insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne saygı göstermediğı şeklindeki haberler gerçeğı yansıtmıyor. Dahası bu haberlerin samimiyetinden kuşku duymak için elimizde pek çok sebep var. Hatırlayınız, darbe girişimi henüz devam ettiğı sıralarda bazı gruplar bunu "Türkiye için bir umut" olarak tanımlayacak kadar Türk halkının demokratik iradesini yok saydılar.

Aynı şekilde, darbe gecesini birlik içerisinde ortaya konan barışçıl demokratik tepkilerin "siyasal İslamcılık" iddiasıyla değersizleştirilmeye çalışıldığını da şahit olduk.

Son dönemde bazı Avrupa ölkelerinde ikamet eden Türk vatandaşlarına karşı gösterilen tahammölsözlüğün had safhaya ulaştığını da endişeyle izliyoruz. Kimi Avrupa şehirlerinde darbe girişimini protesto ederek demokrasiden yana tavrını göstermek amacıyla sokaklara Türk bayraklarıyla çıkan insanların incelemeye tabi tutulması veya bunlara para cezaları kesilmesi gibi uygulamalar hangi "demokratik" değerlerle izah edilebilir? Türk kökenli insanların anavatanı ile olan ilişkilerinin sorgulanarak tercih yapmak zorunda bırakılması ancak otoriter rejimlerde karşılaşılabilecek bir durumdur.

Sayın Meclis Başkanları, Türkiye’deki darbe girişimi ve sonrasında yaşanan gelişmeler, demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğünün, iş birliği içerisinde geliştirilmesine duyulan ihtiyacın en somut göstergesidir.

Konferans salonlarında, toplantı masalarında bu konu hakkında saatlerce konuşuluyor; ders kitaplarında öğrencilere, gazete köşelerinde vatandaşlara ve siyasetçilere bu ilkeler nasihat ediliyor. İşte 15 Temmuzdan bu yana yaşananlar; Avrupa ülkeleri olarak bu ilkelere ne derece uygun hareket ettiğimizin bir testi niteliğindedir.

Almanca bir deyim vardır: “Herkesin önünde su vaaz edip, gizliden şarap içmek”. Ulusal parlamentolar ve Avrupa Konseyi olarak bize düşen sorumluluk söylem bazında en yüce değer olarak ortaya koyduğumuz demokrasiye olan bağlılığımızı, karşılaştığımız somut vakalar karşısında koruyabilmek, söylemimize uygun tavır alabilmektir.

Bu çerçevede özellikle AKPM’de yaşanan bazı gelişmeleri de şaşkınlıkla izliyorum. Türk delegasyonunun üyeliklerinin askıya alınmasından tutun da Türkiye’nin denetim sürecine geri dönmesine kadar izandan yoksun, demokrasiyi hayatları pahasına koruyan Türk halkının temsilcilerinin cezalandırılmasını talep eden önergeler verildiğini öğrendim. Bu durum bugün burada ele aldığımız yapıcı eleştiri kavramıyla, parlamentolar arası dayanışma anlayışıyla asla bağdaştırılamaz. Siz dostlarımın sağduyudan yoksun bu girişimlere prim vermeyeceğini ümit ediyorum.

Değerli dostlarım, yaşanan vahim olaylar hakkında bilgi ve görüşlerimi paylaşmak için hoş göreceğinizi ümit ederek süreyi biraz aşmış oldum. Son olarak şunu söyleyerek bitireyim. Eğer hep birlikte demokrasiyi, insan haklarını ve hukukun üstünlüğünü ilerleteceksek bugüne kadar geliştirdiğimiz iletişim ve iş birliği kanallarını daha da güçlü bir hale getirmek zorundayız.

Hepinizi en kalbi duygularımla selamlıyorum.

TBMM Başkanı İsmail Kahraman, İran'ın başkenti Tahran'da başlayan İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamentolar Birliği (İSİPAB) 13. Konferansında konuşma yaptı.

Konu : İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB)
13. Konferansı Dolayısıyla (Tahran)
Tarih : 16/01/2018

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Esselâmu aleyküm ve rahmetullâhu ve berekâtuhu.

Bismillahirrahmanirrahim.

Muhterem Parlamento Başkanları, saygıdeğer parlamenterler, Sayın Genel Sekreter, kıymetli basın mensupları, değerli konuklar; İslâm İşbirliği Teşkilatı Üyesi Ülkeler Parlamento Birliği İSİPAB'ın 13. Konferansı vesilesiyle Tahran'da bulunmaktan büyük memnuniyet duymaktayım. Bu Konferansı organize eden İSİPAB Genel Sekreterliğine, yakın alakasına ve evsahipliğini gördüğüm İran Meclis Başkanı değerli kardeşim Ali Larijani Beye tebriklerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Değerli topluluğunuza Cumhurbaşkanımız Muhterem Recep Tayyip Erdoğan'ın özel selam ve başarı dileklerini öncelikle sunmak isterim.

İSİPAB, İslâm dünyasında parlamentoları biraraya getiren yegâne kuruluştur. Bu platform, İslam dünyası olarak karşılaştığımız ortak meseleleri ele almamız için bize önemli bir imkân sunmaktadır. Bu toplantının özellikle içinde bulunduğumuz bugünlerde ve 2018 yılının hemen başında yapılıyor olması zamanlı ve anlamlıdır. Kudüs meselesi başta olmak üzere İslâm dünyasının karşı karşıya olduğu insanî sorunlar karşısında tek yürek olmamız şarttır.

Hepimiz parlamenter diplomasinin uluslararası ilişkiler alanındaki öneminin idrakindeyiz. Bu hafta içinde verimli görüş alışverişinde bulunacağız.

2016 yılı Ocak ayında Bağdat'ta düzenlenen İSİPAB 11. Konferansında da vurguladığım üzere, İslâm İşbirliği Teşkilatına üye ülkeler arasındaki işbirliği çok önemlidir.

Ankara'da Ekim 2016'da evsahipliği yaptığımız İSİPAB 36. İcra Komitesi Toplantısı da bu anlayışla düzenlenmiştir. Son olarak, Bamako'da Ocak 2017'de düzenlenen İSİPAB 12. Konferansında ülkemizde 15 Temmuz 2016 tarihinde FETÖ terör örgütü tarafından düzenlenen kanlı darbe girişimi şiddetle kınanmıştır. İSİPAB ülkemizle olan dayanışmasını samimiyetle göstermiştir.

Bugün de İSİPAB 13. Konferansı çerçevesindeki görüşmelerimizin İslam âlemi ve tüm dünyamızın barış ve istikrarı ile refahı için hayırlı sonuçlar sağlamasını niyaz ediyorum.

Değerli Kardeşlerim, bu toplantı vesilesiyle öncelikle Kudüs konusundaki hassasiyetimizi vurgulamak istiyorum. Ülkemiz hâlen 1925 yılında Kudüs’de açtığı Başkonsolosluğu ile ilk kıblegâhımız Kudüs’de temsilciliği olan tek Müslüman ülke konumunu sürdürmekte, bu çerçevede söz sahibi olmakta ve Filistinli kardeşlerimizden de müstesna bir teveccüh görmektedir.

2012 yılında BM Genel Kurulunda Filistin üye olmayan gözlemci devlet olarak kabul edilmiş ve sonrasında, diplomatlarımız, Ramallah’taki Başkanlık Sarayında düzenlenen törenle güven mektuplarını Filistin Devlet Başkanına sunmaya başlamış ve böylece fiili olarak Türkiye Cumhuriyeti’nin Filistin Devleti nezdindeki Büyükelçisi konumuna gelmişlerdir.

Filistin meselesine ilgili Birleşmiş Milletler (BM) kararı ve yerleşik parametreler çerçevesinde âdil, kapsamlı ve kalıcı bir çözüm bulunmadan bölgesel ve hatta küresel barış sağlanamaz. Adil ve kalıcı barışın kapısının anahtarı Kudüs’tür. Türkiye barış sürecine gereken her türlü desteği vermiştir, vermeye devam edecektir.

Bu anlayışla, İslam İşbirliği Teşkilatının Zirve Dönem Başkanı olarak Muhterem Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın daveti ile 13 Aralık 2017 tarihinde İstanbul’da Olağanüstü Kudüs Zirvesi toplandı.

Zirvede ABD Yönetiminin Kudüs’ü İsrail’in başkenti olarak tanıma ve Tel Aviv’deki Büyükelçiliğini Kudüs’e taşıma konusundaki tek taraflı kararını hukuk dışı ve geçersiz addederek kınadık ve reddettik. İstanbul Deklarasyonu’yla Filistin davasına olan desteğimizi tüm dünyaya duyurduk.

Biliyorsunuz, Kudüs’ün statüsüne ilişkin karar tasarısı, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde sadece bir ülkenin, ABD’nin vetosu yüzünden kabul edilemedi. Bu somut durum, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin bugün artık insanlığın yaralarına merhem olamadığını bir kez daha gözler önüne sermiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin satüsü yeniden gözden geçirilmelidir.

Bu gelişme üzerine, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda 21 Aralık 2017 tarihinde öncüsü olduğumuz Kudüs konulu kararın ezici çoğunlukla kabul edilmiş olması, tehdit ve baskıların hiçbir zaman sonuç vermediğini, Kudüs gibi tüm insanlığı ilgilendiren bir konunun siyasî çıkarlara alet edilemeyeceğini ortaya koymuştur. Bu karar, Cumhurbaşkanımız Muhterem Recep Tayyip Erdoğan’ın formüle ettiği gibi “dünyanın beşten büyük olduğunu” göstermiştir.

Üç semavi din için de Kudüs kutsaldır. Kudüs konusunda alınan ve Kudüs'ün demografik yapısı ile statüsünü değiştirmeyi amaçlayan tek yanlı kararlar Müslümanların vicdanını yaraladığı kadar, barış sürecinin zeminini de tahrip etmektedir. Filistin meselesinin çözümü, 1967 sınırları dâhilinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız, egemen ve coğrafi devamlılık içinde bir Filistin Devleti'nin vücut bulmasıdır.

Kıymetli Hazirun, İslâm dünyasında acı çeken bir başka coğrafyaya, Rohingya Müslümanlarının yaşamakta olduğu insanî drama değinmek istiyorum. Ülkemiz, Myanmar'ın Rakhayn Eyaletinde yaşanan gelişmeleri başından beri izleyerek 25 Ağustos 2017'de başlayan olayların ardından, uluslararası kamuoyunun meseleye gerekli duyarlılığı göstermesi için büyük çaba harcadı. Bu gayeyle, İslam İşbirliği Teşkilatı ve Birleşmiş Milletler nezdinde konunun ele alınmasını sağladık.

Girişimlerimiz sayesinde uluslararası toplumun Rohingya Müslümanlarının yaşadığı trajediye daha çok ilgi gösterdiğini gördük. Myanmar ve Bangladeş arasında Bangladeş'e sığınan Rohingya Müslümanlarının Myanmar'a dönmelerine yönelik mutabakat imzalanmasını da olumlu karşıladık. Uluslararası toplumun bu mutabakatın başarıyla uygulanması ve Rohingaların biran evvel gönüllü, güvenli ve onurlu şekilde evlerine geri dönebilmeleri için Myanmar ve Bangladeş'e yardım etmesi gerektiğine inanıyoruz.

Türkiye, yaşanan insanî krize karşı AFAD, TİKA, Türk Kızılayı ve ilgili tüm kurumlarıyla gerekli insanî yardımları sağlamakta ve meseleye Myanmar ve Bangladeş Hükümetleriyle diyalog halinde kalıcı çözüm bulunmasına yönelik çabalarını sürdürmektedir.

Ekim 2017'de katıldığım St. Petersburg'da gerçekleştirilen 137. Parlamentolararası Birlik Genel Kurulunda da Rohingalar konusunda ülkemizin de ortak sunucu olduğu bir âcil gündem maddesi kabul edildi. Kasım ayında İstanbul'da evsahipliği yaptığımız Asya Parlamenter Asamblesi 10. Genel Kurulu'nda da bu konudaki çağrımızı yineledik. İSİPAB'ın da bu konuda gerekli duyarlılığı göstereceğine eminim.

Yine Asya kıtasında zuhur eden, ancak küresel sonuçlar doğurma kapasitesine sahip bir başka mesele olan Kuzey Kore'nin nükleer ve balistik füze denemeleri hakkındaki görüşlerimizi de ifade etmek istiyorum.

Türkiye, Kuzey Kore'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin aldığı kararlara ve sert yaptırımlarına rağmen, Doğu Asya'da ve küresel ölçekte barış ve istikrarı tehdit eden füze denemelerine uluslararası camiayla birlikte güçlü

tepki göstermektedir. Kore Savaşında şehitler vermiş ve gazileri olan Türkiye, bu meselenin diplomasi yoluyla çözülmesini desteklemektedir.

Türkiye, bugün yakın bölgesinde ve bunun yanında dünyanın farklı coğrafyalarında yaşanan tüm gelişmeleri, uluslararası toplumun farkındalığı yüksek bir üyesi olarak dikkatle izlemektedir. Türkiye, bugün hem çağın gerekleri hem de siyasi ve ekonomik alanlarda artan imkân ve yetenekleri ölçüsünde, dış politikasını girişimci ve insanî yaklaşımı merkeze alarak yürütmektedir.

Suriye'deki şiddetten kaçarak ülkemize sığınan Suriyelilerin sayısı 3 buçuk milyonu aşmıştır. Dünyada en fazla sığınmacıya kucak açan ülke olarak, bu girişimci ve insanî yaklaşımımızla Suriye'deki krizin çözülmesi ve Suriye halkının acılarının dindirilmesi için de gerekli adımları atıyoruz. Zulümden kaçan insanlara gönlümüzü açıyor, açık kapı politikası uyguluyoruz.

Suriye'de gerek sahada sükûnetin sağlanması gerek çözüme yönelik siyasi süreçte ilerleme kaydedilmesi için çaba ve çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Muhterem Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın İran ve Rus mevkidaşlarıyla yaptıkları görüşmeler de bu anlayışla gerçekleştirilmektedir.

Irak'ın toprak bütünlüğü ve siyasi birliğinin korunarak kalıcı istikrara kavuşması, bölgesel ve uluslararası barış için kritik önem taşımaktadır ve elzemdir.

Bu bağlamda, Irak halkının büyük gayretleri sayesinde DEAŞ'a karşı kazanığı askeri zaferi memnuniyetle karşılıyoruz. Bu başarının kalıcı istikrara dönüşebilmesi için Irak'ta önümüzdeki dönemde yeniden imar, yerlerinden edilmişlerin geri dönüşleri ve ulusal uzlaşa konularına odaklanılması gerektiğini düşünüyoruz. Türkiye bu alanlarda Irak'a desteğini sürdürecektir.

Kriz ve buhranlar başlamadan önce gerekli tedbirleri almak çok mühimdir. Türkiye olarak önleyici diplomasi ve arabuluculuk konularında uluslararası farkındalığın artırılmasına önemli katkılarda bulunan "Barış İçin Arabuluculuk" girişimine eş-başkanlık yapıyoruz. Türkiye, son olarak "Güçlü Diplomasi, Etkin Arabuluculuk" temasıyla geçtiğimiz Haziran ayında IV. İstanbul Arabuluculuk Konferansına evsahipliği yapmıştır.

Ayrıca, Muhterem Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın Zirve Dönem Başkanı olarak İslam İşbirliği Teşkilatı Sekreteryasıyla işbirliği halinde, 21 Kasım 2017 tarihinde İslam İşbirliği Teşkilatı Üyesi Ülkeler Birinci Arabuluculuk Konferansına da yine İstanbul'da evsahipliği yaptık. Bu konferansın İslam İşbirliği Teşkilatı coğrafyasında arabuluculuk alanında sürdürülmekte olan kapasite inşa çalışmalarına katkı yapması ve İslam

dünyasında yaşanan ihtilaflara çözümler bulunması için teşvik edici olmasını hedefledik.

İSİPAB olarak hakları ve gelecekleri için mücadele eden Müslüman toplumlara daha fazla sahip çıkmalıyız ve bu meyanda Kuzey Kıbrıs Türk Devleti adı altında gözlemci statüsüne sahip Kıbrıslı Türk kardeşlerimize karşı on yıllardır uygulanan haksız izolasyonu hep birlikte kırmalıyız.

Ada'da Türk tarafı aleyhine adaletsizce bozulan dengelerin bir ölçüde düzeltilmesi suretiyle kalıcı ve adil bir çözüme katkıda bulunmak, tüm Müslümanların ortak meselesi ve ortak sorumluluğudur.

Nitekim bu konuda gerek İslam İşbirliği Teşkilatının gerek İSİPAB'ın çok sayıda kararı da mevcuttur. Ayrıca, İslam İşbirliği Teşkilatı ve İSİPAB kararları doğrultusunda Batı Trakya'daki Müslüman Türk azınlığı ile Ege Denizindeki Oniki Adalar'da yaşayan Türklerin temel haklarını korumak hepimize vazifedir.

Bu bölgelerdeki soydaşlarımızın etnik, dini ve kültürel kimliklerini muhafaza ederek, yaşadıkları ülkenin refahına katkı sağlamaya devam etmelerini arzu ediyoruz.

Benzer şekilde, Yukarı Karabağ sorununun Azerbaycan'ın toprak bütünlüğü çerçevesinde çözülmesini, yerlerinden edilmiş Azerbaycanlı kardeşlerimizin yurtlarına dönmelerini temenni ediyoruz.

Kırım Tatarı kardeşlerimizin de yaşadıkları sorunları gündemimizde tutmalı, yakından izlemeli ve sorunlarının çözülmesinde Müslüman ülkeler ve İSİPAB olarak daha çok destek olmalıyız.

Muhterem parlamento başkanları ve parlamenterler, Ortadoğu bölgesinin yeni bir krize ihtiyacı yoktur. Filistin davası hepimizin en temel meselesidir. Mevcut diğer tehdit ve sınamalar karşısında da daha güçlü bir birlik ve dayanışma içinde olmalıyız.

Türkiye, dost ve kardeş bir ülke, Körfez İşbirliği Konseyinin stratejik ortağı ve İslam İşbirliği Teşkilatı Zirve Dönem Başkanı olarak, bölgedeki kardeş ülkeler arasındaki tüm anlaşmazlık ve meselelerin dostane çözümünü kolaylaştırıcı adımlar atmaya devam edecektir.

İslâm dünyasında acıların uzun yıllardır dinmediği bir diğer ülke de Afganistan'dır. Afgan kardeşlerimiz son 35 yıllarını çatışma içinde geçirdiler. Son 17 yıldır da Türkiye'nin de dahil olduğu uluslararası toplum, Afganistan'da güvenlik ve istikrar sağlanması için çaba gösteriyor. Bununla birlikte, İslâm İşbirliği Teşkilatı ülkelerinin daha güçlü bir dayanışma sergilemesinin

Afganistan'daki üzücü ve istemediğimiz bu durumun düzeltilebilmesine hizmet edeceğine inanıyorum.

Bölgemiz ve İslâm ülkeleri coğrafyasında gelişmeler maalesef görmeyi arzu ettiğimiz şekilde cereyan etmeyebiliyor. Dost ve kardeş İran'da geçtiğimiz günlerde yapılan gösterilerde Cumhurbaşkanı Sayın Ruhani'nin son derece takdir ettiğimiz çağrılarına rağmen can kayıpları yaşanmasından üzüntü duyduk. Bu vesileyle, İslâm ülkelerinin huzur ve istikrarını kendi huzur ve istikrarımızdan ayrı görmediğimizi vurgulamak istiyorum.

Köklü ve güçlü ilişkilere sahip olduğumuz Libya'da da istikrarın güçlendirilmesine büyük önem veriyoruz. Libya Siyasi Anlaşması temelinde Libyalı kardeşlerimizin bir an önce ülkede birlik sağlanması yönündeki gayretlerini destekliyoruz.

Yemen'deki çatışmaları ve insanî durumu kaygıyla izliyoruz. Birleşmiş Milletler öncülüğünde sürdürülen siyasi çözüm çabalarına destek veriyoruz. Yemenli kardeşlerimize insanî desteğimizi sağlamaya da devam edeceğiz.

İslâm dünyası olarak gündemimiz uluslararası alanda en uzun süredir çözilemeyen sorunlardan olan Keşmir ihtilafını da barındırıyor. Bu ihtilafın daha fazla vakit geçmeden sonlanması en samimi arzularımızdandır.

Hiçbir kıta ve ülke bizlere uzak değildir. Ülkemiz tüm kıtalarda aktif olma gayretindedir. Afrika ile ortaklık politikamız çerçevesinde Afrika ülkeleriyle de ilişkilerimizi daha ileriye taşımak konusunda kararlıyız. Muhterem Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın son olarak 24-26 Aralık 2017 tarihlerinde gerçekleştirdikleri Sudan, Çad ve Tunus ziyaretleri ülkemizin kıta ile ilişkilerini geliştirme iradesini de ortaya koymaktadır. Afrika'ya yönelik kalkınma ve insani yardımlarımız, bu kıta insanının daha müreffeh koşullara kavuşmasını amaçlamaktadır.

Saygıdeğer parlamento başkanları ve parlamenterler; terörizm, ulusal, bölgesel ve küresel güvenlik için büyük bir tehdittir. Ülkemiz, FETÖ, PKK/PYD, DEAŞ, DHKP-C, ne şekilde tezahür ederse etsin, tüm terör örgütlerine karşı küresel mücadelenin önemini her zaman vurgulamaktadır. Terörle mücadelede esasen, terörizmin ve aşırıcılığın kökenine inmek gerekmektedir. Bu bağlamda yönetim zafiyetlerinin, sosyoekonomik eşitsizliklerin, kırılğanlıkların, adaletsizliklerin ve zayıf noktaların ortadan kaldırılması için samimi ve somut çabalara ihtiyaç vardır.

Benzer şekilde, başta Batı ülkeleri olmak üzere, dünyada yaşanan İslâm düşmanlığına karşı da samimi ve somut çaba harcamalıyız. Batı ülkelerinde yaşayan Müslüman kardeşlerimiz, ırkçı ve ayrımcı uygulamalar ve zaman

zaman şiddete varan çok ciddi tehlikelerle karşı karşıyadır. Bu hoşgörüsüzlük, ayrımcılık, yabancı düşmanlığı ve İslam düşmanlığı, bugün karşı karşıya olduğumuz ciddi küresel bir meseledir. Aslında, ortak gündemimizin üst sırasındaki Filistin Davasından sonra hepimizi ilgilendiren en önemli gündem maddesidir.

Sözlerime son verirken, İSİPAB 13. Konferansının İslam İşbirliği Teşkilatı ülkeleri arasındaki kardeşlik ve dayanışma ruhunu daha da güçlendirmesi ve gelecekte ortak meselelere karşı birlikte girişimlerimiz için halkın sesi olan biz Parlamento Başkan ve üyelerine ümit aşılmasını temenni ediyor, sizlere derin şükranlarımı sunuyorum.

Allah'ın selamı rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Diğer Konuşmalar

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ı ziyaret etti. Erdoğan daha sonra, 15 Temmuz darbe girişiminde Meclisin bombalanan bölümlerinde inceleme yaptıktan sonra, Meclis Tören Salonu'nda konuşma yaptı.

Konu : 15 Temmuz Darbe Girişimi Gecesi TBMM'nin Olağanüstü Toplanması Dolayısıyla*
Tarih : 16/07/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Benim ricam şu: İki gruptan birer grup başkan vekili sağma ve soluma lütfen buyursunlar, teşrif etsinler.

Sayın kâtip üyeler, yerlerinizi grup başkan vekillerine verelim. (Başkanlık Divanında Kâtip Üyelerin yerine AK PARTİ Grup Başkanvekili Mehmet Muş ve CHP Grup Başkan Vekili Özgür Özel'in geçmeleri)

(“Yaşasın Demokrasi! Katil Fetullah! Milleti öldürüyor katil Fetullah!” sesleri)

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Çok teşekkür ediyorum.

(“Darbeciler halka hesap verecek” sesleri)

Efendim, bu bir olağanüstünün üstü bir toplantı. Bendeniz Sayın Meclisimizi yarın saat 14.00’te olağanüstü toplantıya davet ettim. İnşallah, topyekün Meclis olarak yine biz birbirimizle görüşeceğiz.

Efendim, talihsiz bir hadiseyle karşı karşıyayız, bir darbe teşebbüsüyle karşı karşıyayız, akim kalacağı muhakkak olan bir teşebbüsle karşı karşıyayız. Türk Silahlı Kuvvetlerimiz bu darbeye, bu teşebbüse, darbe teşebbüsüne karşı olduğunu açıkladı. Milletimiz bu noktada, demokrasiye sahip olduğuna dair gösterilerini, fikirlerini, görüşlerini meydanlarda ifade ediyorlar. Bu bir demokrasi yenilenmesi gibi, andının yenilenmesi gibi, bir araya gelinmesi gibi bir vesileye de yol açtı. O bakımdan da, müspet bir durum var ama tabii ki böyle bir darbe teşebbüsü hepimizi derinden üzmüştür.

Şu anda, burada gruplardan, parti gruplarımızdan Adalet ve Kalkınma, Partisi Grubunun ve Cumhuriyet, Halk Partisi Grubunun değerli üyeleri var. Sayın Devlet Bahçeli Bey Milliyetçi Hareket Partisi olarak açıklama yaptılar, onlardan da gelecekler. Halkımızın çok büyük bir kısmı dışarıda bekliyor, meydanlarda, aynı şekilde tavrını ortaya koyuyor.

Demokratik tecrübemiz eskidir ve yerleşmiş ve kökleşmiştir. Demokrasiye karşı olacak her hareketin karşısında olduğumuzu bu vesileyle bir daha ortaya koymuş oluyoruz. Burası milletimizin demokrasi mabedidir, Bir araya geldik,

Ben değerli kardeşlerim, arkadaşlarımdan, grup başkan vekillerinden görüşlerini serdetmeleri için bu canlı yayında ricada bulunuyorum.

* ÜNÜVAR, Necdet, “Gazi Mecliste O Gece”, TBMM Yayınları, Ankara-2017, S.235,236

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ı ziyaret etti. Erdoğan daha sonra, 15 Temmuz darbe girişiminde Meclisin bombalanan bölümlerinde inceleme yaptıktan sonra, Meclis Tören Salonu'nda konuşma yaptı. Erdoğan konuşmasının ardından salonda bulunan çocuklarla sohbet etti.

Konu : 15 Temmuz Darbe Girişiminden Sonra Cumhurbaşkanını Sayın
Recep Tayyip ERDOĞAN'ın TBMM'yi Ziyareti Dolayısıyla*
Tarih : 22/07/2016

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Muhterem Cumhurbaşkanım, bir yanlışlığı düzeltelim: Ev sahibi zatıalınızsiniz. Bunu heyecana veriniz, heyecana bağışlayınız. Cumhurun başısınız. Cumhurbaşkanısınız ve çok şükür ki böyle bir Cumhurbaşkanına sahibiz. Bahtıyarız, aynı zamanda bir dünya liderisiniz. Cenab-ı Hak nice hizmetler nasip etsin, uzun ömürler versin. Birçok hizmetlere imza atacaksınız inşallah ve önderliğinizde Türkiye'miz çok daha ötelere gidecek. Bütün karşı koyma isteklerine rağmen Türkiye yoluna devam edecek.

Bir talihsizlik yaşadı Türkiye. Yaşadı ve geçti. Şimdiye kadar birkaç darbe oldu, neticelenen, neticelenmeyen, teşebbüs hâlinde kalan. Fakat her seferinde millet köşesine çekiliyor, sesini çıkarmıyordu. Sizin, cep telefonu ile olan televizyon çağrınızla bütün meydanlar doldu. Münferit dolmalar vardı ama topyekün Türkiye ayağa kalktı. Hiçbir parti farkı gözetmeksizin Türkiye tek yürek oldu, demokrasiden yana oldu ve millet darbeyi yendi.

Bu görüntü, bu ulaşılan netice, benim şahsi, naçiz kanaatim.

Değerli Cumhurbaşkanım: Bundan böyle hiç kimse darbe heveslisi olamayacak, zira milletin demokrasi dışında, demokrat bir idare dışında bir idareye razı olması mümkün olmaz, bunu gösterdi. Hakimiyet ne bir zümrenin ne bir şahsın ne bir silahlı kuvvetindir, hakimiyet millettir. Bu tescil edildi ve tespit edildi. Siyasi partiler yekvücut oldular, Meclis de açık oldu ve bir araya geldik, toplandı, her parti aynı istikamette görüşünü bildirdi ve yine o beraberlik, bütünlük sürüyor. Buna vesile oldunuz, önder oldunuz. Size şükranlarımızı arz ediyorum, sunuyorum. Bizi ziyaret ettiniz, güç veriyorsunuz, sizleri aramızda görmeyen bahtıyarlığı içindeyiz. Sizlere, arkadaşlarımız adına. Türkiye Büyük Millet Meclisi adına hürmetlerimi sunuyorum, sağlık, afiyet diliyorum, hayırlı, uzun ömürler diliyorum,

Çok teşekkür ederim.

* ÜNÜVAR, Necdet, "Gazi Mecliste O Gece", TBMM Yayınları, Ankara-2017, S.273

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TBMM Başkanı İsmail Kahraman ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Yenikapı Miting Alanı'nda düzenlenen "Demokrasi ve Şehitler Mitingi"ne katıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, program öncesinde TBMM Başkanı Kahraman ve MHP Genel Başkanı Bahçeli ile bir süre sohbet etti.

TBMM Başkanı İsmail Kahraman, "Demokrasi ve Şehitler Mitingi"ne katıldı.

Konu : *Yenikapı Mitingi Dolayısıyla**
Tarih : *07/08/2016*

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Muhterem Cumhurbaşkanım, aziz ve necip milletim; milletçe muhteşem bir beraberliğin sergilendiği bu meydanda tek ses, tek yürek oluşumuzdan duyduğum gurur ve sevinçle sizleri hürmetle selamlıyorum.

Bugün, 15 Temmuz senitlerimizi anmak ve darbeye karşı demokrasimizin kazandığı zaferi taçlandırmak için “bir aradayız. Ay yıldızlı bayrağımız altında tek millet, tek devlet ve tek vatan şuuru ve inancı içinde olduğumuzu haykırmak ve darbeleri tarifte gömdüğümüzü bütün dünyaya duyurmak için bir aradayız. Sizler, beyaz elbisesiyle 1071’de Malazgirt’te 300 bin kişilik Bizans ordusunun karşısına çıkarken “Ey askerler, eğer şehit olursam bu beyaz elbise benim kefenim olur. Ben nefsimi Allah’a, adadım, benim için şehadet de muzaffer olmak da saadettir. Zaferi kazanırsak gelecek bizimdir.” diyen Sultan Alparslan’ın torunlarısınız, Malazgirt Zaferi’yle Anadolu’ya on asır Önce giren İslam inşallah kıyamete kadar bu topraklarda yaşayacaktır. Ne diyor Arif Nihat Asya? “Bir cuma sabahı semaya karşı Malazgirt’te 54 bin er bestelediler en güzel marşı: Allahuekber. Allahuekber.” Sizler, İslam’ı yok etmek için seferlere çıkan Haçlı ordularını perişan eden Selahaddin Eyyubî’nin torunlarısınız. Sizler kır atını Halic’e sürerek yedi iklimin en güzel beldesi İstanbul’u fetheden ve Peygamber Efendimizin hadisindeki müjdeye nail olan “Ya ben İstanbul’u alırım, ya İstanbul beni,” diyen Fatih Sultan Mehmet Han’ın torunlarısınız. Sizler 3 kıta, 7 denize hükmeden bir cihan devletinin varislerisiniz. Sizler Türkiye Cumhuriyeti’ni mazisine layık noktaya ulaştıracak göğsü iman dolu insanlarsınız. Milletimin bütün renklerini bu meydanda görmekten duyduğum mutluluğu özellikle ifade etmek isterim. Al bayrağımızın altında oluşturduğumuz bu tablodan dostlarımızın büyük bir güven duyduğuna inanıyorum. Anadolu’nun dört bir yanından ve gönül coğrafyamızın. kültür dünyamızın her köşesinden milyonlarca kişinin bugün sizlerin arasında olmak istediğini biliyorum.

* ÜNÜVAR, Necdet, “Gazi Mecliste O Gece”, TBMM Yayınları, Ankara-2017, S.289,

Büyük bir badirenin içinden çıktık. Milletimizi birbirine düşürmek isteyen şer güçlere karşı direndik ve kazandık. Açtıkları okullarda, kurdukları dershanelerde yetiştirdikleri robot beyinlerle, milletin kurumlarına yerleştirdikleri ajan ve vatan hainleriyle, devle tilmizin içine sızarak Dizlere karanlık dehlizleri layık gören insan müsveddelerine milletimiz hak ettikleri cevabı en güzel şekilde verdi. Şühedanın hatırasını müstevlilerin hain emelleriyle kirletmek isteyenlere fırsat vermeyerek ecdadına, layık torunlar olduğumuzu hep birlikte ispat ettik. Şehitlerimize Allah'tan rahmetler diliyorum. Hepsini minnetle ve şükranla yâd ediyorum. Milletimize, ailelerine başsağlığı diliyorum. Gazilerimizin en kısa zamanda deva bulmalarını temenni ediyorum. Dünyada “gazi” unvanı olan tek parlamento Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Çalışma günü olmamasına rağmen 15 Temmuz gecesi darbe harekâtının başlaması üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisimiz hemen açıldı ve gece boyunca açık tuttuk. Ertesi gün olağanüstü toplantı yaptık ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan 4 partinin imzaladığı bir ortak bildiri yayımladık. Partiler demokrasinin yanında, darbenin karşısında, olduklarını, birlikte karşı koyduklarını dünyaya açıkladılar. İradeye konulmak istenen ipoteğe itiraz ederek ikinci defa Meclisimiz gazilik payesini hak etti. Milletçe yaptığımız şanlı direnişe tahammül edemeyen meczuplar milletin bağrını, kalbini bombaladılar. Meclisimize bomba, attılar. Cumhurbaşkanımız muhterem Recep Tayyip Erdoğan, Marmaris'ten halkımıza seslendi, halkımızı meydanlara çağırdı. Ahmet Muhip Dıranas'ın “Bayrak” şiiri var, bana bunu hatırlattı.

*“Şehirlerden şehirlere
Uçtu, kuş gibi, bir haber:
Bayraklar açmada fecre
Şarkının her vardığı yer.*

*Kaldı birdenbire step
Yalın ayaklar altında;
Yürü! Bayraklar altında.
Yürü! Davullar çalsın hep,*

*Önden gidene bir kurşun,
Aldı bayrağı ikinci
Ve yiğitlerin en genci
Düştü sonunda yokuşun.*

*İnsan doğunca bir defa,
Andırır kırılacak dalı;
Ölecektin nasıl olsa.
Öldün, alnından vurulu.*

*Ne toprağa gömülmektir,
Ne ruhun uçması tenden!
Ölüm, ölüm, gülerekten
Bir bayrak altında ölmektir...”*

Vatansever güvenlik güçleri ile millet bir bütün olarak darbeyi önledi, demokrasi kazandı. Bundan sonra hiçbir güç darbeye teşebbüs edemeyecektir. Darbeler tarihi sona ermiştir. Milletimiz demokratik tecrübesi azmi, cesareti ve ferasetiyle büyük bir fitneyi defetti. Biz milletimize inanıyor ve güveniyoruz, İnşallah akıl ve gönül birliğiyle her zorluğu birlikte aşacağız. Bizler için canlarını seve seve feda eden şanlı insanlarımızı unutmadan yarınlara umutla bakacağız. Bizi birbirimize düşürmek isteyenlere fırsat vermeden ülkemizi dünyanın en ileri bir devleti olarak zirveye taşıyacağız. Kederde ve sevinçte birlik olacağız. Hâkimiyetin bir silahlı güce, bir kişiye veya bir zümreye değil millete ait olduğunu ortaya koyacağız ve bundan vazgeçmeyeceğiz, Unutmayalım ki umudunu bize bağlamış bir gönül coğrafyamız var. Dış dünyamızda milyonlarca insan var, onların da başını öne eğdirmemek için daha çok çalışacağız. Sırt sırta, omuz omuza vererek hep ileri, daha ileri gideceğiz. Allah'tan başka kimsenin önünde eğilmeyecek ve niyazda bulunmayacağız. Millet, devletsiz; devlet, ordusuz olmaz. Bizler ordumuzu Peygamber ocağı olarak kabul eden bir milletiz. Muazzez bir ocak olan ordumuzun yeri kışladır. Ancak vatan müdafaası için çağrıldığında kışlasından çıkar. Bir daha kışladan çıkmayacağına inanıyoruz. Millet olarak tarih yazmaya, devam edeceğiz. Bu muhabbetimizi Cenab-ı Hak devam ettirsin, daim etsin.

Bir kez daha, şehitlerimize rahmet, gazilerimize ve yaralılarımıza şifalar diliyorum ve başta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, aziz milletimize bu darbeyi önlemede elinden geleni yapan bütün teşkilatlarımız, siyasi partilerimize, kuruluşlarımıza, halkımıza teşekkürlerimizi sunuyorum. Allah her günümüzün demokrasi şölenu gibi geçmesini nasip etsin. Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerimize olsun.

Teşekkür ediyorum.

Konu : Adana Milletvekili Necdet ÜNÜVAR'a 15 Temmuz Darbe Girişimi Dolayısıyla Verdiği Röportaj*

Tarih : 23/08/2016

NECDET ÜNÜVAR - Sayın Başkanım, öncelikle, teşekkür ediyorum.

Üslubumu bağışlarsanız, sizi, 15 Temmuz hain darbe girişimindeki kahramanca tavrınızdan dolayı bir milletvekili olarak acizane, kutlamak istiyorum. Hatta o günle ilgili size şöyle bir yorumum var, müsaadenizle onu da ifade etmek istiyorum: Bazı olaylar vardır ki o olaydaki tavrınız sizi sadece soyadınız değil sıfatınız da kahraman yapar. Soyadınız Kahraman ama sizin o gün gösterdiğiniz cesur, dirayetli, net tavrınız sebebiyle sıfatınız da “kahraman” oldu. O yüzden beni bağışlayın, sizi gönülden tebrik ediyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Değerli Hocam, ben lütufkâr iltifatlarınıza, beyanlarınıza, teveccühünüze çok teşekkür ediyorum. Orada ortaya konan tavır, koymam gerekendi, vazifemdi; yaptım. Siz de benimle beraberdiniz, bana verdiğiniz sıfatlar neyse, aynı sizde de var.

NECDET ÜNÜVAR - Ama efendim, şöyle bir fark var: Yani tabii ki sizden beklenmez. Ama o gün şöyle bir Meclis Başkanı olsa idi “Efendim, ben insanların hayatını tehlikeye atamam, ben Meclis’i açmıyorum, açtırmıyorum.” deseydi, o Meclis açılmazdı. Doğru mu?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Doğrudur.

NECDET ÜNÜVAR - Ben de belki gelir Meclis’in bahçesinde dolaşabilirdim ama Genel Kurula giremezdim. O Genel Kurulu açtırma kararı, iradesi, dirayeti, bomba patladığı hâlde, bombalar yağdığı hâlde Meclis’i terk etmemek bence çok önemliydi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hep beraber.

NECDET ÜNÜVAR - Orada bulunan her bir arkadaşımız hakikaten çok ciddi bir iş yapmıştır ama sizin Meclis Başkanı olarak orada irade ortaya koyup “Ben bu Meclis’i açıyorum, çalıştırıyorum.” şeklindeki dirayetiniz her türlü takdirin üzerindedir.

* ÜNÜVAR, Necdet, “Gazi Mecliste O Gece”, TBMM Yayınları, Ankara-2017, S.319,

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hüsnu-tevaccühünüze teşekkür ediyorum.

NECDET ÜNÜVAR - Efendim, bu kısa girişten sonra şöyle bir sualle başlamak istiyorum. Darbe girişimini ne zaman, nerede ve nasıl öğrendiniz? O an neler hissettiniz? Meclis'e gelme ve Genel Kurulu açma kararını nasıl verdiniz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Değerli Hocam, ben 1960'ta hukuka yeni girmiş bir talebeydim, 27 Mayıs darbesini biliyorum. Arkasından, 22 Şubat 1962 Talat Aydemir darbe teşebbüsünü biliyorum.

NECDET ÜNÜVAR - O güne ait bir fotoğraf var Başkanım, hatırlıyor musunuz? Şu İçişleri tarafından Harp Okulu öğrencileri, yaklaşık 20-25 kişi, böyle yere siper almışlar ve Meclis'e doğru silah doğrultmuşlar. Gördünüz mü o fotoğrafı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Görmedim.

NECDET ÜNÜVAR - Ben o fotoğrafı size takdim edeyim inşallah.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Harp Okulu komutanıydı Talat Aydemir, talebe kendisini çok seviyordu. Tabii, o sevgiyi oluştururken hedefinde o talebeyi kullanmak muhakkak ki vardı. Talat Aydemir 1960 darbesini hazırlayan çalışmaların 1956'daki ilk nüvesinde yer aldı.

NECDET ÜNÜVAR - Demokrat Parti o zaman iktidarda.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Demokrat Parti iktidarda, 1950, 14 Mayıs, seçimi kazanmış, Halk Partisi hezimete uğramış, o günkü seçim kanununa göre bir vilayette yüzde 51 alan, o vilayetin bütün milletvekillerini alır. 67 milletvekili aldı yalan olmasın ve o gün vilayetlerdeki milletvekili sayısı nüfusun 40 bine bölünmesiyle oluyordu. Nüfus yükseldikçe milletvekili sayısı artıyordu. Yalan olmasın yine dediğim, hatırımda kaldığı kadarıyla, gene ona bir bakmak lazım tabii kayıtlardan; 400 küsur milletvekili Demokrat Parti...

NECDET ÜNÜVAR - 411 diye hatırlıyorum onu.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Olabilir.

...63 veya 67 milletvekili İnönü. Hatta İnönü'nün bir resmi var müthiş bir hayret içerisinde, yani "Ben nasıl bu hâle geldim?" diye çok şaşırmış bir resmi var. Fahrettin Kerim Gökay İstanbul Valisi ve Belediye Başkanıydı, İstanbul'da miting yaptı Halk Partisi, Taksim doldu; miting, milletin işi gücü yok, ne yapacak? Mitinge gidecek ve "mini mini Valimiz" derlerdi Fahrettin Kerim Gökay'a, boyu kısaydı...

NECDET ÜNÜVAR - Tıp doktoru muydu Başkanım?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Tıp doktoruydu, profesördü Fahrettin Kerim Gökay ve Vali ve Belediye Başkanıydı. İsmet Paşa'ya "Paşam işte İstanbul." demişti Taksim'de. Başta İstanbul olmak üzere bütün vilayetler Demokrat Partinin net zaferiyle sonuçlandı. Netice itibarıyla, Malatya zannediyorum, İsmet Paşa'nın memleketi, birkaç vilayeti aldı. Fahrettin Kerim için "Mini mini Valimiz, ne olacak halimiz?" derdi millet. Fahrettin Kerim Gökay kendini tanıtırken Tito'ya... Yugoslavya Devlet Başkanı Mareşal Tito gelmiş ziyarete, İsmet Paşa Cumhurbaşkanı, havaalanında karşılıyor, "Bendeniz İstanbul Vali ve Belediye Başkanı Ordinaryüs Profesör Doktor Fahrettin Kerim Gökay." Tito'nun cevabı "Ben sadece Tito." Böyle meşhur bir laftır bu.

Geçelim, ayrı bir hikâye... Şimdi, 1960'ı biliyorum, Talat Aydemirleri biliyorum, 1962, 1963'ü biliyorum, 1969 bir sol darbe, sol değil, komünist darbe, Doğan Avcıoğlu Başbakan olacak, bir liste de hazır; bu, 12 Mart'a döndü.

NECDET ÜNÜVAR - Bu, 1971'den önceki darbe teşebbüsü.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - 1969 teşebbüsü bu. Ve 1971'de 12 Mart darbe teşebbüsü. Onu Atıf Erçikan, Korgeneral, Plan ve Prensipler Daire Başkanı ve Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç önledi ve Süleyman Bey'in meşhur, şapkayı alıp gittiğidir.

NECDET ÜNÜVAR - Muhtıra verildi, Meclis'te okundu...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Okundu Meclis'te ve Süleyman Bey'e sonra dediler ki: "Bak, Yeltsin tankın üstüne çıktı, darbeyi durdurdu; sen şapkayı aldın gittin." O ne dedi? Tank var idi de mi üstüne çıkmadık." dedi. O darbe de öyle.

1980, malum 12 Eylül, 11 Eylül'de kan gövdeyi götürüyor, 12 Eylül oldu, hepsi bitti çünkü ön hazırlık vardı. Ve bir daire kurmuşlardı, başında orgeneral vardı, sonra Cenevre'ye Büyükelçi oldu, bir yıl müddetle Genelkurmay içerisinde bir daire olarak çalışıp ihtilali hazırladılar, darbeyi hazırladılar. Velhasıl 1960, 27 Mayıs ile günümüz arasında 16 tane darbe vardır neticelenen, neticelenmeyen; aşikâr bilinen, bilinmeyen, teşebbüs hâlinde kalan. Bu 17'nci darbe de 15 Temmuz darbesidir. Şimdi, eski darbeleri bildiğim için direnmenin gerektiği kanaati öteden beri bende vardır. Dolayısıyla, bir darbe varsa karşı duracaksın. Karşı durmazsan olmaz.

NECDET ÜNÜVAR - Başkanım, "Önceki darbelerde keşke biz de vatandaş olarak sokağa çıksak, keşke dirensək, keşke birazcık daha dik dursak, dirayetli

dursak, bu darbeyi önleyebilirdik.” gibi düşünceniz herhâlde vardı değil mi o geçmişteki...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - 27 Mayıs bir çapulcu darbesidir.

NECDET ÜNÜVAR - Hatta 27 Mayıs darbesinden 2-3 gün önce Eskişehir’de büyük bir konuşma yapıyor rahmetli Menderes “Bu millet arkamda olduğu sürece...” diye bir konuşması var. Ondan çok kısa bir zaman sonra darbe oldu ve o millet arkasında durmadı mı, yoksa duramadı mı, yoksa organize mi olamadı? Ne oldu Başkanım 27 Mayıs’ta?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şimdi, 2 parti vardı, Demokrat Parti ve Cumhuriyet Halk Partisi; Cumhuriyet Halk Partisinin iktidara gelmesi mümkün olmuyor, 1950’de, 14 Mayıs, bir hezimet; 1954’te o 60 küsur rakamı indi 30’lu rakama. Halkta yapılan anketler, mitingler; bu Demokrat Partinin önüne geçilemiyor. Onun üzerine işi darbeye döktüler. 2 parti olduğu için, bir nispetleme yapalım, en az yüzde 70 Adnan Menderes, Demokrat Parti; yüzde 30 CHP ve kalabalıklar nasıl, Menderes’e sevgi nasıl, müthiş. O kadar büyük kalabalık tek tekti, alt alta toplanmışlardı, yan yana dizilemediler. Alt alta 3 tane 1; 3 ediyor, yan yana 3 tane 1; 111 ediyor. Yan yana dizilmeleri için teşkilatlanmış olmaları lazımdı.

3. Ordu Komutanı Orgeneral Ragıp Gümüşpala Erzurum’daydı, o zaman Erzurum’daydı 3. Ordu; 27 Mayıstan itibaren üç gün müddetle darbeyi tanımadı, direndi ve 3. Ordu darbeye katılmadı. Üç gün sonra katıldı çünkü tek başınaydı ve Genelkurmay Başkanı yaptılar onu, iki üç ay sonra da emekli ettiler Genelkurmay Başkanlığından. Adalet Partisinin başına geçti, Adalet Partisinin ilk genel başkanı. Demokrat Partinin sempaticanlarının kurduğu Adalet Partisinde bir asker, ordu komutanı niye var? Çünkü direndi Erzurum’da; ondan dolayı var. Menderes, 1960 27 Mayıs’ında, cuma günüydü o, Menderes’in mitingi herhalde pazardı, belki de daha önceydi yani Eskişehir’deki mitingi, muhteşem bir kalabalık, millet ayakta, sevgi namütenahi ve Kütahya’ya gidiyor, yoldayken darbe tahakkuk ediyor ve ona el koyuyorlar, getirip Ankara’ya Harp Okuluna koyuyorlar, sonra da hepsini toplayıp Yassıada’ya koyuyorlar.

NECDET ÜNÜVAR - “Albaylar darbesi” diyorlar, değil mi Başkanım?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Yok efendim, hayır efendim. Albaylar darbesi Yunanistan’dadır. 1 üsteğmen var, Muzaffer Özdağ üsteğmendir. Ahmet Er var, yüzbaşısıdır. Numan Esin var, yüzbaşısıdır.

NECDET ÜNÜVAR - Alparslan Türkeş var.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Alparslan Türkeş kurmay albaydır. Aralarından hiçbir tane general yoktur. Üsteğmen, yüzbaşı, binbaşı, yarbay, albay; kadro budur. Darbe tahakkuk ettikten sonra Fahri Özdilek, Cemal Madanoğlu, baştaki Cemal Gürsel, Refik Tulga, bunlar hep generaller, sonradan dâhil edildiler.

NECDET ÜNÜVAR - Ama zımni bir katılımları yok mu Başkanım? Yani sonuçta aşağı tabakadan bir grup darbe yapıyor ve sizin ifade ettiğiniz o generaller, orgeneraller sonradan muttali oluyorlar ve darbeyle kendilerini ilişkilendiriyorlar. Nitekim Cemal Gürsel önce Millî Birlik Komitesi Başkanı oluyor, daha sonra Cumhurbaşkanı seçiliyor, değil mi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şimdi, şöyle: Cemal Gürsel Kara Kuvvetleri Komutanıdır, yaş haddinden emekli edilmiştir, emekliye ayrılmıştır, İzmir'dedir. Cunta albay-üsteğmen arasındır. Bir albayın işbaşına gelmiş olması, 3. Ordudaki direnme ortada, endişe meydana getiren durumdur. Cemal Gürsel Adnan Menderes'e bir mektup yazar İzmir'den, der ki: "Bak, sen iyi adamsın ama Bayar iyi adam değil. Gel sen seçime git." Bir tavsiye mektubu, bir veda mektubu. O mektubun Menderes'i metheden kısımlarını açıklamadılar da "Bu mektup yazmıştı." diye açıkladılar. Cemal Gürsel'e telefon ediyorlar "Gel başımıza geç, biz darbeyi yaptık. Seni Millî Birlik Komitesi Başkanı ve devlet başkanı yapacağız." "Peki." diyor, özel uçak gönderiyorlar, o uçakla Ankara'ya geliyor. Diğer bir tipik misal Refik Tulga'dır, tuğgeneraldır, Zırhlı Birlikler Komutanıdır, Zırhlı Tugay Komutanıdır Davutpaşa'da. Orada 2 binbaşı var tuğgeneralin altında; albay değil, yarbay değil, binbaşı. Biri Orhan Erkanlı'dır, biri Şükran Özkaya'dır. Bu 2 binbaşı İstanbul'daki darbeyi yapandır, yekûn güçleri de Zırhlı Tugaydır. Biri Harbiye'de Orduevine gider, biri Cağaloğlu'na Vilayete gider. Radyoda bildiri okunmuştur, tanklar dışarı çıkmıştır ve herkes suskundur, karşı hareket mevzubahis değildir. Bir Radyoevini bir de Vilayeti aldın mı bitti. Bu iki arkadaş Refik Tulga'yı, Tugay Komutanlarını -Zırhlı Tugay'a- darbeye katılmaya davet ederler, "Paşam ya da Komutanım, biz darbe yaptık, sizi Komiteye davet ediyoruz. Size İstanbul Vali ve Belediye Başkanlığını vereceğiz. İstanbul Vali ve Belediye Başkanlığını mı istersiniz, Balmumcuyu mu istersiniz?" Gözaltına alınanlar Beşiktaş Balmumcu'da. "Bana bir yarım saat müsaade edin." der, sonra Balmumcu'yu değil de Cağaloğlu'nu, Valiliği tercih eder. Vali ve Belediye Başkanı olur Refik Tulga ve Konseyin, Millî Birlik Komitesinin bir üyesi olur. Hepsi böyle dâhil edilmiştir, sonra dâhil edilmişler. Bu ana çekirdekte olan, 1956'da kurulan çekirdekte olan, mesela Faruk Güventürk, mesela Talat Aydemir, o harekâtın olduğu gece olmadıkları için -Talat Aydemir Kore'deydi- Millî Birlik Komitesine giremediler. O hınç onlarda hep devam etmiştir ve Talat Aydemir'in 1962'deki isyanının temeli "Ben

niye Millî Birlik Komitesinde yokum?” diyerdir. Albaylar cuntası değildir bu, aşağıdan yukarıya doğrudur. Kaydını bilmek lazım, benim kayıtlarımda var. 8 yüzbaşı, 7 binbaşı, 9 yarbay, 6 albay gibi toplam 38 kişidir, General İrfan Baştuğ vardır, İstanbul’dan geliriken trafik kazasında ölmüştür, 37’ye inmiştir. Kendi aralarında 1961 Kasımında bölünme olmuştur, Ondörtler ortaya çıkmıştır, 9’u Türkeş’le beraberdir, 5’i de Halk Partilidir, Orhan Erkanlı’yla beraberdir.

NECDET ÜNÜVAR - Başkanım, o zaman bir Recep Tayyip Erdoğan olsaydı o sizin söylediğiniz husus, halkın ayaklanması, halkın direnmesi tahakkuk eder miydi?

TBMM BAşKANI İSMAİL KAHRAMAN - Biraz zor ederdi, bugünkü iletişim o gün yok. Yani diyelim ki Aydın ayağa kalktı, Menderes’in memleketi veya İstanbul ayağa kalktı, onun Düzce’ye, onun Artvin’e, onun -ne bileyim- Adana’ya ulaşması hadisesi lazım.

NECDET ÜNÜVAR - Ama askerî bir bağlantı vardı, eski askerlerin özel kullandığı telsizler, telefonlar falan yani tamam, iletişimi yoktu ama...

TBMM BAşKANI İSMAİL KAHRAMAN - Asker mesela Adana’ya bildirdi telsizle, halka bildirmedi ki. Adanalı Menderes’le beraber, Rizeli Menderes’le beraber...

NECDET ÜNÜVAR - Yani oradaki alt seviyedeki katılım olduğu için belki üst seviyedekiler “Ha, mademki halk bunu istemiyor, o hâlde biz şey yapmayalım.”

TBMM BAşKANI İSMAİL KAHRAMAN - Ne dersen onu yapan, idare eden, “Demek ki hikmet var.” diyen bir halkımız var ve itaatkâr bir halkımız var. Hatta o gün, 27 Mayıs günü Demokrat Partili olmasına rağmen bayrak asanlar vardı.

NECDET ÜNÜVAR - Çok acı.

TBMM BAşKANI İSMAİL KAHRAMAN - O gün bir Tayyip Erdoğan olsaydı ama bugünkü iletişimler yoksa ne yapacaktı? Havada kalırsınız.

NECDET ÜNÜVAR - Belki kalbî bir iletişim olurdu yine Başkanım, ben bu kanaatteyim.

TBMM BAşKANI İSMAİL KAHRAMAN - Küskünlük hep sürdü, Alparslan Türkeş’e küskünlük o yüzdendir, çünkü radyodaki ilk bildiriyi o okudu.

Orhan Erkanlı’nın güzel bir kitabı var, “Anılar... Sorunlar... Sorumlular”, harika bir kitap, darbeyi anlatıyor ve şöyle bir lafı var: “Biz Başbakanlıkta

toplantı halindeyiz, Konsey toplantı hâlinde ve bekliyoruz Demokrat Partililer ifade verecek mi?” Demokrat Partililer... Kurulan soruşturma komisyonları oldu, sayısını şu anda tam söyleyemeyeceğim, soruşturma komisyonları milletvekillerini bölge bölge ifadeye alıyorlar. “Saat gece on bir buçuk, Başbakanlıktayız. Sessiz, heyecanla bekliyoruz. Haber geldi. İfade vermeye başladılar. Derin bir oh çektik, hepimiz evimize gittik. Yani darbeyi tanıdılar, bizi muhatap kabul ettiler ve ifade vermeye başladılar.” Bırakın halkın karşı çıkmasını, milletvekillerinin kendileri “Hayır.” deselerdi darbe akim kalabilirdi.

NECDET ÜNÜVAR - Doğru.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Burada kabullenmemek meselesi topyekûn olmalıydı. Üst kademe... Genelkurmay Başkanı Rüştü Erdelhun'du, doktorasını yapmış bir adamdı, haysiyetli bir adamdı. Rüştü Erdelhun, Deniz Kuvvetleri Komutanı Sadık Altıncan, ondan sonra, Kara Kuvvetleri Komutanı Namık Arguç, şimdi hatırlayabildiğim kadarıyla isimler, üst kademe tamamen Menderes'le beraber, hiç ihtilafı yok fakat alttaki, o genç subaylar dedikleri hadise bu işi yapanlar.

NECDET ÜNÜVAR - Onlar biraz dirayetli olsaydı Başkanım, o darbe önlenirdi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Güvendiler tabii. Şimdi de mesela, alınan var ya, o tedbirler o gün de olsaydı, bu tanklar o hudutlarda olsaydı, Harp Okulu şurada olmasaydı Talat Aydemir Çankırı'dan buraya mı Harp Okulunu getirecekti? Yani şu tedbirler olmalıydı. Askeriye bu tedbirleri, ta o günden tersine, darbe yaparsam diye yerleştirdi kuvvetleri.

Dolayısıyla, ben eski darbeleri bildiğim için ve direnmem gerektiğini bildiğim için... Ev Çankaya'da, Başbakanlık Konutu'nun karşısı Millet Meclis'i Başkanlık Konutu'dur, oradayım, akşam yemeğindeyim, dokuz buçuğu geçiyor, bir ses, F16 “Hınnn...”, müthiş bir ses, sallandı böyle, alttan uçuş, hemen televizyonu açtım, tank Boğaziçi Köprüsü'ne çıkıyor, giriyor o köprüye. Gittim abdestimi aldım, telefon geldi, Koruma Müdürümüz Nurullah Bey, “Efendim, bizim Beylerbeyi Sarayı'ndaki gece nöbetçisi polisin tabancasını asker aldı ve köprü'nün üstüne çıktılar.” Oradaki bir tabancayı da almışlar. Başlangıç daha, ben doğru Meclis'e geldim. Gelişte sokaklarda hiç kimse yok, normal bir hareket var, trafik işliyor, gecenin o vakti.

NECDET ÜNÜVAR - Cumhurbaşkanımızla, Başbakanımızla, onlarla bir temas imkânınız oldu mu Başkanım?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hiç kimseyle bir temas, telkin ve tavsiye yok, kendim resen hareket ediyorum. Zaten Cumhurbaşkanını da

bulamadım, bulmadım yani yoktu, aklımıza da gelmedi. Ben evvela buraya geldikten sonra, tekrar Çankaya'dan geldikten sonra aradım, ulaşma imkânı yok.

NECDET ÜNÜVAR - Siz Meclis'e geldiniz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Geldim hemen Meclis'e...

NECDET ÜNÜVAR - Yol herhâlde sıkıntılı değildi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Çok rahat, hiç değil.

NECDET ÜNÜVAR - Rahat.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Meclis'e geldim...

NECDET ÜNÜVAR - Çok erken geldiniz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hemen geldim.

NECDET ÜNÜVAR - Yani, yarım saat, kırk beş dakika sonra olsaydı biraz sıkıntı olabilirdi yollarda.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Nitekim şöyle oldu, ben dedim ki: "Çankaya'ya çıkacağım, Hükümetle konuşacağım, onlara gereken takviyeyi yapacağım, konuşmayı yapacağım fakat şimdi hemen saat 14.00, yarın, 16 Temmuz Cumartesi için parti Meclis grup başkanlıklarına hemen birer mektup "Yarın Meclis'i olağanüstü toplantıya çağırıyorum."

NECDET ÜNÜVAR - Daha Meclis'i açmadan söylüyorsunuz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Açmadan.

NECDET ÜNÜVAR - 15 Temmuz'da, açmadan.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Açmadan, buraya gelir gelmez "Meclis'i yarın açacağım, olağanüstü toplantı yapacağım, dört parti grup başkanvekillerine davet mektubu hazırlayın ve SMS'yle de grup başkanvekillerinin telefonlarına bildirin. Işıkları yakın, ses tertibatı kurulsun, Meclis'i açacağım." Şimdi, ben Çankaya'ya, Hükümete gidiyorum, oradan tekrar döneceğim." Gittik, gene rahat. Geliş rahat, Çankaya'ya gidiş rahat. Dönüşte hareketlenme oldu ve biz Ayrancı kapıdan dolaşarak arkadan geldik. O zaman tıkanma oldu.

NECDET ÜNÜVAR - Saat 11 civarında, 20 geçte civarında, Başkanım, o koruma amirinin, TBMM Koruma diye kısa mesaj servisi var, orada bir mesaj gördüm, koruma Amirimiz şöyle bir mesaj yazıyor: "Sayın Meclis

Başkanımızın talimatıyla bütün personelin görev yerine derhâl intikali.." diye.
TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Nurullah Bey.

NECDET ÜNÜVAR - Evet Nurullah Bey sizden bir talimat almış ve o talimat doğrultusunda bütün ekibi getirmiş. Nitekim daha sonra yine -bilmiyorum sizin talimatınız mı- sadece Meclis'in polisleri değil dışarıdan takviye de istenmiş, Ankara Emniyetinden takviye de istenmiş.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Bombadan sonra.

NECDET ÜNÜVAR - Evet.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Artı bizim uzun menzilli silahımız yok. Koruma Müdürümüz İçişleri Bakanına gitti, 30 tane Kaleşnikof aldı, ertesi sabah da G3 aldı ama o gece 30 tane Kaleşnikof, 30 tane de G3. O sabah açmıştı o zaman. Bu Hükümete gittiğimde orada Süleyman Soylu televizyona konuşuyordu -konuştu daha doğrusu işte- ondan sonra, Lütfi Elvan, İsmet Yılmaz, Bakan Fatma Betül, Abdulhamit Gül, Mehmet Muş, başka...

NECDET ÜNÜVAR - Bir de Başbakanlık Müsteşarımız.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Başbakanlık Müsteşarı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Seyfullah Hacımuftuoğlu.

NECDET ÜNÜVAR - Siz orada küçük çaplı bir toplantı yapmışsınız.
TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Ayaküstü. **NECDET ÜNÜVAR** - Evet, "Meclis'i açalım, bakalım..." diye.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - "Ben Meclis'e gidiyorum, Meclis'i açıyorum. Meclis'e gidelim." **NECDET ÜNÜVAR** - Evet.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - İsmet Bey dedi ki: "Güzel. Ben de burada kalıyorum, Hükümetin de kalması lazım yerinde." "Tamam, peki." Kapıdan çıkıyorum, bir helikopter, dırrr... O zamana kadar Çankaya'ya ateş mateş yok, yükselme de yok. Ve biz o tarama bir geçti -hani yağmur yağıyor derler, bir geçer ya- hemen arabaya ve oradan aşağıya indik. Dediğim gibi, Ayrancı'dan, arkadan girdik Meclis'e. Korumamız Ayrancı'ya da, Çankaya'ya da, Dikmen'e de 2'şer tane otobüsü koydu, tank gelirse...

NECDET ÜNÜVAR - O kararı yine siz mi talimatlandırdınız Başkanım?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hayır, Korumanın kendisi, Nurullah. Polislerden çok memnunum, cansiparane çalıştılar.

NECDET ÜNÜVAR - Ona ben de şahidim. Ben sizden sonra geldim Meclis'e. Geldiğim zaman hem Dikmen hem Çankaya kapıda otobüslerin

çapraz konulduğunu gördüm yani bir otobüs önde, öbür otobüs de arkada. Sonraki otobüs biraz daha önde. Yani oradan araç, tank vesaire filan gireceği zaman slalom yaparak girmesi gerekiyor. Bu aslında o vahşi grup, darbeci grup tankla oraya girmeyi arzu ederse onları önlemeye matuf bir bariyerdi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Ama daha sonra gördük ki iteliyor kafasıyla, yolu açıyor.

NECDET ÜNÜVAR - Tabii, tabii. Yani, şeyi yok, önünde insanları eziyor, araçları eziyor, şoförü eziyor.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Üstüne çıkıyor.

NECDET ÜNÜVAR - Üstüne çıkıyor. Yani böyle vahşi bir grup gerçekten hayret edici bir durum.

Başkanım, Meclis'i açtınız, ne oldu Meclis'i açtıktan sonra?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Oradan geldim.

NECDET ÜNÜVAR - Siz buraya mı geldiniz, makama mı geldiniz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - İlk geldiğimde makama geldim, ikinci geldiğimde...

NECDET ÜNÜVAR - Kimse var mıydı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - İkinci geldiğimde makama girmedim.

NECDET ÜNÜVAR - Bir kamera kaydı var Başkanım, sizin Meclis'e girişiniz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Kızımınla beraber.

NECDET ÜNÜVAR - O ilk gelişiniz mi, daha sonra Çankaya'dan dönüşünüzdeki kayıt mı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Çankaya'dan dönüşüm. Kızım yanımda.

NECDET ÜNÜVAR - Buraya geldiniz. Sonra kimse var mıydı?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Makama girmeden doğrudan Genel Kurula girdim. Genel Kurulun da anahtarları...

NECDET ÜNÜVAR - Kaç kişi vardı Genel Kurula girdiğiniz zaman?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Kaç kişi diyelim...

NECDET ÜNÜVAR - Benim bildiğim 16-17 kişi varmış.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Mümkündür. 20 değildi.

NECDET ÜNÜVAR - Cumhuriyet Halk Partisinden Levent Gök ve Özgür Özel.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Meclis açıldıktan sonra geldi onlar.

NECDET ÜNÜVAR - Erkan Akçay...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Meclis'e girip Genel Kurulu açtığımızda. Belki daha önce gelip bahçede oluyor olabilirlerdi ama içeri ilk girişimiz var ya yani 1 no.lu kapı, Çankaya'dan girdiğimizdeki 1 no.lu kapı, oradan girişimizde Ahmet Gündoğdu...

NECDET ÜNÜVAR - Aydın Ünal, Jülide Sarıeroğlu...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Jülide, başka...

NECDET ÜNÜVAR - Sonra, işte, 16-17 kişi gelmişti. Ben o ilk gruba yetişemedim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Doğru.

NECDET ÜNÜVAR - Sonra siz Genel Kurula girmişsiniz. Kürsünün önünde bir pozunuz var, bir de demeciniz var: "Meclis'i açıyorum. Meclis olağanüstü toplanmıştır, açıyorum." deyip kravat da... Normalde, biliyorsunuz, smokin ve papyon olması gerekir. Belki de Meclis tarihinde...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hür olarak, hür kıyafetle.

NECDET ÜNÜVAR - Meclis tarihinde ilk defa bir Meclis Başkanı kravatla oraya geldi. Ama daha enteresan bir durum var Başkanım, daha sonra, işte o, Özgür Özel, Erkan Akçay, Mehmet Muş, onları davet ediyorsunuz yanınıza. Mehmet Muş ceketli, kravatsız; Erkan Akçay'ın kravatı var mı, hatırlamıyorum; Özgür Özel hem kravatsız hem ceketsiz. Böyle kendi ifadesi -biraz önce görüştüm- kot pantolon, ayağında bir spor ayakkabı ve üstünde tişört vari bir şey. Tam o kürsüye siz davet ediyorsunuz, Özgür Bey oraya gelirken...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Geldi, oturdu.

NECDET ÜNÜVAR - Ahmet Gündoğdu arkasından ceketini çıkarıp: "Böyle olmaz..."

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Geldi, oturdu. Ahmet Bey geldi, "Özgür Bey, biraz sonra televizyonlar çekim yapacak. Böyle olmaz. Ben sana ceketimi vereyim." dedi.

NECDET ÜNÜVAR - Ve ceketini verdi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Uzattı ceketini, o da aldı ceketini, giydi. Sonra ne oldu?

NECDET ÜNÜVAR - Özgür Bey diyor ki daha sonra: “Ben kırk yıl düşünsem aklıma gelmez bir millî görüşçünün ceketini giyeceğim.”

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Kaderde millî görüşçünün ceketini giymek de varmış.

NECDET ÜNÜVAR - “Kaderde bu da varmış.” diye böyle bir espri yaptı ben Özgür Bey’le görüştüğüm zaman, bunu ifade etti. Daha sonra siz Meclis’i açtınız Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şimdi, Meclis’i ilk açtığımda Sema Kırcı Divan Kâtibidir, bir de gene AK PARTİ ‘den Ömer Serdar oturdular. Dedim ki bakın arkadaşlar, Divan başka türlü olacak, siz kalkın partilerin her partinin grup başkan vekili gelip burada oturacak. 3 parti var, HDP yok.

NECDET ÜNÜVAR - Aslında enteresan bir fotoğraf veriyorsunuz Başkanım. Orada, o anda, o kadar karmaşa içerisinde sağlıklı düşünmek çok çok önemli. Orada nihayetinde defakto bir Meclis açılışı ve klasik bir Meclis toplantısı değil yani Başkanlık Divanından birileri olacak falan diye, darbeye karşı toplanan bir Meclis ve siz şöyle bir fotoğraf veriyorsunuz:

AK PARTİ İstanbul Milletvekili ve Meclis Başkanı İsmail Kahraman; yanınızda iktidar partisi AK PARTİ İstanbul Milletvekili, AK PARTİ Grup Başkanvekili Mehmet Muş; ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel ve muhalefet partisi Milliyetçi Hareket Partisi Manisa Milletvekili Grup Başkanvekili Erkan Akçay. O tabloyu ben şöyle okuyorum: Ey dünya, ey darbeciler, görün ki biz bu darbeyi tanımıyoruz, hem de sadece iktidar olarak değil, sonuçta iktidarı alaşağı etmek, Hükûmeti devirmek adına yapılan bir girişim ama biz burada şöyle bir tablo veriyoruz, görüntü veriyoruz AK PARTİ, CHP ve MHP beraberce biz Meclis’teyiz ve sizi tanımıyoruz fotoğrafı. Aslında o sizin yaptığınız şey yani klasik Meclis Divan kâtipleri yerine AK PARTİ, CHP ve MHP’nin grup başkanvekillerini almanız aslında o fotoğrafı tamamlayan bir kare.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Aynı ifade buyurduğunuz gibidir, aynı düşüncem budur ve ben açtığımda, ilk oturduğumda hemen yanıma Ömer Serdar ile Sema Kırcı geldiler ve oturdular. Dedim ki: “Hayır. Başkanlık Divanını başka türlü oluşturacağız. Bütün partiler bir aradayız. Siz kalkın lütfen. Özgür Bey, gelin, -hatta, Özgür Bey’le Erkan Bey geldiler, Salim

Uslu oturdu öbür tarafta- Mehmet Bey, gel. “Bunu çoğaltmadım yani Halk Partisinden de adam var, MHP’den de var, AK PARTİ’den de var, AK PARTİ’den çok var. Yani bari sen iki otur, sen üç otur, sen de buraya otur değil, hayır. Hükmi şahsiyetleri...

NECDET ÜNÜVAR - Çok güzel ve çok önemli bir fotoğraf Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Bilerek, isteyerek, taammüden, kasten; evet, öyle olması lazım ve şunu dedim: “Arkadaşlar, burada parti rozeti yok, Türkiye ay yıldızı var burada, Türkiye’yiz biz. Parti diye bir hadisemiz yok, biz demokrasinin Türkiye’de devamını istiyoruz, demokrasiden yanayız ve darbeye hayır diyoruz. “O şekilde oturduk. Parti fikri hakikaten, kesinlikle olmadı ve bütün konuşmalarda şahitsiniz hep demokrasi, topyekûn Türkiye ve millî birlik ve bütünlük...

NECDET ÜNÜVAR - Arada Özgür Bey yerinden iki dakika Sayın Kılıçdaroğlu’nun mesajını ilettili. Daha sonra siz, Mehmet Muş’a Birinci Ordu Komutanının bu askerî hiyerarşi içerisinde darbeyi tanımadığını ifade eden açıklamasını (ya internetten alınmış bilgi veyahut da not alınmıştı), “Mehmet Bey siz lütfen Birinci Ordu Komutanımızın açıklamasını okuyun” dediniz. Sonra, galiba yanlış hatırlamıyorsam, Bekir Bozdağ Bey’i kürsüye davet ettiniz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Ondan önce yine bu sefer de MHP’ye bir şey okuttum yani CHP tamam, AK PARTİ tamam ve Erkan Bey...

NECDET ÜNÜVAR - Levent Gök kürsüye mi çıktı? Galiba kürsüye çıktı, konuştu; bir konuşma yaptı, sonra Bekir Bozdağ çıktı.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Ben şimdi her partiye söz verdim mi, 3 partiye, bir de Hükûmete söz verdim mi bir bakana, tekrar 3 partiye verdim mi, tekrar bir bakana verdim mi, işte o Bekir Bozdağ’dır.

NECDET ÜNÜVAR - Evet, sonra Başkanım, Sayın Adalet Bakanımız Bekir Bozdağ konuşurken galiba bir dört-beş dakikalık bir konuşma yaptı veya üç dört dakikalık. O ara fark ettiniz mi bilmiyorum, bizim bir milletvekilimiz, Düzce Milletvekili

Ayşe Hanım, 4.5G ile yayın yapıyor “FaceTime”, görüntülü yayın yapıyor. O görüntülü yayın bir kanal tarafından da naklen, hatta birkaç tane kanal tarafından naklen veriliyor Meclis’teki o oturum. Ve tam Sayın Bozdağ konuşurken büyük bir gürültü duyduk Genel Kurulda. Ben önce şey zannettim, herhâlde bu F-16’lar daha alçaktan uçarsa ses etkisiyle o tepedeki camlar filan patlayabiliyor, ampuller vesaire falan, ben öyle bir şey olduğunu zannettim ama sonradan bombalandığımızı fark ettik. Yine yanlış hatırlamıyorsam iki üç

dakika sonra bir bomba daha ama bu sefer çok daha büyük gürültü. Sonra, üç dört dakika sonra bir bomba daha. Bu ara Meclis'teki o güvenlik biriminden arkadaşlar gelip size bir şeyler söylediler yanlış hatırlamıyorsam.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şöyle oldu: Söylediğiniz gibi, bana şimdi dediler ki: "Aşağıda sığınak var, burada hayati tehlike var. Meclis binasının içindeyiz, bir yere gitmiyoruz, sığınağa inelim, binanın içinde kalalım ama sığınağa inelim, gene yayın devam etsin, gene toplantı devam etsin. Aşağıda 500 kişilik toplantı Salonu var. "Ben gene duruyorum ama bu demin ifade ettiğiniz ve köşeden içeriye barutların, dumanların girdiği, kablounun dışarı çıktığı, o vetra camın kırıldığı o bomba, demek ki o Başbakanın makamına inen o bomba... Yani, buradan ne kadar, diyelim ki 15 metre daha beri atılsa biz çökeceğiz.

NECDET ÜNÜVAR - Tabii, direkt bizim Genel Kurul üzerine...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Bana Levent Gök geldi, ben Başkanlıktayım ya. Dedi ki: "Sayın Başkan, görüyorsunuz durumu. Aşağıda sığınak varmış, aşağıya inelim. Bizim tedbirli olmamız yanlış bir şey değil ki." Gene Divana Oktay Vural geldi. "Sayın Başkan, biz ecele inanan insanız, ecel geldiğinde ölürüz, tamam ama bir de yansıması var bunun yarına, elimizden gelen tedbiri almış olalım, aşağıdaki salonda toplantıya devam ederiz." Ahmet İyimaya kollarımdan tuttu beni "Haydi gidiyoruz." dedi. Çünkü daha önceden de bu teklifler geldi bana ama o sarsıntı hadisesi demek ki bizim tepemize bomba düşebilir ve bu kadar insan bir anda gidebilir. Artık, yaşamamız lazım, elimizden geldiği kadar müdafaa edeceğiz kendimizi. Onun üzerine aşağıya indim, ben aşağıda öyle bir salon olduğunu zannediyor idim.

Önceki dönemde TBMM'de birlikte bulunduğum DSP İzmir Milletvekili Hakan Tartan Meclis idare amirliği yapmıştı. Hakan Tartan'ın bir yazısı var. Parlamento Dergisinde yazıyordu. "Bizim Meclis'te sığınacağımız var, sığınacağımızda biz bir hafta müddetle hiçbir ihtiyaç olmaksızın kalırız. Her şeyimizi orada mükemmeldir. Çıkış noktaları var." Hiç, hikâye! Aşağı inince baktık ki doğal gaz boruları, kalorifer boruları, bodrum. İkinci bodrumdayız. Bir tarafta büyük oda var, ortada birleşiyor. Büyük tarafta mutfak deposu, öbür büyük tarafta kütüphane deposu, ortadakiler de çeşitli birimlerin depoları. Sığınak denmesinin sebebi demek ki o kalın duvar. Duvarları kalın. Ama, nasıl sığınak ki hiç su deposu yok, hiç sağlık odası yok, tuvaletleri yok. Bir tek tuvalet var ya, toplantı yeri yok. Nerede kıldık? Mukavvaların üzerinde.

İşte, onun için çarşamba günü Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği gelecek saat 15.00'te, merasim yapacağız, karşılıklı imza atacağız, dernek bizim

sığınağımızı yapacak, A ve B blokları yapacak. A'yı, B'yi yıkıyoruz, 4 katı 3 kata indiriyoruz, yükseklik aynı. Şu anda 2.75 yükseklik, o 2.75'i üçe bölüyoruz, öbür katları normalleştiriyoruz, güzel salonlar yapıyoruz. Bütçe Komisyonu habire şikâyet eder: "Niye bütçe çalışması yapıyoruz, saatlerce sürüyor, her partiye insan bir oda vermez mi filan, nedir o sıkışıklığımız." Mükemmel bütçe odası, dış işleri odası...

NECDET ÜNÜVAR - Başkanım, ben geçen Hande Fırat'a gittim CNN Türk...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Telefonun sahibine...

NECDET ÜNÜVAR - Evet, telefonun sahibine.

Hem tebrik ettik hem geçmiş olsun demek için gittim, orada onlara da söyledim, şöyle bir kanaatim oldu bu kriz yönetimiyle ilgili konuşurken dedim ki: Bu 15 Temmuz darbe girişiminden sonra binaların kriz yönetimiyle ilgili konseptlerinin farklı olması gerektiği kanaati hasıl oldu. Mesela, soruyorum, siz yayın yaptınız, diyelim ki sığınağa inmeniz gerekti o binanızın altında. Sizin sığınağınızda yayın yapabileceğiniz bir stüdyo var mı küçük de olsa? "Yok efendim." dediler. Hâlbuki, sizin altta 4,5G ile stüdyo, ses düzeni vesaire olacak, küçük bir şeyin olması lazım sığınakta çünkü, sizi var eden özellik yayın yapmaktır dedim. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin altındaki sığınakta da küçük çaplı oturma yani yukarıdaki kadar mükemmel olmayabilir ama en azından 50-100 milletvekilinin her parti grubunu temsilen oturabileceği, başkanlık divanının oluşabileceği, insanların rahatlıkla ihtiyaçlarını giderebileceği bir ortamın olması gerekir. Bir hastanenin sığınağının da küçük çaplı cerrahi müdahaleleri yapabilecek evsafa olması gerekir. "Çok doğru söylüyorsunuz." dedi.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Jeneratörüyle, ekipmanıyla.

NECDET ÜNÜVAR - Jeneratörüyle ve diğer insanî ihtiyaçları karşılayacak ekipmanıyla beraber. Dolayısıyla, o kriz yönetiminden belki de 15 Temmuz itibarıyla çıkarmamız gereken en önemli derslerden biri olduğunu düşünüyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Yüzde 100.

NECDET ÜNÜVAR - Nitekim, siz, Başkanım öncü kuvvet olarak hemen gereken işlemleri başlattınız. Her şerde bir hayır vardır, malumunuz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şimdi, illa darbe mi bekleyeceğiz, harp olmaz mı?

NECDET ÜNÜVAR - Tabii, başka bir şey olur.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Nükleer bir saldırı olmaz mı?

NECDET ÜNÜVAR - Olabilir, hepsi olur Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Sel olmaz mı? Deprem olmaz mı? Şimdi, aşağı indik, bir konuşmamız lazım karşılıklı, fikir teatisinde bulunacağız. Barikayı hakikat müsademeyi efkar... Bunu yapmamız gereken bir yer lazım bize. Dolayısıyla, bugünün şartlarına, sivil savunma standartlarına uygun bir sığınak yapıyoruz.

NECDET ÜNÜVAR - Çok güzel, tebrik ediyorum Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Mesela, bizim aşağı indiğimizde Nurullah Bey'le geldik, nereden gelirler? Çankaya'dan gelirler. Nereden gelirler buraya? İlk müstahkem mevkimiz neresi? Müdafaa hattı burası, tespit ettik. İkinci müdafaa hattı, tespit ettik. Son duvar zaten, artık oradan geri gitmek yok. Nurullah burada, son dayanağımız nokta burası olacak, elbette ki gelenleri vurmak istemeyiz ama bizi almaya geldiklerinde biz de öldürmek zorundayız, bir çatışmaya gireceğiz, en son nereye kadar geleceğiz? Buraya geleceğiz. Önden giriyoruz, son yeri tespit ettik. Son öleceğimiz yeri tespitini de yaptık Nurullah'la. Nurullah iyi bir adam, koruma müdürü. Hiçbir polis yalpa yapmadı. Maşallah.

NECDET ÜNÜVAR - Bunları, Başkanım, özel olarak tebrik etmek lazım, hatta onları bir kabulünüzü de arz ederim âcizane. Bu çok önemli.

Yalnız, Başkanım, bu koruma falan diye konuşuyoruz, bir de siber güvenlik diye bir kavram var malumunuz. Siber güvenlik konusunu da en az bunlar kadar, hatta bunlardan daha fazla önemsemek gerekiyor.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Çok doğru.

NECDET ÜNÜVAR - Çünkü, diğer o fiziki güvenlikle ilgili tehlikeler helikopter, F16, tank, uzaktan uzun namlulu silahlar falan; siber saldırılar ise dünyanın başka bir ucundan olabilir biliyor musunuz? Binlerce, on binlerce kilometre uzaktan bir tuşla... onun için, o siber güvenliği de ayrı bir önemsemek gerekiyor ve bu konuyla ilgili de Başkanım, en az bu diğer hassasiyetler kadar mekanizmayı harekete geçirmemizin çok ama çok yararlı olduğunu düşünüyorum eski bir Bilişim ve İnternet Araştırma Komisyonu Başkanlığı yapmış, 1.200 sayfalık bu konuda rapor yazmış bir kişi olarak söylüyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Bizim polislerimizden 12'si yaralandı. 2'si de komaya girdi, 2'si de çizikli oldu, hafif. Evet, geçen hafta

perşembe geldiler, oturduk içeride. Şimdi, bir tanesi polis, hastaneye gitmiş, rapor alamamış, değil mi? Bilmem ne olmuş. İsmail Taner bana geldi dedi, hemen takip edelim. Numune'ye gittim, ayakta beklettiler, başhekime diyorum ki o değil, orayı geç. Niye geçeyim? Adamın ne kadar psikolojisi bozulmuş biliyor musunuz, çok kötü. Bunların da tedavisi lazım. Bir o var, bir tane daha var. Diğerleri şey değil, daha iyi. Onlarla toplantı yaptık. Şimdi, şöyle bir durum daha var: Biden geliyor -Çarşamba- diyor ki: "Burada yaralanan polislerle de görüşmek istiyorum." O bombalama yerine -buraya beraber geleceğiz- gideceğiz, orada o polisleri ona tanıtacağız. İşin bir de o tedavi tarafı var.

NECDET ÜNÜVAR - Ruhü da tedavi etmek lazım yani psikolojik olarak da.

Başkanım, Meclis'in bombalanacağını hiç düşünmüş müydünüz gelirken?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Yok, yok. Bomba düşünmedim de içeri girecekler dedim tabii. Çünkü Meclis'i almaları lazım.

NECDET ÜNÜVAR - Korktunuz mu Başkanım hiç?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - O korku insanın aklına gelmiyor ki.

NECDET ÜNÜVAR - Mesela korku falan oldu mu bombalandığı zaman, daha sonraki aşamalarda...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hiç olmadı... Hiç olmadı... Sizin de aklınıza gelmedi bu korku. Geldi mi korku?

NECDET ÜNÜVAR - Yok, hayır.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hiç gelmedi.

NECDET ÜNÜVAR - Hiç korkmadım Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Adamın aklına gelmiyor. Karar veriyorsunuz ya. Ondan sonra gidiyor.

NECDET ÜNÜVAR - Peki, Başkanım, gece bombalandı. Doğal olarak hem gecenin karanlığı hem de olağanüstü durum itibarıyla aşağıda çalışmalar da var, bir bildiri hazırlığınız da var. Onun da detayını soracağım ama.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şuna bir bakar mısınız Necdet Bey?

NECDET ÜNÜVAR - Bombalanan yerleri hangi saatte gördünüz? Herhâlde sabah saatinde falan görmüşsünüzdür. **TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN** - Ee, tabii, yıkıntıyı, camları filan...

NECDET ÜNÜVAR - Bombalanan yerleri gördükten sonraki düşünceniz ne oldu Başkanım? Nasıl bir tehlike atlattığınızı herhâlde daha... Ben öyle gördüm, siz de mutlaka görmüşsünüzdür.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Daha çok üzüntüm arttı. Üzüntüm çok arttı. Yani benim milletimin evlatları birbirine giriyorlar. Benim askerim o hâle getiriyor benim Meclisimi. Çok üzüldüm. Ama koridorların temizliğini yaptık.

O adamı görüyor musunuz bir tane resim var? Onlar da böyle bir darbe geçirmişler ve parlamentoda nöbete girmişler. Bugün Dışişleri Bakanının bana söylediği. Bu kitabı bugün getirdi bana verdi. Litvanya Dışişleri Bakanı. Kendi komünist. Şimdi Sosyalist Parti... Cumhurbaşkanı yüzde 69,7 rey alarak seçilmiş. Bu sene seçimleri varmış.

NECDET ÜNÜVAR - Bunu belki bir incelemek için alabilirim Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hay hay...

NECDET ÜNÜVAR - Başkanım, daha sonra sığınağa indiniz. Orada farklı mekânlara oturduk. Siz, Sayın Cemil Çiçek, Sayın Özgür Özel, Sayın Erkan Akçay, Sayın Mehmet Muş veya İlknur Inceöz, bunlardan birisi vardı galiba. Bildiri hazırlığına başladınız. Sonra Aydın Ünal'ı çağırdınız. O süreci sizden bir işitmek istiyorum Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hay hay... Şimdi, İdris Baluken bana telefon ettiğinde, dedi ki: "Bizi orada sayın lütfen."

NECDET ÜNÜVAR - Ne zaman aradı Başkanım sizi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Saat iki olabilir, yani biz daha Salonu boşaltmadan, aşağı inmeden aradı.

NECDET ÜNÜVAR - Genel Kurulu boşaltmadan.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Genel Kurul çalışma yaparken aradı. Evvela Selahattin Demirtaş aradı ilk HDP'den. "Sayın Başkan, şu anda Diyarbakır'dayım. Ankara'ya gelmem mümkün değil."

NECDET ÜNÜVAR - Bunun saatini hatırlıyor musunuz Başkanım?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Bir buçuk diyebiliriz, iki diyebiliriz.

NECDET ÜNÜVAR - Siz Meclis'teydiniz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Meclis'te.

NECDET ÜNÜVAR - On ikiden önce değil yani.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hayır. "Sayın Başkan, ama yarınki toplantıya parti olarak katılacağız. Bunu bildirmek istedim:" dedi

NECDET ÜNÜVAR - İdris Baluken ve Mithat Sancar'la bir görüşmeniz olmuş.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Selahattin Demirtaş Diyarbakır'dan aradı. "Gelemiyoruz ya da gelmiyoruz."

Ortak bir deklarasyon yayınlayacağız. Katılacaksınız değil mi? "Tabii, hayhay. Katılacağız." Çünkü daha önce 3 tane teröre ait olan deklarasyona katılmadılar. Hatta ertesi gün beni sabah saat on birde aradı, dedi ki: "Bir bildiri demiştiniz. Okumadan mı imzalayacağız?", "Yok, yok. Ben şimdi göndereyim onu." dedim ve İdris Bey'e gönderdim metni. Cümle değiştirmede de bazı kelimelerde ufak tefek değişiklik istedi.

Şimdi, ben, yarın Meclis'i açacağım. Saat 14.00'te. Ortak deklarasyon lazım. Dedim ki: İçeriye geçelim, uygun bir yer nerede var? Var mı yer? "Var."

O zaman masa, sandalye ve kâğıt, kalem temin edelim. Bir kanepe, bir de bir sandalye vardı orada. Siz de gördünüz.

NECDET ÜNÜVAR - Gördüm. Ben girecektim içeriye, tam oradaydım. Baktım orada az oturacak yer vardı, bir de oraya girmek için zorlamadım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Ben ismen çağırdım. Yine 3 partiden çağırayım dedim grup başkanvekillerini, artı, Cemil Çiçek, bu bildirilerde Cemil Bey'in tecrübesi var. Ondan sonra içeri geçtiğimizde Cemil Çiçek dedi ki: "Biz hazırlayalım ama, biz Aydın Bey'i çağıralım. O hazırlasın, o yazsın." Peki, onu çağıralım. O geldi. Mehmet Ali Şahin'i de çağırın dedim, Mehmet Ali Bey de gelsin dedim.

Grup başkanvekilleri, artı, bu sefer grup başkan vekili olarak İlknur Hanım da var. Ben Mehmet Muş'u çağırdım da ama o da grup başkan vekili olduğu için onu da çağırdım. Sonra Mehdi Eker... Sizi de görsem o anda, çağırırım. Çünkü niye? Kitabet, yazı, kitap hadisesi.

NECDET ÜNÜVAR - Eyvallah.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şimdi, Mehdi Eker'in kitabı var birkaç tane, tarıma ait. Hatta önsözünde "Mele olan babam." Ona bunu

ithafta bulunuyor filan. Bildiri, beraber kitabet, onları yazalım ama iş Aydın Ünal'a kaldı. Aydın bey metni hazırladı, "Girizgâhta öyle olmasın da şöyle olsun." dedi biri ve "Öyle yapalım." dedi. Oktay Vural da...

NECDET ÜNÜVAR - Oktay Vural galiba yoktu orada.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Yok muydu? Erkan Akçay vardı.

NECDET ÜNÜVAR - Erkan Akçay vardı.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Yo, o da karışmadı. Yani o şeyin ana iskeletini yazdı ya...

NECDET ÜNÜVAR - Erkan Akçay hatta, Özgür Özer Bey'le konuştuğumuz zaman, şunu söyledi... Bir iki yerde işte "Türk milleti" vurgusunu yaptırmış ve şöyle bir tartışma da oldu diyor: Meclis Başkanımız HDP Grup Başkanvekiliyle görüşünce...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - İdris'le.

NECDET ÜNÜVAR - İdris Baluken'le. Yani HDP'nin de kabullenebileceği bir metin olsun, yarın bir itiraz olmasın diye...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Çok doğru...

NECDET ÜNÜVAR - Böyle bir teknik olmaktan ziyade böyle hisleri ve şeyleri...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - İtiraz olmasın...

NECDET ÜNÜVAR - İtirazları ortadan kaldırmaya matuf bir çalışma yapıldı diye bir şey söyledi. **TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN** - Doğru söyledi.

NECDET ÜNÜVAR - Efendim, sizi fazla yormadan bir iki tane daha kısa kısa sualler tevcih etmek istiyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hay hay. Buyurun.

NECDET ÜNÜVAR - İktidar ve muhalefet milletvekillerinin bir arada olması herhalde çok önemlidir, değil mi Başkanım? Yani sadece iktidar milletvekili olsaydı bu kadar toplumda yansımaları olmazdı.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Kemal Kılıçdaroğlu aradı beni, "Sayın Başkan, saat 14.00'e yetişemiyorum, kara yoluyla geleceğim, Yalova'dan geçeceğim, acaba mümkün mü saat 15.00'e alsanız." dedi. "Hay hay." dedim. "Yetişirim toplantıya ama arkadaşlarımı dinleyemem, onları da dinlemek

isterim.” dedi. Saati yaptık 15.00. Başbakan aradı “Bazı temaslar var, bazı gelişmeler var, saat 17.00 yapsak olmaz mı?” Dedim ki: Ben 15.00’te açayım, dediğim saatte açayım, bütün Türkiye’ye bu ilan edildi, alt yazı da geçti. Sonra derim ki ben: Partiler arası bir görüşme yapacağız. Ara veririm. “Yok, öyle yapmayalım, tehir yapalım.”

NECDET ÜNÜVAR - 17.00 oldu.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - E, madem öyle, peki. Yani ben istedim ki gene “acaba” demesinler, Türkiye takip ediyor, toplantıyı açamadılar...

NECDET ÜNÜVAR - Kim gelmeseydi ondan sonra filan veya “Toplantıyı açamadılar.” demesinler.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - “Toplantıyı açamıyorlar, demek ki askerle bir şey var.” Çünkü herkes bir şeyler fısıldıyor, “Demek ki asker ayağa kalktı tekrar, darbe devam ediyor.” demesinler. “Yok.” dedi. Neden dolayı onu Binali Bey lüzum gördü tam bilmiyorum da bazı temaslar yaptı hakikaten.

NECDET ÜNÜVAR - Sayın Başkanım, Cumhurbaşkanımız cep telefonunun kamera özelliğinden, teknolojiyi kullanarak -ki bunun önemli olduğunu siz de buyurdunuz- halkı meydanlara davet etti. Başbakanımız keza milleti meydanlara davet etti. Milletimiz de yediden yetmiş yediye bayrağı eline alan sokağa çıktı. Bu milletimizin kahramanlığı hakkında neler söylemek istersiniz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - İşte darbeyi önleyen, Cumhurbaşkanının o çağrısı ve Cumhurbaşkanına duyulan saygı ve sevgidir. Şimdi, darbeyi önlemede baba çok, galibiyetlerin babası çoktur ya! Mağlubiyetler yetimdir. Herkes sahip çıkar galibiyete. Ama burada hadisenin, darbenin önlenmesinin düğümü, ana noktası kesinlikle Recep Tayyip

Erdoğan’ın, Cumhurbaşkanının halkı sokağa davet etmesidir. Onun daveti üzerinedir ki o kule Yeşilköy’de alındı, rahatlıkla Marmaris’ten gelen uçak aşağı indi. Onun davetiyledir ki millet tankın önüne çıktı. “Ha, Türkiye ayağa kalkıyor.” dendi. Milletin ruhundaki, yapısındaki necabet, neciplik ortaya konuldu, DNA diye bir hadise kesinlikle ortaya konuyor. Bu milletin DNA’sı bambaşka. Kulağında küpe olanlara kızardım, saçını toplayıp arkada topuz yapan erkeklere kızardım. Aa, Hepsi, kulağı küpeli, saçını bilmem neli hepsi... Bu kök var ya bu kök, bu kökteki o sağlamlık kendini gösterdi, çok hoş bir şey.

NECDET ÜNÜVAR - Biz aslında güçlü ve basit ayrılıklarla yıkılamayacak bir toplumuz. Belki 15 Temmuz’un en önemli sonuçlarından birisi o oldu

Başkanım yani “bayrak”; “ezan”, “toprak” dediğimiz zaman onun uğruna her şeyimizi ama her şeyimizi ortaya koyabiliyoruz. Bir de, Başkanım, son olarak bir konuda daha yorumunuzu almak istiyorum. Ben şehit ailelerine, gazilere filan gittiğim zaman hayretle müşahade ettim ki hiç tesadüfen şehit olan, tesadüfen gazi olan bir Allah'ın kuluna rastlamadım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şuurla...

NECDET ÜNÜVAR - Yani “Ben şuradan geçerken yaralandım, şuradan geçerken...”

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - “Saksı başıma düştü...”

NECDET ÜNÜVAR - ...saksı başıma düştü.” Hiç böyle bir şeye rastlamadım. Herkes çok bilinçli sokağa koşmuş, meydana koşmuş. Ben de buraya geldim ve gece hem eşimle, hanımla; hem kızım ile görüştüm...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Allah razı olsun.

NECDET ÜNÜVAR - ...ve onlarla konuştuğum zaman dedim ki: “Ben abdestliyim, yatsı abdestimle duruyorum.” Suyu filan da fazla içmedim ki abdestimiz sıkıntıya girmesin diye.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Yatsıyı orada kıldık, değil mi, mukavvanın üzerinde?

NECDET ÜNÜVAR - Tabii. ... “Abdestimle duruyorum, şehit olabiliriz, gazi olabiliriz ama buradayız.”

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hay, maşallah.

NECDET ÜNÜVAR - Hanım da “Ben hiç sıkıntıya girmedim, çok rahatım. Hakkını helal et.” dedi, helalleştik. Yani hakikaten böyle bir duygu vardı. Gerçekten bu 15 Temmuzun bize kazandırdığı en önemli hususlardan birisi buydu.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şimdi, kızım benim yanımdaydı, zaten sofrada beraberdik, buraya kadar geldik. Sonra kızım döndü gitti ve onunla da helalleştik. Bizim Özel Kalem Müdürü Fatih Sevinç -eskisi- bana telefon etti “Ne oluyor?” diye. Dedim ki: “Meclis’i açıyorum ve şimdi Çankaya’ya çıkıyorum Hükümetle görüşmeye.” “Ben de Çankaya’ya geleyim.” Çankaya’ya geldi, gitti İsmet Bey’le o helalleşti. Arabadayız, hanımı aradı, helalleşmek için aradı. O ona helal etti, o ona helal etti.

Bir piyes gördüm, 1915... Onu Şanlıurfa’nın gazilik unvanı verildiğinde de gördüm. Dövünüyor kadın, ağlıyor sevgilisine, nişanlısına. Yok böyle bir şey Çanakkale’de, kına çalıyor başına, “Yavrum, kınalı kuzum, kurban oluyorsun.”

diyor. Dedim ya, “Nereden çıktı bu?” Tenkit ettim o sahneleri. Şimdi, bizde öyle bir ayrı haslet var. Benim Havva ninemi anlattım mı ben size?

NECDET ÜNÜVAR - Yok Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Şimdi, ben, Kültür Bakanı olarak Sarıkamış Abidesi’ni açmaya gittim. Kara Kuvvetleri Komutanı Hikmet bilmem ne, nasıl bana bakıyor! Bakmıyor ya! Yan yana oturuyoruz böyle yani bulaşıcı bir hastalık geçecek gibi böyle yan duruyor. Konuşmaya kalktım, son konuşma bende. Dedim ki: “Size yakın bir yerin, Erzurum’un İspir’inin komşusu İkizdere’nin bir hikâyesini anlatacağım, Havva ninenin hikâyesini anlatacağım. Havva nine bir şehit karısıdır, 3 kızı vardır, 1 oğlu vardır, oğlu 18 yaşındadır. Nüfusumuz, askerimiz eridi, dokuz cephede çarpışıyoruz, asker lazım. Köylerden 28 tane de asker topladılar ama 3 kişiyi geri gönderdiler İkizdere’de, babaları şehit, evlerinde hiç erkek yok, 3 köyden 3 ayrı kişiyi geri gönderdiler. Bunlardan biri de Havva ninenin oğlu Hasan Keleş. Havva nine baktı ki oğlu geldi, kapının üstünde kendi, ‘Hayrola, niye geldin?’ ‘Ana, bizi bıraktılar’ Şehit çocukları ve evinde erkek olmayanlar.’ ‘Benim oğlum, benim oğlum asker kaçığı ha, dön geri.’ ‘Ana, bak, o köyden şu şu, bu köyden bu, bu köyden de benim.’ ‘Çabuk, şehit karısıyım, şehit anası olurum, içeri giremezsin.’ ‘Yahu, ana, yarın sabah gideyim, kurt var, murt var, yabancı var.’ Çünkü yaya yolu hep. ‘Git arkadaşlarını yakala, çık, çabuk, çabuk düş yola.’ dedi, eve almadı Hasan Keleş’i ve askerlere kattı. Hasan Keleş şimdi şu dağda yatıyor, o şehitler arasında Hasan Keleş de var. O Havva nine benim anneannemdir, o Hasan Keleş de benim dayımdır.”

NECDET ÜNÜVAR - Şehit oldu, değil mi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Evet. Cenab-ı Hak bana burada o şeyi açmayı nasip etti.

NECDET ÜNÜVAR - Maşallah, maşallah. Hasan Keleş’in yeğenine de bu yakışır Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Tümene gittim. Ondan sonra Hikmet Paşa’nın tavrı değişti bana, adam o zaman beni gördü. Tümgeneral var, gittim tümene “Buyurun.” dedi makamına. Yok, orası sizin yeriniz, ben burada oturacağım dedim. “Hayır, orada ben oturmam.” dedi. Yahu, yerinize lütfen oturun, ben burada oturacağım dedim. “Hayır, orası Hasan Keleş’in yeğeninin yeridir, benim yerim değil. Ya oturursunuz ben de otururum ya oturmazsanız ben ayakta beklerim.” dedi. Ben de geçtim orada oturdum.

Bizim yapımız, dokumuz başka. Biz böyle bir milletiz ya, bizi erittiler, bizi benliğimizden uzaklaştırmak istediler, yepyeni bir nesil meydana getirmek istediler.

Şimdi, kunduzlar var, kemirirler odunu, değil mi? 3 tane kunduz yavrusunu doğar doğmaz hemen çitin içine ve çimenin içine koymuşlar. Bir ay sonra bir tanesini çıkarmışlar, doğru nehre ve başlanmış kemirmeye. Bir ay sonra öbürünü çıkarmışlar, ikinci ay, aynı. Üçüncüyü üçüncü ay çıkarmışlar, genlerinde var, kunduz ağacı kemirecek suyun içinde. Yahu, bizde var bu. Bu bizde olduğu için gitti bütün millet, bizde olduğu için Tayyip Erdoğan “Yürü.” dedi. Ah, ah, var ya Necip Fazıl: “Ne yaptık, ne yaptılar mukaddes emaneti? “Ne oldu ya, ne istiyorsunuz bizden? Yepyeni bir durum doğuracaksınız ha, insan nesli. Bizimle uğraşma, ana kültürle uğraşma. Japon, kendine göre şeyi var, duygusu var, onunla uğraşmadı kendi hükümeti. Çin’le uğraşmadı, bizimle uğraştılar ama sökmedi.

NECDET ÜNÜVAR - İnşallah da sökmeyecek Başkanım.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Dün Mustafa Varank’ın ağabeysinin Kur’an’ında son aşrı Recep Tayyip Erdoğan talim ve tecvitte tam olarak okudu. Akşam da Hamdi Safi’nin -bizim Rize’li, parti kurucularındandır- kardeşi, küçüğü İsmail’i tanıyorsun, İsmail Safi’yi, onun oğlunun düğünü vardı. O düğünde Meclis Başkanı diye bana “Al bu şeyi ver.” diye veriyorlar ya, ben saadet diledim, arkasından da dedim ki: Bugün Şehzadebaşı Camisi’nde talim ve tecvitte Kur’an okuyan bir Cumhurbaşkanı vardı. Ona o talim ve tecvit dersini veren hoca burada, Mustafa Hoca... Bunu vermek sana düşer dedim.

NECDET ÜNÜVAR - Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Allah bir daha böyle günler göstermesin. Rabbim, milletimize, devletimize zeval vermesin. O akşam beraberdik, siz de oradaydınız.

NECDET ÜNÜVAR - Eyvallah.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Siz, ben, aynı duyguda, aynı eşit şartlardaydık ve biz orada olmayanları temsil ediyorduk. İnaniyorum ki o gün tatil olmasaydı, Meclis açık olsaydı bütün Ankara’daki milletvekilleri gelirdi.

NECDET ÜNÜVAR - Doğru söylüyorsunuz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Allah hepsinden razı olsun. Cenab-ı Hak bir daha bize böyle gün göstermesin ve millet bu hasletiyle, asliyetiyle devam etsin gitsin.

NECDET ÜNÜVAR - İnşallah.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Allah razı olsun. Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Konu : *İslam Ülkeleri Akademisyen ve Yazarlar Birliği (AY-BİR)’in
Düzenlediği “Yeni Türkiye ve Yeni Anayasa Konferansı”
Dolayısıyla*
Tarih : *02/05/2016*

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Sayın Valim, değerli milletvekillerimiz; muhterem rektörüm, değerli rektörlerim, sivil toplum kuruluşlarının değerli mensupları, bilim hayatımızın değerli öğretim üyeleri, basınımızın mensupları, hanımefendiler, beyefendiler; hepinizi hürmetlere selamlayarak sözlerime başlıyorum.

Öncelikle Yusuf Bey’in şahsında AY-BİR yöneticilerine teşekkürlerimi arz etmek isterim. Benim için bir bahtiyarlık. Darbede girmiş olduğum üniversitede yine bir arada olmak güzel bir hadise. Ben hukuk fakültesinde okudum. Yusuf Bey’in dediği gibi hukukçu değilim yani hukuk mezunuyum. Hukukçu olmak öyle kolay bir iş değil. Doktor olmak nasıl kolay değilse. Düşününüz, Sulhi Dönmezer Bey Ceza Hukuku Profesörü. Yeniden ceza kanunu yazılacakken, kaç yaşında, yine, Cemil Çiçek Bey tarafından davet edildi ve yazıldı.

Hukuk çok önemli bir hadise, hepinizin malumudur. Hukuk temel. Adalet mülkün temeli. Hukuktan sapıldığı zaman her şey bozuluyor, ters düz oluyor ve yanlış oluyor. Adaletten ayrılmamak lazım. Bence yeni Türkiye adil bir Türkiye olmalı ki yeni Türkiye olsun. Kaybımız adaletten uzaklaşmak olmuştur tarihte. Yeni Türkiye, yeni anayasa. “Yeni” sözü her sefer, her yerde, her zaman geçerliliğini koruyan bir söz. Çok eskiden beri bu böyle, insanların özlemidir “yeni”, daha ileri gitmek. O yüzden, bu isim öteden beri vardır. Mesela siyasi tarihimizde bizim yokluğumuza sebep olan, yıkımımıza sebep olan İttihat Terakki kapandığında, aynı gece Teceddüt Partisi kuruldu, yani “Yeni Parti”, yakın zamanda Yeni Türkiye Partisi 1960 darbesinden sonra, Hasan Celal Güzel Bey’in partisi Yeniden Doğuş Partisi. Hep “yeni”, “yeni”. Yeni özlemdir. Niye? Eskiye daha iyi hâle getirmek için. Zaten eski olmadan yeni olmaz, eski var ki yeni olsun. Yeni ederken, yeniyi yeni yaparken acaba doğru mu yapılır, o da tatbikatta kendini gösterir. Mesela Teceddüt, İttihat Terakkinin yerine kuruldu, aynı bina gece saat on ikide kapandı, on ikide yine açıldı. Binası, çeşitli vilayetlerdeki idarecilerin hepsi isim değiştirdi. Altı ay sonra Sadrazam Damat Ferit Paşa “Aynısının devamısınız, kanuna karşı hiledir.” deyip kapatmıştır. Kapandı, müdafai hukuk cemiyetleri kuruldu; Rumeli Müdafai

Hukuk, Anadolu Müdafai Hukuk. Sivas Kongresi'nde ikisi birleşti, Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti oldu. Onun yerine, işte, Cumhuriyet Halk Partisi kuruldu ve bugüne kadar devam ediyor.

Fikir ve hareketler, temele indiğimizde, eskiden beri aynı yolda yürürler ve devam ederler. Hepsinin hedefi de yeniye doğru gitmektir, iyiye doğru gitmektir, gelişmektir. Anayasalar devletin şeklini ortaya koyan, vaz eden belgelerdir, toplumsal uzlaşmalardır. Bizim okuduğumuz dönemde, Ali Fuat Başgil'in, rahmetlinin kürsüsünde biz okuduk, Teşkilat-ı Esasiye hukuku. Çok güzel bir isim. Teşkilatın esasları nedir? Devletin kuruluş şekli nasıldır? Ormanda nasıl paçayı kurtarır? O güzel bir isimdi, şimdi onun yerine "anayasa" dendi.

Ali Fuat Hoca çok değerli bir insandı, Allah gani gani rahmet etsin. İşte, o da hukukçuydu, hukukçu öyle olunur. Müthiş bir anlatım gücü vardı. Hem edebiyat profesörüydü hem hukuk profesörüydü. Ordinaryüs profesördü, ordinaryüsü kaldırıldı. O dönemde, bizim girdiğimiz dönemde onlardan istifade etmiş olduk.

Bir değişiklik olsun diye şunu söylemek istiyorum: Sıraya girdim, kaydolacağım. En önde kız var, yanında hukuk rozetli abisi. Eğildi, "Cemal ağabey, tek olsun." dedi. Allah Allah, "tek" ne ki? Yani, gece mi, gündüz mü, başka yer mi, başka bir bina mı, bilmiyorum ki. Cemal ağabey gözlüğü çıkardı, aşağıdan biraz böyle baktı, bir şey demedi. Bana sıra geldi. "Cemal ağabey, tek olsun." dedim. Bilmiyorum ki nedir. "Olmaz ki, herkes tek tek." dedi. Baktı ki tanıdığı biri değil. "Ama, bak, benden öncekine tek verdiniz. Belki bana sıra gelecekti." dedim. Allah razı olsun, sonra dost olduk. Mersinli Cemal Bey, bilmiyorum belki de rahmete kavuşmuştur. Meğerse tekler Ali Fuat Hocaya geliyormuş, çiftler de Hüseyin Nail Bey'e geliyormuş. Ali Fut Hocanın derslerinde bütün 1'inci sınıf amfisi dolar, iktisattan gelenler, tıptan gelenler, yukarı sınıflardan gelenler, mezun olanlar, muhteşem bir anlatım, çok değerli bir hoca. Rahmetli –Allah bütün Müslümanlara rahmet eylesin- Hüseyin Nail Kubalı virgölde, noktada durmaz, cümlelerin ortasında durur. Bir bas baritondur, bir tenordur, not tutamazsınız, zaten sınıf oldukça boştur. Bir şansımız oldu ve Anayasa'yı, yani Teşkilat-ı Esasiye hukukunu ben Ali Fuat Başgil'den okudum. Bugün bile Ali Fuat Hocanın 1959 tarihli kitabı, Anayasa Esas Teşkilat Hukuku kitabı başucu kitabıdır, o günün modern hukuk anlayışının, anayasa anlayışının, devlet anlayışının bütün müesseselerin izahı ve ifadesi bakımından çok değerlidir.

Ali Fuat Hoca ilk notlarında dersleri verir. Mesela dip not koymuş, İsviçre'de ne cumhurbaşkanısınız ne de çöpçüsünüz. Sabahleyin saat 08.00, birisi kalemi

eline alır, kararnameyi imza eder, öbürü süpürgeyi alır sokağı süpürür. Akşam saat 17.00, o kalemi bırakır, o süpürgeyi bırakır, her ikisi sokağa dokuz ay on günde çıkmış doğmuş bir insan olarak çıkar. İnsan olarak değer bulursunuz. Hoca'nın çok güzel tespitleri, harika tespitleri bizim devlet anlayışımızı ortaya koydu.

Yine bir misal veririz: İETT'nin elektrik makbuzunun ihtarnamesi cumartesi günü öğlene kadardır, o zamanlar cumartesi öğlene kadar çalışıyordu. Pazar tatil sayılır ama on beş gün içinde yatırmazsan 818 sayılı Kanun'un bilmem kaçınıcı maddesinin -kanunların maddeleri açıklanmaz, adları bilemezsin, numaralar okunur- yandınız siz der. Yatır. Bir de Yapı Kredinin -o zaman Kazım Taşkent kurmuştu- bir ihtarnamesini yazar, "Borcunuzu ödemeniz rica olunur, cumartesi günleri yarım gündür ama pazartesi yatırabilirsiniz." Bir kibar lisan. "Bakınız..." diyor. Bir devlet, bir özel teşebbüs, biri Napolyonvari ceberut, biri sizin paranızla iş yapan, para kazanan bir yer ve yine devlet memuru vatandaşın vergisiyle maaşını alan, vatandaşın hizmetkârıdır. Buyurgan değildir. Bizim rahmetli Erbakan Hoca'nın deyimiyle "Garsondur devlet." Öyle devlet, "Ben devletim." deyip kendini yüksekte görmez. Niçin? Çünkü millete hizmet etmek için kurulmuştur.

Şimdi, ben bu anlayışı -Refah Partisi adayiyım- anlatıyorum. Bizim arabamızı da bir genç arkadaş kullanıyor. Beşiktaş'tayız, Setüstü'nde bir kahve var, çıktık ki polisle kavga ediyor. Polis nasıl kızıyor. "Ne oldu?" dedim, "Bana hizmetkârımsın." diyor" dedi. O tabii, benimle geze geze, benden "Devlet hizmetkârıdır, vatandaşa hizmet edecektir."i duymuş ya ama benim anlattığım gibi anlatmıyor ki. Polis müthiş kızmış. Dedim ki: "Sen bakma, o başka manada söylüyor size."

Ali Fuat Hoca bize devleti böyle öğretti ve devlet böyle olmalıdır, devletle millet kaynaşmalıdır. Önce insan, yeni Anayasa "Önce insan." demelidir. Devlet, insanın hizmetinde, vatandaşın hizmetindeki bir örgüt olmalıdır. Bizde anayasalar tersine, devleti koruyan, ferdi ise hizmet ettiren noktada olan anayasalar olmuştur. Anayasa, yani Esas Teşkilat Hukuku tabii "ana yasa", nihayet bir yasa. Medeni Yasa, Borçlar Yasası, Ceza Yasası, bu da bir yasa. Sanki bambaşka bir mefhummuş gibi ortaya konulan bir hadisedir, bu çok yanıltır. Yok Anayasa değişebilir mi, değişmez mi; değişiyor, Komisyon kuruldu, Komisyon dağıldı; Allah Allah, bu nihayetinde bir yasa. Ben yine siyasetten misal vereyim: 1961 Anayasası'nın 24'üncü maddesi var "Hiç kimse devletin müesses nizamlarını yeni esaslara uyduramaz." gibi Ceza Hukuku'nun 163'üncü maddesindeki, ki onları, 163'ü, 141'i ve 142'yi rahmetli Turgut Bey kaldırdı.

Yeri geldi biz, şimdi, Milli Selamet Partisi yani sistemi inanca dayalı bir sistem diyoruz, dedi ki: “Bir dakika 24’üncü maddede ne yapacaksınız, onu söyleyin.” dedi. Anlaşıyor ki başka partiden geldi. “Anayasa onu mu diyor?” dedim, “Evet.” dedi. “Bakalım, beraber okuyalım.” dedim. Şunun yarısı kadar, İstatistik Enstitüsünün çıkardığı şu kadarcık bir kitapçık. Bir bakalım dedim. “Anayasa o mudur?” dedi. Anayasa’yı ne zannediyorsa gözünde. Evet, yazılı kâğıt. Bunu millet istediği gibi yazar, kaleme alır ve yayımlar. Çünkü kendini bağlayacak, yönetecek ya da kendine hürriyet tanıyacak noktaları o kendisi tespit edecek. Yok, kurucu irade şöyle dedi, kurucu irade böyle dedi denmez. Kurucu irade milletin ta kendisidir. Millet onu yapmalıdır ve maalesef demin değerli kardeşim, arkadaşım, dava arkadaşım, kendisiyle beraber çalışmaktan kıvanç duyduğum Yusuf Bey benim elimde herhâlde Hazreti Musa’nın asası var diye bir iltifat etmiş oldu ama realite öyle değil, ben bir şey yapacak değilim. Toplantıyı idare edeceğim ama bunu milletvekillerimiz, Meclisimiz yapacak, millet bir araya gelerek bu istemi ortaya koyacak. Ama ben ümitvarım. Bu 26’ncı Dönem, içinde olduğumuz dönem biiznillah güzel bir anayasa yapacak çünkü millet bunu istiyor. Siyasi partilerin tamamı seçim beyannamelerinde Anayasa’nın değişmesi noktasında hemfikirler. O hâlde gelin yeniden masaya oturun. Cumhuriyet Halk Partisi ve Adalet ve Kalkınma Partisi, HDP ve Milliyetçi Hareket Partisi 3’er kişiyle 12 kişilik bir komisyon kuruldu ama ilerleyemedik. Çünkü komisyonun adı “yeni anayasa hazırlama komisyonu” fakat Cumhuriyet Halk Partisi dedi ki “darbe yasalarından mevzuatı arındırma komisyonu” olsun adı. Peki, 1980-1983 arasında darbe yasası olarak kabul edilen yasa sayısı 688, 90 tane kanun hükmünde kararname, 778. 778 tane kanun en az 10’ar madde, 7.780 madde. On beş yirmi gün önce bir madde sekiz saat sürdü. Buna zaman yetmez, sekiz sene yetmez. Demek ki, değiştirilmek istenmiyor, oysa değişmeli, bu Anayasa değişmeli. Bir başlangıç kısmı var, üzüyor beni. 34 tane “ve” 22 tane “virgül” 7 tane “noktalı virgül” 7 “paragraf” ve 1 “nokta”. 2 sayfa süren bir başlangıç kısmı. Dünya anayasalarında böyle bir başlangıç yok. Lisanın da güzelliği. Birinci kısmında hürriyeti verir, maddenin hemen ikinci kısmında “...ancak şu kadar ki...”, “...fakat...” diye hürriyeti geri alır. Niye? Çünkü bir darbe yasasıdır. 1961 de böyledir, 1982 de böyledir.

Bizim anayasa hareketlerimiz, anayasaya başlangıcımız 1876 Kanun-ı Esasi’dir. O zamanki adıyla 1921’deki adıyla. 1876 Kanun-ı Esasi Belçika Anayasası’nın tercümesidir, aynen tercümesidir. 1921 Kanun-ı Esasi 23 madde zaten ve o, mülki idareyi, iki senede bir seçim olacağını ve bakanların idare edeceğini, bakanların Meclisçe seçileceğini söyleyen, nahiye nedir, kaza nedir, vilayet nedir diyen, 23 maddelik bir hadisedir. Millidir, herhangi bir tercümesi yoktur. Ama 1924, Fransız Anayasası’ndan mülhemdir ve o, esas teşkilat

kanunudur. 1960 darbesiyle 1961 Anayasası'na geçiliyor. Adı "Anayasa"dır. Giderek madde sayısı çoğalıyor. 1982'de daha bir çoğalıyor. 1961 Anayasası anarşiye götürdüğü için toplumu, 12 Mart 1971 muhtırası sonrasında maddeleri tekrar ele alınıyor, epey bir değişiklik yapılıyor, hürriyetlerde kısıtlama yapılıyor, sistemler yapılıyor. Bir nevi oligarşik adacıklar çoğaltılıyor ve 1982 Anayasası'na geliyoruz, şimdiki Anayasa. 113 maddesi değiştirilmiş. 177'de 113 değişirse yüzde kaç değişir? 63,6. Yüzde 63,6'sı değişmiş bir Anayasa'dır bu, yamalı bir bohçadır. Uymuyor, orayı yama ediyorsunuz, burayı yama ediyorsunuz; böylece bütünlüğünü kaybeden bir anayasayla karşı karşıyayız.

1961 Anayasası'nı hazırlayan ilim heyetinde İstanbul Üniversitesinden ve Ankara Üniversitesinden ilim adamlarımız bulunuyor. Bunlardan birisi de Hüseyin Nail Kubalı. Kubalı Hocayla Kadıköy'de bir arada olduk. "Hocam, bir anayasa hazırladınız, sonraki tatbikatını da gördünüz. Dönüp geriye baktığınızda ne görüyorsunuz?" dedim. Dedi ki: "Biz odadaki 18 kişiyle anayasa yapmışız, dışarıda bir Türkiye varmış, bunun farkında olmadık." Peki Hocam, bunu söylediniz mi? "Hem söyledim hem yazdım. Ne oldu biliyor musunuz? Üniversiteye gittim, fakültede beni arkadaşlarım odalarına almadılar, kahve ikram etmediler, kapıları yüzüme kapattılar ama ben gerçeği yakaladım." Bu itirafı bana Hüseyin Nail Bey yapmıştı. Hakikaten toplumun farkında olacaksınız, dikte etmeyeceksiniz, toplumla kaynaştırarak yapacaksınız.

Bizdeki anayasa hareketleri daha ziyade, hep tepeden inme yapılan hareketlerdir. 1960 darbesinde Millî Birlik Komitesi bir kurucu Meclis seçti. 1980 darbesinde Millî Güvenlik Konseyi bir Temsilciler Meclisini seçti. Hep kendileri seçiyorlar ve son söz gene kendilerine ait. Son söz size ait olduktan sonra ve istediğiniz değişikliği yaptıktan sonra ne oluyor?

1982 Anayasası'nı hazırlayan heyette, rahmeti arkadaşım -bizim zamanımızda asistandı- Şener Akyol da vardı; Orhan Aldıkaçtı Komisyon Başkanıydı, Şener Bey de yardımcısıydı. Müslüman bir ülkedeyiz, neden Anayasa "Allah" ismiyle başlamadı dedim. Dedi ki: "Biz "Allah"la başlattık ama Konsey onu kaldırdı, değiştirdi. Allahlarından bulsunlar." (Alkışlar)

Bu yeni anayasa nasıl olmalı? Ne dedik? Ferde ehemmiyet vermeli, devlet kendini ferdin hizmetinde bilmeli, hürriyeti verdikten sonra tahdit olmamalı -hkları yazarsanız- tek bir maddede bu ihlallerin nasıl olduğunu yazar ona ait müeyyide koyarsınız ama her maddenin altında olmaz ki. Bir de lisanını doğru yazarsanız, başlangıç olmaz.

Şimdi, bu Anayasa'da, mevcut 82 Anayasası'nda, dediğimiz gibi, herhangi bir yerinde Allah yazısı yok. Anayasalar inanca göre tasnif edildiğinde bu

82 Anayasası da 61 Anayasası da dindar anayasalardandır. Neden? Diyanet İşleri Başkanlığı idare içinde vardır. Resmî tatiller Kurban Bayramı, Ramazan Bayramı'dır. Din dersleri mecburidir ve inanca dayalı bir yapısı vardır. Yani seküler değildir, dindar anayasalardır, laiklik tarifi de ona göre olmalıdır.

Laiklik bir kere zaten Anayasa'da olmamalıdır, yeni anayasada. Dünyada 3 anayasada laiklik var, Fransa'da var, İrlanda'da var, bir de Türkiye'de var. Tarifi de yok, isteyen istediği gibi bunu yorumluyor. Böyle bir şey olmamalı. Mesela bu dindar anayasa meselesinden anayasamızın kaçınmaması lazım, dinî olarak bahsetmesi lazım.

Ben misaller vermek istiyorum. İrlanda, madde 1 “Devlet yetkilerinin kaynağı Tanrı'nın gözetimindeki halktır. Devlet halkın ibadet ettiği kadiri mutlak Tanrı'ya saygılıdır. İrlanda'da bulunan Katolik Kilisesi ile Roma Kilisesi'nin özel konumunu kabul eden ve İrlanda'da bulunan diğer cemaat ve mezhepleri de tanır.

Norveç'te, devletin resmî dini Evangelik Lutheryandır yani sadece Hristiyanlık değil aynı zamanda mezhebi de gözlemliyor.

Danimarka, devletin resmî dini Evangelik Lutheryandır, Kral Evangelik Lutheryan dininden olmalıdır. Sadece Hristiyan olmasını istemiyorlar aynı zamanda mezhebini de istiyorlar.

Filipinler, “Her şeye kadir Allah'ın yardımıyla...” başlangıçta.

Kolombiya, “Allah'ın korumasına sığınarak...”

Güney Afrika, “Tanrı Güney Afrika'yı ve onun halkını korusun.”

Madagaskar, “Yaradan Tanrıya inançla...”

Moritanya, “Allah'ın her şeye kadir gücüne inançla...”

İngiltere, İngiltere'de biliyorsunuz kral ya da kraliçe kilisenin başı.

Avusturya, din dersi mecburidir ve din derslerini yürütme ve denetleme Katolik Kilisesi'ne aittir, madde 30/3.

Bu ve daha çok sayıda emsaller var. Mesela İsviçre diyor ki: “Kadiri mutlak Allah'ın yardımıyla İsviçre halkı ve kantonları yaradılış sorumluluklarının bilincinde olup...” diye başlıyor.

Peki, niye biz Müslüman bir ülke olarak dinden kendimizi arındırmak, geri çekmek durumunda olacağız? İslam İşbirliği Örgütüne kayıtlıyız, üyesiyiz, kurucusuyuz. İslam Kalkınma Bankasında varız, İslam Dışişleri Konferansı'nda

varız, bir İslam ülkesiyiz. Nedir bu yani, neden? Ladinîlik olmamalı yeni anayasada ve dindar bir anayasa olmalı, bundan yüksünmemeli.

Bir gazete benim için “Birlik Vakfı olarak bir anayasa metni hazırladılar.” Evet. “Laiklikten bahsetmedi.” Evet, yok laiklik ki. Herkes dinî inancında, bunu yaşamada ve ifade etmede hür müdür? Fransa’daki anlayış da bu. “Allah demeyeceksiniz.” Allah Allah. Ya, ölürken mi diyeceksiniz? Bizde şöyle bir durum var: İslam’a göre doğuyorsunuz, kulağınıza ezan okunuyor. İsviçre Medeni Kanunu’na göre büyüyor, evleniyor, nikâhlaniyorsunuz. Alman Ticaret Kanunu’na göre ticaret yapıyorsunuz. Fransız Kanunu’na göre idari taksimatınız var. İtalyan Ceza Kanunu’na tabisiniz ama öldünüz mü gene musallaya konuyorsunuz gene besmele çekilir yolcu edilir. Neden? Bünyenize uygun olsa ne olur?

Bugün Anayasa Mahkemesinin 54’üncü kuruluş yıl dönümü dolayısıyla toplantıdaydık. Buraya yetiştik. Cumhurbaşkanı da Azerbaycan’a gittiler, ben de buraya geldim. Anayasa Mahkemesinin kuruluşunun 54’üncü yıl dönümü. İcinizde benim gibi ender de olsa Bölükbaşı’yı bilenler var, bilmeyenler de okumuştur. Osman Bölükbaşı Millet Partisinin lideriydi. Tespih gibi çekerdi; Anayasa Mahkemesi, Senato, bir de TRT. “TRT yayını taraflı yapıyor, TRT benden bahsetmiyor.” O yüzden adına “Tirt Osman” dediler rahmetlinin. Senatoyu çok müdafaa etti. 61 Anayasası Senatoyu getirdi, fakat işlevi dedikleri, yani fonksiyonu olmadı. Niye? Çünkü Meclis kabul ettiği kanunu iade ettiği zaman, Senato ister kabul eder ister etmez o değişikliği, yine ilan ona aittir. Fuzuli bir durum da oldu.

Ben dedim ki: “Osmanlı zamanında Anayasa Mahkemesi vardı.” Allah Allah, yani öyle görüldüğü gibi değil eskiye dönelim dedim. Niye? Çünkü şeyhülislamlık vardı. Şeyhülislamlık 1431’de İkinci Murat tarafından kuruldu ve padişah fetva almaksızın işlem yapamıyordu. Veziri, istediği adamı, istediği komutanı kesebiliyor, asabiliyor ama şeyhülislamı öldüremez, ipe çekemez, sürgün edemez. Bir tanesi var Tekirdağ’a sürgün edilmiş, o kadar. Adaleti olan ümmet dolayısıyla zaten büyük devletti. Mademki bir merciye kanunlar gidiyor, o mercinin adı da Anayasa Mahkemesi, demek ki Osmanlı’da 1431’den beri Anayasa Mahkemesi var. “Efendim, bu görüş orada ittifakla kabul edildi. Anayasa Mahkemesi Başkanı tarafından da ‘Evet.’ dendi.” Niye? Çünkü hakikaten süzgeç lazım. Yani layüsel idare olmamalı. İdare de adaletle kendini bağlı görmeli ve kılmalı. Adalet mülkün temeli. Amerikan Temsilciler Meclisinde duvarda... Amerikan kongresinde duvarda 16 tane rölyef var... Hammurabi, Gaius, Hazreti Musa, bir de sakallı bir zat 16 kişi içerisinde. Oradaki görevliye sordum, “Kim bu?” dedim. “Herhâlde bir Mısırlı.”

dedi. “Hayır, o benim dedem.” “Büyük deden mi?” dedi. “Yok, büyük büyük dedem. Onun adı Kanuni Sultan Süleyman.” dedim. 16 kanun adamı arasında, Amerikan kongresinde, bugün, orada duruyor. Niye? Çok kanun çıkardığı için mi? Hayır. Bütün yaptığı işlemler kanuna uygun olduğu için ve bütün işlemlerin fetvasını aldığı için. Kanun adamlarından biriydi. Bütün kurumlar kendini kanunla sınırlamalı, kanuna uygun hareket etmeli ve Anayasa da o şekilde kanuna uygunluğu sağlayacak bir terazi olmalı, ama kalkıp da 367 kişiyi toplantı nisabı yapmamalı. 411 kişinin serbest bıraktığı başörtü hadisesindeki değişikliği iptal edememeli. Gerçekten hukuka uygun terazinin kendisi olmalı.

Yeni Anayasa doğru yapılırsa o zaman yeni Türkiye de doğru olur. “Yeni isteği her zaman vardır.” demiştim ya başlangıçta. Yenilik istekle olmuyor. Değişmeyen naslardır, yani naslar, dinî, asli emirler değiştirilemez, bu mümkün değildir. Hiç kimse tutamaz, asla felsefe yüklemeyiz, üzerinde duramaz. Dinde “reformcular” diye bazı adamlar çıkar, bazı fikir fukaraları, akıl noksanları, Bakırköy kaçkınları olabilir ama asla ve kata nassal hüküm olamaz. Ama onun dışında ahval değişir. Var ya “Ahkâm değişmez ahval değişir.” diye ve şartlara Türkiye kendini uydurur, her devlet kendini uydurur. Böyle “yenilik” derken, lüzumlu olanları atmak değil, asla, onları muhafaza ederek diğer noktalarda gerekeni yapmak icap eder. Bunu sağlayıcı olan nedir? Devlete yön verecek olan, bütün kanunların mal olacağı anayasa metni, bu değişiklik ona uygun olmalıdır. Bir gayret var, bir çalışma var, bir istek var, inşallah, neticeye gider.

Ben suallerinize muntazır olacağım. Herhâlde, şimdi suallere sıra geldi. Suallerde şu var: Serbestiyet var. Şunu sorsam mı bunu sorsam mı demeyin, istediğinizi sorun.

Şöyle bir eklenti daha yapmak isterim, basın da var: Anayasa Komisyonu çalışmalarında Halk Partili bir arkadaşım, değerli bir insan “Siz Parlamento dergisinde başkanlık sisteminden yana olduğunuzu ifade ettiniz, hâlbuki siz tarafsızsınız.” Elbette tarafsızım. Nerede tarafsızım? İdare ederken elimde bir terazi, biiznillah kimsenin hakkı kimseye vermeyeceğim. Ama ben kafası boş, fikri olmayan bir insan modunda mıyım? Fikrim var ve bir inancım var. Ben bu sistemi onun için beğeniyorum. Gereken incelemeleri yaptık, demin dediğim Anayasa, Birlik Vakfının Anayasa metnini hazırlarken 177 maddeyi 85’e indirdik ve 62 anayasayı inceledik. Ben, evvela yarı başkanlık diye düşünüyordum, sonra baktık ki, başkanlık sistemi lazım. Niye? İki tane sistem, parlamenter mi, başkanlık mı, yarı başkanlık mı? Yarı başkanlık diye düşünüyordum, baktık ki, hayır, iki başlılık olduğu anda istikrar olmaz, iki şoförlü bir araba kazasız gidemez, mutlaka kaza yapar. Dolayısıyla, başkanlık sistemi iskeletli bir anayasa metni hazırladık.

Suallerden birinin başkanlık olacağını düşündüğüm için şimdiden söylüyorum: Sistemin iyiliği nerede? “Hâkimiyet tecezzi etmez.” diye bir kaide vardır. Tek kişinin yönetiminde bir idare. İki tane adam, birisi başkan, cumhurbaşkanı, birisi başbakan, farklı yerlerden, fikirlerden, partilerden -bir Anayasa fırlatmasının Türkiye’ye kaç mal olduğunu hatırlayınız- sıkıntıya gireriz, gelişmemiz durur. Zaten gelişmemizi istemeyen dış dünya bu propagandayı yapmaktadır. “Başkanlık diktatörlüktür.” Ne münasebet! Ne münasebet! Şimdi, Obama diktatör mü veya diğer başkanlar için söyleyeyim, dört yıllık bir idare dönemi vardır. Yerlerde çizgiler vardır, bir taraf asfalt üzerinde düz çizgidir, bir de kesik kesik, demek ki buradaki bu tarafa geçer, tersi, öbür tarafa geçer, iki tane düz çizgi varsa bu duvar demektir, geçemezsiniz. Demokrasinin temel şartlarından biri de Montesquieu’nin, Locke’un kurduğu söylenen bu tip kurdukları, onlar doktrin olarak ortaya koydular, kuvvetler ayrılığının olmasıdır. Yasama, yürütme, yargı ayrı olacak. Şu anda, yasama ile yürütme bir arada değil mi? Mecliste milletvekillerinden seçiliyor ve siz kendi partinizin adamına, insanına, bakanına aleyhte bir rey veremiyorsunuz. Oysa, yasama ayrı, yürütme ayrı, yargı ayrıysa, arada da duvar varsa, birbirine karışamıyorsa, hepsi kuvvetler ayrılığı sistemini tatbik ediyor demektir. Bir zamanlar Türkiye’de, başlangıçta, kuvvetler birliği vardı ve müdafaa ediliyordu, Meclis her şeye hâkimdi ama çok partili dönemden sonra kısmen de olsa kuvvetler ayrılığına geçildi ve kuvvetler ayrılığı devam etmeli.

Başkanlık sisteminin yine bir diğer tarafı da başkanın mali gücünün, bütçeyi yapma hakkının olmaması. Yine Amerika’dan misal veriyorum, illa Amerikan sistemi demiyorum, bizim kendimize ait -bizim bu Anayasa çalışmamızda bunu ortaya koyduk- sistem kurarız. Obama, üç ay mı oldu, dört ay mı oldu, memura maaş ödeyemedi. Niye? Sistem elinde değil. Bütçeyi Kongre yapıyor, kendi yapamıyor ve bakan tayin ettiğinde senato kabul etmezse o kişi bakan olamıyor. Eğer meclisteyse o adam istifa etmek zorunda kalıyor. Gayet güzel işleyecek, istikrar olacak, gelişme olacak. Bunu kim istemez? Türkiye’nin ilerlemesini istemeyenler istemez tabii.

Belki başkanlık sistemine ait sual gelir diye onu da ekledim ve suallerinize muntazırım. Dediğim gibi mevzuda serbestsiniz, fazla sıkıştırmamak kaydıyla. Önde bu hürriyet tanıyan maddeler “ancak...” ikinci paragraf...

Teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Konu : TRT Haber ve Spor Yayınları Dairesi Başkanı Yaşar Taşkın
KOÇ'a Verdiği Ropörtaj
Tarih : 17/08/2017

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Türkiye Büyük Millet Meclisinden merhaba efendim. TRT'nin "15 Temmuz Destanı" özel yayınında Türkiye Büyük Millet Meclisindeyiz ve Meclis Başkanı Sayın İsmail Kahraman'ı konuk ediyoruz.

Sayın Başkanım, programımıza hoş geldiniz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hoş bulduk, teşekkür ediyorum.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Bir yıl geçti üzerinden ve Türkiye her boyutlarıyla bunu tartışmaya devam ediyor. Milletin direnişini Türkiye Büyük Millet Meclisi de o gece katkıda bulunarak, direnişini seslendirerek desteklemişti. Siz de o gece buraya geldiniz. İsterseniz o geceden biraz bahsedelim, daha sonra da geçtiğimiz bir yıl nasıl geçti ve bugün hangi noktadayız, onu konuşacağız.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Hayhay.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - O gün ne oldu, nasıl haber aldınız? Kameralarda görünüyor, güvenlik kameralarında, giriş yapıyorsunuz; sonra, işte, Türkiye Büyük Millet Meclisinde hepinizin tanık olduğu olaylar yaşandı, Meclis bombalandı, Gazi Meclis bir kere daha gazi oldu. O geceyle ilgili başlayalım isterseniz efendim.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN - Bildiğiniz gibi, Çankaya'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık konutu var, karşısında Başbakanlık konutu var, Dışişleri konutu var ve Başbakanlık var. Otururken, bir jet, F16 neredeyse çatıya değecek şekilde müthiş bir sesle uçtu. Hemen televizyonu açtım, tanklar köprüye giriyor, Şehitler Köprüsü'ne ve "Eyvah, darbe oluyor!" dedim, Meclisi açma kararımı verdim ve Meclise geldim. Gelişte yollar boş, kimse farkında değil, daha henüz yeni yeni başlamış. Meclise geldim, "Olağanüstü toplantıya çağıracağım." dedim. Mecliste grubu olan 4parti var, 4 partiye birer mektup hazırlattım ve olağanüstü toplantıyı milletvekillerine duyurmak üzere de duyuru metni hazırlattım. 7, bilahare 17 gibi bir milletvekili arkadaşım birbirlerine duyurarak gelmiş oldular; Sonra, Meclise girdiğimizde bu, 27 sayısına ulaştı, derken 107'e çıktı. Bu talimatları verdikten sonra Çankaya'ya Başbakanlığa gidiyorum, Hükûmetteki arkadaşlarıma da davette bulunacağım dedim, Çankaya'ya çıktım. Yine yollar boştu, yine tam manasıyla bir hareketlilik

yoktu fakat Çankaya dönüşünde tanklar, helikopter ateşleri, topyekûn harekât kendini gösteriyordu. Bu sefer ara yollardan, arkadan Meclise girdik ve Meclis Genel Kurul salonuna geçtim mevcut arkadaşlarımızla. Elektrik tesisatını, hoparlör, mikrofon tertibatını açtık, devreye aldık ve oturumu açtım. Divan kâtibi iki arkadaşım oturdular, onlara “Siz değil, grup başkan vekilleri otursun, o daha uygundur.” dedim ve Mecliste üç partinin milletvekilleri vardı; AK PARTİ, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi. Üçünün grup başkan vekillerine rica ettim: Mehmet Muş, Özgür Özel ve Erkan Akçay. Böylece Divanı oluşturduk. Hepimiz de fevkalade güzel bir ruh hâleti, cesaret, rozetler parti rozeti değil, ay yıldız. Bir bütünlük hâlinde, tek parti varmışçasına, tek yürek içerisinde bir araya gelinmiş oldu. Bakanlarımız, gruplardan birer kişi; tekrar, yeniden ikinci tur konuşmalarımız devam ediyor, herkes hissiyatını ifade ediyor, darbeyi kabul etmeyeceğimizi, demokratik yolda yürüyeceğimizi ifade ediyor. Güzel bir havaydı, fevkalade güzel görüşler, duygu ve düşünceler ortaya kondu.

Bu arada bir anekdot nakletmek isterim: Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Özgür Bey’e AK PARTİ’den Ankara Milletvekili Ahmet Gündoğdu Bey -MEMUR-SEN Eski Genel Başkanı- geldi “Özgür Bey, gömleklisiniz, biraz sonra televizyonlar gelir, yayınlar başlar, sizin de ceket giymeniz iyi olur, ben size ceketimi çıkartıp vereyim” dedi. Çıkarttı ceketini, Özgür Bey gülerek “Kadere bak, kaderde Millî Görüş ceketini giymek de varmış” dedi. Herhangi bir siyasi görüş olmadığının bir güzel ifadesidir, fevkalade bir kaynaşmadır, bir millî ruhun ifade edilmesidir.

Bunlar konuşulurken ve olurken helikopterlerden atış sesleri, uçakların alçak uçuşları... 3 tane bomba düştü F16’dan; biri ön bahçeye, biri arka bahçeye, biri Genel Kurula 20 metre mesafeye. Bu bombalamada Meclisin dip tarafında, sağda toz bulutu içeriye girdi, sıraların üstü toz oldu; o vitray camlar kırıldı, sarstı her tarafı bomba. “Aşağı inelim, sığınağa inelim.” Aynı binadayız, binayı terk etmiyoruz. “Peki, inelim.”

Sığınak tabii böyle günler için düşünülmemiş, iptidai kalorifer boruları, doğal gaz boruları... Bir salonda bir geniş yerde kütüphanenin deposu gibi bir kullanım, öbür tarafta da mutfak deposu gibi bir kullanım var. Tek bir tuvalet var; su deposu, gıda deposu, jeneratör, sağlık odası yok; çok eski. Zaten proje 1936’da yapılmış, araya harp girmiş. Arkasından 1950’de Demokrat Partinin iktidara gelişinden sonra tekrar bir gayret daha olmuş. Nihayet 1960’ta bina açılmış, 1960 darbesinden sonra.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Binanın belgeselini yaptım, iyi biliyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ne yaptınız biliyorsunuz, Holzmeister...

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Rahmetli buraya getirtti ama kendi idam kararını da maalesef...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Kim efendim?

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Rahmetli Menderes'in çabalarıyla, katkılarıyla yapıldı ama son...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Kader... Ve NATO toplantısı yapılacaktı. Demokrat Partinin bitirdiği binada Demokrat Partinin Yassıada'ya muhakemeye götürülmesi kararlaştırıldı.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Maalesef.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Nasip. Ve 1960 darbesi, maalesef, kanlı bir darbe olarak Türkiye tarihinde bir kara leke olarak duruyor. Anayasa'yı taşıyır, tebdil suçuyla suçlandılar; Anayasa'yı kendileri taşıyır ettiler, çiğnediler, garip ve buna fetva veren hukukçular oldu.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Sığınak da o yüzden çok eski ve bir daha hiç el sürülmemiş mi?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ne efendim?

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – Sığınak.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Sığınak eskiden, eski şartlara göre belki olabilir ama yine de o şartlarda da yine uygun değil.

Şimdi, o sığınağı yenisini yapana kadar -yenisinin yapılması lazım- tamamen gerçek bir sığınak hâline getirdik, eksikliklerini giderdik; jeneratörüyle, su deposuyla, gıda deposuyla, sağlık kısmıyla, tuvaletleriyle, toplantı yeriyle düzgün hâle getirdik.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Şimdi hazır, inşallah hiçbir zaman gerek kalmaz.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Hayır, illa darbelerde gerekmez.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Tabii, deprem de olabilir, başka bir şey olabilir, savaş çıkabilir.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Deprem, sel, savaş, nükleer bir saldırı, her şey olabilir.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – Tabii.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Dolayısıyla çıkışı olan, dışarıya çıkışı olan, nükleer saldırıya karşı tedbirli olunan, bugünün sivil

savunma ihtiyaçlarına, normlarına uygun bir sığınığın inşasını inşallah yapacağız.

Orada bir bildiri hazırlığı yaptık. 3 parti grup başkan vekilleri, hukukçuları bir çalışma yaptık ve bir bildiri kaleme aldık. Sabaha kadar devam ettik, hatta öğlene kadar devam ettik. Saat ikide toplantıya çağırmıştım Meclisi. Olağanüstü toplantıya çağırmaya 110 milletvekilinin veya Meclis Başkanının yetkisi var. O çağırışı zaten ilk defa Meclise geldiğimde hemen yapmıştım, sonra Çankaya'ya çıktım, sonra tekrar aşağıya girip Genel Kurul salonuna girdik. Saat ikideki toplantıyı saat üçe aldık, sonra beşe aldık. Bütün partiler katıldılar, 4 partinin 4'ü de katıldı.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – Ortak bildiri...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ve bildiriye 4 partinin 4'ü de imza etti, ortak bir deklarasyon hâline geldi. Bu darbenin önlenmesindeki bir numaralı söz sahibi, hak sahibi Cumhurbaşkanımız Muhterem Recep Tayyip Erdoğan'dır. Halkı meydanlara çağırması ve meydanların halk tarafından doldurulması, tanka, helikoptere karşı, silaha karşı göğüslerinin gerilmesi demokrasiyi milletimizin benimsediğini gösterdi ve Cumhurbaşkanımızın daveti makes buldu, meydanlar doldu ve bir büyük badireden ve felaketten Türkiye kurtuldu.

Darbeye direnmek, darbeye “evet” dememek lazım. Demokrasinin devamı, demokrat bir Türkiye, hukuk devleti bir Türkiye ve cumhuriyetle idare edilen bir Türkiye olarak devamımız elzemdir ve şarttır. Bu kabul edildi, özümsemişti ortaya kondu, bir de millî birlik şuuru oluştu. Anayasa, demokrasi nöbetleri meydanlarda tutuldu. Sonra, 7 Ağustosta İstanbul'da, Yenikapı'da bir miting yapıldı. 5 milyon kişinin katıldığı muhteşem bir mitingdi. Bildiğiniz gibi, orada Cumhurbaşkanımız, Başbakanımız AK PARTİ Genel Başkanı, CHP Genel Başkanı ana muhalefet lideri, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı, Genelkurmay Başkanımız, Meclis Başkanı olarak ben konuşma yaptık ve nihayetinde de şehitlerimize dua ve mitingin hitamı duasını da Diyanet İşleri Başkanımız yaptılar. Güzel bir beraberlik sergilendi. Bu ruh bize hep lazım; kardeşlik şuuru, millî birlik ruhu devamlı lazım. Ben şöyle bir teşbihte bulunuyorum: İnsanın elinde parmakları vardır ama bunlar bilekle birleşir ve bir yumruk hâline gelir, bunu hiç unutmamamız lazım. Aynı vücuduz, aynı yapıyız, aynı hedefiz; metotta, düşüncede, reçetede farklı ileri görüşler olabilir, farklı görüşler olabilir, ileri sürülebilir ama millî birlik ve şuur meselesi, millî şuur meselesi bizim içimizde var. O akşam 81 milletvekili AK PARTİ'den katıldı; 16 milletvekili Halk Partili, 10 da Milliyetçi Hareket Partisindendi. Oranladığınız zaman Meclisteki sayıya göre yüzde 14 ila 17 arasında bir yüzde var. Oldukça güzel bir katılım çünkü Meclis tatilde, gece vakti. Yakın illerden

gelenler ile mevcutlar katıldılar. 18 kadın, kadınların, bizim kadınınımızın birer Nene Hatun olduğunu gösterdiler. Milletvekillerimizin tamamı bir yürek, bir bilek hâline geldiler; Nene Hatunları, Sütçü İmamaları gördük o gece. Genlerimizde var, ruhumuzda var. Meydanlarda her partiden ve görüşten insan vardı. “Bir musibet bin nasihatten daha evladır.” sözü var. Bir musibetle karşılaştık ama büyük bir imtihan verdik ve darbe önlendi.

Darbenin önlenmesinde, dediğim gibi, Cumhurbaşkanımızın halkı harekete çağırması başlangıçtır. Başbakanımız hemen Ankara’ya hareket etti. Birbirimizden habersiz aynı reflekste bulunduk, aynı tepkiyi verdik. Kaptanlar gemilerini terk etmez, fareler terk eder ama Türkiye’de fare o kadar az ki, herkes elhamdülillah kaptanlık şuurunda. Yazılı ve görsel basının da çok büyük payı oldu başından itibaren, bütün hâlde demokrasiden yana oldu ve darbeye karşı oldu. Bu bütünlük ruh ve şuur kaybedilmemeli, her sahada kendini göstermeli, Mecliste her zaman göstermeli. Bu kavga telkininin önüne geçmemiz belki zaman alır ama inanıyorum ki bir gün Türkiye, meselelerini müzakere ederek, konuşarak, münakaşa ederek fikrî sahada ama asla kavga etmeyerek, fiilî kavgalara girmeden fikrî mütalaalarla, çalışmalarla çözecektir.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – O açıdan da önemli. İşte, son dönemlerde yine siyasi tartışmalar ister istemez oluyor, sizin de söylediğiniz gibi farklı fikirler olabilir, bunları ileri sürebiliriz ama toplamda o millî birliği kaybetmemek gerekiyor.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Bunlar teferruat.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – Tabii, Cumhuriyet Halk Partisi katılacak mı, katılmayacak mı deniliyor, katılacaklarını açıkladılar bugün; bunu herhâlde çok olumlu bir gelişme olarak görüyorsunuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Güzel bir şey. Hepimizin meselesi, Türkiye hepimizin; hiç kimse bir diğerinden daha fazla memleketini seviyor değil, hepimiz memleketimizi seviyoruz, hepimiz tarihimize sahibiz; şanlı bir mazimiz var, bu topraklara yeni gelmedik, 1071’de geldik ve dedelerimizin kanları topraklarda. O renk, bayraktaki renk dedelerimizin kanı ve bizim burası, bu ay yıldız bizim; biz bu şuurdayız.

Ayrıca, biz bir gönül coğrafyasına sahibiz. Dünkü topraklarımızda 53 devlet kuruldu ve bizden bu gönül coğrafyamız önderlik bekler ve önderiyiz. Güzel hizmetler yapacağız inşallah.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – İnşallah, bunu ona bir vesile sayalım.

Sayın Başkanım, son olarak, bu 1’inci yılında bu bakış açınızı korurken “Bundan sonra artık böyle bir şeye kimse cesaret edemez ya da Türkiye bunu aşmıştır.” diyebilir miyiz çünkü bugüne kadarki bütün darbeler başarılı oldu

ama ilk defa geçen yıl 15 Temmuzda geri püskürtüldü ve işte bugün bu işin sorumluları yargının elinde, hepsi yargılanıyorlar. Dolayısıyla bundan sonrasına daha umutlu bakmamızın da sebebi midir 15 Temmuz?

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Demokrasi tecrübemiz 1876’ya dayanır, Kanun-i Esasi’ye, Birinci Meşrutiyet’e dayanır. O günden günümüze bir tecrübemiz var ama kesintileri de var. Türkiye demokratik hayata 14 Mayıs 1950 seçimleriyle geçti. 1950’den 2016’ya toplamda 16 darbe olmuştu, 15 Temmuz 17’nci darbedir. Kimi neticelendi, kimi neticelenmedi, kimi teşebbüs hâlinde kaldı, kimi muhtıra tarzında oldu. Sistem ha bire sarsıntı geçiren bir sistemdi, yeni bir sisteme geçtik. Koalisyon dönemlerinden çok istifade ediyorlardı, sistemin bize faydasını çok ileride daha daha göreceğiz. Bakınız, bugün dünya, “Değiştirmeyin sisteminizi.” deyip ayağa kalktı. Size ne? Bu kadar mı seviyorsunuz bizi? Hayır. Darbeler dönemi kapanmıştır diyorum. Zira eskiden eline bir metin alan mikrofonun başına geçiyor, “Darbe yaptım.” diyordu, bunu demek için gene harekete geçtiler ama millet “hayır” dedi, çünkü durum yok her şeyin farkında millet. Bu arada ordumuzun da içindeki hainleri bırakalım, kamufraj olarak asker elbisesi giymiş olanları bırakalım, dik duruşu oldu, Genelkurmay Başkanımızın “Hiçbir garnizondan askerî birlikten, kara ya da hava vasıtası kalkmayacaktır, bir çıkış olmayacaktır.” emri üzerine “Eyvah, biz deşifre olduk.” deyip erken harekete geçtiler.

En büyük hesap sahibi Cenab-ı Hak ve oyun bozuldu. Şehitlerimiz var, Cenab-ı Hak gani gani rahmet etsin. Bunlar düzenli, daha önceden eğitilmiş, komutanlı değil, silahlı değil; göğüsleriyle, göğüslerini siper ederek gittiler. Çünkü Çanakkale, Sarıkamış, Bedir, diğer şehitlerimiz gibi şehit oldular, Allah hepsine rahmet eylesin.

Sona geliyorsak, bana bugün gelen bir şey var -onun için telefonu buraya koydum- bu sosyal medya iyi çalışıyor, telefonlara mesajlar geliyor, bugün gelen bir şey var. Bakınız bir selam veriyor “Ş. Doğan” bilemiyorum, 80 milyondan biri: “Tankın egzozuna tişört tıkayan ağabeye, kamyonuyla adam taşıyan ablaya, mahsulünü yakıp uçaklara engel olan amcaya, oyuncak kamyonu bayrak takan kardeşime, tankı motosikletle kovalayan arkadaşşıma, terlikle tanka vuran teyzeme, çatıdan jete atlamaya çalışan gençlere, jete ısıklık çalıp ‘Gel lan buraya.’ diyen yiğide, tankın kapağını taş motoruyla kesen ustaya, tanktan çıkardığı askere sarılan polise, jetler kalkmasın diye depoları boşaltan pilota; kamyonları, tırları kışla kapısına çeken şoföre, meydanlarda dua eden hacıya, evinde gözyaşı döken baciya, vurulan bacağını kemerle boğan dayıya, vatani için canını veren şehidime, korkusuz yüreğiyle milletimi esarete mahkûm etmeyen reisime, yüreğinde vatan sevgisi olan herkese selam olsun.”

Evet, bütün dinleyenlerimize selam olsun, Cenab-ı Hak şehitlerimize gani gani rahmetler versin, gazilerimize, yaralılarımıza şifalar versin. Milletimiz bir daha böyle bir afata uğramasın. Cenab-ı Hak milletimize, devletimize zeval vermesin.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – İnşallah.

Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Beğendiniz değil mi?

YAŞAR TAŞKIN KOÇ - Evet, çok güzel yazmışlar. Sürekli yazmaya devam ediyorlar, milletin yiğitliği kadar şairliği de galiba...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Var ruhumuzda. Öyle küt, düz, beton bir millet değiliz; ruhumuz var, inceliğimiz var, tarih şuurumuz var, inancımız var.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – Bir söz vardır: “Her iki kişiden üçünün şair olduğu memleket.” diye.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Teşekkür ediyorum.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – Sayın Başkanım, biz teşekkür ediyoruz.

O geceye ilişkin hem güzel anekdotlar anlattınız hem ne olup bittiğini anlattınız hem de bundan sonrasına ilişkin “Darbeler artık kapanmıştır.” diyerek de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak...

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Biiznillah.

Şimdi, o ihtimali ha bire dile getirmek isteyenler Türkiye’nin badireye sürüklenmesini isteyenlerdir. Ham hayaldir, mümkün değildir. Kendini topluma kabul ettirmeyen hiçbir hareket muvaffak olamaz. O bir lafügüzaftır, toplumu endişeye sevk etmektir. Biiznillah öyle bir şey olmayacak. Benim şahsi kanaatimdir, inancımdır; eski darbeleri de biliyorum. Dolayısıyla, bundan sonra hür, demokratik sisteme sahip, insan haklarına sahip; din, vicdan hürriyetinin önceliğini anlayan, laiklik düşüncesine sahip bir hukuk devleti olarak yolumuza devam edeceğiz inşallah.

YAŞAR TAŞKIN KOÇ – İnşallah.

Başkanım, tekrar çok teşekkür ediyorum.

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Ben de teşekkür ediyorum.

*TBMM Başkanı İsmail Kahraman,
15 Temmuz Şehitler ve Demokrasi Anıtı Temel Atma Töreni'nde konuştu.*

15 Temmuz Şehitler ve Demokrasi Anıtı temeli atılırken.

Konu : 15 Temmuz Şehitler ve Demokrasi Anıtı Temel Atma Töreni
Dolayısıyla
Tarih : 20/06/2018

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Sayın milletvekili arkadaşlarım, değerli davetliler, basınımızın sayın mensupları, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki değerli çalışma arkadaşlarım, hanımefendiler, beyefendiler; tarihimizde uğradığımız bir büyük ihaneti, 15 Temmuz 2016 darbe girişimini unutmamak ve unutturmamak gayesiyle yaptıracağımız anıtın temel atma törenini teşrif eden sizleri hürmetle selamlıyorum ve hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Kâbus gecesinin öncesi ve sonrasından gerekli dersleri çıkarmak ve hatırdan uzak tutmamak gerekir. Bu konuda Başkanlık Divanımız millî iradenin temsilcisi Türkiye Büyük Millet Meclisinin o gece gösterdiği asil duruşu, şehitlerimize saygımızı anıtlıştırmaktadır.

Ne yazık ki o gece, o meşum gece milletçe bir ihanetle karşılaştık. Hainlik, düşük ahlaklı alçakların özelliği. FETÖ terör örgütünün iki yıl önce gerçekleştirmeye çalıştığı 15 Temmuz ihaneti tarihimizin mühim noktalarındandır. 1960'ta bir çete tarafından gerçekleştirilen darbeden sonra 15 Temmuz 2016'daki o darbe girişimi örtülü ya da açık 17'nci ihanet girişimi olmuştur. Ben inanıyorum ki bundan böyle milletin asil duruşu, bir araya gelişi, siyasi parti farkı gözetmeksizin koyduğu karşı tavır yeni darbelere asla müsaade etmeyecek ve Türkiye'de darbe dönemi kapanmış olacaktır.

O gece Cumhurbaşkanımız devlet ve milletimizin başında, hiçbir tereddüde düşmeden, milletimizi meydanlara çağırdı. Başbakanımız o gece Hükûmetinin başındaydı. O gece millî iradenin temsil yeri olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak Meclisi açtım ve yetkime dayanarak cumartesi günü olağanüstü toplantıya çağırdım. Birbirimizle rabıta kuramamıştık, birbimizden habersiz görevimizin gereğini yaptık ve gemilerimizi terk etmedik. Demin değerli arkadaşım, mesai arkadaşım, Ankara Milletvekilimiz ve Meclis İdare Amirimiz Ahmet Bey'in dediği gibi kendi irademle gelip Meclisi açtım. İlk 3 kişiyi gayet iyi hatırlıyorum: Biri Ahmet Gündoğdu, biri Jülide Sarıeroğlu, biri Aydın Ünal. Ben oradaki arkadaşlarıma “silah arkadaşlarım” diyorum, Sayın İçişleri Bakanı Süleyman Bey'in tabiridir.

O gece bir diğer noktayı da anladığımı, idrak ettiğimi ifade etmek isterim. Sema Kırcı Hanım'ı hep, her yerde anıyorum, oğluyla beraber gelmişti; 19 yaşında, hukuka kaydolmuştu. “Sema Hanım, geldin mi?” dedim. “Evet, geldim, şehit olmaya geldim. Oğluma ‘Oğlum kalk, abdest alıyoruz, 2 rekât sefer namazı kılıyoruz ve şehit olmaya gidiyoruz.’ diyerek geldim.” dedi. O günden beri ben ismini değiştirdim Sema Hanım'ın, kendisine “Nene Hatun” diyorum. Ben “Nene Hatun” deyince şaşırıyorlar kadının ismini bilmiyor herhâlde diye, biliyorum. Kadınlarımızdaki cesaret o gece bambaşkaydı, hepsini Nene Hatun'un, yeni Nene Hatunların şahsında, Sema Hanım'ın şahsında tebrik ediyorum.

Ve geldiğimde hemen Mecliste grubu bulunan grup başkan vekillerine birer mesaj gönderme talimatını verdim. Artı, Meclisi toplama yetkisi ya 110 milletvekilinin talebiyle olur ya da Meclis Başkanının resen kararıyla olur, zaten kararımı vererek gelmiştim. Bir de “Meclisi cumartesi günü saat 14.00’te olağanüstü toplantıya çağıracağım. Bu yazıyı yazın ve Anadolu Ajansı’na, TRT’ye bildirin, milletvekillerini davet edin.” dedim. Arkadaşlarıma, dışarıda bulunan, yanımda olan arkadaşlarıma -ki o sayı 3’ten 5’e, 7’ye çıkmıştı- “Şimdi Çankaya’ya gidiyorum, Hükûmeti alıp geleceğim.” dedim ve Çankaya’ya bir toplantı değil, kriz toplantısı değil, Hükûmet üyelerini de Meclise getirmek üzere çıktım ve nitekim öyle yaptık, bir iki arkadaşım Hükûmeti temsilen kaldı ve diğer arkadaşlarım geldiler.

Bir başka geceydi, bir güzel direnişti, meydanı bırakmamaktı. Şayet o gece Genelkurmay Başkanımız “Herhangi bir hava ya da kara vasıtası garnizonları terk etmeyecektir.” talimatını vermeseydi, bu talimat üzerine panikleyip altı saat önceye darbeyi almasalardı Türkiye sadece bir darbeyle karşılaşmayacaktı, hudutlarımızda 3 ayrı devlet oluşacaktı, küçük bir yurt parçası içinde bizler Suriye ve emsalindeki gibi birbirine giren insanlar olacaktık, kardeşler birbirine girecekti. Plan büyüktü, meşumdu. Darbeler hükûmetlerin değişimini sağlar, ihtilaller bütün bir sistemi değiştirir. Bu, ikisi de değildi, doğrudan doğruya Türkiye Cumhuriyeti’nin, şanlı bayrağımızın yere indirilmesi, sona erdirilmesi hadisesiydi. Cenab-ı Hak müsaade etmedi, millet, parti farkı gözetmeden hep bir araya geldi. Ertesi gün yaptığım Meclisin toplantı davetinde 4 partinin 4’ü de ortak bir deklarasyonla demokrasinin yanında olduklarını ve darbeye karşı olduklarını ilan ettiler. Evet, gemileri fareler terk eder, kaptanlar değil. Hiçbirimiz gemiyi terk etmedik. Bütün o arkadaşlarıma, o silah arkadaşlarıma, bu direnişte bulunan bütün arkadaşlarıma demokrasi yolunda, darbeye karşı olma yolunda gayret edenlere tekrar teşekkürlerimi sunuyorum.

O gece Meclisimiz, siyasi partilerimiz, milletvekillerimiz, ordumuz, güvenlik güçlerimiz, sivil toplum kuruluşlarımız, din görevlilerimiz, meydanları dolduran topyekûn milletimiz büyük bir imtihan verdi. O gece millet ve devlet omuz omuza vererek FETÖ'cü hainlerin ihanetini ve onların bağlı oldukları odakların, emperyalist güçlerin hareketini bertaraf etti. O gece meşumdu, sıradan bir gece değildi, semalarımızda Silahlı Kuvvetlerimizin üniformalarını giymiş sinsi şebeke mensupları tarafından kullanılan bomba yüklü uçaklar ve helikopterler uçtu ve kendi milletinın bağına ateş açtı, caddelerimizde tanklar yürüdü, zırhlı araçlar yürüdü. Milletimizin vergileriyle alınan uçaklardan atılan bombalar, helikopterlerden sıkılan mermilerle 251 kardeşimiz şehit düştü, 2.193 yaralımız oldu. İstiklal Marşı şairimiz Mehmet Akif'imizin dediği gibi, "Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım. / Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım! / Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım; / Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım." kıtasında ifadesini bulan inanç ve ruhla hepsi birer destan kahramanı olan bu şehitlerimizi tekrar minnetle anıyoruz. Ruhları şad olsun. Gazilerimizin ömürleri uzun olsun.

Değerli hazırun, Cumhurbaşkanımızın güzel bir dört vurgusu var: Millet, vatan, devlet, bayrak. Bir millet, bir toprak parçasında, bir vatanda bir bayrağın altında bir araya gelecek ve devlet olacak. Bu şuurda demokrasiye ve hürriyet düşüncesine sahip olan kardeşlerimiz şehit edildiler ama bu hainler bugün hesap veriyorlar ve vermeye devam edecekler. Kalpleri ve gönülleriyle Pensilvanya'daki ihanet karargâhıyla birlikte plan yapan millet ve devlet düşmanları ve emperyalist güçler ve onlarla birlikte hareket edenler suçlarının cezasını mutlaka çeceklerdir. Millet için, vatan için, bayrak için, Kur'an için, ezan için şehit olan kardeşlerimiz unutulmayacaktır ve isimleri, başta kalplerimiz olmak üzere her yerde yaşayacaktır, yaşatılacaktır.

Burada gördüğünüz, şeklini görüyorsunuz, 251 şehidimizin eli, kolu ay yıldızla birleşiyor ve bütünleşiyor. Bu güzel anıtımızın yapımında emeği geçenleri tekrar teşekkürle ve tebrikle anıyorum.

Din istismarcısı, topluma nifak sokan, pek çok ailenin de perişan olmasına sebep olan, hedefine ulaşmak için her türlü yalana, iftiraya başvuran ve bir proje örgüt olan FETÖ, örümcek ağı gibidir; dışarıda emrinde oldukları odakları, iş birlikçileri ve destekçileri mevcut, onların bir kuklasıdır. Ülkemizde yıllar içinde her sahada, demokraside, ekonomide, eğitimde, sağlıkta, ulaşımda, haberleşmede, sanayileşmede meydana gelen pozitif gelişmelerin ve bunun oluşturduğu her alandaki büyümenin ürküttüğü çevreler bu örgütü ve diğerlerini kullanmaktadırlar.

Burada meydana getireceğimiz abidevi eserle şehitlerimizi her zaman hatırlayacağız, hürriyet ve bağımsızlığımıza uzanan ellere lanet okuyacağız. Bu eser bir yönüyle bizlere uğradığımız ihaneti hatırlatırken diğer yönüyle de geleceğin muhasebesini yapmamıza imkân sağlayacaktır. Ömer Halis Demirleri, Erol Olçokları, Ahmet Özsoyları ve onların şahsında 251 şehidimizi temsilen göğe yükselip ay yıldızımızla birleşen elleri temsil eden bu anıt bizlere birlik ve beraberlik içinde olduğumuzu hatırlatacaktır, şehitlerimizin hatırasını yaşatacak, uğradığımız ihaneti unutturmayacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin alçaklar tarafından bombalanan kısımlarının bir bölümünü de Meclis alanı içinde müzeye dönüştürmüş bulunuyoruz ve biraz sonra oranın da açılışını yapacağız ve bir daimî müze hâlinde orası devam edecektir, açık kalacaktır.

Değerli hazırun, biz ortak gayeler etrafında kenetlenmiş, ortak hedeflere yürüyen, manevi ve millî değerlere sahip, büyük ve necip bir milletiz. Bizi gayemizden uzaklaştırmak isteyen hainler 15 Temmuzda birliğimizi bozup ülkemizin istikrar içinde kalkınmasını engellemek istediler, başaramadılar ve başaramayacaklar. Millî birliğimizi bozmak istediler, bozamadılar, bozamayacaklar. Vatanımızı bölmek istediler, bölemediler, bölemeyecekler. Bayrağımızı, sancağımızı indirmek istediler, indiremediler, indiremeyecekler. Ülkemizi işgal etmek istediler, işgal edemediler, edemeyecekler. Hürriyet ve demokrasimizi gasbetmek isteyen hainler ihanetlerinin girdabında boğuldular. Kurdukları tuzağa milletimizin feraset ve cesareti sonucu kendileri düştüler.

Değerli hazırun, Türkiye'nin büyümesi, her sahada yücelmesi, daha ötelere gitmesi ana hedefimizdir. Bunu, kendi ruh kökümüze bağlı kalarak çalışırsak başarırız. Korku vardır, beşerî bir zaafıdır ama mühim olan, korkuyu korkutmaktır. Korkuyu korkutacağız, inancımıza sahip çıkacağız, daha daha ötelere gideceğiz inşallah. Başarıya kendi gücümüzle ulaşacağız. Biz üç kıtada kırk kavmi bir düğünde oynatan bir milletin ahfadıyız. Tarihimizin, güçlü tarihimizin gölgesinde yolumuza devam edeceğiz.

İsmi değişik, FETÖ, PKK, DEAŞ ama hedefi aynı olan diğer hainler, katiller bizi hedeflerimizden uzaklaştıramayacaklardır, kolayları zor kılacak olsalar da hedefimize ulaşmamızı engelleyemeyeceklerdir. Güçlü Türkiye, büyük Türkiye hedefimize ulaşacağız inşallah.

Kıymetli hazırun, 15 Temmuzda şehit düşen kardeşlerimiz başta olmak üzere, bugüne kadar şehitlik mertebesine erişen bütün kardeşlerimizi, milletimizin birlik, bütünlüğünü ve daimiliğini sağlamakta elinden geleni

yapan bütün devlet büyüklerimizi dualarla, Fatihalarla yâd ediyorum. Ruhları şad olsun.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 26'ncı Dönemi sona ererken 24 Haziran 2018 tarihinde yapılacak yeni seçim sonucunda 27'nci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmaya başlayacak. Aynı inançtayım ki ve muhakkak ki 15 Temmuz gecesi gösterilen millî şuur ve celadet ve aynı zamanda Yenikapı'da kendini gösteren o beraberlik şuur ve ruhu, millî birlik ve bütünlük düşüncesi yolunda görevlerini yerine getireceklerdir. Şimdiden başarılar diliyorum ve nice seneler hizmetlerinin de daim olmasını diliyorum.

Düzenlediğimiz tören dolayısıyla Cumhurbaşkanımız Muhterem Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere, Sayın Başbakanımıza, siyasi partilerimizin sayın genel başkanlarına, yöneticilerine ve milletvekillerimize, Genelkurmay Başkanımız Orgeneral Sayın Hulusi Akar ve şahsında peygamber ocağımızın gerçek mensuplarına, emniyet güçlerimize, kolluk kuvvetlerimize, Diyanet İşleri Başkanımıza ve mensuplarına, bütün sivil toplum kuruluşlarına, sendikalara, üniversitelere, bu kalkışma karşısında demokrasi imtihanı veren değerli basınımıza, aynı kalkışmanın önlenmesinde gözünü budaktan sakınmayan aziz milletimin her ferdine bu vesileyle tekraren teşekkürlerimi sunuyorum.

Fedakârlık ve feragat örneği olan ve şu an aramızda bulunan gazilerimize huzurlu ve uzun ömürler niyaz ediyorum.

Sizleri ve şahsınızda bütün milletimizi hürmetle ve muhabbetle selamlıyorum. Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

TBMM Başkanı İsmail Kahraman, İdari Teşkilatın düzenlediği Veda Programı'na katıldı.

TBMM Başkanı İsmail Kahraman, Veda Programı'nda konuşma yaptı.

Konu : İdari Teşkilatın Düzenlediği Veda Programı Dolayısıyla
Tarih : 26/06/2018

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Selamünaleyküm.

Çok değerli arkadaşlarım, öncelikle hepinize teşekkürlerimi sunuyorum, çok sağ olasınız. Duygu yüklüyüm derler ya, çok müteessirim, çok memnun oldum, çok bahtiyar oldum, çok teşekkür ediyorum.

Mehmet Ali Bey'in dediği gibi, daha yeni öğrendim. Erdal Bey'i Mecliste görünce, herhâlde bir işi vardır diye düşündüm. Derya Hanım'a rastladım. Meclisi dolaşıyorum, caminin oraya, oradan arkaya, o çöp değerlendirme yeri, sera, arkası... Dönerken Derya Hanım'ı gördüm, öbür taraftan geliyordu. Derya Hanım nereye dedim? Nasılsın, iyi misin? "Nasıl olsa 3'te buluşacağız." dedi. Ya 3'te ne buluşması dedim? Bizim Eyüp Bey de, Kadir Bey de onlar da biliyorlar, şoförüm biliyor, korumam biliyor, Genel Sekreter biliyor... Benden bu nasıl saklanır... Şu hazırlıklar yapıldı, bunların hepsi yapıldı, dışarıdaki yazılar... Demek ki büyük lokma yut büyük laf deme. Kuşun uçuşundan, sineğin geçişinden haberdar olacağım diye her zaman söyleyen ben, hiçbirini bilmedim, duymadım. Bu jestinize, bu asil hareketinize sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum, Allah razı olsun.

Ömür gelip geçici, baki kalan hoş bir seda. Elaziz'de askerlik yaptım. Annemin kesin tembihatıydı: "Dövmeyeceksin ve sövmeyeceksin." Riayet ettim, elhamdülillah. Allah cümle geçmişlerimize rahmet eylesin, benim anam da sizlerin anneleri gibi bir Osmanlı kadınıydı. Burada resimler gördüm annemin, babamın; onları nereden buldunuz! Allah Allah, neyse... Elaziz'de, 8'inci Kolordudayım, üç tane bölük var karargâhta. Orgeneral Adnan Ersöz... Biz kolordudayız, adli müşavirlikteyim, ayrıca muhafız bölüğü. Komando bölüğü, karargâh bölüğü, muhafız bölüğü, üçü bana bir yemek hazırlamışlar ama onları duydum, burayı duymadım. Tabii annem yasaklattığı için küfür etmeyi, kaba söz söylemeyi ben de bir laf buldum, kızınca "Kerrakilik etme." diyordum. Kızdığım zaman en kötü lafım bu. Kimya 2'den ayrılmış bir arkadaşımız vardı, asker, karargâh bölüğündeydi. Bana dediler ki: "Kerraki nedir?" Tezkere alırken söyleyeceğim dedim. O toplantıda hatırlattılar o kelimeyi. Dediler ki: "Efendim, sözünüz vardı, kerrakinin ne olduğunu açıklayacaktınız." Bilmiyorum ki, o kelimeyi bir yerden duymuştum. Dedim ki, kerraki, softaların medresede okurken başlarına sardıkları sarığa denir.

O kimyacı arkadaş demez mi ki: “Ona kerrake derler.” dedi. Yakalandık ama vaziyeti kurtarmamız lazım, ilacı almamız lazım. Dedim ki: Kerrake temiz olanına derler... Benim o arkadaşlarımla 1971’de başlayan o beraberliğim sürer, Birlik Vakfındaki toplantıya gelirler.

Kardeşlik, arkadaşlık daim olmalı, gelgeç bir dünyadayız. Birbirini çok seven iki arkadaş, birisi gene İstanbul’dan bir yere gidiyor -Yemen’e mi, nereye gidiyorsa- memuriyete. Gemi Kıbrıs Magosa’da -iki arkadaştan biri orada- üç saat mola veriyor. Anlaşmışlar, o üç saat zarfında konuşacaklar, limana hâkim, tepede bir kahve, çay içilen yerde. Kaptan demiş ki: “3 defa düdük çalacağım, 3 ayrı aralıkta, 3’üncüde kalkacağım. Ona göre şimdi bu mola var ama kalkış saatim o.” Oturmuşlar iki arkadaş, iki eski dost karşı karşıya, tek kelime yok, o ona bakıyor, o ona bakıyor. Derken 3’üncü ikazda kendilerine geliyorlar “Eyyvah, gemi kalkıyor.” Öbürü diyor ki: “Ne kadar güzel konuşuyorduk.” Dostlar birbirlerine bakarak konuşurlar. Uzaktan bakarız, bütün maziye gezeriz. Onu konuşmaya, kelimelere dökersek, çok zaman alır, tam da ifade edemeyiz. Ben de aynı şekilde her dönemdeki arkadaşlarımla öyle konuşurum.

Kişiyiz, beşeriz, şaşarız, kırdığımız olur, üzdüğümüz olur, helalleşmek de bir mecburiyet, dinî bir vecibe. İçinizden gelmese de helal edin. (“Helal olsun” sesleri) Hangi kişi sizden helallik isterse helal edin. “Ne olacak bana yapılan bu kadar büyük eziyet?” Cenab-ı Hak adilmutlak, siz helal edin, o yine hesap sorar çünkü kul hakkı kalkmaz. Bazısı helal etme noktasında durur. Ya, ne duruyorsun, Cenab-ı Hak zaten hesap gününde onların hepsini ortaya koyacak. Ben helallik istedim mesajımla, milletvekillerinden bir iki tanesi “Ben etmiyorum.” dedi. Etmemesinin sebepleri kendi fikrinden benim olmamamdır. O yanlışla yanlış, bana göre. Sen inancına ne kadar sahipsens ben de o kadar sahibim, aynı hak benim için de var. Topyekûn helalleşmek bizim irfanımızın bir gereği.

Yine Elaziz’deki o toplantıda, arkadaşlar, bakın, şeran alacağını bir insan istemezse karşısındakinden, o adama borçlu ölürse, ahirette o kadar borcu olur alacağını istemeyenin yani suçlu olan sen oluyorsun istemediğin için dedim. Benden alacağı olan kimse var mı dedim, 3 bölüm var ya. Biri elini kaldırdı “Benim var.” dedi. Allah Allah!.. Ne oldu dedim. “Benden bir tırnak makası almıştınız, iade etmediniz.” dedi. Tırnak makası kaç lira? “15 lira.” Al sana 15 lira, helalleştik. Eksikliğim olabilir, beşeriz, her zaman beraberiz. Helal ediniz hakkınızı. Benden dolayı, benden yana ananızın ak sütü gibi helal olsun. (Alkışlar)

Hukukta bir kaidedir, hüsnüniyet asıldır diye. Evet, hüsnüniyet asıldır ama hüsnüniyet her şey değildir. Hüsnüniyetlidir bir kurbağa ama bulunduğu yeri

batağa çevirir, insanlık için sivrisinek mekânıdır orası, ürettiği yerdir ama kurbağa için de lüzumludur. Yani hüsnüniyet şahsidir, sübjektiftir. Fakat siz elinizden geldiği kadar hüsnüniyet arz edeceksiniz. O hüsnüniyetinizi, iyi niyetinizi yanlış yorumlayanlar olsa dahi, sonunda maşeri vicdan onun yanlış olduğunu ona söyler.

Bir ömür geçiyor, şu ya da bu, bitiyor. Demin Mehmet Ali Kumbuzoğlu Bey'in dediği gibi, biz iki dünyalıyız. Bizim dünyamız yalnız burası değil. Pozitivistler ahirete inanmaz, tek dünyalıdırlar ve zaten sekülerizm o, her şey dünya için, dünya her şey. Ama biz ahirete inanıyoruz, iki dünyalıyız ve orada buluşacağız. Ruhlar kabre girmiyor, et ve kemik kabre konuluyor, ceset. Ruhlar âlemi var, âlemiberzah. Fani âlem, berzah âlemi ve beka âlemi. Bekada bütün Müslümanlar cennette olacağız. Cenab-ı Hakk'ın vaadi var: "Ben Müslümanları cennetimde haşredebileceğim." diye. Bütün geçmişlerimizle beraber olacağız, sizlerle de beraber olacağız. Kimi önce kimi sonra ama hep beraber olacağız cennette inşallah ve rahat ve huzur içinde, ebedî bir hayatın içinde olacağız.

Elimizden geleni yapmalıyız. Türkiyemizle uğraşılıyor. Bizler de mesul durumundaki insanlarız. Bir şey bilmeyenin mesuliyeti daha azdır, az bilenin azdır, daha çok bilenin çoktur. Hani, var ya Akif'in "Hiç bilenler ile bilmeyenler bir olur mu? Olmaz ya... Tabii... Biri insan, biri hayvan! Öyleyse cehalet denilen yüz karasından kurtulmaya azmetmeli baştanbaşa millet" İnsan bildikçe mesuliyeti daha çok artırıyor. Bizim devletimizin güçlenmesini istemeyenler önümüzü kesmek istiyorlar. Bu noktada uyanık olmak durumundayız; birlik ve beraberlik içinde olmalıyız.

15 Temmuz gecesi ben -demin de Mehmet Ali Bey'in dediği gibi- kendi kararım ve irademle biiznillah -ne Cumhurbaşkanımızla ne de Başbakanımızla temas kuramadım- geldim -mademki kaptanıyım bir geminin, fare de değilim- Meclisi açtım. O akşam üç parti vardı. Bana çatıyor Mahmut Tanal, Özgür Özel ve o akşam ben onların da ağabeyiydim. "İsmail Ağabey, İsmail Ağabey..." O günler geçince, rahata erince yine karşı oluyorsun. Yok be kardeşim "Biz beraberiz." ya. Bu sistemler bizi ayırmasın, bölmesin. Bir şey yok, nasıl o gece hep bir bütünlük düşündüysek, hep öyleyiz.

Kültür Bakanlığım sırasında bu 5N1K programını yapanla kırk beş dakika, bir saat konuştuk, ayrılırken "Tamamen aramızda kalacak." dedi Cüneyt Bey, "Allah şahit." dedi, "Çocuğumun..." dedi, yemin etti. "Bir sual soracağım, bana doğru cevap vereceksiniz." Dedim ki: "Tabii ki doğru cevap vereceğim, yalan söylemeyeceğim." Çünkü Peygamber Efendimiz, Müslüman şunu yapar mı yapar, bunu yapar mı yapar -beşeri zaatları sayıyorlar- "Yalan söyler mi" deyince "O bizden değildir." diyor ya... Dedim "Yalan nasıl olur?" yalan söylemiyorum,

bu benim. Yani “Siz bu konuştuğum musunuz?” dedi. Bizi -o Hükûmette ortak olduk ya rahmetli Erbakan Hoca Başbakan oldu Tansu Çiller’le- UFO’larla dışarıdan gelmiş insan zannediyorlar. Ya, bir şey yok bunda, beraberiz biz. Niyet niye okunuyor? Benim gönlüm hep istemiştir şu Mecliste kavgasız bir hava olsun diye ama ne yazık ki insanlar bir kaptırıyor kendini ve kavgaya ediyorlar. Bu kavgasızlık yerleşecek zannediyorum, biiznillah olacak. Öyle bir ortama gireceğiz, fikirlerimizi rahat rahat söyleyeceğiz ama kaba lisanla söylemeyeceğiz. Benim söylemediğim sözleri bana söyletiyorlar, benimle bağdaşmayacak hususları bana yapıstırıyorlar çünkü öyle görmek istiyorlar. Olmaz. Bu sadece benim için değil, bütün arkadaşlar için de böyledir, bütün siyasettekiler için de bu böyledir. Biz demokratik hava içinde, demokratik yapı içinde, demokrasi sistemi içerisinde yürümemize devam edeceğiz.

Osmanlı bizim kökümüz; tamam övünüyoruz, muhteşem bir devlet, tamam ama bitti. Yani Osmanlı hanedanı bitti, şimdi cumhuriyete geldik. Cumhurbaşkanı seçecek ve biz demokrasi içerisinde yürümemize devam edeceğiz.

Bana “saltanatçı” diyorlar, ne alakası var? Bize geçen “Cumhuriyet düşmanı” diyorlar. Ben ta, Millî Türk Talebe Birliği Genel Başkanlığında 29 Ekimlerde statta konuşurken cumhuriyetten bahsedince şaşırırlardı. Ya, tabii, cumhuriyet, cumhurun idaresi demek. Niyet okumak kötü bir hadise; Türkiye bundan kurtulmalı. İnşallah çok güzel günlerimiz olacak.

Bir seçim geçirdik. Dünya böyle bir neticeyi beklemiyordu çünkü tuzaklar çoktu.

Cumhurbaşkanımızı ta ortaöğretim yıllarından beri bilirim. Fevkalade memleketini seven, inançlı, kökten gelen bir inanca sahip, insan sevgisi var. Güzel bir şans ve toplum bırakmıyor elini. İyi ki bırakmıyor, dünya da öyle devam ediyor. Güzel bir seçim geçirdik; sadece Cumhurbaşkanı seçilmedi, netice hükûmeti de seçti. Çünkü hükûmet artık yeni... Mecliste pazarlıklar, şu bakanlık bu bakanlık olmayacak, doğrudan doğruya devlet başkanı hükûmeti tayin edecek, Meclis de denetim yapacak kendi içinden bakan çıkmadığı için. Bir partinin mensubusunuz, sizin partinizden bir insan var, onu murakabe edeceksiniz. Şimdi öyle değil, bakanlar Meclis dışından.

Güzel bir noktaya doğru gidiyoruz, çok daha iyi noktalara inşallah gideceğiz. Allah utandırmasın. Büyük devletiz. Dün Lüksemburg’dan 1 milyon dolar dileyen, dilenen bir devletten bugün millî gelire göre dünyada en fazla yardım yapanız, miktar itibarıyla da Amerika’dan sonra 2’nciyiz. Güçlü devlet ediyoruz, önümüz kesilmesin inşallah. Demin Mehmet Ali Bey Kaptanıderya Cezayirli Hasan Paşa ile Washington arasındaki anlaşmayı söyledi; Amerikan

tarihinde tektir ve orijinali de Amerika'da, müzede bulunuyor. Biz şanlı, güçlü bir devletiz, kendimize güveneceğiz.

Şu salondaydı, bunu hep söylüyorum: Mustafa -bizim Nevşehir Milletvekili- Nevşehir'den talebeleri getirmişti. 23 Nisanda ben burada soruyordum onlara: "Sen ne olacaksın? Sen ne olacaksın?" "Doktor, öğretmen..." Çoğunluğu öğretmen diyor. Bir tanesi dedi ki: "Futbolcu olacağım." O zaman da meşhurdu Arda; geliyor mu, gelmiyor mu Barcelona'dan, ayrılıyor mu? "Arda Turan mı olacaksın?" "Hayır." "Ronaldo mu olacaksın?" "Hayır." "Messi mi olacaksın?" "Hayır." Bağırıyor böyle. Ben tabii torunlarımdan ancak o 3'ünü biliyorum, gerisini söylemedim. "Ben olacağım, ben, kendim olacağım." dedi Nevşehirli Osman. Kendimiz olacağız ya. Niye birbirimize gireceğiz yani, neden? İnşallah bu hava oluşacak ve gelişecek ve kardeşlik havası içerisinde devam edeceğiz, oyunlara gelmeyeceğiz. Allah'ım utandırmasın.

Biz faniyiz, gidiyoruz. Ne zaman gideriz, emrihak ne zaman gelir, vaki olur bilemem. Tabii, bu toplantılar, bu cemile, bu arkadaşlarımızın yaptığı bu jestler insanları çok bahtiyar ediyor; gerçekten bahtiyarım, çok teşekkür ediyorum. İstemesem de tebrik etmek zorundayım çünkü benden bu kadar nasıl saklı tuttular ve ben nasıl bunun farkında olmadım? Demek ki "Mağrur olma padişahım, senden büyük Allah var." ya, "Ben her şeyi biliyorum, yukarıdan bakıyorum." filan diyordum; meğerse vay vay vay vay.

Mehmet Ali Bey, sizin şahsınızda bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Sizlerden çok memnunum, Allah da memnun olsun, bütün arkadaşlarımdan memnunum. İnsanlar mutlaka iyidirler, evelallah. Hepimiz bardağın dolu tarafını görmeliyiz, başkasının kusurunu aramak yerine kendimizde kusur arayacağız. Eksikliğimiz olacak, onları bağışlamak da evvela tabii kul borcu olarak da o kişilere aittir, Cenab-ı Hak onlara nasip edecek.

İyi bir devrim geçirdik 26'ncı Dönemde, tarihi bir dönem oldu çünkü Anayasa değişikliğiyle Türkiye makas değiştirdi. Bu değişikliklerin ne kadar büyük olduğunu ileride daha çok göreceğiz. Şimdiye kadarki sistemin verdiği sıkıntılardan inşallah kurtulmuş olacağız.

Ve bir darbenin karşısında durduk. Türkiye'nin uğradığı o felaket eğer tahakkuk etseydi o gün bizden 3 devlet doğacaktı, hududumuzda: DAEŞ'istan, kürdistan, ermenistan. Ve dar bir sahada da birbirine giren Suriye'deki gibi kardeşler. Ve derken müttefiklerimiz diye hop, ne oluyor, aranızı bulmaya geliyorum diyenler bayrağımızaydı, devletimizeydi, varlığımızın tamamıydı... Cumhurbaşkanı millet başına geçip herkesi meydanlara çağırınca, herkes olduğu yerden buna katılınca, parti farkı olmadan el ele

verince, kardeşliği iyice anlayınca bu önlendi ve bir hain, bir zalim, bir piyon, siyonizmin, ülkemizin düşmanlarının oyuncağı olan bir hain az daha memleketimize kastediyor, hayatietimizi sona erdiriyordu ama buna halk topyekûn karşı durdu.

O akşam üç parti vardı ama olağanüstü toplantıya aynı zamanda ben çağırdım Meclis Başkanlığımın yetkisinde, o toplantıya dört partinin dördü de katıldı ve ortak deklarasyon yayınladık.

Allah bir daha öyle kötü günler göstermesin; milletimize, devletimize Cenab-ı Hak zeval vermesin. Seçim neticeleri hayırlı olsun. Mahkeme kadiya mülk değil, herkes gelecek ve gidecek; biz de onun gibi gelip gideceğiz.

Değerli bakanımıza, milletvekillerimize, mesai arkadaşlarıma, hanımefendilere, beyefendilere, yavrulara, dava arkadaşlarıma, sivil toplum kuruluşlarında beraber olduğum, Birlik Vakfında, Millî Türk Talebe Birliğinde, İlim Yayma Cemiyeti ve diğer çalışmalarımızda hep beraber olduğum değerli arkadaşlarıma tekrar tekrar şükranlarımı sunuyorum, afiyetlerini diliyorum. Allah hayırlı günler, saadet ve sıhhat içinde başarılar nasip eylesin. Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi üzerimize olsun. Çok teşekkür ediyorum, çok sağ olasınız efendim. (Alkışlar)

(TBMM Başkanı İsmail Kahraman'a hediyeler takdim edildi)

TBMM BAŞKANI İSMAİL KAHRAMAN – Efendim, Ayasofya... Tabii, Ayasofya bizim sembolümüzdür. Sultan Fatih 29 Mayıs 1453 Salı günü Edirnekapı'dan geliyor, doğru Ayasofya'ya. Kaftanını çıkarıyor, yere atıyor, şükür namazı kılıyor ve diyor ki: “Bu cuma burada namaz kılınacak.” İlk cuma; salı, çarşamba, perşembe, cuma. Ve ilk cuma namazı orada kılınıyor. Vasiyeti var Ayasofya için: “Kim ki ona dokunur onu Allah şöyle etsin, kim ki ona iyi bakar onu da Allah şöyle etsin.” Beddua da var, dua da var. Fethin sembolü.

Ayasofya ne zaman açılırsa Türkiye istiklalini tam manasıyla o zaman ilan etti demektir. (Alkışlar)

Bendeniz Millî Türk Talebe Birliği Genel Başkanlığındayım ve bir toplantımız var, genel idare kurulu toplanacak. Türkiye'deki yükseköğrenim gençliğinin temsilcisi Millî Türk Talebe Birliği. Yüksekokullar ve üniversiteler, fakülteler; Konya, Kayseri, İzmir, Trabzon, Erzurum, Ankara, İstanbul, bütün yüksek tahsilin temsilcileri, hepsinden gelmiş arkadaşlarım var. Papa VI. Paul İstanbul'a geldi ve Cumhurbaşkanı onu karşılamak için İstanbul'a geldi, kendi Ankara'ya gitmedi. Müthiş bir ayıp. Karşılama yapıldı. Pazar günü geldi, Ayasofya'da diz çöktü, dualar etti. Basın sordu: “Ne dediniz?” “İnsanlığın sulhu için dua ettim.” Şimdi biz Ayasofya'ya giremiyoruz, tamire alınmış. Bu nasıl

tamirse, yıllarca bitmez! Onun üzerine genel idare kurulumuz karar aldı: “Ayasofya’da biz namaz kılacağız.” Hristiyan âleminin reisi gelip orada dua ediyor da Fatih’in torunları aa! Çok üzüldük. Ayasofya’ya gideceğiz, gittik. O zamanlar böyle böcekler möcekler filan değil de nasıl duyduylarsa duydular, bizim Çağaloğlu’ndan Sultanahmet’e gidene kadar o mesafede hemen polis tertibat aldı ve bizi içeri sokmuyor. Böyle arabalar, polis arabaları önümüzü kesmiş. Rahmetli Osman Yumak -Allah rahmet eylesin- Millî Görüş Avrupa Başkanlığı yaptı, İstanbul milletvekilliği yaptı. Bizim Millî Türk Talebe Birliği Genel Sekreterine “Osman Bey’den müze bileti, giriş bileti al.” dedim. Faruk Sükan, Konya, İçişleri Bakanı muhterem ve muhteşem bir insandı, Allah gani gani rahmet eylesin, fevkalade bir insandı. Veli Daldal İstanbul Toplum Polis Müdürü. Emniyet Müdürü, İstanbul Müdür Yardımcısı ve toplum polise bakıyor, telsizle konuşuyor, “Bana İsmail Kahraman’ı çağır.” Telsize gittim. “İsmail Bey kardeşim bu Ayasofya mevzusu çok büyük bir mevzu. Yüzde yüz haklısın. Bir dahaki sene beraber kılacağız.” dedi. Senelerdir, daha açılmış değil. İçeri girdik. Diyor ki müdür: “Durdur onları.” Müdür bey diyor ki –o da İzmir senatörlüğü yaptı Adalet Partisinden- “Efendim biletle geliyorlar, ne diyeyim?” Demek ki onun da gönlü bu millî harekete evet demek noktasında... İçeri girdik ve bir imam orada bize şükür namazı kıldırttı. Bu imamın adı Hüseyin Çoşkun’dur ve Hüseyin Bey lütfen ayağa kalkar mısınız. (Alkışlar) Yüksek İslam ve hukuk fakültesi mezunu. İş ve İşçi Bulma Kurumunda genel müdürlük yapmış Hüseyin Bey’in imamlığında namazı kıldık. E ne diyor? “Oyalıyorsunuz. Konjonktür müsait değil.” Ya bu konjonktür hiç müsait olmaz mı? Ama olacak bu konjonktür müsait. Bu sembol açıklanacak. Burada Ali Ulvi Bey’in şiiri var. Bunu Rüstem Hoca Durmuşoğlu diye Adanalı, sesi davudi Yüksek İslamdan bir arkadaş, rahmetli olmuş, o bir okudu onu, aman Yarabbi, sarstı Sultanahmet’i.

“Çağıdır ağlamanın, ey ulu mâbed, ağla,

İntikam aldı Frenkler, seni ağlatmakla!..

Nerede: Yandıkça, Süreyyâlara dehşet vererek,

Coşan avizelerinden yayılan bin bir renk!..

Çan sesinden, seni kurtarmış ezanlar nerede;

Hani bülbül gibi Kur’ân okuyanlar nerede?

O ezanlar bütün İslam’a şerefler verdi

Sanki her pencere lahuta bakan gözlerdi”

Neyse, bu çok güzel bir şiiirdir, Ali Ulvi Kurucu'nundur. Şimdi zaten bir kolaylık var. Google ağa diye biri var, girip görürsünüz, fevkalade beğeneceksiniz. Millî davalar unutulmamalıdır. Bazıları kendilerini böyle sulh, insanlık, barış falan derler, bir çoğu, tamamen masaldır. O ruh olmadıkça derhâl asimile ederler ve yok ederler. Bizim bütün gençlik faaliyetlerindeki, şimdiki sivil toplum faaliyetlerindeki her çalışmamız bu duygunun yerleşmesini önlemek içindir. Ben buna çok teşekkür ediyorum, çok sağ olasınız ve var olasınız. Böylece Hüseyin Bey de mesai çalışma arkadaşımız oldu. Millî Talebe Birliğinde iki buçuk sene beraber olduk, anası babası Adana'da, bir gün orayı terk etmedi. Daha evvel Hüseyin Bey'le de Hukuk Talebe Cemiyetinde beraber olduk. Hukuk Talebe Cemiyeti Başkanlığım sırasında da yine beraberdik. Anarsak askerlik hatıralarını işte, sizi fazla işgal etmek istemiyorum.

Hediyelerinize teşekkür ediyorum, Allah razı olsun ama arkadaşlarım dağıldıktan sonra kendi içimizdeki toplantıda benden gizli bunu nasıl yaptılar ben bunu öğreneceğim. (Alkışlar)

SON SÖZ (*)

Çok Muhterem Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli milletvekilleri, Birlik Vakfının çok değerli temsilcileri, değerli mesai arkadaşlarım ve çok kıymetli misafirler; bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi için istisnai günlerden biri. Muhterem Başkanımız için hazırladığımız ve bizim için de oldukça büyük önem ve değer taşıyan bu özel etkinliğe hepiniz hoş geldiniz.

Hissiyatımı bütün samimiyetimle ifade etmek isterim ki benim için çok zor bir konuşma... İçimden geçen hisleri ve düşünceleri ifade etmeye meramım kifayet etmiyor.

Sayın Başkanım; doksan sekiz yıllık Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihinde 27'nci Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak unutulmayacak değerde önemli işlere öncülük ettiniz, imza attınız. Başta Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü olmak üzere 1982 Anayasası'nın değiştirilip ülkemizin istikrar içinde kalkınması için Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçmemizde ve diğer bir ifadeyle, ülkemizin makas değiştirmesinde tarihe not düştünüz. Allah sizden razı olsun efendim.

FETÖ terör örgütü tarafından gerçekleştirilmek istenen 15 Temmuz darbe girişiminde gemiyi terk etmeyerek gençlere ve hepimize korkuyu korkutmayı öğrettiniz, dik durmayı öğrettiniz. Hainlerin attıkları bombalar ve helikopterlerden sıktıkları kurşunlarla tahrip olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde geniş çaplı bir tadilat yaptırdınız bizlere...

Meclisi şanına yaraşır bir hüviyete kavuşturmak için 1960 yılından beri dokunulmamış yerleri Külliyeimize kazandırdınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin sosyal kimliğini öne çıkartıp irfanımıza hizmet etmenin gayreti içinde oldunuz. İstanbul ve Ankara'da düzenlediğiniz kültürel faaliyetler, sohbet toplantıları, sempozyumlar, konferanslar ve panellerle bilginin ve hakikatin sahipleriyle buluşmasına öncülük ettiniz. Basımı için talimat verdiğiniz kitap ve dergilerle geçmişi geleceğe taşıyacak zenginlikte hizmet yapmamıza imkân sağladınız.

Sivil toplum kuruluşlarına verdiğiniz önemi göstermek için onları sadece makamınızda karşılamadınız, aynı zamanda yorulmadan ve bıkmadan bulundukları illere, yörelere giderek aziz milletimize ve değerlerimize hizmet noktasında onları teşvik ettiniz, onore ettiniz.

(*) Mehmet Ali KUMBUZOĞLU'nun, İdari Teşkilatın düzenlediği Veda Programı dolayısıyla yaptığı konuşma

Yaptığınız işlere daha çok şeyler söylemek mümkün, lakin arkadaşlarımızın günlerce hazırladığı belgeseli tekrar tekrar söylemek durumunda kalmayayım diye bunları tek tek sıralamak istemiyorum.

Muhterem Başkanım; birbirini seven ve birbirine yürekten bağlı olan insanların vedalaşmaları çok zordur, bunu biliyorsunuz. Ayrılık saatini uzatmak isterler. Bizde âdettir, “Hele biraz daha otur.” deriz. Kapı eşiğinde lafa tutar, göndermek istemeyiz. Başkanımız “Güle güle.” diyerek uğurlayacağımız insanlardan asla değil. Hamiyetperver, kadirşinas, hak bilir, müşfik, vefalı ve vâkıf bir insan. Hayatım boyunca tanıdığım ve tanımaktan şeref duyduğum örnek bir kişi.

Muhterem Başkanımıza karşı taşıdığım sevgiyi ve duyduğum saygıyı her ortamda ifade etmek benim için bir iftihar kaynağıdır. Çünkü Muhterem Başkanımızı sadece Başkan olarak görmedim, zatıalilerinin yakınında bulunduğum her dakika, ilme, dine, tarihe, siyasete, hayata ve şahsiyete dair zatıalilerinden ben ve arkadaşlarım çok şeyler öğrendik. Zaten Muhterem Başkanımızın da akan bir nehir gibi, sizi ummana taşımak isteyen, çok daha fazlasını öğrenmemizi, daha daha öteye gitmemizi arzulayan bir özelliği ve bir tarzı var. İnsanlar vardır, verdikçe mutlu olurlar, Sayın Başkanımız da onlardan biridir. Aklının, tecrübesinin, bilgisinin sadakasını dağıtmaktan mutlu olan bir insan olarak tanıdım onu.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27’nci Başkanı olarak ismi siyasi tarihimize altın harflerle yazıldı. Yakından tanımayan kişiler zatıalileri hakkında ön yargılı olabilirler; bunu ben gördüm, şahit oldum. Ancak, söylediklerinin künhüne ermeyenler, cımbızla çekilmiş cümlelerle hakkında fikir yürütebilirler. Fakat, yakından tanıyıp kendisiyle sohbet ettiklerinde fikirlerindeki isabete, insani nezaketi ve zarafetine hayran olduklarına da şahit oldum.

Dile kolay, yarım asrı aşkın bir süre siyasetin içinde bulunup ismini hep zirvede tutmak hiç de öyle kolay bir iş değil. Muhterem Başkanımız bunu başarmış nadir kişilerdendir. Hayata karşı bir duruşu olduğunu herkes biliyor. Ben hiçbir hususta Sayın Başkanımın bitaraf olduğunu görmedim. O, fikirlerini cesaretle dile getirip arkasında duran bir şahsiyet.

Tarihimize, inancımıza, irfanımıza, örf ve âdetlerimize karşı hassasiyetini bilmeyen yok. Özellikle yedi iklim hükmetmiş Osmanlı Devleti’nden bahsetmesinin bu hassasiyetlerinin bir tezahürü olduğunu da hepimiz biliyoruz. Muhterem Başkanımız, tarihimizden bir tarih öğretmeni edasıyla söz etmemiştir. Onun oradaki asıl gayesi, bizlere ve bütün muhataplarına kendi köklerimizi ve irfanımızın kaynağını fark ettirmek olmuştur.

Şu cümle zatıalilerine aittir, bir örnek olsun diye bunu okumak istiyorum; bütün bu anlattıklarımı özetleyen bir ifade aslında, şöyle buyuruyorlar Sayın

Başkanımız: “Cihan devletimiz Osmanlı topraklarında bugün 53 tane devlet var. Akdeniz bizim bir gölümüzdü, bizden izinsiz orada gemi bile yüzemezdi. Amerika ile Osmanlı arasında anlaşma vardı; bir tarafta Kaptanıderya Cezayirli Hasan Paşa, diğer tarafta Amerikan Başkanı George Washington... Amerikalı bir devlet başkanının kendi mevkidaşı dışında yaptığı ilk ve son anlaşma... Anlaşmada ne yazıyor? Çok önemli. Her yıl Osmanlı’ya, Amerika Bayrağı taşıyan gemilerin Akdeniz’de dolaşması, serbest olması dolayısıyla 25 bin altın haraç ödenecektir.” Sayın Başkanımızın ifadesi. Bu anlatımda Muhterem Başkanımızın esas vermeye çalıştığı mesaj nedir? Bu mesaj, bir zamanlar cihanşümul bir devlettik, hem de ne devlet mesajıdır, hem de ne devlet... Bugün şanlı günlerimize dönmek için gayret edebiliriz, yarın da tüm dünyaya hükmedecek, mazlumların sesi olan şanlı bir devlet olabiliriz mesajıdır. Önemli olan, o ruhu, o inancı, o gayeyi canlı tutmak ve onun gereğini yapmak mesajıdır.

Ezelden ebeye yolculuk yaptığımız şu fani dünyada Muhterem Başkanımız sohbetlerinde hesap gününü her zaman hatırlatmıştır. “İki dünyalı olma” vurgusunu her fırsatta hepimize yapmıştır. Bu sebeptendir ki kul hakkı yememek ve yalan söylememek üzerine, özellikle yalan söylememek üzerine bizlere çok önemli nasihatlerde bulunmuştur.

Muhterem Başkanımızla çalışmak büyük bir zevktir. Her anlattığı husus bizlere yeni bir fikir ve yeni bir vizyon kazandırdı. Çalışırken “Yorulдум.” deme lüksüne asla sahip olamazdık. Başkanım ne zaman yorulursa bizler o zaman yorulurduk. Kaynağını insan sevgisinden alan, tarif edilmez bir enerjiye sahip olduğunu gördük. Öğrenmeye, istişareye ve yeni bilgiye son derece açıklar. Kendisiyle görüşen kişiler şunu bilirler ki Başkanımız onlara karşı bigâne durmaz, onları yakından tanımaya çalışırlar; muhataplarına değer verdiklerini ve yüreklerine hitap ettiklerini mutlaka hissettirmişlerdir.

Muhterem Başkanım, 26’ncı Yasama Döneminde yoğun bir mesaimiz oldu. Zatialinizle ömür boyu unutamayacağımız çok güzel anılarımız ve çalışmalarımız oldu. Sizinle çalışmaktan bütün mesai arkadaşlarımız olarak bahtiyarız. İnşallah, bundan böyle de sizleri hiç unutmayacağız ve yüreğimizde yer alacaksınız Değerli Başkanım. Ben burada, bu kürsüde, kendim ve mesai arkadaşlarım adına, zatialinizden bizlere haklarınızı helal etmenizi istirham ediyorum efendim.

Bu güzel ortamın ve faaliyetin hazırlanmasında arkadaşlarım uzun müddettir çalıştılar, sürpriz olsun diye gayret gösterdik. Bu sürprizin olmasına katkı sağlayan ve ağzını tutan, söylentilerden uzak duran bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum buradan.

Sayın Başkanımız üç saat önce haberdar oldular ve özellikle bu güzel organizasyonda Genel Sekreter Yardımcım İbrahim Hakkı Polat’a ve ekibine,

Basın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanı Necati Sungur'a, yardımcısı Giray Şahin'e ve ekibine, Destek Hizmetleri Başkanına ve ekibine çok çok teşekkür ediyorum.

Evet, bu güzel ortamda Sayın Başkanımız, Muhterem Başkanımız İsmail Kahraman'ın bir seveni olarak, sevenleri olarak aramızda bulunan misafirlere, bakanıma, milletvekillerimize, bürokratlara, Kültür, Sanat ve Bilim Kurulu üyelerine ve herkese yürekten bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun efendim.

Saygılarımla.

Mehmet Ali KUMBUZOĞLU
TBMM Genel Sekreteri

